

Taloudellinen katsaus 2019

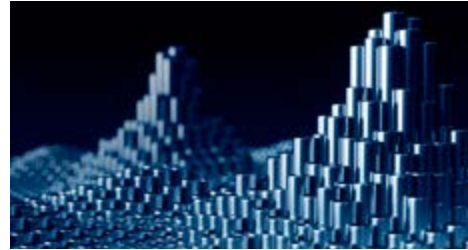

Vuosikatsaus

Lyhyesti	4
Avainluvut 2019	5
Toimitusjohtajan katsaus	6
Visio ja strategia	8

Sisältö

Outokumpun vuosikertomus on julkaistu englanniksi osoitteessa www.outokumpu.com. Vuosikertomus sisältää myös englanninkielisen yritysvastuukatsauksen.

Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	2
Konsernin tunnusluvut	11
Vaihtoehtoiset tunnusluvut	12
Osakekohtaiset tunnusluvut	15
TILINPÄÄTÖS	17
Konsernin tuloslaskelma	18
Konsernin laaja tuloslaskelma	18
Konsernitase	19
Konsernin rahavirtalaskelma	20
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	21
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	22
Emoyhtiön tilinpäätös	65
Emoyhtiön tuloslaskelma	65
Emoyhtiön tase	66
Emoyhtiön rahavirtalaskelma	67
Laskelma emoyhtiön oman pääoman muutoksista	68
Emoyhtiön vastuusitoumukset	68
TILINTARKASTUSKERTOMUS	69

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä	2
Palkitseminen	17
Tietoa osakkeenomistajille	20

Vuosikatsaus 2019

Ruostumaton teräs on ainutlaatuinen materiaali, joka on kestävä, pitkäikäistä ja kierrätettävää. Se vastaa modernin yhteiskunnan tarpeisiin ja on keskeinen osa rakentaessamme maailmaa, joka kestää ikuisesti.

Kohti maailmaa, joka kestää ikuisesti

Outokumpu on maailman johtava ruostumattoman teräksen valmistaja. Tavoitteemme on olla ruostumattoman teräksen paras arvontuottaja olemalla asiakassuuntautunut ja tehokas.

Vuonna 2019 Outokummun liikevaihto oli 6,4 miljardia euroa ja ruostumattoman teräksen toimitukset olivat 2,2 miljoonaa tonnia. Outokumpu on selkeä markkinajohtaja Euroopassa ja markkinakakkonen Amerikassa. Outokummun osake on listattu Nasdaq Helsingissä.

Outokummun liiketoiminta jakautuu neljään liiketoiminta-alueeseen: Europe, Americas, Long Products ja Ferrochrome. Tehtaamme sijaitsevat Suomessa, Saksassa, Ruotsissa, Isossa-Britanniassa, Yhdysvalloissa ja Meksikossa. Lisäksi asiakaitamme palvelee maailmanlaajuisen myynti- ja palvelukeskusverkosto. Outokummun omasta Kemian kaivoksesta saadaan kromia, joka on olennainen raaka-aine ruostumattoman teräksen valmistuksessa.

Vahva asemamme perustuu kykyymme räätälöidä ruostumatonta terästä lähes mihin tahansa muotoon ja käyttötarkoitukseen. Yhteiskunnan perusrakenteiden ja kuuluisien maamerkkien lisäksi asiakkaamme valmistavat ruostumattomasta teräksestä tuotteita kotitalouksien ja teollisuuden käyttöön. Roolimme ruostumattoman teräksen keksijänä kannustaa meitä kehittämään materiaalia vieläkin pidemmälle.

Ruostumaton teräs on ympäristöä säästävä, kestävä ja luja materiaali. Elinkaarensa lopussa ruostumaton teräs on 100-prosenttisesti kierrätettävää. Yhdessä asiakkaidemme ja kumppaneidemme kanssa tarkastelemme asioita pitkällä aikavälillä ja tuotamme edistyksellisiä materiaaleja, jotka auttavat meitä rakentamaan ikuisesti kestävästä maailmasta. ■

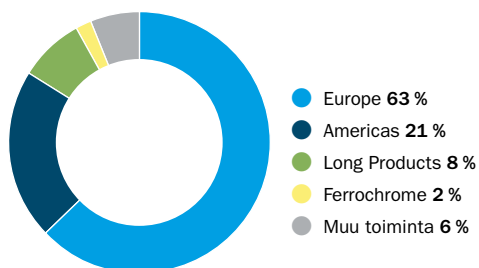
* Vuosien 2014–2016 lähtötasoon verrattuna.

Avainluvut 2019

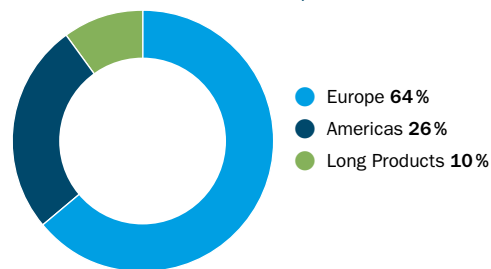
Vuonna 2019 keskityimme toimintamme tehokkuuden parantamiseen ja kilpailukykyemme varmistamiseen. Jatkuvien kehitystoimiemme ansiosta tuottavuutemme parani neljä prosenttia. Lisäksi olemme pystyneet vähentämään käyttöpääomaamme lähes 220 miljoonalla eurolla – ja mikä tärkeintä, olemme pienentäneet nettovelkaamme 1155 miljoonaan euroon.

	2019	2018	2017	2016	2015
Liikevaihto, milj. euroa	6 403	6 872	6 356	5 690	6 384
Ruostumattoman teräksen toimitukset, 1000 tonnia	2 196	2 428	2 448	2 444	2 381
Oikaistu käyttökate, milj. euroa	263	485	631	309	165
Tilikauden tulos, milj. euroa	-75	130	392	144	86
Liiketoiminnan rahavirta, milj. euroa	371	214	328	389	-34
Korollinen nettovelka, milj. euroa	1 155	1 241	1 091	1 242	1 610
Velkaantumisaste, %	45,1	45,1	40,1	51,4	69,1
Henkilöstö vuoden lopussa	10 390	10 449	10 141	10 600	11 002

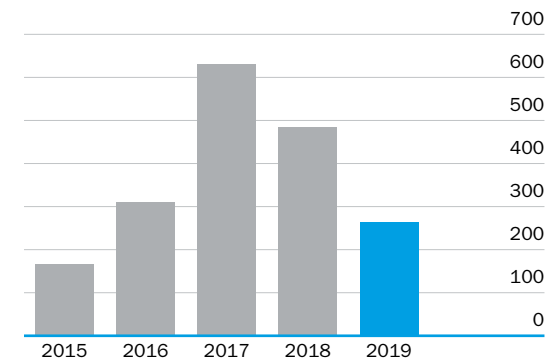
Liikevaihto liiketoiminta-alueittain,
6 403 milj. €

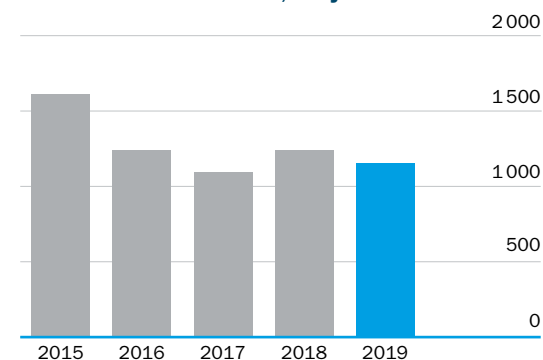
Ruostumattoman teräksen toimitukset
liiketoiminta-alueittain, %

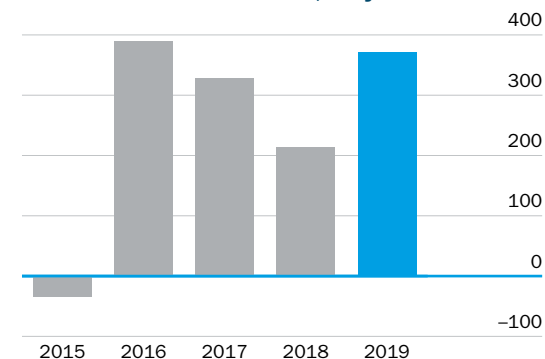
Oikaistu käyttökate, milj. €

Korollinen nettovelka, milj. €

Liiketoiminnan rahavirta, milj. €

Toimitusjohtajan katsaus

2019 oli haastava vuosi eurooppalaiselle terästeollisuudelle. Heikko kysyntä sekä historiallisen matala hintataso rasittivat voimakkaasti Outokummun tulosta. Vaikeasta markkinatilanteesta huolimatta varmistimme kilpailukykyämme ja markkina-asemaamme.

Protektionismin maailmanlaajuinen kasvu Yhdysvaltain terästullien seurauksena on johtanut jatkuvaan tuonnin kasvuun Euroopan markkinoille. Euroopan komission käynnistämät suojaustoimet eivät ole tuottaneet toivottuja tuloksia, mikä johtuu suojaustoimien rakenteessa olevista keskeisistä ongelmista. Vuonna 2019 valmistavan teollisuuden, erityisesti autoteollisuuden, maailmanlaajuinen hiljentyminen vahvisti näitä negatiivisia vaikutuksia edelleen. Edellä mainittujen haasteiden aiheuttama kysynnän lasku sekä historiallisen matala hintataso rasittivat voimakkaasti Outokummun tulosta.

Viimeisen neljän vuoden aikana olemme vahvistaneet yhtiömme kestävyyttä keskittymällä vahvasti strategisten osa-alueidemme toteuttamiseen, ja voimmekin vaikeasta markkinatilanteesta huolimatta juhlistaa tärkeitä onnistumisia. Tiukka keskittyminen kustannusten ja kassavirran hallintaan paransi tuottavuuttamme 4% edellisvuodesta vahvistaen kilpailukykyämme ja markkina-asemaamme. Vallitsevassa markkinaympäristössä vahva kassa on tärkeämpi kuin koskaan, ja me pystyimme vähentämään käyttöpääomaamme lähes 220 milj. eurolla ja laskemaan nettovelkamme hieman yli 1,1 miljardiin euroon.

Visionemme on olla ruostumattoman teräksen paras arvontuottaja asiakassuuntatuneisuuden ja tehokkuuden avulla, ja tämän vision mukaisesti paransimme jälleen asiakastytyväisyyttämme. Tuoreimman tutkimuksemme mukaan 72% asiakkaistamme on erittäin tyytyväisiä tuotteisiimme ja palveluihimme ja pitää Outokumpua ensisijaisena yhteistyökumppaninaan.

Toimitusjohtajan katsaus

”Olemme johtava toimija vastuullisuudessa, mutta me emme jää lepäämään laakereillamme”

Olemme myös sisäisenä saavutuksenamme parantaneet työturvallisuustasoaamme jo neljänä vuonna peräkkäin, ja työtapaturmielemme määrä on laskenut 20% vuodesta 2018. Olemmekin nyt alamme kiistaton johtaja työturvallisuuden saralla.

Outokummun koko vuoden oikaistu käyttökate, 263 milj. euroa, oli sen sijaan pettymys. Matalammat hinnat sekä poikkeuksellisen alhaiset toimitukset heikensivät tulostamme merkittävästi. Vaikutukset näkyivät erityisen selkeästi Europe-liiketoiminta-alueella, jossa tuontimäärät nousivat ennätyskorkealle tasolle, yli kolmanneksen kokonaiskulutuksesta. Tästä huolimatta liiketoiminta-alueen tulos oli kohtuullinen, mikä kertoo toimintamallimme kestävydestä.

Americas-liiketoiminta-alueen kattavan parannusohjelman nopea ja tehokas toteuttaminen vuoden 2018 lopusta alkaen on tuonut myönteisiä tuloksia. Jakelijoiden varastojen purku pienensi toimituksiemme vuonna 2019, mutta uudistetun johtoryhmän ohjauksessa Americasin toiminta parani edelleen vahvan tuotannollisen suorituskyvyn ja kaupallisten valmiuksien tukemana. Investointimme ferriittisen teräksen tuotantoon Calvertissa etenee tuotannon käynnistykseen vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä ja vahvistaa entisestään asemaamme Yhdysvaltain markkinoilla.

Eurooppalaisen terästeollisuuden tasavertaisten toimintaedellytysten varmistaminen on elintärkeää toimialamme pitkän aikavälin menestyksen takaamiseksi. Olemme vakuuttuneita, että pystymme kilpailemaan minkä tahansa ruostumattoman teräksen valmistajan kanssa, kunhan pelisäännöt ovat kaikille samat. Epäreilut valtiontuet, suosiminen ja laittomat verohelpotukset eivät kuulu tasavertaiseen toimintaympäristöön.

Vieläkin tärkeämpää maailmanlaajuisten ympäristöhaasteiden valossa on varmistaa, että kaikki toimijat noudattavat samoja ympäristöstandardeja omassa toiminnassaan. Tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi teemme yhteistyötä Euroopan komission, Yhdysvaltain hallinnon sekä muiden sidosryhmien kanssa. Käytettävissä oleviin ratkaisuihin reilujen markkinoiden palauttamiseksi kuuluu monia erilaisia toimia, kuten esimerkiksi Euroopan unionin suojaustoimien kiristäminen sekä polkumyyntiin ja muihin markkinoita vääristäviin toimiin liittyvät selvitykset. Euroopan komissio tutkii myös parhaillaan kuumavalssatun ruostumattoman teräksen tuontia Kiinasta, Indonesiasta ja Taiwanista.

Lisäksi Euroopan unioni on tehnyt WTO:lle valituksen, joka koskee Indonesian aiheuttamaa häiriötä nikkeli-markkinoilla. Yhdysvallat on liittynyt EU:n neuvotteluihin WTO:n kanssa. Ympäristövaikutusten osalta komissio harkitsee hiilitullien asettamista osana EU:n Green Deal -ohjelmaa, joka tavoittelee Euroopan ilmastonutraaliutta. Hiilitullit vastaisivat huoleen siitä, että runsaasti saastuttava aasialainen tuontiteräs korvaa vastuullisesti tuotetun eurooppalaisen teräksen johtaen hiilivuotoon.

Tällä hetkellä – enemmän kuin koskaan aiemmin – yritysten on kannettava vastuunsa kestävästi valmistettujen tuotteiden tarjoamisesta. Outokumpu on aina ollut johtava toimija vastuullisuudessa, mutta me emme jää lepäämään laakereillamme. Uskomme vahvasti, että tuotteidemme ominaisuuksien ja alan parhaiden tuotantoprosessiemme ansiosta olemme osa ratkaisua.

Hiilijalanjälkemme pienentäminen ja ilmastonmuutoksen lieventäminen ovat keskeisiä tavoitteita Outokummulle. Uskomme,

että vastuullisuus on perusedellytys liiketoiminnalle ja kilpailukyville pitkällä aikavälillä. Vastuullisen ruostumattoman teräksen johtavana tuottajana olemme sitoutuneita ilmastonmuutoksen lieventämiseen vähentämällä omia kasvihuonekaasupäästöjämme merkittävästi seuraavan vuosikymmenen aikana. Noin 90% raaka-aineestamme on kierrätettyä, ja parannamme jatkuvasti prosessejamme ja energiatehokkuuttamme madaltaaksemme toimintamme ympäristövaikutuksia edelleen.

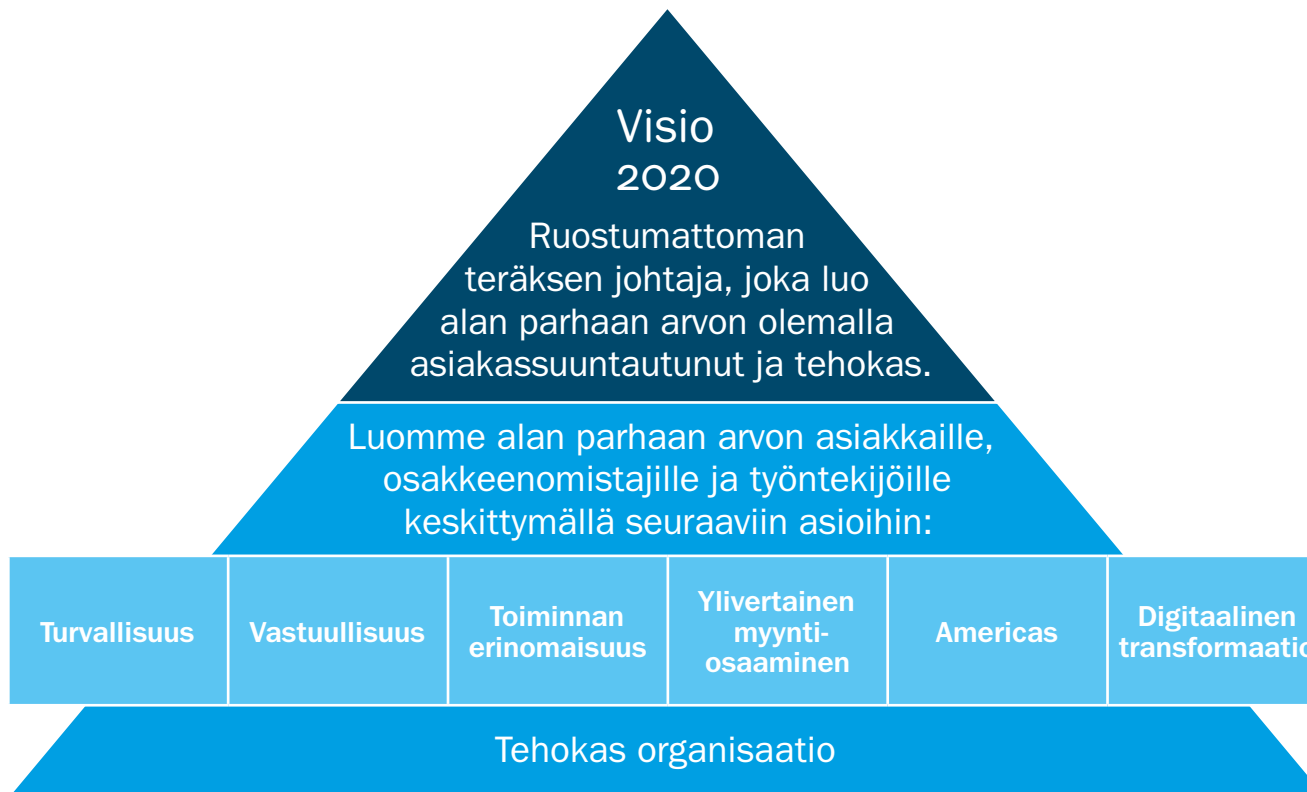
Neljä vuotta sitten asetimme itsellemme kunnianhimoiset tavoitteet osana rohkeaa visiotamme olla ruostumattoman teräksen paras arvontuottaja vuoteen 2020 mennessä. Jälkikäteen arvioituna on selvää, että markkinaympäristö on ollut vuoden 2016 arvioitamme merkittävästi haastavampi, mikä vuoksi emme ole saavuttaneet kaikkia taloudellisia tavoitteitamme. Kun arvioimme edistystämme kokonaisuutena, olemme luoneet tehokkaan ja erittäin suorituskyvyn organisaation, minkä ansiosta olemme yksi alan tehokkaimmista toimijoista. Olen äärimmäisen ylpeä kaikista saavutuksistamme, ja voimme katsoa tulevaisuuteen vahvan yhtiömme tuomalla varmuudella.

Outokummun menestys riippuu ihmisistä, ja haluankin kiittää työntekijöitämme kovasta työstä ja sitoutuneisuudesta. Samalla esitän myös asiakkaillemme ja osakkeenomistajillemme suurimmat kiitokseni saamastamme luottamuksesta ja tuesta.

Roeland Baan
CEO

Lisääarvoa kestävästä ruostumattomasta teräksestä

Toimintamme ytimessä on mahdollistaa asiakkaidemme kasvu ja innovaatiot kestävien ruostumattoman teräksen ratkaisujen avulla modernin yhteiskunnan tulevaisuuden edistämiseksi. Vastuullisuus on toimintamme ytimessä, ja pyrimme jatkuvasti parantamaan ympäristötehokkuuttamme lievittääksemme ilmastonmuutosta.

Ruostumaton teräs on ratkaisu moniin maailman nykyaasteisiin, koska se on täysin kierrätettävä, tehokas ja kestävä materiaali. Autamme asiakkaitamme rakentamaan ikuisesti kestävää maailmaa tuottamalla ruostumatonta terästä, jonka hiilijalanjälki on toimialamme pienin. Visionamme on tulla ruostumattoman teräksen johtajaksi, joka luo alan parhaan arvon olemalla asiakassuuntautunut ja tehokas. Vision pohjalta keskitämme huomiomme ja toimenpiteemme niille osa-alueille, joissa meidän on menestyttävä voidaksemme luoda parhaan lisäarvon asiakkaillemme, osakkeenomistajillemme ja henkilöstöllemme.

Outokumpu on markkinajohtaja Euroopassa ja vahva markkinakakkonen Amerikassa. Maailmanluokan tuotanto, kattava tuoteportfolio ja tunnetusti vahva osaaminen muodostavat kestävä perustan strategian toteuttamiselle ja tulevalle menestykselle.

Megatrendit vauhdittavat kestävien ratkaisujen kysyntää

Ruostumattoman teräksen keskeiset kasvun ajurit ovat globaalit megatrendit eli kaupungistuminen, liikkuvuuden lisääntyminen, talouden ja väestön kasvu sekä ilmastonmuutos. Koska megatrendit lisäävät talouden, yhteiskunnan ja ympäristön kestävään kehitykseen liittyviä vaatimuksia, on ehdottoman tärkeää kehittää kestäviä, pitkäaikaisia ratkaisuja, jotka voidaan elinkaaren päätteeksi käyttää uudelleen.

Outokummun vastuullisuusstrategia kattaa toimintojemme taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät osa-alueet. Ilmastonmuutoksen torjunta hiilijalanjälkeämme pienentämällä on selkeä fokusalue. Tavoitteenamme on myös vähentää vaikutuksiamme ympäristöön esimerkiksi parantamalla tuotannon energia- ja tehokkuutta ja käyttämällä vähähiillistä sähköä.

Outokummun sitoutuminen ja osallistuminen vastuullisuuteen on olennainen osa koko arvoketjuamme aina hankinnasta tuotantoon ja asiakastoimituksiin. Meillä on alamme pienin hiilijalanjälki, ja olemme johtava kiertotalouden toimija, sillä ruostumattomassa teräksessämme kierrätetyn materiaalin osuus on alan suurin – yli 85%. Etsimme jatkuvasti uusia tapoja, joilla voimme parantaa tuotteidemme ja prosessiemme vastuullisuutta entisestään.

Strategiamme perustuu valittuihin keskeisiin osa-alueisiin

Saavutamme visiomme strategian määrätietoisesti toteuttamisen sekä kestävien ja vastuullisten toimintamalliemme avulla. Tavoitteenamme on hyödyntää markkinakasvua ja tarjota paras arvo keskeisille sidosryhmillemme ja yhteiskunnalle.

Outokummun strategia perustuu kuuteen strategiseen osa-alueeseen, joiden avulla pyrimme parantamaan kilpailukykyämme ja kannattavuuttamme entisestään. Kaikki kuusi strategista osa-alueita – turvallisuus, vastuullisuus, toiminnan erinomaisuus, ylivertainen myyntiosaaminen, Americas ja digitaalinen transformaatio – liittyvät asiakassuuntautumisen ja tehokkuuden parantamiseen.

- Yhtenäiset turvallisuuskäytännöt parantavat laatua ja tuotantotehokkuutta.
- Outokummun aseman varmistaminen kestävä kehityksen edelläkävijänä ruostumattoman teräksen toimialalla ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja kilpailuedun luomiseksi.
- Toiminnan erinomaisuus tähtää jatkuvaan laadun, toimitusketjun ja tuotannon parantamiseen.
- Ylivertainen myyntiosaaminen keskittyy katteiden kasvattamiseen tuotestrategialla, joka vastaa haastaviinkin asiakasvaatimuksiin ja markkinakysyntään optimaalisen tuotejakauman avulla. Sen avulla tarjoamme asiakkaillemme alan johtavan asiakaskokemuksen.
- Americas-liiketoiminta-alue on suurin yksittäinen tekijä yhtiön kannattavuuden parantamiseksi. Liiketoiminta-alueella on merkittäviä mahdollisuuksia parantaa sekä kustannustasoa että markkina-asemaa.

- Digitaalinen transformaatio luo uusia digitaalisia liiketoiminta- ja tuotantoalustoja ja auttaa tekemään selkeän parannuksen kohti datapohjaista johtamista.

Vastuullisuus on nostettu uudeksi strategiseksi osa-alueeksi vuoden 2020 alusta lähtien. Tehokas organisaatio ei ole enää strateginen osa-alue, sillä suurin osa sen tavoitteista on saavutettu. Organisaation terveyttä mittaava OHI-tutkimus (Organizational Health Index) säilyi kuitenkin menestyksen mittarina myös vuonna 2020.

Jokainen keskeinen alue sisältää erityisiä kehityshankkeita, jotka ohjaavat päivittäistä työtä ja suoritusten hallintaa. Kaikille strategisille tavoitteille on yhteistä pyrkimys suoraviivaisiin, standardoituin prosesseihin ja toimintatapoihin koko organisaation tehokkuuden ja tuottavuuden parantamiseksi. ■

Strategiset osa-alueet

Turvallisuus

Vastuullisuus

Toiminnan erinomaisuus

Ylivertainen myyntiosaaminen

Americas

Digitaalinen transformaatio

✓ Saavutukset vuonna 2019

- Kaikkien työtaturmien taajuus (TRIFR) laski tasolle 3,2
- Outokummun turvallisuuspalkinto-ohjelma käynnistettiin hyvien käytäntöjen jakamiseksi
- Uusi strateginen osa-alue vuodesta 2020 alkaen

- Outokummun tuotantoindeksi (OPI) nousi vuoden 2018 keskiarvosta 47% keskiarvoon 61%
- Toiminta- ja käyntivarmuuden tehostamishankkeet lisäsivät toiminta vakautta

- Myyntiprosessien kehittäminen alan parhaan asiakaskokemuksen varmistamiseksi
- Täysin tai erittäin tyytyväisten asiakkaiden osuus 72% (63% vuonna 2018)

- Americas-liiketoiminta-alueen oikaistu käyttökate oli vuoden 2019 viimeisellä neljänneksellä 10 miljoonaa euroa
- Kaupallisen organisaation uudelleenorganisointi yhdenmukaisti myyntitiimien toimintaa

- Uusi toiminnanohjausjärjestelmä otettiin käyttöön ilman merkittäviä liiketoimintahäiriöitä
- Digitaalinen tuotantojärjestelmä (ODP) rakennettiin Torniossa osana Digital Manufacturing -ohjelmaa

> Jatkotoimet

- TRIFR-tavoite vuodelle 2020: <3,0
- Tiekartta hiilineutraaliuteen

- Kaikkien tehtaiden OPI >70%

- Asiakastyytyväisyys 75% vuonna 2021

- Toimitusvarmuuden parantaminen

- ODP:n laajentaminen muille tehtaille

Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	2
Konsernin tunnusluvut	11
Vaihtoehtoiset tunnusluvut	12
Osakekohtaiset tunnusluvut	15
TILINPÄÄTÖS	17
Konsernin tuloslaskelma	18
Konsernin laaja tuloslaskelma	18
Konsernitase	19
Konsernin rahavirtalaskelma	20
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	21
Konsernitiilinpäätöksen liitetiedot	22
Emoyhtiön tilinpäätös	65
Emoyhtiön tuloslaskelma	65
Emoyhtiön tase	66
Emoyhtiön rahavirtalaskelma	67
Laskelma emoyhtiön oman pääoman muutoksista	68
Emoyhtiön vastuusitoumukset	68
TILINTARKASTUSKERTOMUS	69

Hallituksen toimintakertomus

Vuonna 2019 eurooppalainen terästeollisuus kärsi edelleen tuonnin rajusta kasvusta Aasiasta ja voimakkaasta hintapaineesta Yhdysvaltain terästullen seurauksena. Tässä haastavassa markkinaympäristössä Outokumpu jatkoi keskittymistä omien strategisten tavoitteidensa toteuttamiseen, mikä johti 4%:n tuottavuusparannukseen, parantuneeseen turvallisuuteen ja organisaation terveyteen sekä merkittävään nettovelan pienenemiseen. Nämä tulokset osoittavat Outokummun strategian vahvuuden ja kyvyn sopeutua muuttuvaan markkinatilanteeseen. Vuonna 2019 Outokummun oikaistuun käyttökatteeseen vaikuttivat voimakkaasti matalat toimitukset kaikilla liiketoiminta-alueilla. Huolimatta kovasta hintapaineesta Europe-liiketoiminta-alueen tulos oli kohtuullisella tasolla, mutta Long Productsin ja Americasin tulokset olivat negatiivisia pääosin matalien toimitusten takia. Ferrochromen tuotanto oli ennätyskallista korkealla tasolla, mutta matalammat perushinnat heikensivät tulosta. Vuonna 2020 Outokumpu jatkaa keskittymistä strategisten osa-alueidensa toteuttamiseen painottamalla erityisesti vastuullisuutta, asiakassuuntautuneisuutta ja tehokkuutta vahvistaakseen entisestään yhtiön johtavaa asemaa ruostumattoman teräksen markkinoilla maailmanlaajuisesti.

Markkinakehitys

Vuonna 2019 ruostumattoman teräksen maailmanlaajuinen kulutus kasvoi 2,7% edeltävään vuoteen verrattuna. Aasian ja Tyynenmeren alueen kulutus kasvoi 5,3%, kun taas EMEA-alueella ja Amerikassa kulutus laski 3,6% ja 5,7%. Ruostumattoman teräksen maailmanlaajuinen reaalkysyntä oli 43,8 milj. tonnia vuonna 2019, mikä oli 1,5% enemmän kuin vuoden 2018 43,2 milj. tonnia. Ruostumattoman teräksen reaalkysynnän vuosittainen kasvu oli vahvinta arkkitehtuurissa, rakennusteollisuudessa ja infrastruktuurissa, missä kysyntä kasvoi 5% edellisestä vuodesta. Kulutustavara- ja lääketieteellisuudessa kysyntä kasvoi 3% ja teollisuustuotannossa ja raskaassa teollisuudessa 1%. Kemian-, petrokemian- ja energiateollisuudessa kysyntä pysyi vuoden 2018 tasolla, kun taas autoteollisuudessa ja raskaassa liikenteessä kysyntä laski 7%. (Lähde: SMR, tammikuu 2020)

Taloudellinen kehitys

Vuonna 2019 Outokummun liikevaihto laski 6 403 milj. euroon verrattuna 6 872 milj. euroon vuonna 2018. Ruostumattoman teräksen toimitukset olivat 2 196 000 tonnia (2 428 000 tonnia), laskua 10% vuoteen 2018 verrattuna.

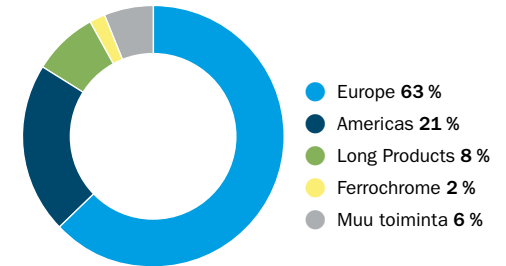
Liikevaihto

Milj. €	2019	2018	2017
Europe	4 089	4 267	4 156
Americas	1 346	1 715	1 546
Long Products	642	740	591
Ferrochrome	461	542	610
Muu toiminta	653	587	503
Sisäiset erät	-788	-980	-1 050
Liikevaihto yhteensä	6 403	6 872	6 356

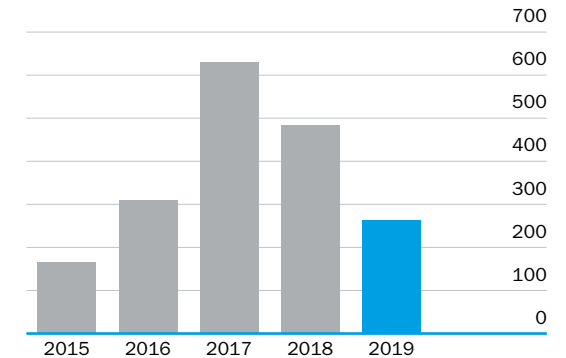
Oikaistu käyttökate laski 263 milj. euroon vuonna 2019 verrattuna 485 milj. euroon vuonna 2018. Matalampien ruostumattoman teräksen toimitusten vaikutus kumoutui osittain tuotejakauksella, joka oli vuonna 2019 merkittävästi parempi kuin vuonna 2018 sekä Europe- että Americas-liiketoiminta-alueilla. Ferrochrome-liiketoiminta-alueen vuoden 2019 kannattavuus kärsi vuotta 2018 matalammasta ferrokromin vertailuhinnasta, mutta tuotantomäärä ylitti vuoden 2018 tason. Raaka-aineisiin liittyvät varasto- ja metallijohdannaistappiot olivat 64 milj. euroa vuonna 2019 eli merkittävästi korkeammat kuin 16 milj. euron tappiot vuonna 2018.

Käyttökate oikaisut vuonna 2019 sisälsivät 70 milj. euron myyntivoiton Benrathissa, Saksassa sijainneen kiinteistön myynnistä, 53 milj. euron uudelleenjärjestelykulut Saksassa sovitusta kustannussäästötoimista kilpailukykyyn parantamiseksi sekä 14 milj. euron kulun liittyen Outokummun ja ThyssenKruppin väliseen sopimukseen Italian verojärjestelyä koskevassa vaateessa sekä muissa aiemmissa Outokummun Inoxum-hankintaan liittyvissä vaateissa (2018: 10 milj. euron käyttöomaisuuden myyntivoitto ja varauksien purku liittyen aiempaan toimipaikan sulkemiseen). Käyttökate oli 266 milj.

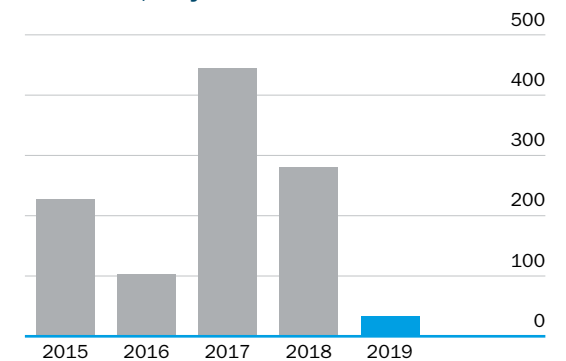
Liikevaihto, 6 403 milj. €

Oikaistu käyttökate, milj. €

Liiketulos, milj. €

Hallituksen toimintakertomus

euroa vuonna 2019 (496 milj. euroa), liiketulos oli 33 milj. euroa (280 milj. euroa) ja tilikauden tulos –75 milj. euroa (130 milj. euroa). Vuoden 2019 tilikauden tulos ei sisältänyt merkittäviä aiemmin kirjaamattomia laskennallisia verosaamisia (34 milj. euroa). Osakekohtainen tulos oli –0,18 euroa vuonna 2019 verrattuna 0,32 euroon vuonna 2018.

Kannattavuus

Milj. €	2019	2018	2017
Oikaistu käyttökate			
Europe	216	248	404
Americas	-27	-5	21
Long Products	-7	25	16
Ferrochrome	96	210	217
Muu toiminta ja sisäiset erät	-15	7	-27
Oikaistu käyttökate yhteensä	263	485	631
Oikaisut	3	10	31
Käyttökate	266	496	663
Liiketulos	33	280	445
Osuus osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten tuloksista	6	3	9
Rahoitustuotot ja -kulut	-80	-107	-127
Tulos ennen veroja	-41	175	327
Tuloverot	-33	-45	65
Tilikauden tulos	-75	130	392
Oikaistu käyttökateprosentti	4,1	7,1	9,9
Liiketulosprosentti	0,5	4,1	7,0
Sijoitetun pääoman tuotto, %	0,8	7,0	11,3
Osakekohtainen tulos, €	-0,18	0,32	0,95
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, €	-0,18	0,32	0,90
Liiketoiminnan nettorahavirta	371	214	328

Outokumpu on ottanut IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin käyttöön 1. 1. 2019 yksinkertaistetulla takautuvalla menetelmällä. Vertailutietoja ei ole oikaistu, mutta 131 milj. euron siirtymävaikutus on kirjattu 1. 1. 2019 taseen käyttöomaisuushyödykkeisiin ja pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin. Lisätietoja muutoksista Outokummun laskentaperiaatteisiin ja siirtymän vaikutuksista on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa 2 ja 13.

Liiketoiminnan rahavirta oli 371 milj. euroa vuonna 2019 (214 milj. euroa). Käyttöpääoma laski 218 milj. euroa verrattuna 112 milj. euron nousuun vuonna 2018. Korollinen nettovelka oli vuoden lopussa 1 155 milj. euroa laskien vuoden 2018 lopun 1 241 milj. eurosta. Velkaantumisaste pysyi 45,1%:ssa samalla tasolla kuin vuoden 2018 lopussa.

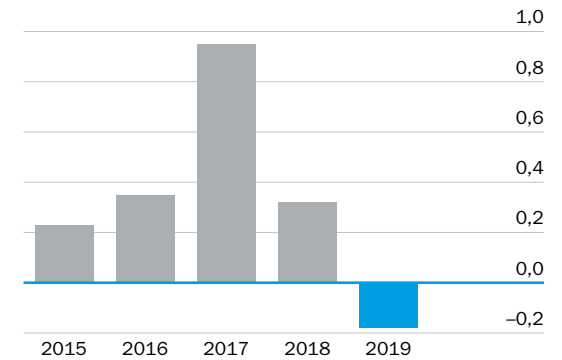
Nettorahoituskulut olivat 80 milj. euroa vuonna 2019 (107 milj. euroa) ja korkokulut olivat 76 milj. euroa (70 milj. euroa). Rahavarat olivat vuoden 2019 lopussa 325 milj. euroa (68 milj. euroa), ja rahavarat ja maksuvalmiusreservit olivat kokonaisuudessaan 1,0 mrd. euroa (0,7 mrd. euroa). Näiden reservien lisäksi 78 milj. euroa 120 milj. euron rahoituksesta Kemian kaivoksen laajentamiseen oli käyttämättä.

Taloudellista asemaa kuvaavat tunnusluvut

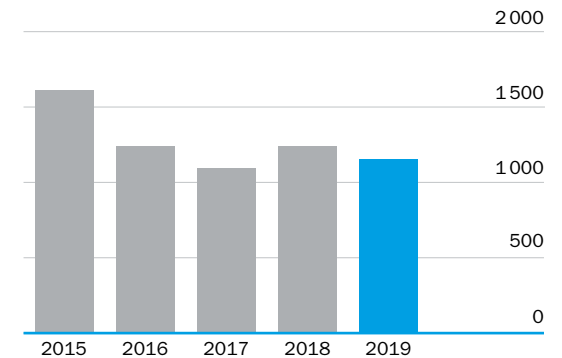
Milj. €	2019	2018	2017
Korollinen nettovelka			
Pitkäaikaiset velat	1 053	798	698
Lyhytaikaiset velat	427	511	505
Rahavarat	325	68	112
Korollinen nettovelka yhteensä	1 155	1 241	1 091
Oma pääoma	2 562	2 750	2 721
Oman pääoman tuotto, %	-2,8	4,8	15,4
Velkaantumisaste, %	45,1	45,1	40,1
Omavaraisuusaste, %	42,5	45,9	46,3
Korkokulut	76	70	92

Käyttöomaisuusinvestoinnit olivat 221 milj. euroa vuonna 2019 (260 milj. euroa). Käynnissä olevat investoinnit sisältävät Kemian kaivoksen laajennuksen sekä digitaalisen transformaation Chorus-ohjelman, johon sisältyy toiminnanohjausjärjestelmän uusiminen.

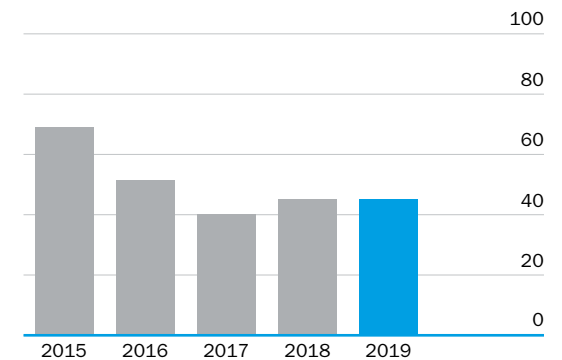
Osakekohtainen tulos, €

Korollinen nettovelka, milj. €

Velkaantumisaste, %

Investoinnit käyttöomaisuuteen

Milj. €	2019	2018	2017
Europe	44	76	70
Americas	20	18	18
Long Products	18	30	8
Ferrochrome	103	79	34
Muu toiminta	35	57	44
Investoinnit käyttöomaisuuteen yhteensä	221	260	174
Poistot	230	204	216

Liiketoiminta-alueet

European liikevaihto pieneni 4 089 milj. euroon vuonna 2019 verrattuna 4 267 milj. euroon vuonna 2018 ja oikaistu käyttökate pieneni 216 milj. euroon (248 milj. euroa). Ruostumattoman teräksen toimitusmäärät laskivat 6% vuonna 2019 verrattuna edelliseen vuoteen ja olivat 1 459 000 tonnia (1 547 000 tonnia). Toteutuneet perushinnat laskivat vuonna 2019 verrattuna vuoteen 2018 kasvaneen tuontipaineen vuoksi, mutta merkittävästi parantuneet tuote- ja raaka-ainejakaumat tasoittivat negatiivista vaikutusta. Laskeneiden kustannusten vuonna 2019 tuomaa positiivista vaikutusta osittain heikensivät valuuttakurssivaihteluiden negatiiviset vaikutukset. Raaka-aineisiin liittyvät varasto- ja metallijohdannaistappiot olivat 19 milj. euroa vuonna 2019 (-26 milj. euroa). Vuonna 2019 EMEA-alueen reaaliyksyntä laski 4,3% vuoteen 2018 verrattuna. Kylmävalssattujen tuotteiden tuonti kolmansista maista EU-alueelle oli 29,2% vuonna 2019, laskien hieman vuoden 2018 29,7%:sta (lähde: EUROFER, tammikuu 2020). Jakelijoiden varastot olivat pitkän aikavälin keskiarvotasojen yläpuolella marraskuun 2019 lopussa.

Americasin liikevaihto oli 1 346 milj. euroa vuonna 2019 verrattuna 1 715 milj. euroon vuonna 2018. Oikaistu käyttökate oli -27 milj. euroa (-5 milj. euroa). Vuonna 2019 ruostumattoman teräksen toimitukset laskivat 21% 601 000 tonniin (762 000 tonnia). Tuotannon tarveaineiden kustannukset olivat vuonna 2019 korkeammat kuin vuonna 2018, mutta tämän vaikutusta tasoittivat osittain merkittävästi parantunut tuotejakauma ja matalammat rahtikustannukset. Raaka-aineisiin

liittyvät varasto- ja metallijohdannaistappiot olivat 40 milj. euroa vuonna 2019 verrattuna 20 milj. euron voittoon vuonna 2018. Reaaliyksyntä laski vuonna 2019 10% edelliseen vuoteen verrattuna. Kylmävalssattujen tuotteiden tuonti Yhdysvaltoihin laski vuonna 2019 14%:iin vuoden 2018 18%:sta (lähde: American Iron & Steel Institute, tammikuu 2020). Jakelijoiden varastotasot olivat vuoden 2019 aikana pitkän aikavälin keskiarvotasojen yläpuolella, mutta laskusuunnassa vuoden 2019 viimeisen neljänneksen aikana (lähde: Metals Service Center Institute, tammikuu 2020).

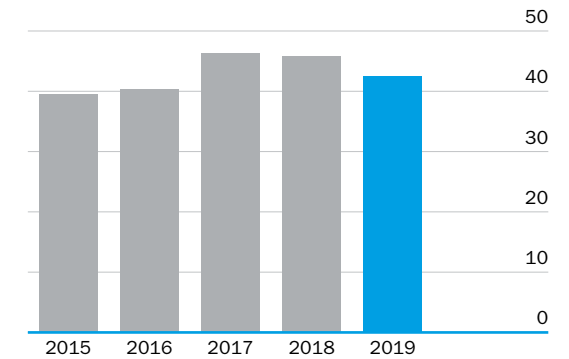
Long Productsin liikevaihto oli 642 milj. euroa vuonna 2019 verrattuna 740 milj. euroon vuonna 2018 ja oikaistu käyttökate oli -7 milj. euroa (25 milj. euroa). Ruostumattoman teräksen toimitukset vähenivät 20% vuonna 2019 verrattuna vuoteen 2018 johtuen matalammista ulkoisista ja sisäisistä toimituksista. Toteutuneet perushinnat laskivat myös. Raaka-aineisiin liittyvät varasto- ja metallijohdannaistappiot olivat 9 milj. euroa vuonna 2019 verrattuna 0 milj. euroon vuonna 2018. Pitkien tuotteiden markkinat olivat vaihtelevat vuonna 2019, mutta Yhdysvalloissa kysyntä pysyi kuitenkin vakaana.

Ferrochromen liikevaihto oli 461 milj. euroa vuonna 2019 verrattuna 542 milj. euroon vuonna 2018. Oikaistu käyttökate oli 96 milj. euroa (210 milj. euroa). Ferrokromitoiminnot olivat vakaita ja tuotanto oli ennätyskellisen korkealla tasolla 505 000 tonnissa vuonna 2019 (497 000 tonnia) ja myös toimitukset kasvoivat. Kannattavuutta heikensivät korkeammat kustannukset pääasiassa kaivokseen liittyen. Vuoden 2018 oikaistu käyttökate sisälsi 32 milj. euron vakuutuskorvauksen. Ferrokromin keskimääräinen vertailuhinta vuonna 2019 oli 0,21 Yhdysvaltain dollaria naulalta matalampi verrattuna vuoteen 2018 vaikuttaen negatiivisesti myyntihintaan.

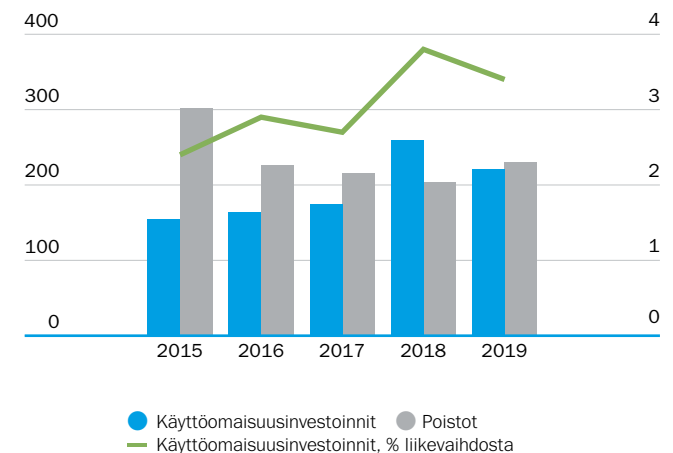
Ei-taloudellinen kehitys Outokummussa

Outokumpu on johtava ruostumattoman teräksen tuottaja, jolla on ensiluokkaiset tehtaat sen päämarkkina-alueilla Euroopassa ja Amerikassa sekä maailmanlaajuinen myynti- ja palvelukeskusverkosto lähellä kansainvälisiä asiakkaitaan. Ruostumatonta teräs on merkittävä tekijä kestäväen maailman rakentamisessa. Ruostumatonta terästä käytetään arkkitehtuurissa ja rakentamisessa, infrastruktuurissa, kodinkoneissa, liikenteessä ja raskaassa teollisuudessa. Ruostumatonta teräs on luja,

Omavaraisuusaste, %

Käyttöomaisuusinvestoinnit ja poistot, milj. €

Hallituksen toimintakertomus

korroosionkestävä, hygieeninen ja esteettinen materiaali, jolla on hyvä lujuus-paino-suhde ja jota ei tarvitse huoltaa.

Ilmastonmuutos on yksi kolmesta Outokummun liiketoimintaan vaikuttavasta megatrendistä talous- ja väestönkasvun sekä kaupungistumisen lisäksi. Outokummun ruostumattoman teräksen ominaisuudet ja matala hiiliprofiili voivat auttaa asiakkaita pienentämään hiilijalanjälkeään sekä suunnittelemaan ratkaisuja vähähiilisen yhteiskunnan tarpeisiin. Vähähiiliseen yhteiskuntaan siirtymisen mahdollistavat ratkaisut muodostavat kasvavan markkinan 2 ja 1,5 asteen skenaarioiden mukaisesti vuoteen 2050 asti.

Outokumpu tiedostaa TCFD-suositukset (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) ja niiden perustana olevan viitekehyksen. Outokumpu tiedostaa myös skenaariot korkeintaan kahden asteen lämpenemisen aiheuttamista taloudellisista siirtymävaikutuksista ja neljän asteen lämpenemisen aiheuttamista fyysistä vaikutuksista. Outokumpu ei ole vielä toteuttanut skenaarioanalyysia siten, että sen strategioiden kestävyys voitaisiin arvioida taloudellisesti ottaen huomioon siirtymäriskit ja fyysiset riskit.

Outokummun liiketoiminta perustuu kiertotalouteen. Outokummun ruostumattoman teräksen raaka-aineista yli 85 % on kierrätettyä materiaalia. Valmistamalla uusia tuotteita kierrätys-teräksestä ja metalliromusta säästetään myös luonnonvaroja. Outokummun tavoitteena on minimoida tuotantonsa ympäristövaikutukset koko tuotantoprosessissa. Pitkän käyttöikänsä päätteeksi ruostumaton teräs on täysin kierrätettävissä ilman laadun heikkenemistä. Outokummun tuotantoyksiköt sijaitsevat usein suhteellisen pienissä kaupungeissa, mikä tarkoittaa, että Outokummun merkitys lähialueen taloudessa on iso ja että yhtiö on usein yksi alueen harvoista yksityisen sektorin työnantajista.

Outokummun integroidut tuotantoprosessit sisältävät yhtiön oman kromikaivoksen, josta saadaan yhtä ruostumattoman teräksen pääraaka-aineista, ferrokromituotannon, terässulatot, kuumavalssauksen, kylmävalssauksen sekä viimeistelyn ja palvelut.

Vastuullisuuden politiikat ja periaatteet

Yhtiön vastuullisuus- ja ympäristöyksikkö vastaa vastuullisuuden hallinnasta konsernitason, ja raportoi johtoryhmän Long

Products -liiketoiminta-alueesta ja kestävästä kehityksestä vastaavalle johtajalle. Yhtiön vastuullisuusstrategia päivitettiin vuonna 2019. Strategia keskittyy kolmeen pilariin: ilmasto, ympäristö ja yhteiskunta.

Liiketoiminta-alueet ja toiminnot vastaavat omien organisaatioidensa toiminnan vastuullisuuden varmistamisesta sekä valvonnan, tiedonkeruun ja raportoinnin asianmukaisuudesta. Käytössä olevat kannustinjärjestelmät tukevat strategisten tavoitteiden toteutumista, ja esimerkiksi turvallisuuden kehittyminen on tärkein prioriteetti.

Tärkeimmät Outokummun vastuullisuuden hallinnointia ohjaavat politiikat ovat yhtiön toimintaohje, vastuullisuuspolitiikka sekä ympäristö-, työterveys-, turvallisuus- ja laatu- ja ympäristöpolitiikka. Nämä politiikat ovat saatavilla englanniksi Outokummun verkkosivuilta. Outokummun toimintaohje määrittelee yhtenäiset liiketoiminnan menettelytavat yhtiössä sekä asettaa periaatteet lakien ja asetusten noudattamisesta ja eettisestä käytöksestä, sisältäen nollatoleranssin korruptiota kohtaan ja edellyttäen kilpailulainsäädännön noudattamista.

Vastuullisuuspolitiikka kuvaa taloudellisen, ympäristön ja sosiaalisen vastuullisuuden pääperiaatteet yhtiössä. Outokummun ympäristö-, työterveys-, turvallisuus- ja laatu- ja ympäristöpolitiikka kuvaa yhtiön sitoutumista näiden asioiden jatkuvaan kehittämiseen, lakien ja asetusten noudattamiseen kaikissa yhtiön toimintamaissa sekä sidosryhmien vaatimusten täyttämiseen.

Outokummulla on myös ohjeet korruption torjumiseksi, jotka antavat tarkemmat ohjeet vastuullisen liiketoiminnan käytännöistä. Vuonna 2019 Outokumpu julkaisi Tunne liikekumppanin ohjeen, joka tarkentaa periaatteita ja sääntöjä liikekumppanisuhteiden luomiseen ja valvomiseen liittyen sekä näihin liittyvien riskien hallinnointiin.

Ympäristö-, työterveys-, turvallisuus- ja laatu- ja ympäristöpolitiikan lisäksi Outokummussa on käytössä tiukat turvallisuusperiaatteet ja työterveys- ja turvallisuusstandardit. Lisäksi yhtiöllä on kymmenen turvallisuuden perussääntöä, jotka ovat osa yhtiön toimintaperiaatteita. Turvallisuus on yksi yhtiön kuudesta strategisesta osa-alueesta ja siten yksi pääprioriteeteista yhtiössä. Henkilöstön terveys ja hyvinvointi ovat päivittäisen toiminnan elinehto ja pitkän aikavälin kilpailukyyn edellytys. Outokumpu työskentelee saavuttaakseen nollan tapaturman tavoitteen.

Konsernin periaatteet, politiikat ja ohjeet ovat Outokummun hallinnon, riskienhallinnan ja compliance-asioiden perusta. Poliitikoita ja ohjeita toteutetaan sisäisen viestinnän, pakollisten koulutusten ja sisäisen valvonnan keinoin. Outokummussa on käynnissä hallinnon, riskienhallinnan ja compliance-asioiden projekti sisäisen valvonnan prosessien parantamiseksi ja kehittämiseksi entisestään. Outokummulla on tällä hetkellä viisi avainpolitiikkaa, jotka jokaisen Outokummulla työskentelevän täytyy tuntea:

- Toimintaohje
- Turvallisuuden perussäännöt
- Hyväksyntäpolitiikka
- Kilpailulainsäädännön noudattamispolitiikka
- IT:n hyväksyttävän käytön politiikka

Sisäinen tarkastus valvoo jatkuvasti yhdessä ulkopuolisten tarkastajien kanssa yhtiön ohjeistusten ja standardien noudattamista, kun taas vastuullisuusorganisaatio seuraa ympäristö- ja laatu- ja ympäristövaikutusten toteutumista neljännesvuosittain. Outokumpu toteutti vuonna 2019 niiden raaka-ainetoimittajien itsearviointien, joilla on tuotantoa korkean ESG-riskin maissa. Vuosittaiset ympäristö- ja laatu- ja ympäristövaikutusten auditoinnit toteutetaan sisäisen riskiarviointin perusteella. Lisäksi suurin osa toimittajista käy läpi säännöllisen seulonnan sanktioiden varalta.

Outokumpu noudattaa kahden asteen skenaariota sitoutuen tieteelliseen standardiin pohjautuvaan ilmastotavoitteeseen (Science Based Targets Initiative) terässektorin hiilestä irtautumistavoitteen mukaisesti. Outokumpu osallistuu YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamiseen kehittämällä tuotantoprosessejaan ja tuotteiden ominaisuuksia.

Outokumpu noudattaa kansainvälisiä, kansallisia ja paikallisia lakeja ja asetuksia ja kunnioittaa kansainvälisiä sopimuksia ihmisoikeuksista ja työntekijöiden oikeuksista, kuten YK:n ihmisoikeusjulistusta, ja tuomitsee pakkotyön ja lapsityövoiman käytön. Kaikilla Outokummun työntekijöillä on vapaus liittyä paikallisiin työntekijäliittoihin paikallisten sääntöjen mukaisesti. Outokummulla on nollatoleranssi kaikenlaisia syrjintää kohtaan, mukaan lukien etnisyyden, kansallisuuden, uskonnon, poliittisten mielipiteiden, sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, iän tai minkään muun ominaisuuden perusteella.

Hallituksen toimintakertomus

Outokumpu odottaa toimittajiensa ja urakoitsijoidensa noudattavan soveltuvia lakeja ja asetuksia sekä Outokummun toimintaohjetta tai muita vastaavia standardeja ja periaatteita, ja täyttävän yhtiön toimittajille asettamat vaatimukset. Outokumpu pyrkii varmistamaan, että orjuuttamisella tai ihmiskaupalla ei ole mitään osaa yhtiön toimitusketjussa tai toiminnassa.

Kestävän kehityksen tavoitteet

Yhtiön tavoitteet ovat:

- Teräksen kierrätysvälillä (kierrätysteräs, talteen otetut ja kierrätetyt metallit jätteistä, sivuvirroista ja pölynpuhdistuksesta, tuotettua tonnia kohden) kasvattaminen yli 90%:n vuoteen 2020 mennessä
- Energiatohokkuuden parantaminen 1%:lla vuodessa vuoteen 2020 mennessä verrattuna vuosien 2007–2009 lähtötasoon
- Hiilidioksidipäästöjen (suorat, epäsuorat ja muut epäsuorat) vähentäminen 20%:lla ruostumattoman teräksen tonnia kohden vuoteen 2023 mennessä vuosien 2014–2016 lähtötasosta
- Työturvallisuuden nostaminen teollisuuden alan parhaan 10%:n joukkoon vuoteen 2020 mennessä (pitkän aikavälin tavoite: ei yhtään tapaturmaa)

Outokummun päästötavoite muiden epäsuorien päästöjen osalta sisältää raaka-ainetoimittajien päästöt. Outokummun tavoitteena on parantaa yhtiön resurssitehokkuutta minimoimalla neitseellisten materiaalien ja energian käyttöä sekä edistää ilmaston suojelema.

Ympäristövastuu

Ruostumattoman teräksen suurimmat ympäristövaikutukset ovat raaka-aineiden käyttö, suora ja epäsuora energian käyttö, pölypäästöt ilmaan, tuotantolaitosten päästöt veteen ja tuotantoprosessissa syntyvä jäte. Kuivalla niukan pohjaveden saannin alueella sijaitsevan Meksikon toimipaikan osuus Outokummun aiheuttamasta veden kokonaispoistumisesta on 0,5%.

Outokummun käyttämät pölyntalteenottojärjestelmät ottavat talteen 99% pölyistä, ja vettä kierrätetään tuotantoprosessissa niin paljon kuin mahdollista sekä puhdistetaan tehtailla. Sen lisäksi että materiaalitehokkuutta edistetään käyttämällä kierrätettyjä materiaaleja niin paljon kuin mahdollista, Outokummun

tavoitteena on vähentää kaatopaikalle menevän jätteen määrää ja käyttää tuotantoprosesseissaan syntyvää jätettä omassa tuotannossaan. Outokummun tavoitteena on myös lisätä tuotantoprosessista syntyvän sivutuotekuonan käyttöä yhtiön ulkopuolella esimerkiksi tienrakennuksessa, betoninvalmistuksessa ja vedenpuhdistuksessa.

Vuonna 2019 kuonan käyttöaste (kuonan määrä verrattuna käytettyyn ja kaatopaikalle menevään kuonaan) hieman lisääntyi ollen 91%. Tuotannossa syntyvän jätteen lisäksi kaivostoiminnassa syntyy rikastushiekkaa, joka on merkittävin kaivosalueelle läjitettävä jäte.

Vuonna 2019 Outokummun teräksen kierrätysmateriaalisältö (kierrätysteräs, talteen otetut ja kierrätetyt metallit jätteistä, sivuvirroista ja pölynpuhdistuksesta, tuotettua tonnia kohden) osuus nousi 89,6 prosenttiin (88,6%), päästen lähelle 90 prosentin tavoitetta vuodelle 2020. Energiatohokkuuden muutos verrattuna lähtötasoon on laskettu eri prosessivaiheiden summana ja oli 6,1% (8,9%) verrattuna vuosien 2007–2009 vertailukelpoiseen lähtötasoon, sillä kasvaneen tuotannon energiankäyttö ja myyty ferrokromi on myös laskettu mukaan. Merkittäviä ympäristövahinkoja ei ollut.

Vuonna 2019 hiilidioksidipäästöt vähenivät noin 13,8% verrattuna vuosien 2014–2016 lähtötasoon saavuttaen 72% vuoden 2023 tavoitetasosta. Kaatopaikalle menevän jätteen määrä väheni, sillä tuotantomäärät laskivat.

Kaikilla Outokummun tuotantolaitoksilla on ympäristöluvut, jotka määrittelevät tuotantotoiminnan rajat. Vuonna 2019 päästöt ilmakehään ja vesistöihin pysyivät sallituissa rajoissa. Tapahtuneet ylitykset olivat tilapäisiä, tunnistettuja ja niillä oli vain vähäisiä ympäristövaikutuksia.

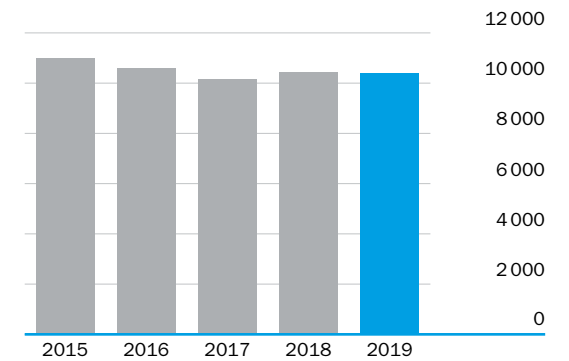
Ympäristövaikutukset

	2019	2018	2017
Suorat ja epäsuorat (Scope 1, 2 ja 3) CO ₂ -päästöt, kg tuotettua tonnia kohti	1 606	1 719	1 839 ¹⁾
Energian käyttö, GJ tuotettua tonnia kohti	10,9	10,1	9,3
Kaikkien sivutuotteiden käyttöaste, ml. ferrokromituotannon kuona, %	90,8	89,9 ²⁾	91,1
Jäte, tonnia tuotettua terästönä kohti	0,500	0,472	0,361

¹⁾ Vuosien 2014–2016 lähtötaso 1 863 kg

²⁾ Oikaistu

Henkilöstö 31.12.

EU:n päästökauppajärjestelmä (ETS) jatkuu kolmannella kauppakaudella (2013–2020). Päästökauppajärjestelmän alaiset Outokummun toiminnot saavat edelleen ilmaisia päästöoikeuksia tehokkuuteen perustuvan vertailun ja aiemman toiminnan perusteella. Yhtiön ilmaisten päästöoikeuksien määrä oli hieman pienempi kuin päästöt vuonna 2019.

Outokumpu ei ole osallisena ympäristöasioita koskevissa merkittävässä oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä, eikä yhtiön tiedossa ole toteutuneita ympäristöriskejä, joilla olisi merkittävää vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan.

Sosiaalinen vastuu

Outokummun tärkein turvallisuuden mittari on kaikkien työtaturmien taajuus (TRIFR), joka sisältää kuolemaan johtaneet tapaturmat, poissaoloon johtaneet tapaturmat, korvaavaan työhön johtaneet tapaturmat ja ensihoitoa vaatineet tapaturmat miljoonaa työtuntia kohden. Yhtiön TRIFR parani viime vuoteen verrattuna ja oli 3,2 tavoitteen ollessa <3,5 (4,1).

Outokummun henkilöstömäärä väheni 59 henkilöllä vuoden aikana, ja yhtiön palveluksessa oli joulukuun 2019 lopussa 10 390 henkilöä (2018: 10 449, 2017: 10 141). Palkat ja palkkiot olivat vuonna 2019 yhteensä 568 milj. euroa (2018: 541 milj. euroa, 2017: 549 milj. euroa). Välilliset henkilöstökustannukset olivat 206 milj. euroa (2018: 135 milj. euroa, 2017: 135 milj. euroa).

Sosiaalisen vastuun mittarit

	2019	2018	2017
Tasa-arvo			
Työntekijät			
Miehiä, %	85	85	86
Naisia, %	15	15	14
Hallitus			
Miehiä, %	57	67	71
Naisia, %	43	33	29
Turvallisuus			
Kaikkien työtaturmien taajuus (miljoonaa työtuntia kohti)	3,2	4,1	4,4

Compliance-asioiden vahvistamiseksi Outokumpu otti käyttöön vuonna 2019 ulkoisesti operoidun SpeakUp-raportointikanavan, jonka kautta on mahdollista raportoida vakavista väärinkäytöksistä luottamuksellisesti ja, jos tarpeen, anonymisti. SpeakUp-kanava on sekä sisäisten että ulkoisten sidosryhmien saatavilla. Kanava on käytettävissä viestintäkanavana Outokummun raportointiprosessissa, jos muut raportointikanavat eivät tunnu sopivilta. Kaikki käytettävissä olevat raportointikanavat on yksilöity yhtiön toimintaohjeessa. Vuonna 2019 Outokummussa oli 16 väitettyä mahdollista väärinkäytöstä eri kanavien kautta.

Kaikki tapaukset tutkittiin yksityiskohtaisesti ja asianmukaiset korjaavat toimenpiteet on tehty.

Outokummun compliance-asioiden ohjelman keskeisenä tavoitteena on tehdä tunnetuksi ja kouluttaa toimintaohjeeseen ja sen aiheisiin liittyvissä asioissa. Osana näitä toimia Outokumpu julkaisi vuonna 2019 useita compliance-asioihin liittyviä verkkokursseja. Tunne liikekumppanisi -verkkokurssi oli pakollinen kaikille toimihenkilöille ja sen suorittamisaste oli 96%. Kilpailuoikeuteen liittyvä pakollinen verkkokurssi julkaistiin uudelleen kaikille toimihenkilöille ja sen suorittamisaste oli 97%. Lisäksi, Outokummun edustajille kauppayhdistyksissä suunnattu kilpailuoikeuden verkkokurssi saavutti 96 prosentin suorittamisasteen. Vuonna 2018 tuotantotyöntekijöille julkaistu toimintaohjetta käsittelevä verkkokurssi koulutettiin toimipaikka kerrallaan vuonna 2019. Viimeiset toimipaikat suorittavat sen vuonna 2020.

Tutkimus ja tuotekehitys

Outokummun tutkimus- ja kehitystoiminta (T&K) tapahtuu läheisessä yhteistyössä myynnin, tuotannon ja asiakkaiden kanssa. Näin varmistutaan, että T&K-toiminta tukee liiketoimintaa ja vastaa asiakkaiden nykyisiin ja tuleviin tarpeisiin parhaalla mahdollisella tavalla. Outokummulla on kolme T&K-keskusta, jotka sijaitsevat Avestassa Ruotsissa, Krefeldissä Saksassa ja Torniossa Suomessa. Vuonna 2019 Outokumpu käytti tutkimus- ja kehitystoimintaan 17 milj. euroa, joka vastaa 0,3% liikevaihdosta (2018: 15 milj. euroa ja 0,2%, 2017: 13 milj. euroa ja 0,2%).

Vuonna 2019 T&K siirtyi toimimaan entistä funktionaalisemmassa organisaatiossa, joka on jaettu prosessinkehitys- ja tuotekehitystiimeihin. Näin Outokumpu pyrkii edelleen parantamaan kykyään vastata tuleviin T&K-tarpeisiin. Vuonna 2019 prosessinkehitys keskittyi tuotelaadun, saannin ja tuotannon kustannustehokkuuden parantamiseen. Tuotantomme CO₂-jalanjäljen pienentäminen on myös noussut tärkeäksi T&K-teemaksi. Tuotekehitysprojektit keskittyivät uusien tuotteiden kehittämiseen, nykyisten teräslajien ominaisuuksien kehittämiseen ja karakterisointiin, sekä uusien sovelluskohteiden ja markkinoiden kehittämiseen tuotteillemme. Vuonna 2019 yhteistyötä T&K:n ja markkinakehitystiimin välillä syvennettiin myös edelleen. Tavoitteena on kyetä huomioimaan tulevat markkinatarpeet ja trendit entistä paremmin T&K-toiminnassa.

Riskit ja epävarmuustekijät

Outokumpu noudattaa toiminnassaan yhtiön hallituksen hyväksymää riskienhallintapolitiikkaa, jossa määritellään riskienhallinnan tavoitteet, lähestymistavat ja vastualueet. Outokummun strategian tukemisen ohella riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa, arvioida ja pienentää riskejä osakkeenomistajien, asiakkaiden, toimittajien, henkilöstön, velkojien ja muiden sidosryhmien näkökulmasta.

Outokumpu on määritellyt riskiksi minkä tahansa asian, joka voi estää tai haitata konsernin tavoitteiden saavuttamista. Riskit voivat siis olla konsernin nykyiseen tai tulevaan toimintaan liittyviä uhkia, epävarmuustekijöitä tai menetettyjä mahdollisuuksia.

Riskienhallintaprosessi on osa johtamisjärjestelmää, ja se jakautuu neljään vaiheeseen: 1) riskien tunnistamiseen; 2) arviointiin ja priorisointiin; 3) riskien pienentämiseen ja 4) raportointiin. Keskeisiä riskejä arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti. Riskien korjaavat toimenpiteet määritellään riskien tunnistamisen ja vakavuuden sekä todennäköisyyden arvioinnin perusteella.

Outokummun riskienhallinnan hallintomalli sisältää vuosineljänneksittäisen raportoinnin hallituksen tarkastusvaliokunnalle ja puolivuositteiset päivitykset avainriskeistä sekä riskienhallinnasta, sisältäen strategiset ja liiketoimintariskit, toiminnalliset riskit ja taloudelliset riskit.

Riskienhallinnan painopisteenä oli vuonna 2019 tunnistettujen riskien korjaavien toimenpiteiden toteuttaminen ja velan pienentämiseen tähtäävän tavoitteen tukeminen, esimerkiksi painotamalla käyttö pääoman hallintaa sekä riskienhallintaprosessin tehokkuuden kehittäminen. Lisäksi ankara markkinatilanne, erityisesti Euroopassa, vaati useita korjaavia toimenpiteitä konsernin tuottojen ja kassavirran suojaamiseksi.

Outokumpu jatkoi järjestelmällisiä paloturvallisuuden ja vahingontorjunnan arviointiohjelmiaan, joissa keskityttiin korjaavien toimenpiteiden toteuttamiseen. Vuonna 2019 tehtiin kaikkiaan noin 20 paloturvallisuuteen ja vahingontorjuntaan liittyvää auditointia omien asiantuntijoiden ja ulkopuolisten neuvonantajien yhteistyönä.

Hallituksen toimintakertomus

Merkittävimmät toteutuneet riskit vuonna 2019 liittyivät ruostumattoman teräksen markkinahäiriöihin, jotka johtuivat alun perin Yhdysvaltojen asettamista terästulleista ja joiden negatiivinen vaikutus ruostumattoman teräksen perushintoihin ja toimituksiin Euroopassa jatkui koko vuoden ajan. Lisäksi, nikkelin hinnan heilahtelu vuoden aikana johti merkittävään volatilitettiin (positiiviset ja negatiiviset vaikutukset) neljännesvuosittaisissa taloudellisissa tuloksissa. Lisäksi pääasiassa matalasta toimituksista johtunut Americas-liiketoiminta-alueen riittämätön kannattavuus lukeutui toteutuneisiin riskeihin myös vuonna 2019. Vuoden 2019 aikana Fennovoima-osakeomistuksen käypä arvo laski merkittävästi, mikä vaikutti negatiivisesti konsernin omaan pääomaan.

Strategiset ja liiketoimintariskit

Outokummun merkittävimpiä strategisia ja liiketoimintariskejä ovat ruostumattoman terästuotannon globaalin ylikapasiteetin kehittymiseen sekä raaka-aineiden ja lopputuotteiden hintojen volatilitettiin liittyvät riskit ja epävarmuudet; yhtiön vision toteuttamiseen, kuten uusien tietojärjestelmien ja prosessien käyttöönottoon, tuotantovarmuuden parantamiseen, kilpailukyyn ja taloudellisen suorituskyvyn parantamiseen liittyvät riskit; Euroopan Unionin suojaustoimien tehottomuuteen liittyvä riski; ruostumattoman teräksen ja ferrokromin markkinoiden kehitykseen ja kilpailijoiden toimiin liittyvät riskit; sähkön, polttoaineiden, nikkelin, raudan ja molybdeenin hintojen muutosten vaikutus liiketoiminnan kassavirtaan; ruostumattoman teräksen globaaliin kilpailuympäristöön vaikuttavat valuuttakurssien muutokset; sekä oikeudellisten kiistojen, maailmanpoliittisen tilanteen tai ympäristölainsäädännön muutosten epäsuotuisat vaikutukset liiketoimintaan.

Toiminnalliset riskit

Outokummun kannalta keskeisiä toiminnallisia riskejä ovat: suuret tulipalot tai konerikot, ja niistä aiheutuvat liiketoiminnan keskeytykset; riippuvuus informaatioteknologiasta ja tietoturvariskit; hajanaiseen järjestelmäympäristöön liittyvät riskit; toimitusketjuun liittyvät riskit ja riippuvuus tietyistä kriittisistä toimittajista; investointien ja projektien toteuttamiseen liittyvät riskit, erityisesti uuden ERP-järjestelmän toteuttamisessa. Toiminnallisiin riskeihin sisältyvät myös riittämättömät tai epäonnistuneet sisäiset prosessit, työntekijöiden toiminta, järjestelmävirheet, luonnonkatastrofien kaltaiset tapahtumat

sekä väärinkäytökset tai rikokset. Tällaiset riskit liittyvät usein tuotannon toimintoihin, logistiikkaan, taloudellisiin prosesseihin, merkittäviin investointiprojekteihin, muihin projekteihin tai informaatioteknologiaan. Toteutuessaan ne voivat johtaa henkilö- tai omaisuusvahinkoihin, muihin vastuisiin, omaisuuden menetyksiin, liiketoiminnan keskeytymiseen tai ympäristöhaittoihin. Vakuutukset kattavat osan Outokummun toiminnallisista riskeistä. Jotta tulipaloista mahdollisesti aiheutuvat omaisuusvahingot ja liiketoiminnan keskeytykset keskeisillä tuotantolaitoksilla pysyisivät mahdollisimman vähäisinä, Outokummulla on järjestelmällinen paloturvallisuuden ja vahingontorjunnan arviointiohjelma.

Ympäristöriskit

Merkittävimmät ympäristöriskit tuotantolaitoksilla liittyvät happejen käyttöön, ongelmajätteisiin ja myrkyllisiin kaasuihin, kaatopaikkoihin, maaperän tai pohjaveden pilaantumiseen sekä vaarallisten saastuttavien aineiden pitkäaikaisiin vaikutuksiin. Outokummulla on myös joitain mahdollisia ympäristövästaita suljetuilla kaivoksilla ja tehdasalueilla.

Merkittävimmät ympäristöön liittyvät liiketoimintariskit liittyvät päästökauppaan, uusiin ympäristö- ja kuluttajansuojavaatimuksiin sekä ympäristölainsäädännön muutoksiin ja niiden vaikutuksiin Outokummun kilpailukykyyn sekä sähkönhinnan nousuun ja Euroopan unionin päästökauppajärjestelmään liittyviin päästökustannuksiin.

Outokumpu arvioi vuosittain myös ilmastomuutoksen liittyviä riskejään, sisältäen keskeisten tuotantolaitosten altistumisen useille uhkille ja riskeille ilmastomuutoksen ajamina. Nämä ilmastomuutosuhat ja riskit sisältävät esim. tulvat, merenpinnan korkeusmuutokset, altistuksen hirmumyrskyille, pyörremyrskyille ja muille vakaville myrskyille, sään ääri-ilmiöille kuten salamointi, sateet ja raekuurot. Merkittävimpiä ilmastomuutokseen liittyviä riskejä Outokummulle ajavat ilmastopoliittikan muutokset, esimerkiksi "matala-hiili"-ilmastosopimus ja päästöoikeuksien kauppa, joilla voi olla haitallisia vaikutuksia Outokummun toimintaympäristölle ja taloudelliselle tulokselle.

Turvallisuuteen ja henkilöstöön liittyvät riskit

Turvallisuuteen ja henkilöstöön liittyvät tärkeimmät riskit ovat oman henkilöstön ja urakoitsijoiden kuolemantapauksiin ja vakaviin tapaturmiin liittyvät riskit, joilla voisi olla myös

merkittävä vaikutus Outokummun turvallisuuskulttuuriin tai työnantajamaineeseen; avainhenkilöiden tai erityisosaamista tai erityisiä asiakassuhteita omaavien henkilöiden menetykset, jolla voi olla merkittävä vaikutus Outokummun liiketoimintaan; sekä riski, että Outokumpu ei kykene houkuttelemaan, pitämään kiinni, motivoimaan, kouluttamaan tai kehittämään ammatillisesti henkilökuntaansa eri organisaatiotasolla, millä voi olla haitallinen vaikutus Outokummun liiketoimintaan, taloudelliseen asemaan tai operatiivisiin tuloksiin.

Compliance-asioihin, rikoksiin ja maineeseen liittyvät riskit

Outokumpu toimii ympäri maailmaa, ja sen toiminnot ulottuvat monen eri lainsäädännön ja monitahoisen säätelyn toimivalta-alueille aikana, jolloin erilaiset kilpailulainsäädäntöön, korruption- ja lahjonnan vastaisiin toimiin, rahanpesun ehkäisemiseen, tietoturvan parantamiseen (mukaan lukien EU:n tietosuoja-asetus) ja kaupan rajoitteisiin liittyvät toimenpiteet sekä sanktiot ovat olleet maailmanlaajuisesti kasvussa. Outokumpuun kohdistuu myös henkilöstön tekemien petosten, ulkoisten varkauksien ja rikoksien, kriittisten tutkimus- ja kehitystietojen menetyksen, väärinkäytösten sekä myyntiagenttien tai yhteisyritysten ja muiden yritysten tekemien rikkomusten riski.

Yritysvastuuseen liittyvät riskit ja epävarmuudet

Outokummun tavoitteena on tunnistaa aktiivisesti, mille yritys-vastuuseen liittyville riskeille ja epävarmuuksille, mukaan lukien ihmisoikeuksiin liittyville riskeille ja epävarmuuksille, yhtiö voi olla alttiina. Tämä tavoite koskee Outokummun omaa toimintaa sekä toimitusketjua ja muita liikeympäristöä maailmanlaajuisesti. Outokumpu ottaa kaikki työntekijöiden oikeuksien rikkomukset ja niihin liittyvät uhat, toimintansa täyden läpinäkyvyyden sekä ihmisoikeusasioiden noudattamisen vakavasti. Outokumpu toimii kuitenkin pääasiassa sellaisilla alueilla, joissa ihmisoikeuksiin liittyviä riskejä ei pidetä suurina.

Rahoitusriskit

Outokummun kannalta keskeisiä rahoitusriskejä ovat nikkelin, raudan, molybdeenin, energian ja polttoaineiden hinnantoukset; valuuttamuutokset, jotka vaikuttavat euroon, Yhdysvaltain dollariin, Ruotsin kruunuun ja Englannin puntaan; euroon, Ruotsin kruunuun ja Yhdysvaltain dollariin liittyvät korkomuu-tokset; muutokset Outokummun velan luottomarginaaleissa; rajoitetut mahdollisuudet uuteen rahoitukseen; asiakkaisiin

Hallituksen toimintakertomus

ja muihin liikekumppaneihin (mukaan lukien toimittajat ja rahoituslaitokset) liittyvät vastapuoliriskit; maksuvalmiuteen ja jälleenerahoitukseen liittyvät riskit; osakeomistusten arvoon, esim. Fennovoima investointi, liittyvät riskit; rahoitussopimusten tai muiden lainaehtoien kovenanttiriski, joka voi johtaa lainojen ennenaikaiseen eräänymiseen ja maksukyvyttömyys-tilanteeseen; ja etuuspoijaisten eläkejärjestelyjen osake- ja korkosijoitusten hintoihin liittyvät riskit sekä etuuspoijaisten eläkejärjestelyjen vastuiden arvostusparametreihin, erityisesti pitkiin korkoihin liittyvät riskit.

Lyhyen aikavälin riskit ja epävarmuustekijät

Outokummun lyhyen aikavälin riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat: yhtiön vision toteuttamiseen, kuten uusien tietojärjestelmien ja prosessien käyttöönottoon, erityisesti uuden ERP-järjestelmän toteuttamisessa, tuotantovarmuuden, kilpailukyyn ja taloudellisen suorituskyvyn parantamiseen liittyvät riskit; Euroopan Unionin suojaustoimien tehottomuuteen liittyvä riski; ruostumattoman teräksen ylikapasiteetti ja ruostumattoman teräksen sekä ferrokromin markkinakehitykseen ja kilpailijoiden toimiin liittyvät riskit; riippuvuus tietyistä kriittisistä toimittajista; sähkön, polttoainelaitteiden, ferrokromin, nikkelin, raudan ja molybdeenin hinnanvaihtelut; euroon, Yhdysvaltain dollariin, Ruotsin kruunuun ja Englannin puntaan vaikuttavat valuuttakurssimuutokset; muutokset Outokummun velan luottomarginaaleissa; osakeomistusten arvoon, esim. Fennovoima-investointi, liittyvät riskit; investointien ja projektien toteutumiseen liittyvät riskit, mukaan lukien meneillään oleva projekti Kemian kaivoksessa; tietoturvariskit ja riippuvuus informaatioteknologiasta; jälleenerahoitusriskit; asiakkaisiin ja muihin liikekumppaneihin (mukaan lukien toimittajat ja rahoituslaitokset) liittyvät vastapuoliriskit.

Mahdolliset epäsuotuisat muutokset maailmanpolitiikassa tai -taloudessa, mukaan lukien merkittävät maailmanlaajuinen taloustaantumia voivat haitata Outokummun liiketoimintaa ja pääsyä rahoitusmarkkinoille. Outokumpu huomioi myös ajankohtaisia tapahtumia riskiarvioissaan, kuten esimerkiksi: talouskasvun hidastuminen päämarkkinoillamme Euroopassa ja erityisesti Saksassa; Ison-Britannian päätös poistua Euroopan unionista ja siihen liittyvät riskit kauppasuhteille; nopeasti kehittyvän koronavirustilanteen mahdolliset vaikutukset maailmankauppaan ja pääomamarkkinoihin.

Merkittävät oikeudenkäynnit

Myytyihin kupariliiketoimintoihin liittyvä kanne Espanjassa

Outokumpu myi koko kupariliiketoimintansa vuosina 2003–2008. Eräs myydyistä yhtiöistä ajautui sittemmin konkurssiin. Kyseisen espanjalaisen yhtiön konkurssin pesänhoitaja on nostanut Outokumpu Oyj:tä sekä kahta ulkopuolista yhtiötä vastaan takaisinsaantikanteen, joka koskee konkurssiin ajautuneen espanjalaisen yhtiön yrityskaupan yhteydessä tekemiä maksuja. Espanjalainen ensimmäisen asteen tuomioistuin hyväksyi Outokumpua ja kahta ulkopuolista yhtiötä vastaan nostetun 20 milj. euron korvausvaatimuksen. Outokumpu ja kaksi muuta yhtiötä valittivat oikeuden päätöksestä, ja maaliskuussa 2018 valitustuomioistuin antoi asiassa päätöksen Outokummun eduksi. Toukokuussa 2018 konkurssipesä valitti päätöksestä Espanjan korkeimpaan oikeuteen, jossa asian käsittely on kesken eikä se edennyt vuoden 2019 aikana.

Entiseen verokonserniin liittyvä kanne Italiassa

Joulukuussa 2015 Outokumpu Holding Italia ja Acciai Speciali Terni (AST) joutuivat kiistaan, joka liittyy entiseen ThyssenKruppin verokonsolidointiin Italiassa. AST vaati noin 23 milj. euroa ThyssenKruppin aikanaan johtamasta verokonsolidoinnista. Outokumpu Holding Italia oli aiemmin ThyssenKruppin holding-yhtiö, joka siirtyi Inoxumiin carve-out-prosessissa vuonna 2011. Heinäkuussa 2019 Outokumpu ja ThyssenKrupp pääsivät lopulliseen sopimukseen asiassa sekä muissa aiemmissa Outokummun Inoxum-hankintaan liittyvissä vaateissa. Sopimuksen taloudellinen vaikutus raportoitiin osana Outokummun vuoden 2019 ensimmäisen neljänneksen tulosta.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

31. 12. 2019 Outokummun osakepääoma oli 311 milj. euroa, ja osakkeiden kokonaismäärä oli 416 374 448. Vuoden lopussa yhtiön hallussa oli 4 599 733 omaa osaketta. Keskimääräinen ulkona olevien osakkeiden määrä vuonna 2019 oli 411 198 002.

Johdon omistamat osakkeet ja osakepalkkio-ohjelmat

31. 12. 2019 Outokummun hallituksen ja johtoryhmän jäsenien hallussa oli yhteensä 2 554 134 Outokummun osaketta, mikä vastaa 0,6% kaikista osakkeista.

Outokummussa on osakepohjaisia kannustinjärjestelmiä johtoryhmän jäsenille, muulle johdolle ja avainhenkilöille. Yhtiön osakeperusteiset kannustinjärjestelmät ovat suoritepohjainen osakeohjelma, rajoitettuja osakkeita koskeva ohjelma, toimitusjohtajan ja muiden avainhenkilöiden osakeosto-ohjelmat sekä toimitusjohtajan suoriteperusteinen osakeohjelma. Soveltuvien verojen vähentämisen jälkeen vuonna 2019 luovutettiin kaikkiaan 1 129 287 osaketta osakeohjelmien osallistujille asetettujen tavoitteiden ja ohjelmien ehtojen mukaisesti. Outokumpu maksoi osakepalkkiot yhtiön hallussa olevilla omilla osakkeilla.

Suoritepohjaisessa osakeohjelmassa ja rajoitettuja osakkeita koskevassa ohjelmassa ovat parhaillaan käynnissä kaudet 2018–2020 ja 2019–2021 ja hallitus hyväksyi joulukuussa 2019 ohjelmien seuraavan ansaintakauden 2020–2022. Suoritepohjaisen osakeohjelman kausien 2018–2020 ja 2019–2021 ansaintakriteerit mittaavat Outokummun tulosta ja pääoman käytön tehokkuutta verrokkiryhmään verrattuna.

Lisätietoja osakepalkkio-ohjelmista on tilinpäätöksen liitetiedossa 18.

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

Selvitys Outokummun hallinto- ja ohjausjärjestelmästä löytyy yhtiön verkkosivulta

<https://www.outokumpu.com/investors/governance>

Varsinainen yhtiökokous

Outokumpu Oyj:n varsinainen yhtiökokous 2019 pidettiin 27.3.2019 Helsingissä. Yhtiökokous vahvisti vuoden 2018 tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden yhtiön johdolle. Yhtiökokous päätti, että vuodelta 2018 jaetaan osinkoa 0,15 euroa osakkeelta. Yhtiökokous hyväksyi ehdotukset hallituksen valtuuttamisesta päättämään omien osakkeiden hankinnasta sekä osakeannista ja osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta. Yhtiökokous hyväksyi myös osakkeenomistajien nimitystoimikunnan ehdotukset hallituksen jäsenistä ja palkkioista sekä osakkeenomistajien nimitystoimikunnan uudistetun työjärjestyksen.

Yhtiökokous päätti nimitystoimikunnan ehdotuksen mukaisesti hallituksen jäsenmääräksi yhteensä seitsemän. Toimikaudeksi, joka päättyi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä,

Hallituksen toimintakertomus

yhtiökokous valitsi hallituksen jäseniksi uudelleen hallituksen nykyiset jäsenet Kati ter Horstin, Kari Jordanin, Heikki Malisen, Eeva Sipilän ja Pierre Vareillen. Uusina jäseninä hallitukseen valittiin Julia Woodhouse ja Vesa-Pekka Takala. Kari Jordan valittiin uudelleen hallituksen puheenjohtajaksi ja Heikki Malinen uudeksi varapuheenjohtajaksi.

Muutokset Outokummun johtoryhmässä

Olli-Matti Saksi nimitettiin Americas-liiketoiminta-alueen johtajaksi 23.5.2019 alkaen.

Nimitystoimikunta

Outokummun osakkeenomistajien nimitystoimikunnan muodostavat neljä suurinta yhtiön osakasluetteloon rekisteröityä osakkeenomistajaa Nasdaq Helsingin elokuun viimeisen kaupankäyntipäivän jälkeisen omistustilanteen mukaisesti. Lisäksi Outokummun hallituksen puheenjohtaja Kari Jordan toimii nimitystoimikunnan asiantuntijajäsenenä. Nimitystoimikunnan tehtävänä on vuosittain valmistella varsinaiselle yhtiökokoukselle ehdotus hallituksen jäsenistä ja hallituspalkkioista.

Outokummun neljä suurinta osakkeenomistajaa 2.9.2019 olivat Solidium Oy, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen ja Kansaneläkelaitos, jotka ovat nimenneet nimitystoimikuntaan seuraavat edustajat:

- Solidium Oy:n toimitusjohtaja Antti Mäkinen
- Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varman talousjohtaja Pekka Pajamo
- Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen toimitusjohtaja Jouko Pölonen
- Kansaneläkelaitoksen sijoituspäällikkö Tuula Korhonen

Nimitystoimikunta antoi ehdotuksensa Outokummun hallitukselle 2.12.2019.

Hallituksen esitys voitonjaosta

Outokummun osingonjakopolitiikan mukaisesti maksettavien osinkojen määrä suhdannekierron aikana on 30–50 prosenttia tilikauden voitosta. 31.12.2019 emoyhtiön tilinpäätöksen mukaan emoyhtiön jakokelpoiset varat olivat yhteensä 2 287 milj. euroa, mikä sisältää kertyneet voittovarat 164 milj. euroa.

Hallitus esittää 31.3.2020 pidettävälle yhtiökokoukselle, että emoyhtiön jakokelpoisista varoista jaetaan osinkoa 0,10 euroa osakkeelta vuodelta 2019.

Konsernin tunnusluvut

		2019 ¹⁾	2018	2017 ²⁾	2016	2015
Toiminnan laajuus						
Liikevaihto	Milj. €	6 403	6 872	6 356	5 690	6 384
– liikevaihdon muutokset	%	-6,8	8,1	11,7	-10,9	-6,7
– viennin ja ulkomaan toimintojen osuus liikevaihdosta *	%	95,9	96,7	96,5	96,4	96,6
Sijoitettu pääoma 31. 12. ³⁾ *	Milj. €	3 904	4 086	3 929	3 816	4 133
Investoinnit käyttöomaisuuteen *	Milj. €	221	260	174	164	154
– suhteessa liikevaihtoon	%	3,4	3,8	2,7	2,9	2,4
Poistot	Milj. €	230	204	216	226	302
Arvon alentumiset	Milj. €	3	12	1	26	1
Tutkimus- ja kehitystoiminnan menot	Milj. €	17	15	13	20	23
– suhteessa liikevaihtoon	%	0,3	0,2	0,2	0,4	0,4
Henkilöstö 31. 12. ⁴⁾		10 390	10 449	10 141	10 600	11 002
– keskimäärin vuoden aikana		10 645	10 468	10 485	10 977	11 833
Kannattavuus						
Oikaistu käyttökate *	Milj. €	263	485	631	309	165
– suhteessa liikevaihtoon	%	4,1	7,1	9,9	5,4	2,6
Käyttökate *	Milj. €	266	496	663	355	531
Liiketulos *	Milj. €	33	280	445	103	228
– suhteessa liikevaihtoon	%	0,5	4,1	7,0	1,8	3,6
Tulos ennen veroja	Milj. €	-41	175	327	-13	127
– suhteessa liikevaihtoon	%	-0,6	2,5	5,1	-0,2	2,0
Tilikauden tulos	Milj. €	-75	130	392	144	86
– suhteessa liikevaihtoon	%	-1,2	1,9	6,2	2,5	1,4
Oman pääoman tuotto ³⁾ *	%	-2,8	4,8	15,4	6,4	3,9
Sijoitetun pääoman tuotto ³⁾ *	%	0,8	7,0	11,3	2,6	5,3

		2019 ¹⁾	2018	2017 ²⁾	2016	2015
Rahoitus ja taloudellinen asema						
Korollinen nettovelka *	Milj. €	1 155	1 241	1 091	1 242	1 610
– suhteessa liikevaihtoon	%	18,0	18,1	17,2	21,8	25,2
Nettorahoituskulut *	Milj. €	80	107	127	121	149
– suhteessa liikevaihtoon	%	1,3	1,6	2,0	2,1	2,3
Korkokulut *	Milj. €	76	70	92	105	130
– suhteessa liikevaihtoon	%	1,2	1,0	1,5	1,9	2,0
Korollinen nettovelka / oikaistu käyttökate *		4,4	2,6	1,7	4,0	9,8
Osakepääoma	Milj. €	311	311	311	311	311
Oma pääoma yhteensä	Milj. €	2 562	2 750	2 721	2 416	2 329
Omavaraisuusaste *	%	42,5	45,9	46,3	40,4	39,6
Velkaantumisaste *	%	45,1	45,1	40,1	51,4	69,1
Liiketoiminnan nettorahavirta	Milj. €	371	214	328	389	-34

Vaihtoehtoiset tunnusluvut on merkitty tähdellä *.

Lisätietoja on esitetty Vaihtoehtoiset tunnusluvut -kappaleessa.

¹⁾ IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardi on otettu käyttöön 1. 1. 2019 yksinkertaistetulla takautuvalla menetelmällä. Vertailutietoja ei ole oikaistu.

²⁾ Vuoden 2017 tiedot oikaistu IFRS 15 -standardin käyttöönotosta johtuen vuonna 2018. Vuosien 2016 ja 2015 tietoja ei ole oikaistu.

³⁾ Tunnusluvun laskentaperustetta muutettu vuonna 2016. Vuoden 2015 luvut oikaistu vastaavaksi.

⁴⁾ Henkilöstö raportoitu työsuhteessa olevan henkilömäärän mukaan.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Tietyt Outokumpun vuosikertomuksessa esitetyt taloudelliset tunnus- ja suhdeluvut eivät ole IFRS:n mukaisia taloudellisen tuloksen, taloudellisen aseman tai kassavirtojen mittareita, ja siksi niitä tarkastellaan vaihtoehtoisina tunnuslukuina. Näitä tunnuslukuja ei ole määritelty IFRS-standardeissa, ja siksi ne eivät välttämättä ole suoraan verrattavissa muiden, myös saman toimialan yritysten, käyttämiin taloudellisiin tunnus- ja suhdelukuihin. Syy näiden tunnuslukujen esittämiselle on, että ne ovat joko konsernin vuosikertomukseen sovellettavia lakisääteisiä vaatimuksia tai konsernin johto uskoo näiden tunnuslukujen tarjoavan merkityksellistä lisätietoa konsernin liiketoiminnan tuloksesta tai taloudellisesta tilanteesta. Vaihtoehtoiset tunnusluvut eivät korvaa IFRS-standardien mukaisia taloudellisia tietoja, eikä niitä pidä tarkastella IFRS-standardien mukaisista tiedoista erillään. Vaihtoehtoiset tunnusluvut on merkitty tähdellä (*) Konsernin tunnusluvut -taulukossa.

Tunnusluku	Tunnusluvun laskentaperuste tai lähde konsernitilinpäätöksessä		2019	2018
Viennin ja ulkomaantoimintojen osuus liikevaihdosta				
Viennin ja ulkomaantoimintojen osuus liikevaihdosta kuvastaa konsernin liiketoiminnan kansainvälistä luonnetta.				
Liikevaihto	Konsernin tuloslaskelma	Milj. €	6 403	6 872
Liikevaihto kohdemaan mukaan Suomeen	Liitetieto 4. Maantieteelliset tiedot Suomeen	Milj. €	264	230
Vienti ja ulkomaan toiminnot	Liikevaihto – Liikevaihto kohdemaan mukaan Suomeen	Milj. €	6 139	6 642
– viennin ja ulkomaan toimintojen osuus liikevaihdosta	Verrattuna liikevaihtoon	%	95,9	96,7

Sijoitettu pääoma

Sijoitettu pääoma on mittari konsernin toimintaan sijoitetun pääoman määrälle.

Sijoitettu pääoma on seuraavien erien summa:

Oma pääoma yhteensä	Konsernitase	Milj. €	2 562	2 750
Korollinen nettovelka	Määritely myöhempänä	Milj. €	1 155	1 241
Velvoitteet etuusperusteisista järjestelyistä sekä muista pitkäaikaisista työsuhde-etuuksista	Konsernitase	Milj. €	335	318
Korkojohdannaisvelat (netto)	Liitetieto 20. Johdannaisopimusten käyvät arvot ja nimellismäärät	Milj. €	–5	–2
Korkovelat (netto)	Liitetieto 28. Ostovelat ja muut velat	Milj. €	9	5
Vähennettynä:				
Etuuspohjaisiin järjestelyihin kuuluvat varat	Konsernitase	Milj. €	68	72
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat	Konsernitase	Milj. €	31	86
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat sijoitukset	Konsernitase	Milj. €	13	13
Osuudet osakkuusyhtiöissä ja yhteisyrityksissä	Konsernitase	Milj. €	38	53
Sijoitettu pääoma 31. 12.		Milj. €	3 904	4 086

Tunnusluku	Tunnusluvun laskentaperuste tai lähde konsernitilinpäätöksessä	2019	2018
------------	--	------	------

Investoinnit käyttöomaisuuteen

Investoinnit käyttöomaisuuteen kertovat tulevia kassavirtoja tuottaviin käyttöomaisuuseriin tehtyjen sijoitusten määrän.

Investoinnit käyttöomaisuuteen	Lisäykset aineelliseen käyttöomaisuuteen ja aineettomiin hyödykkeisiin, poislukien käyttöoikeus-omaisuuserät, hyödykkeiden käytöstä poistamisen velvoitteet ja päästöoikeudet; ja sijoitukset käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin, osakkuusyhtiöihin ja yhteisyrityksiin sekä liiketoimintojen yhdistämissiin.	Milj. €	221	260
– suhteessa liikevaihtoon	Verrattuna liikevaihtoon	%	3,4	3,8

Oikaistu käyttökate, käyttökate ja liiketulos

Oikaistu käyttökate on Outokummun tärkein taloudellisen raportoinnin tulosmittari. Käyttökäteen oikaisut liittyvät epätavallisiin, merkittäviin tuotto- ja kulueriin, ja oikaisujen tarkoitus on parantaa taloudellisen tuloksen vertailukelpoisuutta raportointikausien välillä. Käyttökate ja liiketulos ovat myös konsernin taloudellisen tuloksen mittareita.

Liiketulos	Konsernin tuloslaskelma	Milj. €	33	280
– suhteessa liikevaihtoon	Verrattuna liikevaihtoon	%	0,5	4,1
Poistot	Liitetieto 6. Tuotot ja kulut	Milj. €	230	204
Arvon alentumiset	Liitetieto 6. Tuotot ja kulut	Milj. €	3	12
Käyttökate	Liiketulos ennen poistoja ja arvon alentumisia	Milj. €	266	496
Käyttökäteen oikaisut	Liitetieto 6. Tuotot ja kulut	Milj. €	3	10
Oikaistu käyttökate	Käyttökate – Käyttökäteen oikaisut	Milj. €	263	485
– suhteessa liikevaihtoon	Verrattuna liikevaihtoon	%	4,1	7,1

Tunnusluku	Tunnusluvun laskentaperuste tai lähde konsernitilinpäätöksessä	2019	2018
------------	--	------	------

Oman pääoman tuotto

Oman pääoman tuotto kertoo lisäarvosta, jonka konserni tuottaa osakkeenomistajien konserniin sijoittamalle pääomalle.

Oma pääoma yhteensä 31. 12. edellisenä vuonna	Konsernitase	Milj. €	2 750	2 721
Oma pääoma yhteensä 31. 3.		Milj. €	2 656	2 655
Oma pääoma yhteensä 30. 6.		Milj. €	2 624	2 686
Oma pääoma yhteensä 30. 9.		Milj. €	2 602	2 710
Oma pääoma yhteensä 31. 12.	Konsernitase	Milj. €	2 562	2 750
Oma pääoma yhteensä (neljän vuosineljänneksen keskiarvo)	Avaavan ja neljän vuosineljänneksen päättävien arvojen keskiarvo	Milj. €	2 639	2 704
Tilikauden tulos	Konsernin tuloslaskelma	Milj. €	-75	130
Oman pääoman tuotto	Tilikauden tulos / Oma pääoma yhteensä (neljän vuosineljänneksen keskiarvo)	%	-2,8	4,8

Sijoitetun pääoman tuotto

Sijoitetun pääoman tuotto on mittari lisäarvosta, jonka konserni tuottaa toimintaansa sijoitetulle pääomalle.

Sijoitettu pääoma 31. 12. edellisenä vuonna	Määriteltä aiemmin	Milj. €	4 086	3 929
Sijoitettu pääoma 31. 3.		Milj. €	4 135	3 854
Sijoitettu pääoma 30. 6.		Milj. €	4 048	4 023
Sijoitettu pääoma 30. 9.		Milj. €	4 096	4 037
Sijoitettu pääoma 31. 12.	Määriteltä aiemmin	Milj. €	3 904	4 086
Sijoitettu pääoma (neljän vuosineljänneksen keskiarvo)	Avaavan ja neljän vuosineljänneksen päättävien arvojen keskiarvo	Milj. €	4 054	3 986
Liiketulos	Konsernin tuloslaskelma	Milj. €	33	280
Sijoitetun pääoman tuotto	Liiketulos / Sijoitettu pääoma (neljän vuosineljänneksen keskiarvo)	%	0,8	7,0

Tunnusluku	Tunnusluvun laskentaperuste tai lähde konsernitilinpäätöksessä	2019	2018
------------	--	------	------

Korollinen nettovelka

Korollinen nettovelka kertoo velkarahoituksen tasosta konsernissa. Nettovelan vähentäminen on konsernin keskeinen tavoite.

Pitkäaikaiset korolliset velat	Konsernitase	Milj. €	1 053	798
Lyhytaikaiset korolliset velat	Konsernitase	Milj. €	427	511
Rahavarat	Konsernitase	Milj. €	325	68
Korollinen nettovelka	Pitkä- ja lyhytaikaiset korolliset velat – rahavarat	Milj. €	1 155	1 241
– suhteessa liikevaihtoon	Verrattuna liikevaihtoon	%	18,0	18,1

Nettorahoituskulut ja korkokulut

Nettorahoituskulut sekä korkokulut ovat mittareita konsernin rahoituskustannuksille.

Nettorahoituskulut	Konsernin tuloslaskelman Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	Milj. €	80	107
– suhteessa liikevaihtoon	Verrattuna liikevaihtoon	%	1,3	1,6
Korkokulut	Konsernin tuloslaskelma	Milj. €	76	70
– suhteessa liikevaihtoon	Verrattuna liikevaihtoon	%	1,2	1,0

Korollinen nettovelka / oikaistu käyttökate

Korollinen nettovelka jaettuna oikaistulla käyttökateella kertoo konsernin velkaantumisasteesta.

Korollinen nettovelka	Määritelty aiemmin	Milj. €	1 155	1 241
Oikaistu käyttökate	Määritelty aiemmin	Milj. €	263	485
Korollinen nettovelka / Oikaistu käyttökate	Korollinen nettovelka / Oikaistu käyttökate		4,4	2,6

Tunnusluku	Tunnusluvun laskentaperuste tai lähde konsernitilinpäätöksessä	2019	2018
------------	--	------	------

Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste kertoo konsernin varojen oman pääoman ehtoisen rahoituksen osuuden ja on mittari konsernin rahoitusriskitasosta.

Oma pääoma yhteensä	Konsernitase	Milj. €	2 562	2 750
Varat yhteensä	Konsernitase	Milj. €	6 038	5 998
Saadut ennakot	Liitetieto 28. Ostovelat ja muut velat	Milj. €	11	10
Omavaraisuusaste	Oma pääoma yhteensä / (Varat yhteensä – saadut ennakot)	%	42,5	45,9

Velkaantumisaste

Velkaantumisaste eli gearing kertoo konsernin rahoitusriskitasosta ja velan määrästä suhteessa omaan pääomaan.

Korollinen nettovelka	Määritelty aiemmin	Milj. €	1 155	1 241
Oma pääoma yhteensä	Konsernitase	Milj. €	2 562	2 750
Velkaantumisaste	Korollinen nettovelka / Oma pääoma yhteensä	%	45,1	45,1

Osakekohtaiset tunnusluvut

		2019	2018	2017	2016	2015
Osakekohtainen tulos ^{1) 2)}	€	-0,18	0,32	0,95	0,35	0,23
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos ^{1) 2)}	€	-0,18	0,32	0,90	0,35	0,23
Rahavirta/osake	€	0,90	0,52	0,79	0,94	-0,08
Oma pääoma/osake ^{1) 2)}	€	6,22	6,70	6,59	5,84	5,60
Osakekohtainen osinko	€	0,10 ³⁾	0,15	0,25	0,10	-
Osinko/tulos ^{1) 2)}	%	neg.	47,4	26,3	28,8	-
Efektiiivinen osinkotuotto	%	3,6	4,7	3,2	1,2	-
Hinta/voitto-suhde (P/E) ^{1) 2)}		neg.	10,00	8,15	24,31	11,85
Osakkeen kurssikehitys						
Keskikurssi	€	3,01	5,39	8,11	4,51	4,49
Alin kurssi	€	2,23	3,18	6,61	2,08	2,06
Ylin kurssi	€	4,04	8,26	10,05	8,51	7,76
Kurssi kauden lopussa	€	2,81	3,20	7,74	8,51	2,73
Muutos kauden aikana	%	-12,2	-58,7	-9,0	211,3	-42,7
OMX Helsinki -indeksin muutos kauden aikana	%	13,4	-8,0	6,4	3,6	10,8
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa	Milj. €	1 155	1 312	3 223	3 541	1 138
Osakkeiden vaihdon kehitys						
Osakkeiden vaihto ⁴⁾	1 000 kpl	884 254	826 636	1 021 607	955 682	1 345 515
Osuus osakkeiden painotetusta keskiarvosta	%	215,0	201,1	247,7	230,6	323,9
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä ⁵⁾		411 198 002	411 065 622	412 363 204	414 411 287	415 473 976
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakkeiden keskimääräinen lukumäärä ⁵⁾		446 209 235	447 181 306	450 247 639	414 411 287	415 473 976
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa ⁵⁾		411 774 715	410 563 719	412 671 549	413 860 600	415 489 308

¹⁾ IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardi on otettu käyttöön 1.1.2019 yksinkertaistetulla takautuvalla menetelmällä. Vertailutietoja ei ole oikaistu.

²⁾ Vuoden 2017 tiedot oikaistu IFRS 15 -standardin käyttöönotosta johtuen vuonna 2018. Vuosien 2015 ja 2016 tietoja ei ole oikaistu.

³⁾ Hallituksen esitys yhtiökokoukselle.

⁴⁾ Sisältää vain Nasdaq Helsingin kaupankäynnin.

⁵⁾ Ei sisällä hankittuja omia osakkeita.

Osakekohtaisten tunnuslukujen laskentaperusteet

Osakekohtainen tulos	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä kauden aikana}}$
Rahavirta/osake	=	$\frac{\text{Liiketoiminnan nettorahavirta}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä kauden aikana}}$
Oma pääoma/osake	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa}}$
Osakekohtainen osinko	=	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettu osinko}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa}}$
Osinko/tulos	=	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettu osinko}}{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos}} \times 100$
Efektiivinen osinkotuotto	=	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Osakeantioikaistu viimeinen kaupantekokurssi kauden lopussa}} \times 100$
Hinta/tulos-suhde (P/E)	=	$\frac{\text{Osakeantioikaistu viimeinen kaupantekokurssi kauden lopussa}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$
Osakkeen keskikurssi	=	$\frac{\text{Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto}}{\text{Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä}}$
Osakkeiden markkina-arvo kauden lopussa	=	Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa × viimeinen kaupantekokurssi
Osakkeiden vaihdon kehitys	=	Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä sekä sen suhteellinen osuus osakesarjan kokonaismäärän painotetusta keskiarvosta kauden aikana

Konsernitilinpäätös, IFRS

Konsernin tuloslaskelma	18	15. Sijoitukset osakkuusyhtiöihin ja yhteisyrityksiin ..	44
Konsernin laaja tuloslaskelma	18	16. Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja	
Konsernitase	19	käyvät arvot arvostusryhmittäin	44
Konsernin rahavirtalaskelma	20	17. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	21	kirjattavat rahoitusvarat	45
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	22	18. Osakeperusteiset maksut	46
1. Perustiedot	22	19. Rahoitusriskienhallinta, pääomahallinta ja	
2. Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet	22	vakuutukset	48
3. Toimintasegmentit	32	20. Johdannaissopimusten käyvät arvot ja	
4. Maantieteelliset tiedot	34	nimellismäärät	54
5. Liiketoimintojen hankinnat ja myynnit ja		21. Vaihto-omaisuus	55
pitkäaikaisten varojen myynnit	34	22. Myyntisaamiset ja muut saamiset	55
6. Tuotot ja kulut	35	23. Rahavarat	56
7. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	36	24. Oma pääoma	56
8. Rahoitustuotot ja -kulut	36	25. Työsuhde-etuuksista johtuvat veloitteet	57
9. Tuloverot	36	26. Varaukset	60
10. Osakekohtainen tulos	38	27. Korolliset velat	60
11. Aineettomat hyödykkeet	38	28. Ostovelat ja muut velat	61
12. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	39	29. Vastuositoumukset	62
13. Vuokrasopimukset	41	30. Riita-asiat	62
14. Aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten		31. Lähipiiritapahtumat	63
käyttöomaisuushyödykkeiden arvonalentuminen	43	32. Tytäryhtiöt 31.12.2019	64

Emoyhtiön tilinpäätös

Emoyhtiön tuloslaskelma	65
Emoyhtiön tase	66
Emoyhtiön rahavirtalaskelma	67
Laskelma emoyhtiön oman pääoman muutoksista	68
Emoyhtiön vastuositoumukset	68

Konsernin tuloslaskelma

Milj. €	Liitetieto	2019	2018
Liikevaihto	3, 4, 6	6 403	6 872
Hankinnan ja valmistuksen kulut		-6 108	-6 398
Bruttokate		295	474
Liiketoiminnan muut tuotot	6	107	99
Myyntin ja markkinoinnin kulut		-77	-71
Hallinnon kulut		-198	-188
Tutkimus- ja kehitystoiminnan kulut		-17	-15
Liiketoiminnan muut kulut	6	-77	-19
Liiketulos		33	280
Osuus osakkuusyritysten ja yhteisyritysten tuloksista	15	6	3
Rahoitustuotot ja -kulut	8		
Korkotuotot		4	3
Korkokulut		-76	-70
Markkinahintoihin liittyvät voitot ja tappiot		4	-15
Muut rahoituskulut		-13	-26
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		-80	-107
Tulos ennen veroja		-41	175
Tuloverot	9	-33	-45
Tilikauden tulos		-75	130
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos	10		
Osakekohtainen tulos, EUR		-0,18	0,32
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, EUR		-0,18	0,32

Tilikauden tulos kuuluu kokonaisuudessaan emoyhtiön omistajille.

IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardi on otettu käyttöön 1.1.2019 yksinkertaistetulla takautuvalla menetelmällä. Vertailutietoja ei ole oikaistu. Lisätietoja käyttöönnotosta annetaan konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa 2 ja 13.

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. €	Liitetieto	2019	2018
Tilikauden tulos		-75	130
Muut laajan tuloksen erät			
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:			
Muuntoerot			
Muuntoerojen muutos		25	24
Luokittelun muutoksesta johtuva siirto muista laajan tuloksen eristä tulosvaikutteiseksi eräksi		3	-
Rahavirran suojaukset	20		
Rahavirran suojausten arvomuutokset		12	4
Luokittelun muutoksesta johtuva siirto muista laajan tuloksen eristä tulosvaikutteiseksi eräksi		-1	-4
Luokittelun muutoksesta johtuva siirto muista laajan tuloksen eristä osaksi varaston arvoa		-2	-
Rahavirran suojauksiin liittyvät verot	9	-1	-0
Erät, joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi:			
Etuuspohjaisten järjestelyiden uudelleenarvostus	25		
Muutokset tilikauden aikana		-43	-7
Uudelleenarvostukseen liittyvät verot	9	10	-1
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat	17		
Käyvän arvon muutokset tilikauden aikana		-55	2
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin liittyvät verot	9	1	-1
Osuus osakkuusyritysten ja yhteisyritysten muista laajan tuloksen eristä	15	-0	-0
Muut laajan tuloksen erät, verojen jälkeen		-49	18
Tilikauden laaja tulos		-124	148

Tilikauden laaja tulos kuuluu kokonaisuudessaan emoyhtiön omistajille.

Konsernitase

Milj. €	Liitetieto	2019	2018
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	11, 14	607	585
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	12, 13, 14	2 767	2 659
Osuudet osakkuusyhtiöissä ja yhteisyrityksissä	15	38	53
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat	17	31	86
Johdannaisinstrumentit	20	5	2
Laskennalliset verosaamiset	9	229	247
Etuuspohjaisiin järjestelyihin kuuluvat varat	25	68	72
Myyntisaamiset ja muut saamiset	22	2	2
		3 747	3 706
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	21	1 424	1 555
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat sijoitukset		13	13
Johdannaisinstrumentit	20	15	15
Myyntisaamiset ja muut saamiset	22	514	640
Rahavarat	23	325	68
		2 291	2 292
VARAT YHTEENSÄ		6 038	5 998

Milj. €	Liitetieto	2019	2018
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma		311	311
Ylikurssirahasto		714	714
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		2 103	2 103
Muut rahastot		-40	5
Kertyneet voittovarot		-525	-382
Oma pääoma yhteensä	24	2 562	2 750
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset velat	27	1 053	798
Johdannaisinstrumentit	20	-	1
Laskennalliset verovelat	9	12	12
Velvoitteet etuuspohjaisista järjestelyistä sekä muista pitkäaikaisista työsuhte-etuuksista	25	335	318
Varaukset	26	85	65
Ostovelat ja muut velat	28	29	35
		1 514	1 229
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	27	427	511
Johdannaisinstrumentit	20	17	20
Varaukset	26	25	5
Verovelat		17	12
Ostovelat ja muut velat	28	1 475	1 471
		1 962	2 019
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		6 038	5 998

IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardi on otettu käyttöön 1.1.2019 yksinkertaistetulla takautuvalla menetelmällä. Vertailutietoja ei ole oikaistu. Lisätietoja käyttöönotosta annetaan konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa 2 ja 13.

Konsernin rahavirtalaskelma

Milj. €	Liitetieto	2019	2018
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden tulos		-75	130
Oikaisut			
Poistot	6, 11, 12	230	204
Arvonalentumiset	6, 11, 12, 14	3	12
Varausten, etuuspoijaisten järjestelyjen ja muiden pitkäaikaisten työsuhde-etuuksien nettokulut		75	7
Aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	6	-81	-14
Tytäryhtiöiden myyntivoitot ja -tappiot	5	-1	-
Rahoitusvarojen myyntivoitot ja -tappiot	8	0	1
Korkotuotot	8	-2	-1
Korkokulut	8	65	62
Verot	9	33	45
Osuus osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten tuloksista	15	-6	-3
Kurssierot		2	1
Muut oikaisut		11	-2
		330	313
Käyttöpääoman muutos			
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos		100	60
Vaihto-omaisuuden muutos		129	-145
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos		-10	-27
		218	-112
Käytetyt varaukset ja maksetut veloitteet etuuspoijaista järjestelyistä ja muista pitkäaikaisista työsuhde-etuuksista		-53	-60
Saadut korot ja osingot		12	2
Maksetut korot		-56	-54
Maksetut verot		-5	-5
Liiketoiminnan nettorahavirta		371	214

Milj. €	Liitetieto	2019	2018
Investointien rahavirta			
Liiketoimintojen hankinnat vähennettyinä hankintahetken rahavaroilla	5	-3	-10
Investoinnit käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin	17	-	-16
Investoinnit aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	12	-161	-154
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	11	-28	-76
Tytäryhtiöiden myynnit vähennettyinä luovutetuilla rahavaroilla	5	9	-
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myynnit	12	99	3
Aineettomien hyödykkeiden myynnit	11	10	19
Muu investointien rahavirta		10	4
Investointien nettorahavirta		-65	-229
Rahavirta ennen rahoitusta		306	-14
Rahoituksen rahavirta			
Maksetut osingot	24	-62	-103
Omien osakkeiden hankinta	24	-	-17
Pitkäaikaisten lainojen nostot		515	329
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		-76	-240
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-396	7
Vuokrasopimusvelkojen takaisinmaksut		-34	-
Rahoitusleasing-velkojen takaisinmaksut		-	-5
Muu rahoituksen rahavirta		3	1
Rahoituksen nettorahavirta		-49	-29
Rahavarojen muutos		256	-43
Rahavarat tilikauden alussa		68	112
Rahavarojen muutos		256	-43
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		0	-1
Rahavarat tilikauden lopussa	23	325	68

IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardi on otettu käyttöön 1. 1. 2019 yksinkertaistetulla takautuvalla menetelmällä. Vertailutietoja ei ole oikaistu. Lisätietoja käyttöönotosta annetaan konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa 2 ja 13.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Milj. €	Liitetieto	Osakepääoma	Ylikurssi- rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahastot	Muiden laajan tuloksen erien kautta kirjatta- vien rahoitus- varojen käyvän arvon rahasto	Johdannaisten käyvän arvon rahasto	Kumulatiiviset muuntoerot	Etuus- pohjaisten järjestelyiden uudelleen- arvostus	Omat osakkeet	Muut kertyneet voittovarot	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1. 1. 2018		311	714	2 103	3	3	-3	-81	-72	-26	-225	2 728
Tilikauden tulos		-	-	-	-	-	-	-	-	-	130	130
Muut laajan tuloksen erät		-	-	-	-	2	0	24	-8	-	-0	18
Tilikauden laaja tulos		-	-	-	-	2	0	24	-8	-	130	148
Liiketoimet omistajien kanssa												
Sijoitetut ja jaetut varat												
Maksetut osingot	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-103	-103
Osakeperusteiset maksut	18	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-8	-5
Hankitut omat osakkeet	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-17	-	-17
Oma pääoma 31. 12. 2018		311	714	2 103	3	5	-3	-56	-80	-40	-207	2 750
Tilikauden tulos		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-75	-75
Muut laajan tuloksen erät		-	-	-	-	-54	9	29	-33	-	-0	-49
Tilikauden laaja tulos		-	-	-	-	-54	9	29	-33	-	-75	-124
Liiketoimet omistajien kanssa												
Sijoitetut ja jaetut varat												
Maksetut osingot	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-62	-62
Osakeperusteiset maksut	18	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-9	-3
Muu muutos		-	-	-	-	-	-	-	-3	-	3	-
Oma pääoma 31. 12. 2019		311	714	2 103	3	-49	6	-27	-116	-33	-350	2 562

Oma pääoma kuuluu kokonaisuudessaan emoyhtiön omistajille.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1. Perustiedot

Outokumpu Oyj on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki. Emoyhtiö Outokumpu Oyj on noteerattu Nasdaq Helsingissä vuodesta 1988 lähtien. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa konsernin internet-sivuilta www.outokumpu.com, osoitteesta Outokumpu Oyj/Konsernivesintä, PL 245, 00180 Helsinki, tai sähköpostitse osoitteesta corporate.comms@outokumpu.com.

Outokumpu on ruostumattoman teräksen ykkönen maailmassa. Asemamme perustuu kykyymme räätälöidä ruostumatonta terästä lähes mihin tahansa muotoon ja käyttötarkoitukseen. Ruostumaton teräs on ympäristöä säästävä, kierrätettävä ja luja materiaali, joka on suunniteltu kestäväksi ikuisesti. Yhteiskunnan perusrakenteiden ja kuuluisien maamerkkien lisäksi asiakkaamme valmistavat ruostumattomasta teräksestä tuotteita kotitalouksien ja teollisuuden käyttöön. Tavoitteenamme on olla ruostumattoman teräksen johtaja, joka luo alan parhaan arvon olemalla asiakassuuntautunut ja tehokas. Outokummun palveluksessa on 10 000 ammattilaista yli 30 maassa.

Outokumpu Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 5.2.2020 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

2. Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Tilinpäätöksen laatimisperusta

Tämä Outokummun konsernitilinpäätös on laadittu jatkuvuuden periaatetta noudattaen tilikaudelta 2019 käsittään 1.1.–31.12.2019 välisen ajanjakson.

Konsernitilinpäätös on laadittu Euroopan unionissa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti. Sitä

laadittaessa on noudatettu 31.12.2019 voimassa olleita standardeja ja tulkintoja. Konsernitilinpäätös täyttää myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisöläinsäädännön säännösten ja määräysten vaatimukset.

Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina, ja ne perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin, ellei laadintaperiaatteissa ole muuta kerrottu. Kaikki esitetyt luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta. Tunnusluvut on laskettu käyttäen tarkkoja arvoja.

Outokumpu on noudattanut vuoden 2019 alusta alkaen seuraavia voimaan tulleita uusia ja muutettuja standardeja.

- **IFRS 16 Vuokrasopimukset** (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): Uusi standardi korvasi IAS 17 -standardin ja siihen liittyvät tulkinnot. IFRS 16 -standardi edellyttää vuokralle ottajien merkitsevän lähes kaikki vuokrasopimukset taseeseen käyttöoikeusomaisuuseränä ja vuokrasopimusvelkana. Taseeseen merkitsemiseen liittyvät helpotukset koskevat lyhytaikaisia enintään 12 kuukautta kestäviä vuokrasopimuksia sekä arvoltaan vähäisten hyödykkeiden vuokria.

Outokumpu on ottanut IFRS 16:n käyttöön 1.1.2019 yksinkertaistetulla takautuvalla menetelmällä, jolloin taloudellisia vertailutietoja ei oikaista, vaan siirtymän vaikutus kirjataan siirtymähetken 1.1.2019 taseeseen. Vuokrasopimuksiin liittyvät laadintaperiaatteet kuvataan myöhemmin tässä liitetiedossa ja siirtymän vaikutukset tämän tilinpäätöksen liitetiedossa 13.

- **IFRIC 23 Epävarmat veropositiot – Uncertainty over Income Tax Treatments** (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): IFRIC 23 lisää IAS 12 Tuloverot -standardin vaatimuksia tarkentamalla, kuinka kirjanpidossa käsitellään epävarmoja veropositioita, kun on epäselvää, miten verolainsäädäntöä sovelletaan tiettyyn liiketoimeen tai olosuhteeseen tai on epäselvää, hyväksyykö

veroviranomainen yhteisön verokohtelun. Tulkinalla ei ollut olennaista vaikutusta Outokummun konsernitilinpäätökseen.

- **IFRS-standardien vuosittaiset parannukset, muutoskokoelma 2015–2017:** Muutoksilla ei ollut merkittävää vaikutusta Outokummun konsernitilinpäätökseen.

Muilla uusilla tai muutetuilla standardeilla ja tulkinnoilla ei ollut vaikutusta Outokummun konsernitilinpäätökseen.

Uusien ja muutettujen standardien sekä tulkintojen soveltaminen

Outokumpu ei ole vielä soveltanut seuraavia, jo julkistettuja uusia tai uudistettuja standardeja ja tulkintoja. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

- **Muutokset IAS 1:een Tilinpäätöksen esittäminen ja IAS 8:aan Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet, kirjanpitollisten arvioiden muutokset ja virheet** (sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): Muutokset selkeyttävät olennaisuuden määritelmää ja käyttävät sitä yhdenmukaisesti joka puolella IFRS-standardeissa ja Taloudellisen raportoinnin käsitteellisessä viitekehyksessä. Muutoksilla ei odoteta olevan merkittävää vaikutusta Outokummun konsernitilinpäätökseen.
- **Uudistettu Taloudellisen raportoinnin käsitteellinen viitekehys** (sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): International Accounting Standards Board (IASB) on julkaissut uudistetun käsitteellisen viitekehysten, joka on otettu käyttöön standardien asettamiseen liittyvissä päätöksissä. Voimassa oleviin standardeihin ei tehdä muutoksia, mutta viitekehystä tulee soveltaa määritettäessä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita tilanteissa, joita ei IFRS-standardeissa muutoin käsitellä. Keskeisiä muutoksia viitekehyksessä ovat: yrityksen vastuullisen hoitamisen painotus taloudellisen raportoinnin tavoitteena, varovaisuuden palautus vastuullisuuden osatekijäksi, varojen ja velkojen

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

määritelmän uudistaminen, todennäköisyyteen perustuvan kirjaamiskynnyksen poistaminen, taseesta pois kirjaamista ja erilaisia arvostusperusteita koskevan ohjeistuksen lisäys sekä voiton tai tappion toteaminen ensisijaiseksi suoritusmitariksi. Muutoksilla ei odoteta olevan merkittävää vaikutusta Outokummun konsernitilinpäätökseen.

Muilla uusilla tai muutetuilla standardeilla ja tulkinnoilla, jotka eivät ole vielä sovellettavissa, ei odoteta olevan merkittävää vaikutusta Outokummun konsernitilinpäätökseen.

Johdon harkintaan perustuvat ratkaisut ja arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laadinta IFRS:n mukaan edellyttää johdon tekevän harkintaan perustuvia ratkaisuja sekä sellaisten arvioiden ja oletusten käyttämistä, jotka vaikuttavat taseen laadintahetken varojen ja velkojen määriin, ehdollisten varojen ja velkojen raportointiin sekä tuottojen ja kuluja määriin raportointikaudella. Tehtyjä johdon arvioita ja harkintaan perustuvia ratkaisuja arvioidaan jatkuvasti, ja ne perustuvat aikaisempaan kokemukseen ja muihin tekijöihin, kuten tulevaisuuden tapahtumia koskeviin odotuksiin, joiden uskotaan olevan kohtuullisia olosuhteet huomioon ottaen. Arviot perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen raportointikauden päättymisajankohtana vallitsevista olosuhteista, mutta on mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista ja oletuksista. Yhtiön johto uskoo, että seuraavat tilinpäätöksen laatimisperiaatteet edustavat niitä asioita, jotka vaativat harkintaa, joissa eri näkemykset voivat aiheuttaa suurimpia muutoksia raportoituihin tuloksiin.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenuon tai sitä alempana nettorealisointiarvoon. Nettorealisointiarvo on arvioitu, tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava myyntihinta vähennettynä tuotteen valmiiksi saattamisesta johtuvilla kustannuksilla ja arvioituilla myynnin toteuttamiseksi välttämättömillä kustannuksilla. Outokummun merkittävin hyödykehintariski aiheutuu nikkelin ja muiden seosaineiden hintojen vaihteluista. Merkittävä osa ruostumattoman teräksen myyntisopimuksista sisältää seosaineläuseläusekkeen, jolla pyritään pienentämään raaka-aineen oston ja tuotteen toimitushetken eriaikaisuudesta aiheutuvaa riskiä. Riski on kuitenkin huomattava, koska

tuotannon läpimenoaika on pidempi kuin mitä seosaineläuseläusekkeen mekanismi olettaa. Tästä johtuen vain lähitulevaisuudessa myytävien tuotteiden myyntihinta on tiedossa. Sen takia nettorealisointiarvolaskelmissa merkittävä osa kunkin tuotteen tulevasta myyntihinnasta arvioidaan johdon parhaan näkemyksen perusteella. Nikkelin ja muiden seosaineiden hinnan vaihteluiden johdosta toteutuvat myyntihinnat voivat poiketa merkittävästi siitä, mitä nettorealisointiarvon määrittämisessä on tilinpäätöspäivänä käytetty. Katso liitetieto 21.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet sekä omaisuuserien arvonalentumiset

Johdon arviot liittyvät omaisuuserien arvoon ja taloudelliseen vaikutusaikaan sekä muihin taustalla oleviin oletuksiin. Erilaisilla oletuksilla ja taloudellisilla vaikutusajoilla voisi olla merkittävä vaikutus raportoituihin määriin. Liikearvon osalta johdon arviot liittyvät sen rahavirtaa tuottavan yksikön käyttöarvon arviointiin, johon liikearvo on allokoitu. Käyttöarvolaskelma edellyttää, että johto arvioi tulevaisuuden rahavirrat, joiden oletetaan syntyvän rahavirtaa tuottavista yksiköistä ja sopivan diskonttokoron nykyarvon laskemiseksi. Tulevaisuuden rahavirtasuunnitelmat sisältävät muiden arvioiden lisäksi suunnitelmat tulevaisuuden hinnoista ja toimitusmääristä, tuotantokuluista ja ylläpitoinvestoinneista.

Omaisuuserien tasearvoja arvioidaan säännöllisesti mahdollisten arvonalentumisviitteiden selvittämiseksi alempana näissä laadintaperiaatteissa kuvatulla tavalla. Arvioidessaan omaisuuseristä tulevaisuudessa saatavia rahavirtoja ja laskelmissa käytettäviä diskonttokorkoja johdon on tehtävä tulevaisuuden odotuksiin liittyviä oletuksia (esimerkiksi tulevasta tuotteiden hinnoittelusta, tuotantomääristä, tuotantokustannuksista, markkinoiden kysynnästä ja tarjonnasta, odotettavista kunnossapitoinvestoinneista sekä keskimääräisestä pääoman kustannuksesta). Suunniteltujen rahavirtojen nettonykyarvon laskennassa käytettävä diskonttokorko ennen veroja vastaa keskimääräistä pääoman kustannusta. Lisätietoja arvonalentumistestauksessa käytettävistä tärkeimmistä oletuksista sekä herkkyyksianalysistä on liitetiedossa 14.

Tuloverot

Konserni toimii ja sille kertyy tuloa globaalisti, mikä johtaa altistumiseen verolainsäädännön muutoksille eri maissa. Johto

käyttää merkittävää harkintaa määrittäessään verovelkoja maailmanlaajuisesti. Vaikka johto uskoo huomioineensa lainsäädännön muutoksiin liittyvän epävarmuuden riittävän tarkasti, muutoksilla voisi olla vaikutusta konsernin raportointikauden verotettavaan tulokseen perustuvaan verovelkaan sekä laskennalliseen verovelkaan.

Johto arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko tulevaisuudessa odotettavan verohyödyn realisoiduminen riittävän todennäköistä laskennallisen verosaamisen kirjaamiseksi. Arviointi edellyttää harkintaa mm. tulevaisuuden verotettavan tulon, käytettävissä olevien verosuunnittelustrategioiden sekä muiden positiivisten ja negatiivisten tekijöiden osalta. Taseen laskennallisen verosaamisen määrä voisi olla alhaisempi, mikäli verotettavaa tuloa ei kertyisi arvioitua määrää, verostrategioilla ei saavutettaisi arvioitua verohyötyä tai mikäli voimaan astuva lainsäädäntö rajoittaisi mahdollisuutta hyödyntää arvioitua verohyötyä. Katso liitetieto 9.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot (muut kuin johdannaiset)

Mikäli rahoitusinstrumentin käypää arvoa ei voida määrittää markkinoilla määräytyvän hinnan perusteella, se määritetään erityyppisillä arvonnäytteenmenetelmillä. Konserni käyttää harkintaa valitessaan erityyppisiä menetelmiä ja määrittäessä käytettäviä oletuksia, jotka perustuvat pääsääntöisesti tilinpäätöshetken markkinaolosuhteisiin. Arvonnäytteenmenetelmiä ja niiden tekijöitä koskevat oletukset voivat vaikuttaa raportoituihin käypiin arvoihin.

Outokummun Voimaosakeyhtiö SF:ään tehdyn sijoituksen arvostukseen liittyvät tärkeimmät johdon harkintaa vaatineet oletukset koskevat sähkön pitkäaikaista markkinahintaa, Fennovoiman käyttöastetta, kassavirtojen ja terminaaliarvon diskonttauksessa käytettyjä diskonttokorkoja sekä kustannusten ja sähköhinnan markkinahinnan inflaatioastetta. Katso liitetieto 17.

Työsuhde-etuudet

Eläkevastuiden nykyarvo riippuu vakuutusmatemaattisista oletuksista, joita vakuutusmatemaatikot käyttävät laskiessaan kyseisiä vastuita. Oletukset liittyvät muun muassa diskonttokorkoon, sekä tulevien palkkojen ja inflaatioasteen vuosikoroituksiin. Käytetyt oletukset ovat liitteessä 25.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Varaukset

Merkittävimmät varaukset taseessa liittyvät konsernin uudelleenjärjestelyihin ja käsittävät pääasiassa työsuhteen päättämiseen liittyviä etuuksia. Johdon harkinta liittyy lähinnä työsuhteen päättämiseen liittyvien etuuksien määriin.

Konserni on myös tehnyt tiedossa olevista ympäristövastuista varauksia, jotka perustuvat johdon parhaaseen arvioon tulevista ympäristön kunnostustoimenpiteiden kustannuksista. Näiden kustannusten toteutuva summa ja ajankohta voivat poiketa merkittävästi arvioidusta. Katso liitetieto 26.

Yhdistelyperiaatteet

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Outokumpu Oyj:n, sekä kaikki ne tytäryhtiöt, joissa emoyhtiöllä on suoraan tai välillisesti yli 50%:n osuus osakkeiden äänimäärästä. Konsernilla on määräysvalta, kun se olemalla osallisena yhtiössä altistuu yhtiön muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yhtiötä koskevaa valtaansa. Hankitut tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan, ja luovutetut tytäryhtiöt siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa.

Hankitut tai perustetut tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen hankintameno-menetelmää käyttäen. Luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastatavaksi otetut velat arvostetaan hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin. Luovutettu vastike sisältää mahdolliset luovutetut varat, hankkijaosapuolelle hankinnan kohteen aiempia omistajia kohtaan syntyneet velat sekä liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset osuudet. Liiketoimintojen yhdistämiseen liittyvä mahdollinen ehdollinen vastike (lisäkauppahinta) arvostetaan käypään arvoon hankinta-ajankohdalla. Se luokitellaan joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu ehdollinen vastike arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättämispäivänä ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Omaksi pääomaksi luokiteltua ehdollista vastiketta ei arvosteta uudelleen. Luovutettu vastike ei sisällä hankinnasta erillisenä käsiteltäviä liiketoimia, vaan nämä käsitellään hankinnan yhteydessä tulosvaikutteisesti. Hankintaan liittyvät menot kirjataan kuluiksi kausilla, joiden aikana

menot toteutuvat ja palvelut otetaan vastaan, lukuun ottamatta vieraan tai oman pääoman ehtoisten arvopapereiden liikkeenlaskusta aiheutuvia menoja.

Hankinnasta syntynyt liikearvo kirjataan hankinta-ajankohdalla määrään, jolla luovutettu vastike, mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja mahdollinen aiemmin omistettu osuus yhteenlaskettuina ylittävät konsernin osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta. Määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa kirjataan hankintakohtaisesti joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta. Emoyhtiön tytäryhtiössä olevan omistuosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina.

Niihin liiketoimintojen yhdistämiin, jotka ovat toteutuneet ennen 1.1.2010, on sovellettu tuolloin voimassa olleita sääntöjä.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat katteet sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

Osakkuusyhtiöt ja yhteisyritykset

Osakkuusyhtiöinä konsernitilinpäätökseen yhdistellään ne yritykset, joissa Outokummun osuus äänimäärästä on yleensä 20–50% tai joissa Outokummulla on muuten huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Konsernin osuudet osakkuusyhtiöissä käsitellään pääomaosuusmenetelmää käyttäen huomattavan vaikutusvallan saamisesta lähtien sen päättämiseen saakka.

Konsernin omistuosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksista esitetään konsernin tuloslaskelmassa omana eränään liiketuloksen alapuolella. Outokummun osuus osakkuusyhtiöiden muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta muutoksista kirjataan konsernin muihin laajan tuloksen eriin. Jos Outokummun osuus osakkuusyhtiön tappioista ylittää kyseisen sijoituksen hankintameno, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita huomioida, ellei konsernilla ole muita veloitteita osakkuusyhtiöön liittyen. Osuus osakkuusyhtiössä sisältää osakkuusyhtiöön tehdyn sijoituksen pääomaosuusmenetelmän mukaisen

kirjanpitoarvon sekä mahdolliset muut pitkäaikaiset sijoitukset, jotka tosiasiallisesti ovat osa nettosijoitusta osakkuusyhtiöön.

Yhteisyritykset, joissa Outokummulla on sopimukseen perustuva yhteinen määräysvalta kolmannen osapuolen kanssa, käsitellään myös yllä mainitun pääomaosuusmenetelmän mukaisesti.

Myytävinä oleviksi luokitellut pitkäaikaiset omaisuuserät

Pitkäaikaiset omaisuuserät tai luovutettavien erien ryhmä luokitellaan myytävänä oleviksi, mikäli niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuuserän myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Myytävänä olevaksi luokittelu edellyttää, että seuraavat edellytykset täyttyvät: myynti on erittäin todennäköinen, omaisuuserä tai luovutettavien erien ryhmä on välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan yleisin ja tavanomaisin ehdoin, johto on sitoutunut myyntiin ja myynnin odotetaan tapahtuvan vuoden kuluessa luokittelusta.

Ennen luokittelua myytävänä oleviksi kyseiset omaisuuserät tai luovutettavien erien ryhmän varat ja velat arvostetaan niitä koskevien IFRS-standardien mukaisesti. Luokitteluhetkestä lähtien myytävänä olevat omaisuuserät tai luovutettavien erien ryhmä arvostetaan pääsääntöisesti kirjanpitoarvoon tai myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyyn käypään arvoon sen mukaan kumpi niistä on alempi, ja poistojen kirjaaminen lopetetaan.

Luovutettavien erien ryhmään kuuluvat omaisuuserät, jotka eivät kuulu IFRS 5 -standardin arvostussääntöjen soveltamisalaan, sekä velat arvostetaan niitä koskevien IFRS-standardien mukaan myös luokitteluhetken jälkeen.

Segmenttiraportointi

Toimintasegmentti on konsernin osa, joka harjoittaa liiketoimintaa, josta se voi saada tuottoja ja josta voi aiheutua kuluja, ja josta on saatavilla erillistä taloudellista tietoa. Outokummun liiketoiminta on jaettu neljään liiketoiminta-alueeseen, jotka vastaavat myynnistä, kannattavuudesta, tuotannosta ja toimitusketjun hallinnasta ja ovat Outokummun IFRS:n mukaisia toimintasegmenttejä. Segmenttien tulokellisuuden arviointi perustuu oikaistuu käyttökatteeseen, joka on määritelty näissä laadintaperiaatteissa. Arvioinnin suorittaa toimitusjohtaja, joka on Outokummun ylin operatiivinen päätöksentekijä, konsernin

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

sisäisen säännöllisen IFRS:ään perustuvan raportoinnin perusteella.

Valuuttamääräiset tapahtumat

Kunkin tytäryhtiön tilinpäätökseen sisältyvät erät arvostetaan siihen valuuttaan, joka parhaiten kuvastaa kyseisen tytäryhtiön taloudellisia toimintaolosuhteita (toimintavaluutta). Konsernitilinpäätös esitetään euroina, joka on emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta. Konserniyritysten valuuttamääräiset liiketapahtumat muunnetaan paikallisten toimintavaluuttojen määräisiksi käyttäen tapahtumapäivän valuuttakursseja. Valuuttamääräiset saamiset ja velat muunnetaan toimintavaluuttojen määräisiksi käyttäen raportointikauden päättämispäivän kurssia. Korollisten rahoitusvelkojen ja -saamisten sekä niihin liittyvien johdannaisten kurssierot on esitetty konsernin tuloslaskelmassa rahoitustuotoissa ja -kuluissa. Muiden rahoitusinstrumenttien kurssierot on esitetty liiketuloksen yläpuolella myynnin ja ostojen kurssieroissa tai liiketoiminnan muissa tuotoissa ja kuluissa. Ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen nettosijoitusten suojauksiksi määritettyjen instrumenttien arvomuutosten (kurssierojen) tehokas osuus on kirjattu muihin laajan tuloksen eriin.

Niiden konserniyritysten, joiden toiminta- tai esittämisvaluutta ei ole euro, tuloslaskelman ja laajan tuloslaskelman tuotto- ja kuluerät sekä rahavirtalaskelman erät muunnetaan euroiksi tilikauden keskikursseilla ja tase-erät raportointikauden päättämispäivän kurssilla. Nämä eri valuuttakurssien käytöstä syntyvät muuntoerot kirjataan konsernin muihin laajan tuloksen eriin. Ulkomaisten yksiköiden hankinnan yhteydessä syntyvä liikearvo ja kyseisten ulkomaisten yksiköiden varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehtävät käypien arvojen oikaisu käsitellään kyseisten ulkomaisten yksikköjen varoina ja velkoina. Ne muunnetaan euroiksi raportointikauden päättämispäivän kurssia käyttäen. Kun ulkomainen yksikkö myydään tai siitä luovutaan muuten, kokonaan tai osittain, omaan pääomaan kertyneet muuntoerot siirretään tulosvaikutteiseksi eräksi osana myynnistä syntyvää kokonaisvoittoa tai -tappiota.

Myyntituotot asiakassopimuksista

Outokumpu saa myyntituottoja pääasiassa ruostumattoman teräksen ja ferrokromin myynnistä. Outokumpu toimittaa

tuotteita asiakkaille erilaisilla toimituslausekkeilla ja katsoo tuotteiden fyysisen hallinnan ja omistukseen liittyvien riskien ja hyötyjen siirtyvän niiden mukaisesti. Näin ollen ruostumattoman teräksen ja ferrokromin myyntiin liittyvät suoritevelvoitteet täytetään yhtenä ajankohtana.

C-toimituslausekkeiden mukaisissa toimituksissa, joissa määräysvalta tuotteisiin siirtyy asiakkaalle ennen kuljetusta. Outokummun vastuulla on järjestää tuotteiden kuljetus asiakkaalle. Tällöin kuljetuspalvelu on erillinen suoritevelvoite, joka täytetään ajan kuluessa kuljetuksen etenemisen mukaisesti. Outokumpu järjestää kuljetuspalvelua päämiehenä.

Suuri osa Outokummun myyntituotoista tuloutetaan yhtenä ajankohtana. Vain kuljetuspalveluun liittyvät myyntituotot tuloutetaan ajan kuluessa kuljetukseen kuluvan ajan ollessa suhteellisen lyhyt. Lisäksi tuotteiden ja kuljetuspalvelun myynti laskutetaan asiakkaalta samalla laskulla, mistä syystä tuloutuksen ajankohdalla ei ole merkitystä arvioitaessa tuleviin rahavirtoihin liittyvää epävarmuutta.

Ruostumattoman teräksen ja ferrokromin myyntihinnat sovitaan pääsääntöisesti ennen toimitusta, jolloin liikevaihtoon jaksotetut arvioidut volyymialennukset ovat ainoa muuttuva komponentti hinnoittelussa. Yksittäisissä tapauksissa ferrokromin myyntihinta määräytyy ajanjaksolta, jolloin asiakas käyttää hankkimansa ferrokromin. Käytetyt maksuehdot vaihtelevat ennakkomaksun ja 90 päivän maksuajan välillä, eikä maksuehtoihin sisälly merkittävää rahoituskomponenttia.

Lisäksi Outokumpu myy nikkeliä ja nikkeliwarrantteja, jotka liittyvät konsernin nikkelin hankintasopimuksen puitteissa yli ruostumattoman teräksen tuotannon tarpeen ostettuun nikkeliin. Nikkelin ja nikkeliwarranttien myynti tuloutetaan omistusoikeuden siirtyessä ostajalle.

Tuloverot

Verotettavaan tuloon perustuvat ja laskennalliset verot kirjataan IAS 12 Tuloverot -standardin mukaisesti kunkin konserniyrityksen tuloverotuksen mukaiseen määrään. Konsernin verokulu muodostuu konserniyritysten kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta, mukaan lukien oikaisu aiempien kausien veroihin, sekä laskennallisesta verosta. Konserniyritykset muodostavat useissa maissa (Saksa, Iso-Britannia, Italia, Alankomaat, Ruotsi ja Yhdysvallat) yhdessä verotettavia ns.

verokonserneja. Osuus osakkuusyritysten tuloksista esitetään tuloslaskelmassa laskettuna nettotuloksesta sisältäen siten vero vaikutuksen.

Laskennalliset verot lasketaan taselähtöisen velkamenetelmän mukaisesti omaisuus- ja velkaerien tilinpäätöspäivän kirjanpitoarvojen ja verotuksellisten arvojen välisistä väliaikaisista eroista sekä käyttämättömistä verotuksellisista tappioista. Laskennallinen verosaaminen kirjataan kaikista vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Vastaavasti laskennallisen verosaamisen kirjanpitoarvoon tehdään vähennys, mikäli siihen liittyvää verohyötyä ei pidetä enää todennäköisenä. Laskennallisen verosaamisen kirjaamisedellytykset arvioidaan jokaisen raportointikauden päättämispäivänä. Laskennallinen verovelka kirjataan taseeseen yleensä täysimääräisenä. Laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan kirjata, jos se johtuu omaisuuserän tai velan alkuperäisestä kirjaamisesta, kun kyseessä ei ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä liiketapahtuma toteutumisaikanaan vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon.

Laskennalliset verot lasketaan perustuen verokantoihin, jotka on säädetty tai käytännössä hyväksytyt raportointikauden päättämispäivään mennessä ja joita odotetaan sovellettavan, kun kyseinen saaminen realisoituu tai velka suoritetaan. Tulosvaikutteisesti kirjattaviin liiketoimiin ja muihin tapahtumiin liittyvät vero vaikutukset kirjataan tulosvaikutteisesti. Mikäli verot liittyvät muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan kirjattuihin liiketoimiin tai muihin tapahtumiin, tuloverot kirjataan kyseisiin eriin.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimusmenot kirjataan kuluiksi sille tilikaudelle, jolloin ne syntyvät. Kehitysmenot aktivoidaan silloin, kun on todennäköistä, että kehitysprojekti tuottaa konsernille tulevaa taloudellista hyötyä ja tietyt kaupalliseen ja tekniseen toteutavuuteen liittyvät kriteerit täyttyvät. Nämä menot liittyvät uusien tai olennaisesti parannettujen tuotteiden tai tuotantoprosessien kehitykseen sekä muutoshankkeisiin, joilla pyritään liiketoimintaprosessien kehittämiseen ja parantamiseen. Aktivoidut kehitysmenot sisältävät pääasiassa aine- ja tarvikemenoja, välittömiä työvoimakustannuksia sekä niihin liittyviä

Konsernitiilin päätöksen liitetiedot

yleiskustannuksia. Aiemmin kuluiksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida enää myöhemmin.

Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen aktivoidut kehittämismenot arvostetaan hankintamenoon kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyinä. Aktivoidut kehittämismenot kirjataan tasapoistoina kuluiksi vaikutusaikanaan, joka on yleensä viisi vuotta. Poistojen kirjaaminen aloitetaan, kun omaisuuserä on valmis käytettäväksi. Tutkimus- ja kehittämistoimintaan saatujen julkisten avustusten kirjanpitokäsittelyä on kuvattu jäljempänä kohdassa Julkiset avustukset.

Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet

Liiketoimintojen yhdistämisestä syntynyt liikearvo kirjataan hankinta-ajankohtana määrään, jolla luovutettu vastike, mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja mahdollinen aiemmin omistettu osuus yhteenlaskettuina, ylittävät konsernin osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta. Liikearvoista ei tehdä poistoja, vaan ne testataan vuosittain arvonalentumisten varalta. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä arvonalentumisilla.

Liikearvon lisäksi konsernin aineettomia hyödykkeitä ovat aktivoidut kehittämismenot, patentit, lisenssit sekä ohjelmistot. Aineeton hyödyke merkitään taseeseen vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on määritettävissä luotettavasti. Muussa tapauksessa kyseiset menot kirjataan kuluiksi niiden syntymishetkellä. Aineettomat hyödykkeet merkitään taseeseen alun perin hankintamenoon. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen aineettomat hyödykkeet arvostetaan hankintamenoon arvonalentumisilla ja mikäli kyseessä on hyödyke, jolla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, kertyneillä poistoilla vähennettynä. Hankintameno muodostuu ostohinnasta ja kaikista niistä menoista, jotka välittömästi johtuvat hyödykkeen saattamisesta valmiiksi käyttötarkoitustaan varten. Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut aineettomat hyödykkeet arvostetaan hankintahetkellä käypään arvoon.

Vieraan pääoman menot (lähinnä korot), jotka johtuvat välittömästi aineettoman hyödykkeen hankkimisesta, aktivoidaan taseeseen osana kyseisen hyödykkeen hankintamenoa silloin,

kun hyödykkeen valmiiksi saattaminen sen aiottua käyttötarkoitusta varten vaatii huomattavan pitkän ajan.

Aineettomat hyödykkeet kirjataan tasapoistoina kuluiksi arviotuna taloudellisena vaikutusaikanaan. Määräaikaan sidotuista aineettomista hyödykkeistä kirjataan poistot sopimuskauden kuluessa. Aineettomien hyödykkeiden poistoajat ovat seuraavat:

Ohjelmistot	enintään 10 vuotta
Aktivoidut kehittämismenot	enintään 10 vuotta
Aineettomat oikeudet	enintään 20 vuotta

Poistojen kirjaaminen lopetetaan silloin, kun aineeton hyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ja jäännösarvot tarkistetaan vähintään jokaisen tilikauden päättymispäivänä, ja jos ne eroavat merkittävästi aikaisemmista arvioista, taloudellisia vaikutusaikoja muutetaan vastaavasti.

Aineettomien hyödykkeiden luovutuksista syntyvät voitot tai tappiot sisältyvät liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

Päästöoikeudet

Päästöoikeudet ovat aineettomia oikeuksia, jotka arvostetaan hankintamenoon. Vastikkeetta saadut päästöoikeudet arvostetaan nimellisarvoonsa, eli niiden tasearvo on nolla. Varaus päästöoikeuksien palautusveloitteen täyttämiseksi kirjataan raportointikauden päättymispäivän käypään arvoon, elleivät konsernilla olevat päästöoikeudet riitä kattamaan todellisten päästöjen määrää. Vastikkeellisesti hankitut aineettomiin oikeuksiin kirjatut päästöoikeuskiintiöt kirjataan pois taseesta toteutuneiden päästöjen mukaisesti tai kun päästöoikeuksia myydään. Velvoite luovuttaa päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin. Ylimääräisten päästöoikeuksien myynnistä saadut tuotot esitetään tuloslaskelmassa muissa liiketoiminnan tuotoissa.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Konserniyhtiöiden hankkima aineellinen käyttöomaisuus arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon. Hankintameno sisältää ne menot, jotka johtuvat välittömästi kyseisen hyödykkeen hankinnasta. Saadut julkiset avustukset kirjataan hankintameno vähennyksiksi. Liiketoimintojen yhdistämisissä hankittu aineellinen käyttöomaisuus arvostetaan hankintahetken käypään arvoon.

Vieraan pääoman menot (lähinnä korot), jotka johtuvat välittömästi omaisuuserän hankkimisesta tai rakentamisesta, aktivoidaan taseeseen osana kyseisen hyödykkeen hankintamenoa silloin, kun hyödykkeen valmiiksi saattaminen sen aiottua käyttötarkoitusta tai myyntiä varten vaatii huomattavan pitkän ajan.

Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen aineellinen käyttöomaisuus esitetään taseeseen hankintamenoon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet kirjataan tasapoistoina kuluiksi arviotuna taloudellisena vaikutusaikanaan. Poistot perustuvat seuraaviin arviointeihin taloudellisiin vaikutusaikoihin:

Rakennukset	25–40 vuotta
Raskaat koneet	15–30 vuotta
Kevyet koneet ja laitteet	3–15 vuotta

Vuokrattuja maa-alueita lukuun ottamatta maa-alueista ei kirjata poistoja, koska niillä katsotaan olevan rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika. Kaivoksen yleiset valmistavat työt sisältävät malmion tai sen osan hyödyntämiseen tähtäviä työvaiheita, kuten nostokuilut, vinoajotiet ja yleistuuletuksen, ja niistä aiheutuvat menot poistetaan substanssipoistoin arviotuna taloudellisena vaikutusaikanaan. Poistojen kirjaaminen aineellisesta hyödykkeestä lopetetaan silloin, kun se luokitellaan myytävänä olevaksi. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ja jäännösarvot tarkistetaan vähintään jokaisen tilikauden päättymispäivänä, ja jos ne eroavat merkittävästi aikaisemmista arvioista, poistoajokoja muutetaan vastaavasti.

Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluiksi sillä tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet. Kooltaan merkittävien uudistus- ja parannushankkeiden menot kirjataan taseeseen, jos on todennäköistä, että taloudellisen hyödyn lisäys koituu tulevaisuudessa konsernin hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Tällaisista uudistus- ja parannushankkeista johtuvat menot käsitellään investointeina ja ne kirjataan tasapoistoina kuluiksi niiden odotetun taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden luovutuksista ja käytöstä poistamisesta johtuvat voitot ja tappiot lasketaan saatujen nettotuottojen ja tasearvon erotuksena. Myyntivoitot

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

ja -tappiot esitetään tuloslaskelmassa liiketoiminnan muissa tuotoissa ja kuluissa.

Julkiset avustukset

Valtioilta tai muilta tahoilta saadut julkiset avustukset tuloutetaan tuloslaskelmaan systemaattisella tavalla niillä tilikausilla, joilla kirjataan ne menot, joita avustukset on tarkoitettu kattamaan. Aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaan liittyvät investointiavustukset vähennetään kyseessä olevan käyttöomaisuushyödykkeen tase-arvosta ja tuloutetaan poistojen kohteena olevan omaisuuserän taloudellisena käyttöaikana pienentyneen poiston muodossa.

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiset

Omaisuuksien tasearvoja arvioidaan säännöllisesti mahdollisten arvonalentumisviitteiden selvittämiseksi. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Liikearvo testataan vähintään kerran vuodessa riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla tai käyttöarvo sen mukaan, kumpi niistä on suurempi. Liikearvon testauksessa kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu käyttöarvoon, eli tulevaisuuden arvioituihin diskontattuihin nettorahavirtoihin, jotka vastaavan omaisuuserän avulla ovat saatavissa.

Konsernin liikearvot testataan toimintasegmenttien tasolla. Diskonttaus korkona käytetään ennen veroa määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä erityisistä riskeistä. Arvonalentuminen on määrä, jolla omaisuuden tasearvo ylittää vastaavan omaisuuden kerrytettävissä olevan rahamäärän. Arvonalentumistappio kirjataan välittömästi tulosaikavaihteisesti. Arvonalentumistappion kirjaamisen yhteydessä poistojen kohteena olevan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen.

Aikaisemmin kirjattu arvonalentuminen peruutetaan, mikäli kerrytettävissä olevan tulon määrittämisessä käytetyt arvot muuttuvat. Arvonalentumisen peruuttamisen jälkeinen arvo ei saa kuitenkaan johtaa korkeampaan tasearvoon, kuin mitä taseessa olisi ollut, jos arvonalentumista ei olisi kirjattu. Liikearvosta tehtyä arvonalentumiskirjausta ei peruuteta.

Vuokrasopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Toiminnoissaan Outokumpu vuokraa maa-alueita, rakennuksia sekä koneita ja kalustoa. Lisäksi Outokummun tekemiin palvelu- ja hankintasopimuksiin sisältyy vuokraelementtejä. Vuokrasopimukset ovat tyypillisesti määräaikaisia, ja vuokran määrä on kiinteä. Maa-alueiden ja rakennusten vuokrat ovat indeksi- tai korkosidonnaisia. Joidenkin sopimusten vuokramaksut ovat muuttuvia ja perustuvat vuokratun hyödykkeen käyttöön.

IFRS 16:n mukaisesti Outokumpu kirjaa vuokrasopimusvelat taseeseensa tulevien vuokramaksujen nykyarvona, joka määritetään diskonttaamalla vastaiset kiinteät, indeksi- tai korkosidonnaiset vuokramaksut käyttäen vuokrasopimuksen sisäistä korkoa, jos se on saatavilla, tai vuokralle ottajan lisäluoton korkoa. Vuokralle ottajan lisäluoton korko määritetään osana konsernin sisäisen rahoituksen koronmääritysprosessia, missä kullekin tytäryhtiölle määritetään synteettinen luottoluokitus. Lisäluoton korossa huomioidaan valuutta, vuokrasopimusvelan maturiteetti, synteettiseen luottoluokitukseen perustuva yhtiökohtainen luottoriski ja maariski.

Vuokramaksut jaetaan korkokuluun ja vuokrasopimusvelan lyhennykseen. Vuokrasopimuksiin saattaa sisältyä optio pidentää sopimuskautta tai ostaa vuokrasopimuksen kohteena oleva omaisuuserä sopimuskauden päättyessä. Option vaikutus vuokrasopimusvelkaan huomioidaan, kun on erittäin todennäköistä, että optio aiotaan käyttää.

Taseeseen kirjattava käyttöoikeusomaisuuserä on vuokrasopimusvelkojen ja ennakkoon maksettujen vuokramaksujen suuruinen vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla. Käyttöoikeusomaisuuserä poistetaan tasapoistoina sopimuskauden aikana tai hyödykkeen taloudellisena vaikutusaikana silloin, kun omaisuuserä siirtyy sopimuksen päätyttyä Outokummun omistukseen tai osto-option käyttö on erittäin todennäköistä.

Outokumpu esittää vuokrasopimusvelat taseessaan pitkä- ja lyhytaikaisessa korollisessa velassa ja käyttöoikeusomaisuuserät aineellisissa käyttöomaisuushyödykkeissä.

Lyhytaikaisiin vuokrasopimuksiin, arvoltaan vähäisten hyödykkeiden vuokrasopimuksiin ja aineettomiin hyödykkeisiin

Outokumpu ei sovelle laskentakäytäntöä, jossa vuokrasopimusvelat ja käyttöoikeusomaisuuserät merkitään taseeseen, vaan näihin sopimuksiin liittyvät maksut sekä muuttuvat vuokramaksut esitetään kuluina tilikauden tuloksessa.

Outokumpu on ottanut IFRS 16:n käyttöön 1. 1. 2019 yksinkertaistetulla takautuvalla menetelmällä, jolloin taloudellisia vertailutietoja ei oikaista, vaan siirtymän vaikutus kirjataan siirtymähetken 1. 1. 2019 taseeseen. Outokumpu on käyttänyt siirtymässä seuraavia standardin sallimia käytännön helpotuksia: (1) vuokrasopimukset, joiden jäljellä oleva kesto 1. 1. 2019 oli alle 12 kuukautta, on käsitelty lyhytaikaisina vuokrasopimuksina eikä niitä ole sisällytetty taseeseen kirjattaviin vuokrasopimusvelkoihin tai käyttöoikeusomaisuuseriin ja (2) 31. 12. 2018 voimassa olleisiin sopimuksiin liittyneitä alkuvaiheen välittömiä menoja ei ole sisällytetty käyttöoikeusomaisuuseriin. Siirtymän vaikutukset on esitetty liitetiedossa 13.

Tilikaudella 2018 vuokrasopimuksiin sovellettiin IAS 17 -standardia ja siihen liittyviä tulkintoja, minkä mukaisesti ne aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla oli olennainen osa omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokiteltiin rahoitusleasing-sopimuksiksi. Sopimuksen kohteena oleva omaisuuserä merkittiin taseeseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin vuokra-ajan alkaessa määrään, joka vastasi vuokraohteen käypää arvoa tai vähimmäisvuokrien nykyarvoa sen mukaan, kumpi näistä oli alempi. Vastaavien vuokraveloitteiden nykyarvo kirjattiin lyhyt- ja pitkäaikaiseen korolliseen velkaan. Vuokramaksut jaettiin korkokuluun ja velan lyhennykseen. Rahoitusleasing-sopimuksella vuokratuista omaisuuseristä kirjattiin poistot joko niiden taloudellisena vaikutusajana tai vuokrasopimuksen kuluessa riippuen siitä, kumpi näistä oli lyhyempi. Mikäli myynti- ja takaisinvuokraussopimuksen tuloksena syntyi rahoitusleasing-sopimus, kirjanpitoarvon ylittävä osuus myyntituotosta merkittiin luovutushetkellä taseeseen velaksi ja tuloutettiin vuokra-ajan kuluessa.

Merkittävien järjestelyjen osalta konserni määrittä niiden alkaessa, oliko kyseinen järjestely vuokrasopimus tai sisälsikö se sellaisen. Jos järjestely sisälsi vuokrasopimuksen, sopimukseen liittyvistä maksuista eroteltiin vuokraksi katsottavat maksut sekä muut osatekijät. Vuokraksi katsottaviin maksuihin sovellettiin vuokrasopimuksiin liittyviä laatuomaisuuseräitä.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

IFRS 16 -siirtymässä niiden sopimusten laskentakäytäntö ei muuttunut, jotka IAS 17:n mukaisesti oli luokiteltu rahoitus-leasingsopimuksiksi.

Ne aineellisten hyödykkeiden vuokrasopimukset, joissa olennainen osa omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista jäi vuokralle antajalle, luokiteltiin muiksi vuokrasopimuksiksi. Muun vuokrasopimuksen mukaan määräytyneet vuokrat merkittiin tuloslaskelmaan kuluiksi tasasuuruksina erinä vuokra-ajan kuluessa.

Konserni vuokralle antajana

Konsernin vuokralle antamiin aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin liittyvät sopimukset on luokiteltu muiksi vuokrasopimuksiksi ja niistä saadut vuokratuotot merkitään tuloslaskelmaan tuotoiksi tasasuuruksina erinä vuokra-ajan kuluessa. Vuokra-tuotot esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa.

Rahoitusinstrumentit

Rahoitusvarat

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan käypään arvoon tulosvai-
kutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, käypään arvoon muiden
laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin sekä
jaksotettuun hankintamenuon kirjattaviin rahoitusvaroihin.
Luokittelu perustuu konsernin rahoitusvarojen hallinnoinnin
liiketoimintamalliin sekä rahoitusvarojen sopimusperusteisiin
rahavirtaominaisuuksiin.

Mikäli kyseessä on erä, jota ei arvosteta käypään arvoon
tulosvaikutteisesti, merkittävät transaktiomenot sisällytetään
rahoitusvarojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Rahoitusvarojen
kirjaaminen pois taseesta tapahtuu silloin, kun konserni on
menettänyt sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai
kun se on siirtänyt olennaisilta osin riskit ja tuotot konsernin
ulkopuolelle.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusva-
rojen ryhmään kuuluvat ne johdannaiset, joihin ei sovelleta
suojauslaskentaa, sekä varat, jotka on hankittu pääasiallisena
tarkoituksena myydä ne lyhyen aikavälin kuluessa, kuten

velkakirjasijoitukset ja rahamarkkinarahastot. Joissakin tapauk-
sissa myös osakesijoitukset voidaan luokitella tähän ryhmään.

Nämä rahoitusvarat kirjataan kaupantekopäivänä käypään
arvoon ja arvostetaan myöhemmin kunkin raportointikauden
päättymispäivän käypään arvoon. Käypä arvo määritetään käyt-
tään noteerattuja markkinahintoja ja -kursseja sekä soveltuvia
arvonmääritysmenetelmiä ja -malleja.

Käypien arvojen muutoksista johtuvat, sekä realisoitumattomat
että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti
sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät. Käypien arvojen
muutokset muissa käypään arvoon kirjattavissa rahoituserissä
kirjataan markkinahintoihin liittyviin voittoihin ja tappioihin
rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Johdannaisten kirjauskäy-
täntö kuvataan tarkemmin kappaleessa Johdannaiset ja
suojauslaskenta.

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin
rahoitusvaroihin luokitellaan noteeratut ja noteeraamattomat
osakkeet. Niiden ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä.
Kyseiset rahoitusvarat sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, ellei
konsernilla ole aikomusta luopua sijoituksesta 12 kuukauden
kuluessa raportointipäivästä.

Osakesijoitukset arvostetaan käypään arvoon. Käypä arvo
määritetään käyttäen raportointikauden päättymispäivänä
noteerattuja markkinahintoja ja -kursseja sekä soveltuvia
arvonmääritysmenetelmiä, kuten viimeaikaiset transaktiohinnat
ja rahavirtojen diskonttaus. Näissä arvostusmenetelmissä
käytetään todennettavissa olevaa markkinatietoa, kun sitä
on saatavilla, mutta myös Outokummun omia yrityskohtaisia
arvioita. Käypään arvoon arvostettujen osakesijoitusten käypien
arvojen muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja
esitetään verojen osuudella vähennettyinä oman pääoman
käyvän arvon rahastossa. Osingot kirjataan tulosvaikutteisesti.
Kun osakesijoitus myydään, siirretään käyvän arvon rahastoon
kertynyt käyvän arvon muutos kertyneisiin voittovaroihin.

Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat rahoitusvarat

Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat rahoitusvarat sisäl-
tävät johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, joihin

liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia ja joita
ei noteerata toimivilla markkinoilla. Tähän luokkaan kuuluvat
myyntisaamiset ja muut saamiset sekä rahavarat.

Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat rahoitusvarat arvos-
tetaan alun perin käypään arvoon. Alkuperäisen kirjaamisen
jälkeen ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon käyttäen
efektiivisen koron menetelmää vähennettynä kertyneillä
arvonalentumisilla.

Outokumpu käyttää factoring-rahoitusta käyttö pääoman
hallintaan. Myydyt myyntisaamiset on kirjattu pois taseesta, kun
näiden rahoitusvarojen omistamiseen liittyvät riskit ja edut ovat
olennaisilta osin siirtyneet.

Outokumpu soveltaa yksinkertaistettua lähestymistapaa analy-
soida ja kirjata myyntisaamisiin liittyviä odotettavissa olevia
luottotappioita. Laskentamalli perustuu tietoihin erääntyneistä
saamisista ja vastapuolikohtaiseen luottoluokitukseen liittyvästä
tappioiden todennäköisyydestä. Arvonalentumistappiot kirjataan
myynnin ja markkinoinnin kuluihin.

Rahavarat

Rahavarat sisältävät käteisvarat sekä muut rahavarat, jotka
koostuvat lyhytaikaisista pankkitalletuksista sekä muista
lyhytaikaisista erittäin likvideistä sijoituksista, kuten korkoarvo-
papereista. Muihin rahavaroihin luettavien erien maturiteetti on
korkeintaan kolme kuukautta hankinta-ajankohtana. Nämä ovat
helposti vaihdettavissa etukäteen tiedossa olevaan määrään
käteisvaroja ja niiden arvonmuutosten riski on vähäinen.
Pankeista saadut tililuotot sisältyvät taseen lyhytaikaisiin
rahoitusvelkoihin.

Rahoitusvelat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin
sisältyvät ne johdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan
ehtoja. Johdannaisten käypien arvojen muutoksista johtuvat
sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot
kirjataan tulosvaikutteisesti sillä kaudella, jonka aikana ne
syntyvät.

Konsernitiilin päätöksen liitetiedot

Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat rahoitusvelat

Jaksotettuun hankintamenuon kirjattaviin rahoitusvelkoihin sisältyvät lainat, joukkovelkakirjalainat, rahoitusleasing-velat sekä ostovelat ja muut velat. Lainat sekä ostovelat ja muut velat kirjataan selvityspäivänä, ja ne merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen muut rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Transaktiomenot sisältyvät alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Rahoitusvelka tai sen osa kirjataan pois taseesta vasta silloin, kun velka on lakannut olemasta, eli kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut.

Valmiusluottoihin liittyvät merkittävät kulut jaksotetaan lainajärjestelyjen odotetulle voimassaoloajalle.

Vaihtovelkakirjalainat

Konserni luokittelee vaihtovelkakirjalainat yhdistelmäinstrumenteiksi. Vaihtovelkakirjalainojen sisältämät komponentit määritetään järjestelyn sisällön perusteella vieraaksi pääomaksi ja omaksi pääomaksi.

Vieraan pääoman komponentti kirjataan alun perin määrään, joka vastaa vastaavanlaisen vaihto-oikeudettoman velan käypää arvoa. Oman pääoman komponentti kirjataan alun perin koko yhdistelmäinstrumentin käyvän arvon ja vieraan pääoman komponentin käyvän arvon erotuksena. Instrumentista aiheutuneet transaktiomenot kohdistetaan vieraan ja oman pääoman komponenteille niiden alkuperäisten kirjanpitoarvojen suhteessa.

Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen yhdistelmäinstrumentin vieraan pääoman komponentti arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä. Yhdistelmäinstrumentin oman pääoman komponenttia ei arvosteta uudelleen alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lukuun ottamatta tapauksia, joissa se vaihdetaan osakkeiksi tai sen voimassaolo lakkaa.

Johdannaiset ja suojauslaskenta

Johdannaiset

Johdannaiset merkitään kirjanpitoon käypään arvoon kaupantekopäivänä, jona konsernista tulee sopimusosapuoli, ja ne

arvostetaan myöhemmin edelleen käypään arvoon. Kirjanpidossa käypään arvoon arvostamisesta syntyvät voitot ja tappiot käsitellään johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen määräämällä tavalla. Niiden johdannaissopimusten, joihin sovelletaan suojauslaskentaa ja jotka ovat tehokkaita suojausinstrumentteja, arvomuutosten tulosvaikutukset esitetään yhteneväisesti suojatun erän kanssa. Käypien arvojen muutokset niistä johdannaissopimuksista, jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja, kirjataan liiketuloksen yläpuolelle liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin. Jos taas johdannainen on kohdistettu rahoitustoimintaan, sen tulosvaikutus kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Johdannaisten käyvän arvon määrittely perustuu raportointikauden päättymispäivän noteerattuihin markkinahintoihin ja -kursseihin sekä diskontattuihin rahavirtoihin. Valuutta-, korko- ja metallocoptioiden käyvät arvot määritellään yleisesti käytössä olevilla optioiden arvomäärittämismalleilla, kuten Black-Scholes-Merton-optionhinnoittelumallilla. Johdannaisten käyvät arvot voivat tietyissä tapauksissa perustua ulkoisten vastapuolten arvostuksiin.

Suojauslaskenta

Outokumpu soveltaa suojauslaskentaa tiettyihin valuutta- ja nikkelijohdannaisiin, jotka täyttävät IFRS 9:ssä määritellyt suojauslaskennan ehdot. Konserni määrittää ja dokumentoi suojausjärjestelyn alussa kunkin suojausinstrumentin ja suojatun erän välisen suhteen sekä riskienhallinnan tavoitteet ja suojausstrategian, ja suojaussuhteen tehokkuus dokumentoidaan ja arvioidaan suojausta aloitettaessa ja vähintään jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä. Tehokkuudella tarkoitetaan suojausinstrumentin kykyä kumota suojattavan riskin toteutumisesta johtuvat muutokset suojattavan erän käyvässä arvossa tai suojatusta liiketoimesta johtuvissa rahavirroissa. Suojauslaskenta lakkautetaan, kun suojauslaskennan edellytykset eivät enää täyty.

Rahavirran suojauksen ehdot täyttävien ja rahavirran suojaukseksi kohdistettujen johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin siltä osin, kuin suojaus on tehokas, ja ne esitetään oman pääoman käyvän arvon rahastossa. Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset siirretään tulosvaikutteisesti samoille kausille, joilla suojattavat rahavirrat vaikuttavat tulokseen. Tietyssä

suojauslaskennan ohjelmassa nikkelijohdannaisten realisoitunut tulos kirjataan ensin muista laajan tuloksen eristä varastoon ja siirretään lopuksi tuloslaskelmaan. Suojauksen tehostomaan osaan liittyvät käyvän arvon muutokset kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti.

Konserni on aiempina vuosina suojannut euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden omaa pääomaa valuuttakurssivaihteluilta tavoitteenaan vähentää valuuttakurssimuutosten vaikutusta konsernin omaan pääomaan. Suojausinstrumentin ehdot täyttävien rahoitusinstrumenttien kertyneet käyvän arvon muutokset sisältyvät omaan pääomaan. Ne siirretään tulosvaikutteiseksi eräksi ja sisällytetään tuloslaskelmassa esitettyyn luovutusvoittoon tai -tappioon, mikäli vastaava ulkomainen yksikkö myydään tai siitä luovutaan kokonaan tai osittain.

Käypien arvojen määrittäminen

Useat konsernin laatimisperiaatteet ja liitetiedot edellyttävät käypien arvojen määrittämistä sekä rahoitusinstrumenteille että muille varoille ja veloille. Käypien arvojen hierarkiatasot perustuvat arvostamisessa käytettyjen tietojen lähteeseen. Tasolla yksi käyvät arvot perustuvat identtisten instrumenttien julkisiin noteerauksiin. Tasolla kaksi käyvät arvot perustuvat noteerattuihin markkinakursseihin ja -hintoihin, rahavirtojen diskonttaukseen sekä optioiden osalta arvomäärittämismalleihin. Tasolle kolme luokitelluille varoille ja veloille ei ole saatavilla luotettavaa markkinalähdettä ja näin ollen käyvät arvot eivät perustu markkinatietoihin. Kyseisten erien arvostusmenetelmä on valittu siten, että arvostuksessa käytettävissä oleva tieto ja arvioitavan kohteen ominaisuudet saadaan riittävästi huomioitua.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenuon tai nettorealisoituarvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Raaka-aineiden hankintamenu määritetään toteutuneiden kustannusten mukaisesti kuukausikohtaisena painotettuna keskihintana. Itse valmistettujen valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintamenuon sisällytetään raaka-aineiden ostomenot, välittömät valmistuspalkat, muut välittömät valmistusmenot sekä osuus hankinnan ja valmistuksen yleiskustannuksista, mutta ei vieraan pääoman menoja. Valmiina hankittujen tuotteiden hankintamenuon luetaan kaikki ostomenot mukaan lukien välittömät

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

kuljetus- ja käsittelymenot sekä muut menot. Nettorealisointiarvo on arvioitu, tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava myyntihinta vähennettynä tuotteen valmiiksi saattamisesta johtuvilla menoilla ja arvioiduilla myynnin toteuttamiseksi välttämättömillä menoilla. Varaosat sisällytetään vaihto-omaisuuteen ja niiden hankintameno kirjataan tulosvaikutteisesti sitä mukaa kuin niitä käytetään. Suuremmat varaosat käsitellään aineellisesti käyttöomaisuushyödykkeinä silloin, kun niitä suunnitellaan käytettävän useammalla kuin yhdellä tilikaudella.

Omat osakkeet

Kun emoyhtiö tai sen tytäryhtiöt hankkivat emoyhtiön omia osakkeita, emoyhtiön omaa pääomaa vähennetään määrällä, joka muodostuu maksetusta vastikkeesta lisätynä transaktio-menoilla verojen jälkeen, kunnes omat osakkeet mitätöidään. Jos ostetut omat osakkeet myydään edelleen tai ne lasketaan uudelleen liikkeeseen, saatu vastike merkitään suoraan omaan pääomaan.

Varaukset ja ehdolliset velat

Varaus merkitään taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena olemassa oleva oikeudellinen tai tosiasiallinen veloitte ja on todennäköistä, että veloitteen täyttäminen edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa taloudellisen menetyksen ja veloitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Konsernin varaukset liittyvät lähinnä toimintojen uudelleenjärjestelyihin, tappiollisiin sopimuksiin, ympäristöveloitteisiin, oikeudenkäynteihin ja veroriskeihin. Varauksena kirjattava määrä vastaa johdon parasta arviota menoista, joita olemassa olevan veloitteen täyttäminen edellyttää raportointikauden päättymispäivänä. Jos osasta veloitetta on mahdollista saada korvaus kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa. Pitkäaikaiset varaukset diskontataan raportointikauden päättymispäivänä käyttäen riskitöntä diskonttauskorkoa.

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen hankintameno sisältää myös alkuperäisen arvion mukaiset menot hyödykkeen purkamisesta ja siirtämisestä sekä sen sijaintipaikan palauttamisesta alkuperäiseen tilaan kyseisen hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan päättyessä. Tällainen veloitte on saatettu kirjata esimerkiksi tuotantolaitoksen käytöstä poistamista,

ympäristövahingon korjaamista, maisemointia tai laitteiston paikasta toiseen siirtämistä varten. Nämä menot on määritetty niiden nykyarvoon perustuen. Hyödykkeen käytöstä poistamista koskeva varaus kirjataan samanaikaisesti ja saman määräisenä. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen tapahtuvat varauksen muutokset, jotka liittyvät ennakoitujen maksuveloitteiden ajankohtaan, määrään, tai diskonttauskorkoon, käsitellään samalla tavalla myös kyseisen omaisuuserän osalta, eli vähennetään omaisuuserän kirjanpitoarvosta tai lisätään siihen. Kyseiset menot kirjataan poistoina kuluiksi hyödykkeen jäljellä olevan taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

Ympäristövaraukset perustuvat raportointikauden päättymispäivänä vallinneeseen, konsernia koskevien ympäristölakien ja -säännösten tulkintaan. Sellaiset ympäristökustannukset, jotka syntyvät aikaisempien toimintojen aiheuttamien olemassa olevien olosuhteiden korjaamisesta kirjataan kuluiksi sillä kaudella, kun kyseiset kustannukset syntyvät. Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun yksityiskohtainen uudelleenjärjestelysuunnitelma on laadittu ja sen toimeenpano on aloitettu tai suunnitelman keskeisistä kohdista on tiedotettu niille, joihin järjestely vaikuttaa. Uudelleenjärjestelyvaraukset koostuvat pääasiassa työsuhteen päättämiseen liittyvistä etuuksista.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen veloitte, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva veloitte, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

Työsuhde-etuudet

Työsuhteen jälkeiset ja muut pitkäaikaiset työsuhte-etuudet

Konserniyhtiöillä on eri maissa useita työsuhteen jälkeisiä järjestelyjä, jotka perustuvat paikallisiin olosuhteisiin ja käytäntöihin. Nämä järjestelyt luokitellaan joko maksu- tai etuus pohjaisiksi.

Maksu pohjaisista järjestelyistä suoritettavat kiinteät maksut kirjataan kuluiksi sillä tilikaudella, johon ne kohdistuvat. Konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista veloitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei

pysty suoriutumaan kyseisten etuuksien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuus pohjaisia järjestelyjä.

Etuus pohjaiset järjestelyt rahoitetaan suorituksina eläkesäätiöille tai -vakuutusyhtiöille. Etuus pohjaisten veloitteiden nykyarvo on määritetty ennakoituu etuus oikeus yksikköön perustuvalla menetelmällä kustakin järjestelystä erikseen. Järjestelyyn kuuluvat varat on arvostettu käypään arvoon raportointikauden päättymispäivänä. Taseeseen kirjattavan veloitteen nykyarvosta vähennetään järjestelyyn kuuluvat varat raportointikauden päättymispäivän käypään arvoon arvostettuina. Konserni kirjaa liiketuloskeskittämisen kaikki raportointikauden työsuoritukseen perustuvat menot sekä aiempaan työsuoritukseen perustuvat menot ja veloitteen täyttämistä johtuvan voiton tai tappion. Korkokulu tai -tuotto kirjataan rahoituseriin korkokuluihin tai korkotuottoihin. Etuus pohjaisen nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin.

Muiden pitkäaikaisen työsuhte-etuuksien osalta kaikki työsuoritukseen perustuvat menot ja etuus pohjaisen nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Korkokulut kirjataan rahoituseriin korkokuluihin.

Osakeperusteiset maksut

Osakeperusteiset maksut maksetaan verojen osuus vähennettynä, ja ne käsitellään kokonaan osakkeina suoritettavina. Järjestelyjen kustannus syntymisjakson aikana määritetään myöntämispäivän käyvän arvon perusteella.

Arvostuksiin käytetään soveltuvia tilastomatematiikan menetelmiä. Muiden kuin markkinaperusteisten ehtojen vaikutus järjestelyn arvoon huomioidaan jokaisena raportointikauden päättymispäivänä. Järjestelyihin liittyy mekanismi, joka rajoittaa maksettavia palkkioita, ja myös näiden ehtojen vaikutus on huomioitu järjestelyn etuuksien arvon määrittämisessä.

Liiketulos ja käyttökate

Outokummun liiketulos on nettosumma, joka muodostuu, kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään ostokulut oikaistuina varastojen muutoksella sekä omaan käyttöön valmistuksesta syntyneillä kuluilla, vähennetään

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot sekä liiketoiminnan muut kulut. Kaikki muut kuin edellä mainitut tuloslaskelmaerät esitetään liiketuloksen alapuolella. Kurssierot ja johdannaisten käypien arvojen muutokset sisältyvät liiketulokseen, mikäli ne syntyvät liiketoimintaan liittyvistä eristä. Muuten ne on kirjattu rahoitusseriin. Käyttökate muodostuu lisäämällä vähennetyt poistot ja arvonalentumispoistot takaisin liiketulokseen.

Oikaistu käyttökate

Oikaistu käyttökate on Outokumpun pääasiallinen suoritusmittari talousraportoinnissa segmenttiraportointi mukaan lukien. Konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa esitetty oikaistu käyttökate ei sisällä sellaisia olennaisia tuotto- ja kulueriä, jotka vaikuttavat vertailukelpoisuuteen kausien välillä, koska ne ovat luonteeltaan, kooltaan tai esiintymistiheydeltään poikkeuksellisia, kuten konserninlaajuisia uudelleenjärjestelykuluja, tai omaisuuden tai liiketoimintojen myyntivoittoja tai -tappioita.

Osingonjako

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa osinkoa ei vähennetä jakokelpoisesta omasta pääomasta ennen yhtiökokouksen päätöstä.

Osakekohtainen tulos

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyrityksen omistajille kuuluva tilikauden tulos kunkin kauden keskimääräisellä osakemäärällä. Takaisin ostettujen omien osakkeiden keskimääräinen määrä on vähennetty ulkona olevien osakkeiden keskimääräisestä lukumäärästä.

Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos on laskettu oikaisemalla ulkona olevien osakkeiden keskimääräistä määrää olettaen, että vaihdettavissa olevat instrumentit vaihdetaan. Laskelman tulosta oikaistaan instrumenttiin liittyvällä, kaudella kirjatulla korkokululla, josta on vähennetty verovaikeus. Lisäksi huomioidaan osakepalkkio-ohjelmien perusteella luovutettaviksi arvioidut osakkeet. Potentiaaliset kantaosakkeet ovat kuitenkin laimentavia ainoastaan silloin, kun oikaisuista aiheutuu osakekohtaisen tuloksen heikkeneminen.

3. Toimintasegmentit

Outokummun liiketoiminta on jaettu neljään liiketoiminta-alueeseen, jotka ovat Europe, Americas, Long Products ja Ferrochrome. Liiketoiminta-alueiden lisäksi konsernifunktiot kattavat talous- ja rahoitustoiminnot, henkilöstöhallinnon ja organisaation kehittämisen, liiketoiminnan muutoksen ja IT:n, viestinnän ja sijoittajasuhteet, työturvallisuus, -terveys ja ympäristötoiminnot, lakiasiat, konsernihallinnon ja compliance-asiat sekä sisäisen tarkastuksen.

Liiketoiminta-alueet vastaavat myynnistä, kannattavuudesta, tuotannosta ja toimitusketjun hallinnasta, ja ne ovat Outokummun IFRS:n mukaisia toimintasegmenttejä. Segmenttien tulokellisuuden arviointi pohjautuu segmentin oikaistuun käyttökatteeseen, joka on määritelty konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteissa. Säännöllisen arvioinnin suorittaa toimitusjohtaja konsernin sisäisen, IFRS:ään perustuvan raportoinnin perusteella. Alla on kuvaus toimintasegmenteistä:

Europe kattaa nauha- ja levytoiminnot Euroopassa. Korkean volyymin ja räätälöityjen standarditeräslaatuojen käyttökohteita ovat esimerkiksi arkkitehtuuri, rakentaminen, kuljetusala, elintarvikkeiden käsittely, kemian- ja petrokemianteollisuus ja energiantuotanto sekä muut prosessiteollisuuden alat. Tuotantolaitokset sijaitsevat Suomessa, Saksassa ja Ruotsissa, ja liiketoiminta-alueella on laaja palvelukeskusten ja myynnin verkosto Euroopassa, Lähi-idässä, Afrikassa sekä Aasian ja Tyynenmeren alueella.

Americas tuottaa austeniittisiä ja ferriittisiä standardilaatuja sekä räätälöityjä tuotteita. Sen suurimmat asiakassegmentit ovat autoteollisuus ja kuljetus, kodinkoneet, öljy- ja kaasuteollisuus, kemian- ja petrokemianteollisuus sekä juomateollisuus ja rakentaminen. Liiketoiminta-alueella on tuotantolaitokset Yhdysvalloissa ja Meksikossa sekä palvelukeskus Argentiinassa.

Long Products valmistaa ruostumattomia pitkiä terästuotteita, joita käytetään lukuisissa erilaisissa sovelluksissa, kuten jousissa, langoissa, kirurgisissa välineissä, autoteollisuuden osissa ja rakennuksissa. Valmistus on keskitetty Ison-Britannian integroituun tehtaaseen, Ruotsiin ja Yhdysvaltoihin.

Ferrochrome tuottaa ferrokromia. Liiketoiminta-alueeseen kuuluvat Kemin kaivos ja Tornion ferrokromisulatot.

2019 Milj. €	Täsmäytyslaskelma							
	Europe	Americas	Long Products	Ferrochrome	Toimintasegmentit yhteensä	Muu toiminta	Eliminoinnit	Konserni
Myynti konsernin ulkopuolelle	4 023	1 343	505	168	6 040	363	–	6 403
Konsernin sisäinen myynti	66	3	137	293	498	290	–788	–
Liikevaihto	4 089	1 346	642	461	6 538	653	–788	6 403
Oikaistu käyttökate	216	–27	–7	96	278	–21	6	263
Käyttökateen oikaisut								
Benrathin kiinteistön myyntivoitto Saksassa	70	–	–	–	70	–	–	70
Saksan uudelleenjärjestelykulut	–53	–	–	–	–53	–	–	–53
Sopimus ThyssenKruppin kanssa	–	–	–	–	–	–14	–	–14
Käyttökate	233	–27	–7	96	295	–35	6	266
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistot	–134	–56	–8	–29	–226	–4	–	–230
Arvon alentumiset	–1	–1	–	–0	–2	–0	–	–3
Liiketulos	99	–84	–16	67	66	–39	6	33
Osuus osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten tuloksista	–	–	–	–	–	–	–	6
Rahoitustuotot	–	–	–	–	–	–	–	8
Rahoituskulut	–	–	–	–	–	–	–	–89
Tulos ennen veroja	–	–	–	–	–	–	–	–41
Tuloverot	–	–	–	–	–	–	–	–33
Tilikauden tulos	–	–	–	–	–	–	–	–75
Sidottuun pääomaan sisältyvät varat	2 876	1 209	296	854	5 235	292	–201	5 327
Muut varat	–	–	–	–	–	–	–	483
Laskennalliset verosaamiset	–	–	–	–	–	–	–	229
Varat yhteensä	–	–	–	–	–	–	–	6 038
Sidottuun pääomaan sisältyvät velat	975	295	139	163	1 571	262	–194	1 640
Muut velat	–	–	–	–	–	–	–	1 824
Laskennalliset verovelat	–	–	–	–	–	–	–	12
Velat yhteensä	–	–	–	–	–	–	–	3 476
Sidottu pääoma	1 901	914	157	692	3 664	30	–7	3 687
Laskennallinen verosaaminen, netto	–	–	–	–	–	–	–	217
Sijoitettu pääoma	–	–	–	–	–	–	–	3 904

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Muu toiminta käsittää toimintasegmentteihin kuulumattomat toiminnot sekä teolliset omistukset. Muussa toiminnassa raportoidaan myös ne liiketoiminnan kehittämisen ja konsernijohdon kulut, joita ei kohdisteta liiketoiminnoille. Muun toiminnan tuotot koostuvat sähkön myynnistä konsernin tuotantolaitoksille Suomessa ja Ruotsissa, konsernin hankintasopimuksen puitteissa yli tuotannon tarpeen ostetun nikkelin myynnistä sekä konsernin sisäisistä komissioista ja palveluista.

Outokummulla ei ole IFRS 8:n määritelmän mukaisia yksittäisiä merkittäviä asiakkaita.

2018 Mij. €	Täsmäytyslaskelma							
	Europe	Americas	Long Products	Ferro- chrome	Toiminta- segmentit yhteensä	Muu toiminta	Eliminoinnit	Konserni
Myynti konsernin ulkopuolelle	4 169	1 670	521	197	6 557	314	–	6 872
Konsernin sisäinen myynti	97	45	220	345	707	273	–980	–
Liikevaihto	4 267	1 715	740	542	7 264	587	–980	6 872
Oikaistu käyttökate	248	–5	25	210	478	–4	11	485
Käyttökateen oikaisut								
EMEAN uudelleenjärjestelyihin liittyneen käyttöomaisuuden myyntivoitto ja varauksien purku	10	–	–	–	10	–	–	10
Käyttökate	259	–5	25	210	489	–4	11	496
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistot	–114	–51	–6	–30	–201	–3	–	–204
Arvonalentumiset	–0	–	–	–1	–2	–10	–	–12
Liiketulos	144	–56	18	179	286	–17	11	280
Osuus osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten tuloksista	–	–	–	–	–	–	–	3
Rahoitustuotot	–	–	–	–	–	–	–	3
Rahoituskulut	–	–	–	–	–	–	–	–110
Tulos ennen veroja	–	–	–	–	–	–	–	175
Tuloverot	–	–	–	–	–	–	–	–45
Tilikauden tulos	–	–	–	–	–	–	–	130
Sidottuun pääomaan sisältyvät varat	2 922	1 357	331	772	5 383	275	–202	5 455
Muut varat	–	–	–	–	–	–	–	296
Laskennalliset verosaamiset	–	–	–	–	–	–	–	247
Varat yhteensä	–	–	–	–	–	–	–	5 998
Sidottuun pääomaan sisältyvät velat	988	273	152	132	1 546	245	–188	1 604
Muut velat	–	–	–	–	–	–	–	1 632
Laskennalliset verovelat	–	–	–	–	–	–	–	12
Velat yhteensä	–	–	–	–	–	–	–	3 248
Sidottu pääöma	1 934	1 084	179	640	3 837	29	–15	3 851
Laskennallinen verosaaminen, netto	–	–	–	–	–	–	–	235
Sijoitettu pääöma	–	–	–	–	–	–	–	4 086

4. Maantieteelliset tiedot

Liikevaihto konsernin ulkopuolelle kohdemaan mukaan

Milj. €	Suomi	Muu Eurooppa	Pohjois-Amerikka	Aasia ja Australia	Muut maat	Konserni
2019						
Liiketoiminta-alue						
Europe	254	3 277	96	349	47	4 023
Americas	–	0	1 277	13	52	1 343
Long Products	1	265	200	39	0	505
Ferrochrome	8	56	–	104	1	168
Muu toiminta	–	–	–	–	363	363
	264	3 598	1 573	506	462	6 403
2018						
Liiketoiminta-alue						
Europe	219	3 477	74	349	50	4 169
Americas	0	40	1 551	12	67	1 670
Long Products	0	283	195	42	–	521
Ferrochrome	10	150	–	37	–	197
Muu toiminta	–	–	–	–	314	314
	230	3 951	1 820	440	431	6 872

Pitkäaikaiset varat

Milj. €	Suomi	Muu Eurooppa	Pohjois-Amerikka	Aasia ja Australia	Muut maat	Konserni
2019	1 762	764	834	11	2	3 374
2018	1 623	754	851	14	2	3 244

Pitkäaikaiset varat on esitetty konserniyhtiön sijaintimaan mukaan. Pitkäaikaiset varat eivät sisällä rahoitusinstrumentteja, osuuksia osakkuusyhtiöissä ja yhteisyrityksissä, laskennallisia verosaamia eikä etuusperusteisiin järjestelyihin liittyviä varoja.

5. Liiketoimintojen hankinnat ja myynnit ja pitkäaikaisten varojen myynnit

Hankinnat vuonna 2019

Outokummulla ei ollut liiketoimintahankintoja vuonna 2019.

Vuonna 2019 Outokumpu kuitenkin maksoi 3 milj. euron loppukauppahinnan vuoden 2018 Fagersta Stainless AB:n hankinnasta. Vuonna 2018 Outokumpu hankki 50% Fagersta Stainless AB:n osakkeista ja kasvatti omistuksensa yhtiöstä 100%:iin. Kauppahinta oli 18 milj. euroa, josta 14 milj. euroa eli 80% maksettiin kaupan yhteydessä ja loput 3 milj. euroa eli 20% vuonna 2019. Outokumpu ei esittänyt konsernitaseessaan määräysvallattomien omistajien osuutta Fagersta Stainless AB:hen liittyen, sillä osakkeiden siirtymisen ehdoista Outokummulle oli jo sovittu ja loppukauppahinta oli raportoitu lyhytaikaisissa ostoveloissa ja muissa veloissa.

Myynnit vuonna 2019

Toukukuussa 2019 Outokumpu allekirjoitti sopimuksen Saksan Benrathissa sijaitsevan kiinteistönsä myynnistä 90 milj. eurolla. Kiinteistö oli ollut käyttämättömänä vuodesta 2016 lähtien, jolloin Outokumpu sulki siellä sijainneen kylmävalssaamon. Myynti saatiin päätökseen vuoden 2019 viimeisellä neljänneksellä, ja siitä syntyi 70 milj. euron myyntivoitto, joka ei sisälly konsernin oikaistuun käyttökatteeseen.

Joulukuussa 2019 Outokumpu myi osana Europe-segmenttiä raportoidun Australian palvelukeskuksensa Outokumpu Pty Ltd:n. Myynnillä oli vähäinen vaikutus konsernin tuloslaskelmaan ja taseeseen.

6. Tuotot ja kulut

Myyntituottojen tuloutusajankohta

Outokummun ruostumattoman teräksen ja ferrokromin myyntituotot tuloutetaan yhtenä ajankohtana. Ajan kuluessa tuloutettavat myyntituotot liittyvät yhtiön suoritevelvoitteeseen järjestää myyjien tuotteiden kuljetus asiakkaalle, mikä on materiaalityyppiin verrattuna vähäinen tulonlähde, ja kuljetusaika, jonka kuluessa myyntituotot tuloutetaan, on suhteellisen lyhyt. Lisäksi tuotteiden ja kuljetuspalvelun myynti laskutetaan asiakkaalta samalla laskulla, mistä syystä tuloutuksen ajankohdalla ei ole merkitystä arvioitaessa tuleviin rahavirtoihin liittyvää epävarmuutta.

Tilikauden poistot toiminnoittain

Milj. €	2019	2018
Hankinnan ja valmistuksen kulut	-217	-194
Myyntin ja markkinoinnin kulut	-2	-0
Hallinnon kulut	-11	-9
Tutkimus- ja kehitystoiminnan kulut	-1	-1
	-230	-204

Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. €	2019	2018
Johdannaisten valuuttakurssierot	-	1
Hyödykejohdannaisten markkinahintaerot	-	24
Johdannaisinstrumenttien markkinahintaerot	-	25
Tytäryritysten myyntivoitot	1	-
Aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	82	15
Vakuutuskorvaukset	4	32
Muut tuottoerät	20	28
	107	99

Outokumpu sai vuonna 2018 vakuutuskorvauksen, joka koski Tornion ferrokromitehtaalla vuonna 2017 tapahtunutta liiketoiminnan omaisuus- ja keskeytysvahinkoa.

Liiketoiminnan muut kulut

Milj. €	2019	2018
Johdannaisten valuuttakurssierot	-18	-
Hyödykejohdannaisten markkinahintaerot	-35	-
Johdannaisinstrumenttien markkinahintaerot	-52	-
Arvonalentumiset	-3	-12
Aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntitappiot	-1	-0
Muut kuluerät	-21	-6
	-77	-19

Käyttökateen ja liiketuloksen oikaisu

Milj. €	2019	2018
Benrathin kiinteistön myyntivoitto	70	-
Saksan uudelleenjärjestelykulut	-53	-
Sopimus ThyssenKruppin kanssa	-14	-
EMEAN uudelleenjärjestelyihin liittyneen käyttöomaisuuden myyntivoitto ja varauksien purku	-	10
Käyttökateen oikaisu	3	10
Digitalisaatioprojektiin liittyvä arvonalentuminen	-	-10
Liiketuloksen oikaisu	3	0

Vuonna 2019 Outokumpu myi kiinteistön Benrathissa Saksassa. Myynti kiinteistö oli ollut käyttämättömänä vuodesta 2016 lähtien, jolloin Outokumpu sulki siellä sijainneen kylmävalsaamon. Myynnistä kirjattiin 70 milj. euron voitto.

Vuonna 2019 Outokumpu sopi uudelleenjärjestelyistä Saksassa tarkoituksenaan pienentää kustannuksia ja siten parantaa kilpailukykyä. Sovittuihin toimenpiteisiin liittyviä uudelleenjärjestelykuluja kirjattiin 53 milj. euroa.

Vuonna 2019 Outokumpu ja ThyssenKrupp sopivat Italian verojärjestelyä koskevan vaateen sekä muut aiemmat Outokummun Inoxum-hankintaan liittyvät vaateet. Sopimuksesta aiheutui Outokummulle 14 milj. euron kulu.

Vuonna 2018 Outokumpu myi aiemmin osana EMEAN uudelleenjärjestelyjä suljetun Ruotsissa sijainneen tuotantolaitoksen käyttöomaisuutta ja purki toimipaikkojen sulkemisiin liittyneitä uudelleenjärjestelyjen yhteydessä tehtyjä varauksia. Näistä eristä kirjattiin 10 milj. euron tuotto.

Vuonna 2018 Outokumpu määrittä uudelleen käynnissä olevan digitalisaatioprojektinsa laajuuden ja kirjasi hankkeesta 10 milj. euron arvonalentumistappion.

Tilintarkastajan palkkiot

PricewaterhouseCoopers

Milj. €	2019	2018
Tilintarkastus	-2,4	-2,2
Tilintarkastukseen liittyvät palvelut	-0,0	-0,1
Veroneuvonta	-0,3	-
Muut palvelut	-0,4	-0,1
	-3,1	-2,4

PricewaterhouseCoopers Oy:n Outokummulle suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut vuonna 2019 olivat yhteensä 0,7 milj. euroa. Palvelut koostuivat veropalveluista ja neuvonannosta liiketoiminnan muutoshankkeissa sekä yrittäjäraportoinnissa.

7. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut

Milj. €	2019	2018
Palkat ja palkkiot	-568	-541
Työsuhteen päättämiseen liittyvät etuudet	-61	-6
Sosiaalikulut	-84	-81
Työsuhteen jälkeiset järjestelyt ja muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet		
Kulut etuusperusteisista järjestelyistä	-7	-2
Kulut maksupohjaisista järjestelyistä	-40	-39
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	-9	-1
Kulut osakeperusteisista maksuista	-0	1
Muut henkilösivukulut	-6	-6
	-774	-676

Henkilöstörahasaloihin perustuvia voittopalkkioita ei maksettu vuonna 2019 (2018: 2 milj. euroa).

Lisätietoa ylimmän johdon työsuhde-etuuksista on liitetiedossa 31 ja Hallinto- ja ohjausjärjestelmäselvityksen kappaleessa Palkitseminen.

8. Rahoitustuotot ja -kulut

Milj. €	2019	2018
Korkotuotot	4	3
Korkokulut		
Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavat rahoituslainat	-48	-45
Factoring-kulut	-10	-10
Vuokrasopimusvelat	-13	-
Rahoitusleasing-sopimukset	-	-9
Korkokulut etuusperusteisista järjestelyistä ja muista pitkäaikaisista työsuhde-etuuksista	-6	-5
Korkokulut	-76	-70
Aktivoidut korot	5	3
Myyntitappiot rahoitusvarojen myynnistä	-0	-1
Komitoitujen luottolimiittien palkkiot	-14	-11
Muut kulut	-4	-17
Muut rahoituskulut	-13	-26
Valuuttakurssierot		
Johdannaiset	-0	-21
Kassa, lainat ja saatavat	-4	8
Muut markkinahintaerot		
Johdannaiset	3	2
Muut	5	-4
Markkinahintoihin liittyvät voitot ja tappiot	4	-15
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-80	-107

Vuonna 2018 muut kulut sisälsivät vuonna 2021 erääntyvän joukkovelkakirjalainan lunastuskulut.

Tuloslaskelmaan kirjatut valuuttakurssierot

Milj. €	2019	2018
Liikevaihtoon sisältyvät	9	15
Ostoihin sisältyvät ¹⁾	-16	-29
Muihin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät ¹⁾	-18	1
Rahoitustuottoihin ja -kuluihin sisältyvät ¹⁾	-4	-13
	-29	-26

¹⁾ Sisältää konsernin sisäisten tapahtumien eliminointien kurssierot.

Valuuttakurssieroihin sisältyy johdannaisinstrumenttien nettokurssitappiota 18 milj. euroa (2018: nettokurssitappiota 20 milj. euroa), josta 18 milj. euron tappio on kirjattu liike-toiminnan muihin kuluihin ja 0 milj. euron tappio rahoituseriin.

9. Tuloverot

Tuloverot tuloslaskelmassa

Milj. €	2019	2018
Tilikauden verot	-5	-4
Laskennalliset verot	-28	-41
	-33	-45

Konsernin tuloslaskelmaan kirjattujen tuloverojen erot Suomen yhteisöverokannan mukaiseen tuloveroon verrattuna

Milj. €	2019	2018
Tulos ennen veroja	-41	175
Suomen 20% verokannan mukainen tulovero konsernin tuloksesta ennen veroja	8	-35
Suomen ja ulkomaisten verokantojen ero	4	-2
Vähennykselvottomien kulujen ja verovapaiden erien verovaikutus	-8	-11
Tilikauden tappiot joista ei kirjattu laskennallista verosaamista	-29	-29
Aikaisemmin kirjaamattomien laskennallisten verojen kirjaaminen	1	34
Verot aikaisemmilta tilikausilta ¹⁾	-9	-2
Verokantojen ja muiden lakimuutosten verovaikutus	0	-1
Konsernin tuloslaskelmaan kirjatut tuloverot	-33	-45

¹⁾ Aikaisempien tilikausien verot muodostuvat laskennallisiin verosaamiin odotettavista muutoksista käynnissä olevien verotarkastusten johdosta.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Milj. €	1. 1. 2019		Muutokset			31. 12. 2019	
	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Tulokseen kirjatut erät	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät	Muuntoerot	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat
Aineettomat hyödykkeet	7	-4	3	-	-	8	-3
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	29	-214	-27	-	0	16	-228
Vaihto-omaisuus	20	-12	-17	-	0	10	-18
Johdannaisvarat ja -velat	4	-13	5	1	-0	1	-4
Muut rahoitusvarat	-16	-10	40	-1	-0	19	-6
Etuuspohjaiset veloitteet ja muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	75	-33	-11	10	-1	51	-11
Muut rahoitusvelat	88	-14	32	-	0	112	-6
Varaukset	22	-20	-10	-	0	5	-13
Vahvistetut verotappiot	326	-	-43	-	0	283	-
	555	-320	-28	11	0	505	-288
Netotus	-308	308				-277	277
Laskennalliset verosaamiset ja -velat taseessa	247	-12				229	-12

Milj. €	1. 1. 2018		Muutokset				31. 12. 2018	
	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Tulokseen kirjatut erät	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät	Muuntoerot	Hankitut tytäryhtiöt	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat
Aineettomat hyödykkeet	6	-4	-0	-	0	-	7	-4
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	28	-195	-16	-	-1	-1	29	-214
Vaihto-omaisuus	19	-10	-0	-	-0	-	20	-12
Johdannaisvarat ja -velat	5	-17	3	-0	-0	-	4	-13
Muut rahoitusvarat	4	-7	-22	-1	-0	-	-16	-10
Etuuspohjaiset veloitteet ja muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	53	-33	23	-1	0	-	75	-33
Muut rahoitusvelat	78	-3	-2	-	0	-0	88	-14
Varaukset	27	-22	-3	-	-0	1	22	-20
Vahvistetut verotappiot	352	-	-23	-	-3	-	326	-
	572	-290	-41	-1	-4	-1	555	-320
Netotus	-280	280					-308	308
Laskennalliset verosaamiset ja -velat taseessa	292	-10					247	-12

Laskennalliset verot on esitetty taseessa nettomääräisinä niiden konserniyhtiöiden osalta, joiden välillä on verotuksessa mahdollisuus tuloksentasaukseen tai joita verotetaan yhtenä verovelvollisena.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Muihin laajan tuloksen eriin kertyneet verot

Milj. €	2019	2018
Muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon rahasto	-	-1
Johdannaisten käyvän arvon rahasto	-	-0
Nettosijoitusten suojaukset	-4	-4
Etuusperusteisen nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	58	52
	54	47

Käyttämättömät verotukselliset tappiot

Milj. €	2019	2018
Vanhenee 1–5 vuodessa	358	186
Vanhenee myöhemmin kuin 5 vuodessa	1 759	1 941
Ei vanhene	1 344	1 272
	3 461	3 400

Vahvistettujen verotappioiden määrä 31. 12. 2019 oli yhteensä 3 461 milj. euroa (31. 12. 2018: 3 400 milj. euroa), joista Suomessa 447 milj. euroa (31. 12. 2018: 487 milj. euroa), Ruotsissa 314 milj. euroa (31. 12. 2018: 320 milj. euroa), Yhdysvalloissa 2 077 milj. euroa (31. 12. 2018: 1 864 milj. euroa) ja Saksassa 354 milj. euroa (31. 12. 2018: 476 milj. euroa). Laskennallisia verosaamia on kirjattu vain siihen määrään kuin vastaavien verohyötyjen realisoituminen on todennäköistä. Laskennallisten verosaamisten realisoitumisen todennäköisyyttä arvioitaessa huomioidaan kaikki positiiviset ja negatiiviset tekijät, mukaan lukien tulostenusteet, jotta voidaan arvioida, syntyykö riittävästi verotettavaa tuloa laskennallisen verosaamisen realisoitumiseksi. Nämä arviot voivat muuttua tulevien tapahtumien johdosta. 31. 12. 2019 Outokummulla on 2 079 milj. euroa (31. 12. 2018: 1 940 milj. euroa) verotappioita, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista. Vuonna 2019 ei kirjattu merkittäviä aikaisemmin kirjaamattomia laskennallisia verosaamia (2018: 34 milj. euroa). Laskennallisia verovelkoja ei ole kirjattu ulkomaisissa tytäryhtiöissä olevista jakamattomista voittovaroista, sillä niiden jakamista ei ole odotettavissa lähitulevaisuudessa.

10. Osakekohtainen tulos

	2019	2018
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos, milj. €	-75	130
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, 1000 kpl	411 198	411 066
Laimennettu osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, 1000 kpl	446 209	447 181
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos		
Osakekohtainen tulos, €	-0,18	0,32
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, €	-0,18	0,32

11. Aineettomat hyödykkeet

Milj. €	Liike-arvo	Muut aineettomat hyödykkeet ¹⁾	Yhteensä
Hankintameno 1. 1. 2019	489	332	821
Muuntoerot	-2	-0	-2
Lisäykset	-	36	36
Vähennykset	-	-7	-7
Uudelleenryhmittelyt	-	1	1
Hankintameno 31. 12. 2019	487	361	848
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1. 1. 2019	-22	-214	-236
Muuntoerot	2	1	2
Tilikauden poistot	-	-7	-7
Vähennykset	-	1	1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31. 12. 2019	-21	-220	-241
Kirjanpitoarvo 31. 12. 2019	466	141	607
Kirjanpitoarvo 1. 1. 2019	467	118	585
Hankintameno 1. 1. 2018	491	276	767
Muuntoerot	-2	-2	-3
Lisäykset	-	77	77
Vähennykset	-	-20	-20
Uudelleenryhmittelyt	-	1	1
Hankintameno 31. 12. 2018	489	332	821
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1. 1. 2018	-24	-207	-232
Muuntoerot	2	2	4
Vähennykset	-	10	10
Arvonalentumiset	-	-10	-10
Tilikauden poistot	-	-8	-8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31. 12. 2018	-22	-214	-236
Kirjanpitoarvo 31. 12. 2018	467	118	585
Kirjanpitoarvo 1. 1. 2018	467	68	535

¹⁾ Muita aineettomia hyödykkeitä ovat maankäyttöoikeudet, päästöoikeudet, aktivoituneet kehityksenot, patentit, lisenssit ja ohjelmistot.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Vuoden 2019 aikana korkomenoja aktivoitiin aineettomiin hyödykkeisiin 4 milj. euroa (2018: 2 milj. euroa). Korjoja oli aktivoituina 31. 12. 2019 yhteensä 6 milj. euroa (31. 12. 2018: 3 milj. euroa). Outokumpu määrittää aktivointikoron erikseen jokaiselle vuosineljännekselle. Vuonna 2019 keskimääräinen korko oli 3,9%.

Aineettomat hyödykkeet on olennaisilta osin hankittu konsernin ulkopuolelta.

Päästöoikeudet

Vuonna 2019 Outokummun yksiköistä seitsemän toimi Euroopan unionin päästökauppajärjestelmän piirissä: Tornion tehtaat Suomessa, Avestan, Degerforsin ja Fagerstan tehtaat sekä Nybyn yksikkö Ruotsissa, Sheffieldin sulatto Isossa-Britanniassa sekä Krefeldin ja Dillenburgin tehtaat Saksassa.

Outokummun yksiköiden EU:n päästökauppajärjestelmän piiriin kuuluneet hiilidioksidipäästöt olivat noin 1,0 milj. tonnia vuonna 2019 (2018: 1,0 milj. tonnia). Päästökauppakaudeksi 2013–2020 kaikki Outokummun keskeiset tuotantolaitokset ovat hakeneet ilmaisia päästöoikeuksia tehokkuuteen perustuvaan vertailuun ja aiempaan tuotantoon perustuen. Vuodeksi 2020 saatavan alustavan päästöoikeusmäärän odotetaan olevan noin 1,0 milj. tonnia. Määrän arvioidaan olevan riittävä huomioiden Outokummun tuotanto ja konsernin hallussa oleva päästöoikeuspositio. Päästöoikeuksien tilannetta seurataan säännöllisesti ja optimoidaan konsernin riskienhallintapolitiikan mukaisesti. Päästöoikeuksien hintariskin suojauksesta on kerrottu liitetiedossa 19.

12. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Milj. €	Maa-alueet	Kaivoksen yleiset valmistavat työt	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1. 1. 2019 ennen IFRS 16 -siirtymää							
	136	71	1 243	4 511	137	235	6 332
IFRS 16 -siirtymän vaikutus	13	–	40	77	0	–	131
Muuntoerot	1	–	3	7	–0	1	10
Lisäykset	–	1	3	58	1	142	205
Vähennykset	–20	–	–6	–43	–3	–1	–73
Myydyt tytäryhtiöt	–	–	–1	–4	–0	–	–6
Uudelleenryhmitellyt	–	–	5	76	1	–79	3
Muut	–	–	–	7	–	–2	5
Hankintameno 31. 12. 2019	128	72	1 286	4 691	135	294	6 606
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1. 1. 2019							
	–14	–33	–676	–2 868	–80	–2	–3 673
Muuntoerot	–0	–	0	5	0	0	5
Vähennykset	–	–	5	42	3	–	49
Myydyt tytäryhtiöt	–	–	1	3	0	–	4
Tilikauden poistot	–1	–6	–48	–164	–4	–	–223
Arvonalentumiset	–0	–	–1	–2	–0	–	–2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31. 12. 2019	–15	–39	–719	–2 983	–82	–2	–3 840
Omistettut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet							
	74	33	532	1 581	53	293	2 566
Käyttöoikeusomaisuuserät	38	–	35	126	0	–	200
Kirjanpitoarvo 31. 12. 2019	112	33	567	1 708	53	293	2 767
Kirjanpitoarvo 1. 1. 2019	121	37	567	1 644	56	233	2 659

Lisätietoja vuokrasopimuksista ja IFRS 16 -siirtymän vaikutuksista liitetiedossa 13.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Milj. €	Maa-alueet	Kaivoksen yleiset valmistavat työt	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennako- maksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	135	66	1 233	4 440	128	158	6 160
Muuntoerot	1	–	2	–4	–1	1	–2
Lisäykset	0	2	2	34	4	146	189
Hankitut tytäryhtiöt	0	–	1	4	1	3	9
Vähennykset	–0	–	–	–22	–0	–0	–23
Uudelleenryhmittelyt	–	2	6	59	4	–73	–2
Hankintameno 31.12.2018	136	71	1 243	4 511	137	235	6 332
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	–14	–27	–639	–2 768	–77	–3	–3 527
Muuntoerot	0	–	4	25	0	0	30
Vähennykset	–	–	3	19	0	0	22
Uudelleenryhmittelyt	–	–	–	–1	–	1	0
Tilikauden poistot	–0	–7	–43	–140	–4	–0	–195
Arvonalentumiset	–	–	–	–2	–	–	–2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	–14	–33	–676	–2 868	–80	–2	–3 673
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	121	37	567	1 644	56	233	2 659
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	121	40	594	1 672	52	155	2 633

Vuoden 2019 aikana käyttöomaisuuteen aktivoitiin korkomenoja 2 milj. euroa (2018: 1 milj. euroa). Korjoja oli aktivoituina käyttöomaisuuteen 31.12.2019 yhteensä 24 milj. euroa (31.12.2018: 25 milj. euroa). Outokumpu määrittää aktivointikoron erikseen jokaiselle vuosineljännekselle. Vuonna 2019 keskimääräinen korko oli 1,2%.

13. Vuokrasopimukset

Outokumpu käyttää toiminnoissaan vuokraamia maa-alueita, rakennuksia ja koneita ja kalustoa. Sopimusten vuokrat ovat tyypillisesti kiinteitä, ja maa-alueiden ja rakennusten vuokrat ovat sidottuja indeksiin. Uusien ajoneuvojen vuokrasopimusten vuokra-aika on tyypillisesti kolmesta viiteen vuoteen, ja muiden koneiden ja kaluston vuokra-aika on pisimmillään 15 vuotta. Maa-alueiden ja rakennusten vuokra-ajat voivat olla huomattavasti pidempiä yksittäisten maa-alueita koskevien sopimusten jäljellä olevien vuokra-aikojen ollessa jopa noin 45–90 vuotta.

Koneita ja kalustoa vuokrataan myös sopimuksilla, joiden vuokra on muuttuva ja perustuu koneen käyttöön. Koneita vuokrataan myös päivävuokralla tilapäisiin tarpeisiin, jolloin ne käsitellään lyhytaikaisina vuokrasopimuksina. Outokumpu käyttää lyhytaikaisia ja arvoltaan vähäisiä vuokrasopimuksia koskevaa helpotusta eikä kirjaa näihin sopimuksiin liittyviä eriä taseeseensa. Arvoltaan vähäisten hyödykkeiden vuokrasopimukset koskevat tyypillisesti toimistolaitteita.

Siirtymän vaikutukset

Outokumpu on ottanut IFRS 16:n käyttöön 1. 1. 2019 yksinkertaistetulla takautuvalla menetelmällä, jolloin taloudellisia vertailutietoja ei oikaista vaan siirtymän vaikutus kirjataan siirtymähetken 1. 1. 2019 taseeseen. IFRS 16 -siirtymässä Outokumpu on kirjannut 131 milj. euroa käyttöoikeusomaisuuseriä aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin, 101 milj. euroa pitkäaikaisiin vuokrasopimusvelkoihin ja 29 milj. euroa lyhytaikaisiin vuokrasopimusvelkoihin. Vuoden 2018 tilinpäätöksessä esitetyn 90 milj. euron muiden vuokrasopimusvelvoitteiden ja taseeseen kirjatun 131 milj. euron suuruisen IFRS -siirtymävaikutuksen välinen täsmäytyslaskelma on esitetty seuraavassa taulukossa. Sopimukset, joita ei aiemmin IAS 17:n mukaan käsitelty vuokrasopimuksina, liittyvät pääasiassa konsernin teollisten kaasujen hankintasopimukseen Suomessa ja Ruotsissa sekä Suomen ja Alankomaiden välisiin merikuljetussopimuksiin. Taseeseen merkittyjen vuokrasopimusvelkojen painotettu keskimääräinen diskonttokorko on 3,1%.

Vuokrasopimusvelan täsmäytyslaskelma

Milj. €	
Vuokrasopimusvelat muista vuokrasopimuksista 31. 12. 2018	90
Sopimukset, joita ei IAS 17:n mukaan käsitelty vuokrasopimuksina	80
Lyhytaikaiset ja arvoltaan vähäiset vuokrasopimukset	-2
IFRS 16 -siirtymän vaikutus ennen diskonttausta	168
Diskonttauksen vaikutus	-37
IFRS 16 -siirtymän vaikutus 1. 1. 2019	131
IAS 17:n mukaiset rahoitusleasing-velat	85
Vuokrasopimusvelat yhteensä 1. 1. 2019	216
Pitkäaikaiset	184
Lyhytaikaiset	32

Käyttöoikeusomaisuuserät

Milj. €	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1. 1. 2019 ennen IFRS 16 -siirtymää	28	1	100	2	131
IFRS 16 -siirtymän vaikutus	13	40	77	-	131
Lisäykset	-	0	19	1	19
Muut muutokset	-	-	7	-2	5
Hankintameno 31. 12. 2019	41	42	204	-	286
Kertyneet poistot 1. 1. 2019	-1	-0	-52	-	-53
Tilikauden poistot	-1	-6	-26	-	-33
Kertyneet poistot 31. 12. 2019	-2	-6	-77	-	-85
Kirjanpitoarvo 31. 12. 2019	38	35	126	-	200

Vuokrasopimusvelat

Milj. €	2019
Pitkäaikaiset	176
Lyhytaikaiset	30
	206

Vuokrasopimusvelkojen maturiteettijakauma esitetään liitetiedossa 19.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Tuloslaskelmaan kirjatut kulut

Milj. €	2019
Poistot käyttöoikeusomaisuuseristä	-33
Korkokulut vuokrasopimusveloista	-13
Kulut lyhytaikaisista vuokrasopimuksista	-13
Kulut arvoltaan vähäisten hyödykkeiden vuokrasopimuksista	-1
	-59

Rahavirtalaskelmaan sisältyvät erät

Milj. €	2019
Vuokrasopimusvelkojen lyhennykset	-34
Korkomaksut vuokrasopimusveloista	-13
	-46

Vuosien 2019 ja 2018 taloudellisen informaation vertailukelpoisuus

IFRS 16:n käyttöönotto vaikuttaa Outokummun tuloslaskelmaan ja rahavirtalaskelmaan ja siten taloudellisten tietojen vertailukelpoisuuteen vuosien 2019 ja 2018 välillä. Seuraava kappale kuvaa näitä eroja ja niihin liittyviä vaikutuksia. Esitetyt luvut poikkeavat edellä olevissa taulukoissa esitetyistä luvuista, sillä seuraavassa kappaleessa esitetyt luvut sisältävät vain niiden sopimusten vaikutukset, jotka kirjattiin konsernin taseeseen IFRS 16 -siirtymässä. Lukuihin ei sisälly sopimuksia, jotka oli aiemmin IAS 17:n mukaisesti luokiteltu rahoitusleasing-sopimuksiksi, sillä näiden sopimusten käsittely on vertailukelpoinen vuosien 2019 ja 2018 välillä.

Vuonna 2019 tuloslaskelman vuokriin liittyvä kulu esitetään 29 milj. euron poistoina liiketuloksessa ja 4 milj. euron korkokuluina rahoituskuluissa 35 milj. euron käyttökatteeseen sisältyvän vuokrakulun sijaan. Rahavirtalaskelmassa vuokrasopimusvelkojen 31 milj. euron lyhennykset esitetään rahoituksen rahavirrassa, kun taas 4 milj. euron korkomaksut jäävät liiketoiminnan rahavirtaan.

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyvät rahoitusleasing-sopimuksilla vuokratut hyödykkeet vuonna 2018

Milj. €	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno	28	1	100	129
Kertyneet poistot	-1	-0	-52	-53
Kirjanpitoarvo 31. 12. 2018	27	1	49	76

Rahoitusleasing-velat vuonna 2018

Vähimmäisvuokrien kokonaismäärä

Milj. €	2018
Enintään 1 vuosi	12
1–5 vuotta	74
Yli 5 vuotta	147
Tulevat rahoituskulut	-147
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	85

Vähimmäisvuokrien nykyarvo

Milj. €	2018
Enintään 1 vuosi	3
1–5 vuotta	54
Yli 5 vuotta	28
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	85

Ei purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten vähimmäisvuokrat vuonna 2018

Milj. €	2018
Enintään 1 vuosi	13
1–5 vuotta	32
Yli 5 vuotta	44
	90

14. Aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvonalentuminen

Aineettomat hyödykkeet ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet segmentteittäin

Milj. €	Liikearvo		Muut aineettomat hyödykkeet		Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Europe	343	343	4	5	1 220	1 197
Americas	–	–	1	2	811	829
Long Products	9	9	3	3	98	79
Ferrochrome	114	114	0	0	615	537
Muu toiminta	–	–	133	109	24	17
	466	467	141	118	2 767	2 659

Arvonalentumistestaus

Aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvonalentumistestaus toteutetaan toimintasegmenttien tasolla, jotka ovat konsernin rahavirtaa tuottavia yksiköitä. Europe-segmentti edustaa 74%:a konsernin liikearvosta ja 44%:a konsernin aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä, Americas-segmentti 29%:a konsernin aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä, ja Ferrochrome-segmentti 24%:a konsernin liikearvosta sekä 22%:a konsernin aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä. Vuonna 2019 arvonalentumistarvetta tarkasteltiin neljännesvuosittain.

Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät perustuvat käyttöarvolaskelmiin, jotka on laadittu käyttäen diskontattuja rahavirtaennusteita. Käyttöarvolaskelmissa käytetyt keskeiset oletukset ovat diskonttokorko, terminaaliarvon kasvu, ruostumattoman teräksen toimitusten globaali kasvu ja perushinnan kehitys. Keskeisille oletuksille annetut arvot ovat konservatiivisia, ja rahavirtaennusteet perustuvat johdon hyväksymiin taloudellisiin suunnitelmiin vuosiksi 2020–2022, minkä jälkeen kassavirrat on ennustettu 3 vuodeksi ennen terminaaliarvon laskentaa.

Diskonttokorkona on käytetty Outokummulle määritettyä keskimääräistä pääoman tuottovaatimusta (WACC). Tuottovaa-timuksen laskentakomponentit ovat riskitön tuotto prosentti, Outokummun luottomarginaali, markkinariskipremio, oman pääoman betakerroin ja konsernin tavoitepääomarakenne.

European ja Ferrochromen WACC ennen veroja oli 7,6% (2018: 7,2%) ja Americasin 10,7% (2018: 9,8%).

Terminaaliarvon kasvun osalta Europe- ja Ferrochrome-segmenteissä on käytetty 0,5%:n (2018: 0,5%) ja Americas-segmentissä 1,0%:n (2018: 1,0%) keskimääräistä kasvuprosenttia, joiden johto uskoo olevan varovaisia perustuen tämänhetkiseen taloudelliseen tilanteeseen, vaikkakin historialliset kasvuprosentit ja riippumattomien markkina-analyttikkojen ennusteet ennakoivat korkeampia pitkän aikavälin kasvuprosentteja.

Ruostumattoman teräksen toimitusten arvioitu kasvu on konservatiivinen ja yleisesti alhaisempi kuin riippumattomien analyttikkojen näkemys pitkän aikavälin markkinakehityksestä. Perushinnan kehityksen ennuste perustuu konservatiivisiin olettamuksiin. Lisäksi jo aloitetut investoinnit ja odotetut kustannussäästöt on otettu huomioon rahavirtaennusteissa.

European arvioitu kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää sen kirjanpitoarvon noin 1 930 milj. eurolla. Mikäli WACC verojen jälkeen nousisi 5,9 prosenttiyksikköä, kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo. Lisäksi 34%:n lasku käyttökatteessa johtaisi siihen, että kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo. Mikäli terminaaliarvon kasvu olisi nolla, se ei aiheuttaisi arvonalentumista.

Americasin arvioitu kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää sen kirjanpitoarvon noin 51 milj. eurolla. Mikäli WACC verojen

jälkeen nousisi 0,5 prosenttiyksikköä, kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo. Lisäksi 3%:n lasku käyttökatteessa johtaisi siihen, että kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo. Mikäli terminaaliarvon kasvu olisi nolla, se johtaisi 21 milj. euron suuruiseen arvonalentumistappioon.

Ferrochromen arvioitu kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää sen kirjanpitoarvon noin 894 milj. eurolla. Mikäli WACC verojen jälkeen nousisi 6,8 prosenttiyksikköä, kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo. Lisäksi 42%:n lasku käyttökatteessa johtaisi siihen, että kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo. Mikäli terminaaliarvon kasvu olisi nolla, se ei aiheuttaisi arvonalentumista.

Konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille tehdyn arvonalentumistestauksen perusteella ei kirjattu arvonalentumisia vuosina 2019 eikä 2018. Vuonna 2019 kirjattiin kuitenkin 3 milj. euroa arvonalentumistappioita Europe- ja Americas-segmenteissä käytöstä poistettuihin käyttöomaisuushyödykkeisiin liittyen (2018: 10 milj. euron arvonalentumistappio konsernin digitalisaatioprojektiin liittyen sekä 2 milj. euroa arvonalentumistappioita Ferrochrome- ja Europe-segmenteissä käytöstä poistettuihin käyttöomaisuushyödykkeisiin liittyen).

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

15. Sijoitukset osakkuusyhtiöihin ja yhteisyrityksiin

Outokummulla on seuraavat osakkuusyhtiöt ja yhteisyritykset, jotka käsitellään pääomaosuusmenetelmällä. Konsernitilinpäätöksessä raportoitujen lukujen perusteella näiden sijoitusten ei katsota olevan olennaisia.

Osakkuusyhtiöt

	Kotipaikka	Omistus- osuus, %
OSTP Holding Oy	Suomi	49
Rapid Power Oy	Suomi	33
Manga LNG Oy	Suomi	45

Yhdistetyt taloudelliset tiedot osakkuusyhtiöistä

Milj. €	2019	2018
Osakkuusyhtiösijoitukset yhteensä	38	53
Konsernin osuus laajasta tuloksesta	6	5

Yhteisyritykset

Vuonna 2019 Outokummulla ei ollut yhteisyrityksiä. Kesäkuussa 2018 Outokumpu hankki Fagersta Stainless AB:n kokonaan omistukseensa. Yhtiö oli aiemmin Outokummun ruotsalainen yhteisyritys. Outokummun vuoden 2018 konsernitilinpäätöksen 2 milj. euron suuruinen tappio, joka raportoitiin konsernin osuutena laajasta tuloksesta, muodostui Fagersta Stainless AB:n tilikauden tuloksesta ja muista laajan tuloksen eristä ajalta 1. 1.–30. 6. 2018 sekä hankintaa edeltäneen Outokummun alkuperäisen 50%:n osuuden käypään arvoon arvostuksen vaikutuksesta.

16. Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot arvostusryhmittäin

2019 Milj. €	Arvostettu			Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Käyvän arvon hierarkiataso
	Jaksotettuun hankintamenoon	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti			
Pitkäaikaiset rahoitusvarat						
Osakesijoitukset	–	31	–	31	31	3
Myyntisaamiset ja muut saamiset	2	–	–	2	2	–
Suojauslaskettavat johdannaiset	–	0	–	0	0	2
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset	–	–	5	5	5	2
Lyhytaikaiset rahoitusvarat						
Muut sijoitukset	–	–	13	13	13	1
Myyntisaamiset ja muut saamiset	359	–	–	359	359	–
Suojauslaskettavat johdannaiset	–	7	–	7	7	2
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset	–	–	8	8	8	2
Rahavarat	325	–	–	325	325	–
	686	38	26	750	750	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat						
Korolliset velat	1 053	–	–	1 053	1 068	2
Lyhytaikaiset rahoitusvelat						
Korolliset velat	427	–	–	427	431	2
Ostovelat ja muut velat	1 291	–	–	1 291	1 291	–
Suojauslaskettavat johdannaiset	–	1	–	1	1	2
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset	–	–	16	16	16	2
	2 771	1	16	2 788	2 807	

Pitkäaikaisten lainojen käypä arvo on laskettu diskonttaamalla tulevaisuuden kassavirrat ottaen huomioon markkinoiden luottomarginaali Outokummulle. Lyhytaikaisiin lainoihin kirjatus vaihtovelkakirjalainan kirjanpitoarvo on 248 milj. euroa (käypä arvo 251 milj. euroa) sisältäen vaihto-oikeuksien käyvän arvon. Muiden rahoituserien käypä arvo ei poikke oleellisesti niiden tasearvosta.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

2018 Milj. €	Arvostettu			Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Käyvän arvon hierarkiataso
	Jaksotettuun hankintameno	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti			
Pitkäaikaiset rahoitusvarat						
Osakesijoitukset	–	86	–	86	86	3
Myyntisaamiset ja muut saamiset	2	–	–	2	2	–
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset	–	–	2	2	2	2
Lyhytaikaiset rahoitusvarat						
Muut sijoitukset	–	–	13	13	13	1
Myyntisaamiset ja muut saamiset	482	–	–	482	482	–
Suojauslaskettavat johdannaiset	–	0	–	0	0	2
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset	–	–	15	15	15	2
Rahavarat	68	–	–	68	68	–
	552	86	30	668	668	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat						
Korolliset velat	798	–	–	798	814	2
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset	–	–	1	1	1	2
Lyhytaikaiset rahoitusvelat						
Korolliset velat	511	–	–	511	511	2
Ostovelat ja muut velat	1 256	–	–	1 256	1 256	–
Suojauslaskettavat johdannaiset	–	0	–	0	0	2
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset	–	–	19	19	19	2
	2 565	0	21	2 586	2 602	

Laskentaperiaatteissa on määritelty käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen luokittelu. Tasojen 1, 2 ja 3 välillä ei ollut muutoksia vuosien 2018 ja 2019 aikana. Suurin osa käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista sijoituksista hierarkiatasolla 3 liittyy sijoituksiin pörssinoteeraamattomissa energiantuotantoyhtiöissä. Liitetiedossa 17 esitetty muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjatuissa rahoitusvaroissa kertoo täsmäytyksen käyvän arvon hierarkiatason 3 muutoksista.

17. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat

Milj. €	2019	2018
Kirjanpitoarvo 1. 1.	86	68
Lisäykset	–	16
Käyvän arvon muutokset	–55	2
Kirjanpitoarvo 31. 12.	31	86

Oman pääoman käyvän arvon rahasto

Milj. €	2019	2018
Käypä arvo 31. 12.	31	86
Käypä arvo alkuperäisen kirjaamisen hetkellä	80	80
Käyvän arvon rahasto ennen veroja	–49	6
Laskennallinen verovelka	–	–1
Käyvän arvon rahasto	–49	5

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat koostuvat osakesijoituksista, joita ei pidetä kaupankäyntitarkoituksessa ja jotka on alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattomasti valittu kuuluvan tähän ryhmään. Nämä sijoitukset ovat pääasiassa strategisia ja luokittelu tähän luokkaan on katsottu asianmukaiseksi. Kaikki käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjatut osakkeet ovat listaamattomia. Sijoitukset sisältävät 12 milj. euron arvoisen sijoituksen Voimaosakeyhtiö SF:n osakkeisiin, joiden kautta Outokummulla on omistus Fennovoima Oy:stä sekä 18 milj. euron arvosta sijoituksia muihin energiayhtiöihin. Outokummulla ei ole määräysvaltaa, yhteistä määräysvaltaa eikä huomattavaa vaikutusvaltaa näissä yhtiöissä. Outokumpu on investoinut 79 milj. euroa Voimaosakeyhtiö SF:ään vuoden 2019 loppuun mennessä. Voimaosakeyhtiö SF:n käypä arvo on alentunut johtuen laskusta arvioiduissa pitkän aikavälin sähkön hinnoissa.

Energiantuotantoyhtiöiden osakkeiden arvostus perustuu diskontattuihin kassavirtoihin, joissa huomioidaan sähkön hinnat, diskonttokorko, inflaatiotasot, arvioitu saatava sähkön määrä ja arvioidut tuotantokustannukset.

Voimaosakeyhtiö SF:n arvostusmalli huomioi lisäksi esimerkiksi arvioidun Mankala-periaatteen mukaisen sähkön ostohinnan, projektin valmistumisajankohdan sekä Fennovoima Oy:n rahoituskustannuksen. Voimaosakeyhtiö SF:n osakkeiden käypä

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

arvo on erittäin herkkä arvostusparametreille, joista erityisesti pitkän aikavälin sähkön hinnalle, Fennovoiman kapasiteetin käyttöasteelle, kassavirtojen ja terminaaliarvon diskonttokoroille, inflaatiolle sekä projektin valmistumisajankohdalle.

Johto on arvioinut sähkön pitkän aikavälin hinnan, ja arvostuksessa käytetty arvio on nykyistä hintatasoa korkeampi. Projektin pituus ja laitoksen käyttöaika vaikuttavat kuitenkin arvion luotettavuuteen, ja jo kohtuulliset muutokset sähkön hinnassa tai muissa arvostusparametreissa voivat vaikuttaa merkittävästi sijoituksen käypään arvoon. Kaiken kaikkiaan projektiarvion arvioidaan olevan korkea oletetun käyttöönoton ollessa vuoden 2029 alkupuoliskolla, ja mahdollisten käypien arvojen vaihteluväli on suuri.

18. Osakeperusteiset maksut

Vuonna 2019 Outokummun osakepalkkiojärjestelyt olivat suoritte pohjainen osakeohjelma 2012 (ansaintajakso 2017–2019, 2018–2020 sekä 2019–2021), rajoitettuja osakkeita koskeva ohjelma 2012 (ansaintajakso 2017–2019, 2018–2020 sekä 2019–2021), osakeosto-ohjelmat toimitusjohtajalle ja johdolle sekä suoritte pohjainen osakeohjelma 2019–2020 toimitusjohtajalle. Nämä osakepalkkiojärjestelyt ovat osa konsernin avainhenkilöille suunnattuja kannustin- ja sitouttamisohjelmia. Osakepalkkiojärjestelyiden tavoitteena on sitouttaa, kannustaa ja palkita avainhenkilöitä yhtiön strategiaa tukevista hyvistä suorituksista.

Suoritte pohjaisen osakepalkkio-ohjelman ansaintajakso 2016–2018 päättyi. Soveltuvien verojen vähentämisen jälkeen yhteensä 645 783 osaketta suoritettiin 94 henkilölle. Rajoitettuja osakkeita koskevan ohjelman ansaintajaksoon 2016–2018 liittyen 14 osallistujalle suoritettiin ohjelman ehtojen perusteella yhteensä 16 513 osaketta verojen vähentämisen jälkeen.

Hallitus vahvisti joulukuussa 2018 suoritte pohjaisen osakeohjelman ansaintakauden 2019–2021 aloittamisen vuoden 2019 alusta lukien. Ansaintakauden osallistujamäärä oli 31. 12. 2019 yhteensä 134 henkilöä, ja heille allokoitujen brutto-osakkeiden määrä oli 2 461 890 kappaletta. Suoritte pohjaisen osakeohjelman ansaintakriteeri on Outokummun sidotun pääoman tuotto verrokkiryhmään verrattuna.

Hallitus vahvisti helmikuussa 2019 rajoitettuja osakkeita koskevan ohjelman uuden ansaintakauden 2019–2021 aloittamisen vuoden 2019 alusta lukien. Toimitusjohtaja vahvistaa osakeohjelman osakepalkkiot vuosittain hallituksen myöntämän valtuutuksen perusteella kuitenkin siten, että mahdolliset osakepalkkiot konsernin johtoryhmän jäsenille hyväksyy hallitus. Kauden piirissä oli raportointikauden päättyessä 68 henkilöä, ja heille allokoitujen brutto-osakkeiden määrä oli 207 900.

Hallitus vahvisti helmikuussa 2019 myös toimitusjohtajaa koskevat uudet osakepalkkiojärjestelyt, joiden ansaintajakso on 2019–2020. Osakeosto-ohjelman mukaisesti toimitusjohtaja hankkii 56 296 Outokummun osaketta ja on oikeutettu vastaanottamaan kolme osaketta jokaista ostamaansa osaketta kohti eli 168 888 osaketta. Osakkeet luovutetaan veroilla vähennettyinä joulukuussa 2020 edellyttäen, että toimitusjohtaja pitää omistuksensa Outokummun osakkeissa muuttumattomana vuoden 2020 loppuun saakka. Suoritte pohjaisen osakeohjelman enimmäisosakemäärä on 120 000 osaketta, jotka luovutetaan veroilla vähennettyinä maaliskuussa 2021, mikäli hallituksen asettamat suoritusavoitteet on saavutettu.

Hallitus päätti joulukuussa 2015 toimitusjohtajaa koskevan osakeosto-ohjelman alkamisesta vuoden 2016 alusta lukien. Ohjelman mukaisesti toimitusjohtaja on oikeutettu vastaanottamaan yhteensä 1 157 156 osaketta (brutto, sisältäen verot) edellyttäen, että hän itse hankki Outokummun osakkeita miljoonalla eurolla 20.2.2016 mennessä. Palkkio-osakkeet suoritettiin toimitusjohtajalle neljässä yhtä suuressa erässä vuosien 2016, 2017, 2018 ja 2019 lopussa. Toimitusjohtajan tulee pitää omistuksessaan toimitusjohtajan ajan vähintään itse hankkimansa osakkeet sekä vuoden 2016 lopussa hänelle suoritettu nettomäärä palkkio-osakkeita (25 % kokonaisuusosakemäärästä). Hallitus hyväksyi joulukuussa 2019 toimitusjohtajan osakeosto-ohjelman viimeisen osakepalkkioerän maksamisen. Soveltuvien verojen vähentämisen jälkeen toimitusjohtajalle luovutettiin 185 077 osaketta.

Huhtikuussa 2016 Outokummun hallitus hyväksyi osakeosto-ohjelman yhtiön johdolle vuosiksi 2016–2020. Ohjelman mukaisesti osallistujat sijoittivat 30–120 % yhden vuoden perusbruttopalkastaan Outokummun osakkeisiin joulukuun 2016 loppuun mennessä. Ohjelman osallistujat ovat oikeutettuja

vastaanottamaan jokaista hankkimaansa yhtä osaketta kohden kaksi brutto-osaketta, joista vähennetään soveltuvat verot ja jäljelle jäävä nettomäärä suoritetaan osallistujille Outokummun osakkeina. Palkkio-osakkeet suoritetaan osallistujille neljässä yhtä suuressa erässä vuosien 2017, 2018, 2019 ja 2020 lopussa. Vastaanottaakseen palkkio-osakkeet osallistujien tulee pitää omistuksessaan itse hankkimansa osakkeet palkkio-osakkeiden erääntymiseen asti. Vuonna 2019 hallitus vahvisti osakeosto-ohjelman kolmannen palkkioerän maksamisen. Soveltuvien verojen vähentämisen jälkeen osallistujille luovutettiin 199 851 osaketta. Ohjelman osallistujamäärä oli 31. 12. 2019 yhteensä 25 henkilöä.

Lisäksi vuonna 2019 osakepalkkioina luovutettiin verojen vähentämisen jälkeen yhteensä 82 063 osaketta. Outokumpu käytti hallussaan olevia omia osakkeita kaikkien osakepalkkioiden maksuun.

Hallitus vahvisti joulukuussa 2019 suoritte pohjaisen osakeohjelman ja rajoitettuja osakkeita koskevan ohjelman uuden ansaintakauden 2020–2022 aloittamisen vuoden 2020 alusta.

Tilikauden 2019 työsuhte-etuuksista aiheutuvat kulut sisältävät 0 milj. euroa kuluja osakeperusteisista maksuista (2018: 1 milj. euron tuotto). Osakepalkkiojärjestelyiden kokonaisarvoksi on 31. 12. 2019 arvioitu 4 milj. euroa. Tämä kirjataan kuluksi oikeuden syntymisajanjaksojen kuluessa.

Tarkempia tietoja Outokummun osakepalkkiojärjestelyistä löytyy Outokummun internet-sivuilta www.outokumpu.com.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Osakepalkkiojärjestelyiden keskeiset ehdot

Suoritepohjainen osakeohjelma			
Myöntämispäivä	10. 2. 2017	2. 2. 2018	20. 2. 2019
Oikeuden syntymisjakso	1. 1. 2017–31. 12. 2019	1. 1. 2018–31. 12. 2020	1. 1. 2019–31. 12. 2021
Osakehinta myöntämispäivänä	9,80	6,61	3,55
Toteutus	Osakkeina ja rahana	Osakkeina ja rahana	Osakkeina ja rahana
Sopimuksen syntymisehdot	Ei-markkinaperusteiset ehdot		
	Sidotun pääoman tuotto vertailuryhmään verrattuna		
Muut keskeiset ehdot	Ohjelman perusteella annettavalle edulle on asetettu palkkaan perustuva enimmäismäärä		

Rajoitettuja osakkeita koskeva ohjelma			
Myöntämispäivä	26. 4. 2017	1. 6. 2018	18. 4. 2019
Oikeuden syntymisjakso	1. 1. 2017–31. 12. 2019	1. 1. 2018–31. 12. 2020	1. 1. 2019–31. 12. 2021
Osakehinta myöntämispäivänä	9,80	5,76	3,72
Toteutus	Osakkeina ja rahana	Osakkeina ja rahana	Osakkeina ja rahana
Sopimuksen syntymisehdot	Työsuhteen kesto keskeytyksettä osakkeiden maksamiseen saakka. Ohjelman perusteella annettavalle edulle on asetettu palkkaan perustuva enimmäismäärä		

Toimitusjohtajan osakeosto-ohjelma			
Myöntämispäivä	17.12.2015		7.2.2019
Oikeuden syntymisjakso	1. 1. 2016–31. 12. 2019		1. 1. 2019–31. 12. 2020
Osakehinta myöntämispäivänä	2,50		3,50
Toteutus	Osakkeina ja rahana		Osakkeina ja rahana
Sopimuksen syntymisehdot	Vaatimus hankkia Outokummun osakkeita miljoonalla eurolla; velvoite pitää omistuksessaan toimitushteensa ajan vähintään itse hankitut osakkeet sekä ensimmäinen hänelle suoritettu nettoerä palkkio-osakkeita (25% kokonaisuusosakemäärästä).		Vaatimus hankkia 56 296 Outokummun osaketta, velvoite pitää omistuksensa Outokummun osakkeissa muuttumattomana vuoden 2020 loppuun saakka.

Johdon osakeosto-ohjelma		Suoritepohjainen osakeohjelma toimitusjohtajalle	
Myöntämispäivä	27.4.2016		7.2.2019
Oikeuden syntymisjakso	1. 1. 2017–31. 12. 2020		1. 1. 2019–31. 12. 2020
Osakehinta myöntämispäivänä	5,35 ⁴⁾		3,50
Toteutus	Osakkeina ja rahana		Osakkeina ja rahana
Sopimuksen syntymisehdot	Outokummun osakkeiden hankinta, jonka määrä vastaa 30–120%:n osuutta henkilön yhden vuoden bruttomääräisestä peruspalkasta; vähintään itse hankitut osakkeet pidettävä omistuksessa palkkio-osakkeiden erääntymiseen saakka; työsuhteen kesto keskeytyksettä osakkeiden maksamiseen saakka.		Sidotun pääoman tuotto vertailuryhmään verrattuna

⁴⁾ Osakehinta myöntämispäivänä esitetty osakkeiden hankinta-ajankohtien keskimääräinen osakehinta.

19. Rahoitusriskienhallinta, pääomahallinta ja vakuutukset

Rahoitusriskienhallinnan päätavoitteena on vähentää tuloksen heilahtelua sekä varmistaa riittävä maksuvalmius rahoitusvaikeuksien välttämiseksi. Muihin tavoitteisiin sisältyy kassavirtavaihtelun vähentäminen sekä velkaantumistaseen ja velkaykäyttökatesuhteen pitäminen tavoitteiden mukaisella tasolla. Pääomahallinnan tavoitteena on turvata toiminnan jatkuvuus ja luoda arvoa osakkeenomistajille optimoimalla pääoman kustannus. Vakuutustoiminnan päätavoitteet ovat katastrofiriskeihin varautuminen ja tulovaihteluiden pienentäminen.

Hallitus on hyväksynyt riskienhallintapolitiikan, jossa määritellään vastuut, prosessi ja muut riskienhallinnan pääperiaatteet. Hallitus seuraa riskienhallinnan toteutumista säännöllisesti, ja talous- ja rahoitusjohtaja on vastuussa rahoitusriskienhallinnan toteuttamisesta ja kehittämisestä. Risk Management Steering Group, jota johtaa talous- ja rahoitusjohtaja, valvoo ja arvioi rahoitusriskienhallintaa säännöllisesti.

Rahoitusriskit jaetaan markkinariskiin, maa- ja luottoriskiin sekä maksuvalmius- ja jälleenrahoitusriskiin. Tytäryhtiöt suojaavat valuutta- ja hyödykehintariskinsä vastapuolenaan Outokumpu Oyj, joka tekee pääosan konsernin valuutta- ja hyödykejohdannaissopimuksista pankkien ja muiden rahoituslaitosten kanssa. Rahoitus- ja riskienhallintatoiminto ("Treasury") vastaa valuuttakurssi-, metalli- ja korkoriskistä, maksuvalmius- ja jälleenrahoitusriskin hallinnasta sekä päästöoikeuksien hintariskistä. Luottoriskien hallinta on suurelta osin keskitetty Global Business Services -yksikköön ja Treasury koordinoi konsernin luoton hallintaa. Kunkin liiketoiminta-alueen Supply Chain -toiminto vastaa sähkön ja polttoaineisiin liittyvän hintariskin hallinnasta.

Treasury hankkii kaikki konsernin globaalit vakuutukset. Tärkeimpiä vakuutuslajeja ovat omaisuus- ja keskeytys- sekä vastuu-, kuljetus- ja luottoriskivakuutukset. Konsernin omaa vakuutusyhtiötä, Visenta Försäkringsaktiebolagja Ruotsissa, käytetään osana vakuutettavien riskien hallintaa.

Rahoitusriskeille altistuminen tunnustetaan konsernin riskienhallintaprosessin yhteydessä. Tällä lähestymistavalla pyritään varmistamaan, että uudet riskit tunnustetaan ajoissa ja että jokainen merkittävä riski kuvataan, arvioidaan, hallitaan ja

kommunikoidaan asianmukaisesti. Riskien toteutumisen vaikutuksia pyritään lopulta kvantifioimaan tuloksen, vapaan rahavirran, nettovelan ja oman pääoman muutoksen osalta.

Markkinariski

Markkinariskikategoriat sisältävät valuuttojen, korkojen, korkomarginaalien, metallien, energian, päästöoikeuksien ja arvopapereiden hintariskit. Näillä hintariskeillä saattaa olla merkittävä vaikutus konsernin tulokseen, rahavirtaan ja taserakenteeseen.

Markkinariskin hallinnan strategia perustuu taloudellisten sitoumusten ja taseen erien tunnistamiseen, arviointiin ja varautumiseen jokaisessa markkinariskin kategoriassa. Korkojen, energian ja päästöoikeuksien hintariskissä ennustetut erät sisältyvät kyseiseen riskiin. Outokumpu pyrkii toimimaan siten, että riskierät kompensoivat toisiaan. Lisäksi Outokumpu käyttää johdannaissopimuksia vähentääkseen markkinahintojen vaihtelun vaikutuksia. Johdannaisten käyttö voi aiheuttaa ajoituseroja johdannaista aiheutuvan tuloksen ja suojattavaan positioon liittyvän tuloksen välillä. Vähentääkseen tuloksen heilahtelua suojauslaskentaa sovelletaan valikoivasti osaan nikkelisuojauksista. Suurin osa johdannaista on lyhytaikaisia, kuitenkin korkojohdannaisten maturiteetti on tyypillisesti pidempi kuin yksi vuosi.

Rahoitusinstrumenttien herkkyys markkinariskeille

Milj. €	31. 12. 2019		31. 12. 2018	
	Tuloslaskelma	Muut laajan tuloksen erät	Tuloslaskelma	Muut laajan tuloksen erät
+/-10%:n muutos EUR/USD-valuuttakurssissa	+5/-6	-	+7/-8	-
+/-10%:n muutos EUR/SEK-valuuttakurssissa	-9/+11	-	-14/+17	-3/+3
+/-10%:n muutos nikkeliin USD-hinnassa	-3/+3	+0/-0	-2/+4	-
+/-1%:n yhtenäinen muutos koroissa	-6/+7	-	-10/+10	-

Herkkyysanalyysit koskevat ainoastaan rahoitussaamisia ja -velkoja. Muut varat ja velat, sisältäen nettoeläkevastuut ja taseen ulkopuoliset erät kuten myynnin ja oston tilauskannat, eivät sisälly näihin analyysihin. Laskelmissa on huomioitu verot. Vuoden aikana nikkeliin hintavolatiliteetti on vaihdellut välillä 20–32%. +/-30%:n muutos nikkeliin USD-hinnassa merkitsee tuloslaskelmassa noin 5 milj. euron tappiota tai 10 milj. euron voittoa ja muissa laajan tuloksen erissä noin 1 milj. euron voittoa tai 1 milj. euron tappiota nikkelijohdannaista.

Ruostumaton teräs on toimialana suhdanneherkkä, mikä voi johtaa merkittäviin muutoksiin eri markkinariskeihin liittyvissä positioissa, erityisesti Yhdysvaltain dollarissa ja nikkeliin hintariskin osalta. Vastaavasti suhdannevaihtelusta voi seurata suuria muutoksia johdannaisten määrissä. Johdannaisinstrumenttien käyvät arvot ja nimellismäärät on esitetty liitetiedossa 20. Rahoitusinstrumenttien herkkyys markkinariskeille on esitetty alla olevassa taulukossa.

Valuuttakurssiriski

Pääosa konsernin myynnistä on euro- ja Yhdysvaltain dollari -määristä. Näin ollen tuotantokustannukset Ison-Britannian ja Ruotsin paikallisessa valuutassa aiheuttavat valuuttakurssiriskiä Outokummulle. Sopimukseen perustuvat rahavirrat, kuten kiinteähintaiset myynti- ja ostopäätökset suojataan, kun taas ennustettuja ja todennäköisiä rahavirtoja ei yleensä suojata, mutta ne voidaan suojata valikoivasti. Vuonna 2019 toisen neljänneksen aikana suojauspolitiikkaan hyväksyttiin poikkeus Ruotsin merkittävimmän tuotantolaitoksen osalta, minkä seurauksena kiinteähintaisten myyntitilausten suojausta vähennettiin ja ostopäätösten suojaaminen lopetettiin.

Yhdysvaltain dollari -riski aiheutuu pääosin omasta ferrokromi-tuotannosta ja kromin USD-pohjaisesta hinnoittelusta. Toinen

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

merkittävä Yhdysvaltain dollari -riski liittyy myyntikatteeseen sisältyvän dollarisidonnaisen ruostumattoman teräsromun ostoalennukseen, joka kasvoi vuoden loppua kohden.

Käyvän arvon riski koostuu valuuttapohjaisista myyntisaamisista ja ostovelosta, korollisesta velasta, kassasta, lainasaamisista ja hyödykejohdannaisista. Outokumpu pyrki suojaamaan pääosan tunnistetusta käyvän arvon riskistä johdannaissopimuksilla. Sisäisestä SEK-määräisestä rahoituksesta aiheutuu merkittävä valuuttakurssiriski, jota suojataan termiinisopimuksilla ja mahdollisuuksien mukaan vastaavalla ulkoisella velalla. Konsernin käyvän arvon valuuttapositio on esitetty tarkemmin taulukossa.

Outokummulla on pääasiassa USD-, SEK- ja GBP-määräisiin tuloksiin ja nettosijoituksiin liittyvää muuntoeroriskiä. Politiikkaan perustuen tätä riskiä voidaan suojata valikoivasti. Vuonna 2019 ei tehty tuloksen tai nettosijoituksen muuntoeroihin liittyviä suojauksia. Nettosijoitusten aiempien vuosien suojausten voittojen tehokas osa (17 milj. euroa verovaikutus huomioiden) on kirjattu omaan pääomaan.

Valuuttamääräisillä lainoilla ja valuuttakurssien muutoksilla on muuntoerovaikutuksia velkaan ja sitä kautta konsernin pääomarakenteeseen. Suurin velan muuntoeroihin liittyvä riski johtuu Ruotsin kruunu -määräisistä konsernin sisäisistä lainoista. Vuoden 2019 toisella neljänneksellä Yhdysvaltain dollari -määräiseen sisäiseen rahoitukseen liittyvää muuntoeroriskiä vähennettiin merkittävästi lisäämällä omaa pääomaa Americas-liiketoiminta-alueelle.

Korkoriski

Konsernin korkoasemaa seurataan rahavirtariskinä (korkomuutosten vaikutus nettokorkokuluihin) ja käyvän arvon riskinä (korkomuutosten vaikutus monetaaristen tase-erien käypään arvoon). Korkoriskin ja -kustannusten tasapainottamiseksi merkittävä osa lainoista ja sijoituksista on sidottu lyhytaikaisiin viitekorkoihin. Tämä lähestymistapa tyypillisesti auttaa alentamaan velan kesikorkoa. Se voi myös lieventää vaikutuksia liiketoimintaympäristön haitallisissa muutoksissa, joilla on tapana johtaa korkojen laskuun. Vuonna 2019 nämä ehdot täyttyivät, millä oli positiivinen vaikutus rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Käyvän arvon valuuttapositio EUR-yhtiöissä

Milj. €	31. 12. 2019				31. 12. 2018			
	SEK	USD	GBP	Muut	SEK	USD	GBP	Muut
Myyntisaamiset ja ostovelat	0	-248	12	11	15	-246	16	11
Lainat ja pankkitilit ¹⁾	525	59	-7	17	545	270	-7	-29
Johdannaiset	-525	183	-14	-29	-515	-1	-21	16
Nettopositio	0	-7	-9	-1	46	22	-12	-3

Käyvän arvon valuuttapositio SEK-yhtiöissä

Milj. €	31. 12. 2019				31. 12. 2018			
	EUR	USD	GBP	Muut	EUR	USD	GBP	Muut
Myyntisaamiset ja ostovelat	69	-17	4	18	67	-27	-9	18
Lainat ja pankkitilit ¹⁾	26	8	0	1	29	14	2	3
Johdannaiset	-217	-49	-11	-29	-284	-116	-1	-63
Nettopositio	-121	-58	-7	-9	-188	-129	-8	-42

¹⁾ Sisältää rahavarat, lainasaamiset ja velat.

Korollisen nettovelan valuuttajakauma ja uudelleenhinnoittelu

Milj. € Valuutta	31. 12. 2019				
	Korollinen nettovelka ¹⁾	Johdannaiset ²⁾	Keskikorko, % ¹⁾	Duraatio, vuotta ³⁾	Korkoherkkyyks ⁴⁾
EUR	1 292	-587	5,6	2,8	3,5
SEK	-9	581	-0,1	0,2	5,7
USD	-77	6	1,0	0,0	-0,7
Muut	-50	5	0,8	0,0	-0,5
	1 155	5			8,0

Milj. € Valuutta	31. 12. 2018				
	Korollinen nettovelka ¹⁾	Johdannaiset ²⁾	Keskikorko, % ¹⁾	Duraatio, vuotta ³⁾	Korkoherkkyyks ⁴⁾
EUR	1 264	-737	4,1	3,1	-0,6
SEK	21	549	2,2	0,0	5,7
USD	-19	241	1,7	0,1	2,2
Muut	-25	-44	1,8	0,0	-0,7
	1 241	9			6,6

¹⁾ Sisältää rahavarat ja korolliset velat.

²⁾ Sisältää koronvaihtosopimusten sekä korolliseen nettovelkaan kohdistettujen valuuttatermiinien nimellismäärät. Valuuttatermiinejä ei ole huomioitu kesikoron laskennassa.

³⁾ Duraatio on laskettu huomioiden sekä korollinen nettovelka että johdannaiset.

⁴⁾ Markkinakorkojen yhden prosenttiyksikön nousun arvioitu vaikutus rahoituskuluihin seuraavan vuoden aikana.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Korkoriskin hallinnassa tärkeimmät valuutat ovat Ruotsin kruunu, euro ja Yhdysvaltain dollari. Noin 64%:ssa (2018: 40%) konsernin velasta koronmääräytymisjakso on alle yhden vuoden. Pitkäaikaisten velkojen keskikorko 31.12.2019 oli 4,5% (31.12.2018: 5,8%). Korkopositio on esitetty tarkemmin taulukossa. Outokumpu altistuu myös luottomarginaalien markkinatason muutoksille esimerkiksi yritystodistusemissioiden ja uuden pitkäaikaisen velan hankinnan yhteydessä. Korko- ja muihin rahoituskuluihin vaikuttaa myös velka-käyttökatesuhteen kehitys, koska tietyissä lainasopimuksissa marginaalin taso on sidottu kyseiseen tunnuslukuun.

Korkomuutokset vaikuttavat eläkejärjestelyjen varojen ja vastuiden arvoihin. Konsernin etuus pohjaisiin eläkejärjestelyihin ja muihin pitkäaikaisiin työsuhde-etuuksiin liittyvä nettovastuu oli 249 milj. euroa vuoden lopussa ja sen takia pitkien korkojen nousu johtaisi tyypillisesti näiden järjestelyiden nettovastuun pienenemiseen.

Metalli- ja energiahintariski

Outokumpu käyttää huomattavan määrän raaka-aineita ja energiaa, joiden hinta määräytyy säädellyillä markkinoilla, kuten London Metal Exchange (LME) ja Nasdaq Commodities. Seosmetalliestojen ja ruostumattoman teräksen hinnoittelun eriaikaisuus, varastotasojen muutokset ja kyky siirtää raaka-aineiden hinnanmuutoksia lopputuotteiden hintoihin vaikuttavat metalliriskiin. Lisäksi ruostumattoman teräsromun ostoon liittyvät volyymit ja alennukset vaikuttavat merkittävästi seosmetallien hintariskiin. Koska kromin osalta ei ole toimivaa johdannaismarkkinää, tätä riskiä käsitellään liiketoimintariskinä.

Outokummulle merkittävin metallihintariski, kromi pois lukien, aiheutuu nikkelin hinnan vaihteluista. Merkittävä osa ruostumattoman teräksen myyntisopimuksista sisältää seosainelisäehdon, jolla pienennetään raaka-aineen oston ja tuotteen toimitushetken eriaikaisuudesta aiheutuvaa riskiä. Outokummun nikkeli-positio sisältää kiinteähintaiset ostotilaukset, varastoihin sitoutuneen nikkelin ja kiinteähintaiset myyntitilaukset. Rahoitusriskipolitiikan mukaan tunnistettu hintariski, pois lukien perusvarastoon liittyvä nikkelin hintariski, tulee suojata. Nikkelitermiinejä ja -optioita käytetään pienentämään nikkelin hinnasta johtuvia tulosvaikutuksia. Tehokas käyttö pääoman hallinta auttaa puolestaan pienentämään metallien hinnoista johtuvia kassavirtavaikutuksia.

Vuoden 2019 alussa perusvaraston määrittelyä muutettiin, minkä johdosta suurempi määrä seosmetalleista luokiteltiin kuuluvan perusvarastoon. Vuonna 2019 perusvaraston suojausaste on vaihdellut nolasta yhteen kolmannekseen. Raportointivuoden aikana kiinteähintaisten myyntisopimusten määrä kasvoi Euroopassa verrattuna seosainelisäehtoihin. Tämän lisäksi muutokset nikkelin LME-hinnassa eivät siirtyneet kokonaan uusiin ruostumattoman teräksen kiinteähintaisiin sopimuksiin. Korrelaatio nikkelin LME-hinnan ja ruostumattoman teräksen sisältyvän nikkelin hinnan välillä ei ole täysin toiminut ja tämä huomioitiin suojauspolitiikan soveltamisessa vuoden aikana.

Vuonna 2019 suojauslaskentaa sovellettiin sekä Americas-liiketoiminta-alueen seosainelisäehtoiseen myyntiin noin 700–2 000 tonnin osalta että Euroopan liiketoiminta-alueen kiinteähintaisten myyntien vastaaviin ostoihin määrältään noin 2 000–4 000 tonnia. Suojauslaskenta on kattanut merkittävän osan yhtiön myyntisopimuksista ja vähentänyt tuloksen heiluntaa allaolevan nikkeli- ja kromin osalta. Lisätietoja suojauslaskennasta löytyy liitetiedosta 20.

Outokummun altistuminen raudan hintariskille on samantyyppinen kuin vastaava nikkelin hintariski, mutta riskin määrä on pienempi, ja lisäksi Outokumpu tuottaa osan raudasta Kemian kaivoksella.

Outokummun merkittävimmät tuotantolaitokset Euroopassa kuuluvat EU:n päästökauppajärjestelmän piiriin. Toteutuneita ja ennustettuja hiilidioksidipäästöjä sekä myönnettyjen päästöoikeuksien määrää seurataan keskitetysti. Päästöoikeuksien hintariskin hallinnan tavoitteena on varmistaa ja optimoida päästökauppajaksolla tarvittavien päästöoikeuksien hinta. Joissain tapauksissa sähkön markkinahinta perustuu osittain hiilipäästöjen hintaan. Tämä epäsuora altistuminen päästöoikeuksien hinnoille voi olla merkittävä Outokummulle johtuen energiaintensiivisistä prosesseista, jotka käyttävät sähköä ja polttoaineita. Raportointikauden päättyessä Outokummulla oli riittävä määrä päästöoikeuksia kattamaan ennustetut tarpeet päästöoikeusjaksolle III, joka päättyy vuonna 2020.

Outokumpu hallinnoi energian hintariskiä keskitetysti. Sähkön hintariskiä vähennetään kiinteähintaisilla toimitussopimuksilla ja omistusosuuksilla sähköntuotantolaitoksissa.

Arvopaperihintariski

Outokummulla on sijoituksia osakkeisiin ja korkoinstrumentteihin. Suurimmat sijoitukset 31.12.2019 olivat OSTP Holding Oy:ssä (osakkuusyhtiöosuuden arvo 23 milj. euroa) ja Voimaosakeyhtiö SF:ssä.

Outokummun sijoitus Voimaosakeyhtiö SF:ään antaa Outokummulle noin 14%:n epäsuoran omistusosuuden Fennovoima Oy:n ydinvoimalahankkeeseen. Tämä osuus antaa Outokummulle oikeuden arviolta 170 MW:n tehoon hankkeen valmistuttua. Sijoituksen arvostuksesta on kerrottu liitetiedossa 17.

Konsernin vakuutusyhtiö Visenta Försäkringsaktiebolag on sijoittanut varojaan yhteensä 13 milj. euroa korkean luottokelpoisuuden omaaviin ja likvideihin joukkovelkakirjoihin sekä korko- ja osakerahastoihin optimoidakseen pääoman tuottoa ja hallinnoidakseen riskiä.

Outokummulla on etuus pohjainen eläkejärjestely Isossa-Britanniassa. Tässä eläkejärjestelyssä on varoja noin 0,5 mrd. euroa, joista suurin osa on sijoitettu korkoinstrumentteihin ja melkein kolmannes korkeamman tuotto-odotusten instrumentteihin. Muutokset arvopaperien hinnoissa voivat tämän johdosta vaikuttaa järjestelystä raportoitaviin nettovaroihin. Paikalliseen sääntelyyn perustuen eläkejärjestelyn varat kattavat eläkejärjestelyn veloitteet vuoden vaihteessa lähes täysin. Lisätietoja on esitetty liitetiedossa 25.

Maa- ja luottoriski

Myyntiin tulee olla hyväksytyjen luottolimiittien puitteissa tai asiakasmaksujen tulee olla muilla tavoilla turvattu. Merkittävä osa asiakassaamisista on katettu luottovakuutuksilla, joiden perusteella voidaan saada pääsääntöisesti noin 95%:n korvaus vakuutetuista määristä. Osa kaupallisiin saamisiin liittyvästä luottoriskistä on katettu reimbursseilla, ennakkomaksuilla ja pankkitakauksilla.

Tilinpäätöspäivänä myyntisaamisiin liittyvä enimmäisriski oli 359 milj. euroa (2018: 482 milj. euroa). Outokummun omalla riskillä olevien myyntisaamisten määrä on vaihdellut 3–12%:n välillä kaikista myyntisaamisista. Merkittävään osaan myyntisaamisista Outokumpu käyttää factoring-ohjelmia, joissa riskit ja tuotot olennaisilta osin siirretään saamisten ostajalle. Vuoden lopussa konsernin myyntisaamiset hajaantuvat laajan

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

asiakaskunnan kesken ja myyntisaamisissa oli vain harvoja riskikeskittyimiä. Myyntisaamisten ikäjakauma on esitetty liitetiedossa 22.

Treasury seuraa rahoituslaitossaamisiin liittyvää luottoriskiä. Näitä riskejä pyritään pienentämään rajoittamalla vastapuolet hyvän luottokelpoisuuden omaaviin pankkeihin ja muihin rahoituslaitoksiin. Johdannaiskaupankäynti pyritään tekemään ISDA-sopimusten puitteissa. Outokumpu seuraa maariskiä, ja vuoden lopussa merkittävimpiin riskeihin kuului esimerkiksi Argentiina, johtuen Outokummun paikallisesta ja rajat ylittävästä liiketoiminnasta siellä. Vuoden 2019 aikana Argentiinan maariski oli edelleen hyvin korkea.

Maksuvalmius- ja jälleenerahoitusriski

Outokumpu hankkii pääosan velastaan keskitetysti. Maksuvalmius- ja jälleenerahoitusriskejä pyritään vähentämään riittävän kassan, käytettävissä olevien luottolimiittien, lainojen tasapainoisen maturiteettijakauman ja rahoituslähteiden hajauttamisen avulla. Päivittäistä kassanhallintaa optimoidaan emittoimalla yritystodistuksia ja tekemällä valuutanvaihtosopimuksia. Tehokas kassan- ja maksuvalmiuden hallinta vähentää osaltaan maksuvalmiusriskiä. Rahoitussuunnitelma tehdään säännöllisesti. Painopiste on konsernin ennustetuissa kassavirroissa, tulevilla rahoitustarpeissa, ennustejakson suunnitelluissa rahoitustransaktioissa ja rahoituskovenanttien liikkumavarassa. Suunnittelun tavoitteena ja lopputuloksena on riittävät likviditeettireservit, pitkäaikaisen velan suunnitellut vuotuiset takaisinmaksut suhteutettuina käyttökäyttöön sekä velkaantumistasoon ja velka-käyttökätesuhteen ennakointi.

Vuonna 2019 heikentynyt kannattavuus siirsi painopistettä parantamaan velan painotettua keskimaturiteettiä, millä oli negatiivista vaikutusta rahoituskustannuksiin toisella vuosipuoliskolla. Velkarakenteen parantamiseen tehdyt toimenpiteet sisälsivät 574 milj. euron syndikoidun valmiusluoton erääntymisen pidentämisen vuodelle, uuden vakuudellisen 400 milj. euron kestävyystavoitteisiin sidotun lainan, joka erääntyy vuonna 2023, ja yritystodistusten määrän merkittävän vähentämisen. Lisäksi Kemin kaivoksen investointihankkeeseen liittyvästä lainajärjestelystä nostettiin 42 milj. euroa pitkäaikaisista lainarahoitusta.

Korollisen nettovelan kehitys

Milj. €	2019	2018
Liiketoiminnan nettorahavirta	371	214
Investointien nettorahavirta	-65	-229
Rahavirta ennen rahoitusta	306	-14
Maksetut osingot	-62	-103
Omien osakkeiden hankinta	-	-17
Muu rahoituksen rahavirta	3	1
Rahavirtavaikutus korolliseen nettovelkaan	248	-134
Korollinen nettovelka tilikauden alussa	1 241	1 091
IFRS 16 -siirtymän vaikutus	131	-
Rahavirtavaikutus korolliseen nettovelkaan	-248	134
Ei-rahavirtavaikutteinen muutos korollisessa nettovelassa	32	16
Korollinen nettovelka tilikauden lopussa	1 155	1 241

Vuonna 2019 Moody's-luottoluokitus Outokummulle laski tasolta B1 tasolle B2 ja vakuudellisen joukkovelkakirjalainan luottoluokitus laski tasolta Ba3 tasolle B1. Vuoden lopulla luottoluokitusten näkymät ovat vakaat.

Voimassa olevat merkittävimmät luotto-ohjelmat ja valmiusluotot ovat: valmiusluotto 650 milj. euroa, josta erääntyy 76 milj. euroa toukokuussa 2021 ja 574 milj. euroa toukokuussa vuonna 2022; komittoitu Kemin kaivoksen investointiin liittyvä lainajärjestely, josta nostamatta 78 milj. euroa ja nostettu 42 milj. euroa ja joka erääntyy lopullisesti vuonna 2030; ja komittoimaton suomalainen yritystodistusohjelma 800 milj. euroa. Valmiusluotot, kestävyystavoitteisiin sidottu laina, yksi kahdenkeskinen pankkilaina ja vuonna 2024 erääntyvä joukkovelkakirjalaina ovat vakuudellisia laajan vakuuspaketin alla. Vakuuspaketti sisältää Tornion ja Calvertin kiinteistöpanntauksia, tiettyjen merkittävien tytäryhtiöiden osakepanntauksia ja useiden merkittävien tytäryhtiöiden takauksia. Outokumpu ja vakuuspaketista hyötyvät lainanantajat ovat allekirjoittaneet velkojen välisen sopimuksen (intercreditor agreement) helmikuussa 2014, kun vakuutusjärjestely tehtiin. Lisätietoja maksuvalmius- ja jälleenerahoitusriskistä on esitetty seuraavassa taulukossa.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Sopimuksiin perustuvat rahavirrat

2019 Milj. €	2020	2021	2022	2023	2024	2025–
Joukkovelkakirjalainat	–	–	–	–	250	–
Vaihtovelkakirjalainat	250	–	–	–	–	–
Lainat rahoituslaitoksilta	8	4	4	405	5	30
Eläkelainat	40	48	62	28	22	24
Vuokrasopimusvelat	30	64	11	9	8	84
Yritystodistukset	101	–	–	–	–	–
Ostovelat	1 180	–	–	–	–	–
Koronmaksut ja limiittipalkkiot	66	55	42	27	12	148
Valuuttajohdannaiset						
Kassavirta ulos	1 816	–	–	–	–	–
Kassavirta sisään	–1 813	–	–	–	–	–
Korkojohdannaiset	–1	–1	–1	–1	–1	–
	1 678	171	118	467	296	285

Konsernilla oli 31. 12. 2019 rahavaroja 325 milj. euroa ja käyttämättömiä komittoituja valmiusluottoja yhteensä 650 milj. euroa. Näiden lisäksi Outokummulla on 78 milj. euron nostamaton laina, jolla voidaan rahoittaa Kemin kaivosinvestointia.

2018 Milj. €	2019	2020	2021	2022	2023	2024–
Joukkovelkakirjalainat	–	–	–	–	–	250
Vaihtovelkakirjalaina	–	250	–	–	–	–
Lainat rahoituslaitoksilta	45	6	4	1	–	–
Eläkelainat	3	47	55	59	16	40
Rahoitusleasing-velat	3	3	51	0	0	28
Yritystodistukset	460	–	–	–	–	–
Ostovelat	1 200	–	–	–	–	–
Koronmaksut ja limiittipalkkiot	47	40	29	22	14	126
Valuuttajohdannaiset						
Kassavirta ulos	2 292	–	–	–	–	–
Kassavirta sisään	–2 287	–	–	–	–	–
Korkojohdannaiset	–1	–1	–1	–1	–1	–1
Metallijohdannaiset	4	1	–	–	–	–
	1 766	346	138	82	29	443

Konsernilla oli 31. 12. 2018 rahavaroja 68 milj. euroa ja käyttämättömiä komittoituja valmiusluottoja yhteensä 650 milj. euroa. Lisäksi 120 milj. euron lainajärjestely tulee saataville Kemin kaivosinvestoinnin rahoitukseen.

Pääomahallinta

Konsernin pääomahallinnan tavoitteena on turvata toiminnan jatkuvuus ja luoda arvoa osakkeenomistajille optimoimalla pääoman kustannus. Osana tavoitteita Outokumpu pyrkii ylläpitämään jatkuvan pääsyn laina- ja pääomamarkkinoille huolimatta ruostumattoman teräksen toimialan suhdanneherkyydestä. Hallitus arvioi konsernin pääomarakennetta säännöllisesti. Pääomarakenne ja velkapasiteetti otetaan huomioon muun muassa investointi- ja osinkopäätösten yhteydessä. Pääomarakenteen hallintaan voidaan käyttää osinkopolitiikkaa, osakkeiden takaisinostoja, osakeanteja tai osakesidonnaisia arvopapereita. Velkapääoman hallinnassa otetaan huomioon maksuvalmiuden turvaaminen ja kyky turvata erääntyvän velan jälleenrahoittaminen. Nämä asiat huomioidaan pääomakustannuksen optimoinnin yhteydessä.

Velkapääomarakennetta hallitaan uusien lainojen nostoilla, lainojen ennaikaisilla takaisinmaksuilla ja velan hallinnointitoimilla, kuten joukkovelkakirjalainojen osto-optioiden käytöllä. Vuonna 2019 toteutettiin useita toimenpiteitä velkarakenteen keskimaturiteetin nostoon. Valmiusluotto, kestävyystavoitteisiin sidottu laina ja Kemin kaivosinvestoinnin rahoitukseen liittyvä lainajärjestely sisältävät rahoituskovenanteja, jotka perustuvat velkaantumisasasteisiin. Vuonna 2024 erääntyvä joukkovelkakirjalaina sisältää velkaantumisasasteeseen perustuvan ns. "incurrence based" -rahoituskovenantin, jonka taso on 100%. Vuonna 2019 Outokumpu täytti rahoitussopimusten kovenanttivaatimukset.

Konsernin sisäistä pääomarakennetta arvioidaan säännöllisesti tavoitteena sen optimointi esimerkiksi käyttämällä sisäisiä osinkoja ja oman pääoman korotuksia tai vähennyksiä. Vuonna 2019 merkittävä määrä omaa pääomaa jaettiin Saksasta ja sijoitettiin Meksikoon ja Ferrochrome-liiketoiminta-alueelle. Konsernin valuuttamääräistä omaa pääomaa seurataan ja konsernilla on valmius suojata ulkomaisten nettosijoitusten muuntoeroon liittyvää riskiä.

Visenta Försäkringsaktiebolagia koskevat Ruotsin viranomaisen asettamat vakavaraisuusmääräykset. Raportointijakson aikana Visenta on ollut voitollinen ja vahvasti pääomitettu ja yhtiö on täyttänyt voimassaolevat vakavaraisuusvaatimukset, jotka perustuvat esimerkiksi Solvency II -viitekehukseen.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Johto seuraa konsernin pääomarakennetta velkaantumisasteen (korollinen nettovelka jaettuna oman pääoman määrällä) ja velka-käyttökatesuhteen (korollinen nettovelka jaettuna oikaistulla käyttökateella) kautta. Outokummun tavoitteena on alle 35% velkaantumisasaste ja alle 1,0 velka-käyttökatesuhde. Yhtiön tavoitteena on parantaa nykyisiä luottoluokituksiaan.

Pääomarakenne

Milj. €	2019	2018
Oma pääoma	2 562	2 750
Pitkäaikainen korollinen velka	1 053	798
Lyhytaikainen korollinen velka	427	511
Korollinen velka yhteensä	1 480	1 309
Oma pääoma ja korollinen velka yhteensä	4 042	4 059
Korollinen velka	1 480	1 309
Rahavarat	-325	-68
Korollinen nettovelka	1 155	1 241
	2019	2018
Velkaantumisaste, %	45,1	45,1
Korollinen nettovelka / oikaistu käyttökate	4,4	2,6

Hyvän käyttöpääoman hallinnan ansiosta velkaantumisaste pysyi muuttumattomana, vaikka kannattavuus oli alhainen ja IFRS 16 -siirtymä kasvatti korollisen nettovelan määrää.

Vakuutukset

Konsernin liiketoiminta on pääomavaltaista ja tuotannon keskeiset prosessit ovat melko tiiviisti integroituja ja täten toisistaan riippuvaisia. Omaisuus- ja keskeytysvakuutus kattaen esim. palo-, konerikko- ja luonnonilmiövahinkoja on tärkein yksittäinen vakuutuslaji, ja merkittävä osa vakuutusmaksuista kohdistuu näihin riskeihin. Liiketoiminnot voivat aiheuttaa merkittäviä vastuuriskejä liittyen ihmisiin, ympäristöön tai Outokummun tuotteisiin. Outokumpu pyrkii pienentämään vastuuriskiä riskienhallintatoimenpiteillä ja riittävillä vakuutuksilla. Muita keskeisiä vakuutuslajeja ovat kuljetus- ja luottovakuutukset. Visenta Försäkringsaktiebolag voi toimia ensi- ja jälleenvakuuttajana. Visenta on rekisteröity Ruotsissa, ja sillä on varoja noin 19 milj. euroa (2018: 19 milj. euroa). Vuonna 2019 Visentan jatkoi osallistumistaan Outokummun omaisuus- ja keskeytysvakuutukseen. Visenta antoi myös takauksia, jotka kattavat tiettyjä potentiaalisia Kemin kaivoksen ja Tornion tehtaiden ympäristövastuita.

Raportointivuoden aikana ei sattunut vakavia vahinkoja, jotka olisivat johtaneet merkittäviin vakuutusvaatimuksiin. Paloturvallisuus- ja vahingontorjuntatarkastuksia järjestettiin pääosin suunnitelman mukaan ja käyttöomaisuusinvestointien kohdistamisprosessia kehitettiin merkittävimpien vahinkoriskien pienentämiseksi.

20. Johdannaissopimusten käyvät arvot ja nimellismäärät

Milj. €	2019			2018		2019		2018	
	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot	Käyvät nettoarvot	Käyvät nettoarvot	Nimellismäärät	Nimellismäärät	Tonnia	Tonnia	
Valuutta- ja korkojohdannaiset									
Valuuttatermiinit	7	9	-3	-4	1 815	2 289			
Valuuttaoptiot, ostetut	0	-	0	-	6	-			
Koronvaihtosopimukset	5	-	5	2	200	200			
Metallijohdannaiset									
Suojauslaskettavat nikkeli-termiinit	7	1	6	-	8 048	-			
Nikkeli-termiinit	1	7	-6	-5	9 772	12 266			
Molybdeenitermiinit	-	0	-0	-0	18	34			
Nikkeli-optiot, ostetut	0	-	0	3	5 500	8 000			
Nikkeli-optiot, myytyt	-	-	-	-0	-	3 000			
Propaanijohdannaiset	-	-	-	0	-	18 000			
Johdannaiset yhteensä	20	17	3	-4					
Vähennetään pitkäaikaiset johdannaiset									
Koronvaihtosopimukset	5	-	5	2					
Suojauslaskettavat nikkeli-termiinit	0	-	0	-					
Nikkeli-termiinit	-	-	-	-1					
Molybdeenitermiinit	-	-	-	-0					
Lyhytaikainen osuus	15	17	-2	-4					

Käyppien arvojen laskenta perustuu raportointipäivän markkinakursseihin ja -hintoihin, tulevien rahavirtojen diskonttaukseen sekä optioiden osalta yleisiin optioiden arvostusmalleihin.

Suojauslaskettavat rahavirtasuojaukset

Outokumpu on suojannut SEK-määräiseen sähkönostosopimukseen liittyvän spot-kurssiriskin suomalaisten tuotantoyhtiöiden osalta. Termiinipisteet eivät ole mukana rahavirtasuojauksen suojaussuhteessa ja ne kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin. Suojauslaskentaan kohdistetut valuuttatermiinit sekä suojatut sähkön ostot erääntyivät vuonna 2019.

Rahavirran suojaukset (EUR/SEK)

	2019	2018
Käypä arvo, milj. €	-	0
Suojausten nimellisarvo, milj. €	-	37
Suojatun kohteen nimellisarvo, milj. €	-	38
Suojausaste	1:1	1:1
Painotettu keskimurssi	9,41	9,41
Arvonmuutosrahasto, milj. €	-	-3
Siirretty arvonmuutosrahastosta tulokseen, milj. € ¹⁾	-4	-4

¹⁾ Sisältyy hankinnan ja valmistuksen kuluihin

Outokumpu aloitti vuonna 2019 rahavirran suojauslaskennan kahdelle nikkeli-suojauskokonaisuudelle. Suojaukset on kohdistettu myyntien ja ostojen tuleville kassavirroille. Suojauslaskennassa olevien nikkelijohdannaisten käypä arvo kirjataan käyvän arvon rahastoon ja toteutuneiden nikkelijohdannaisten tulos siirretään suojatun erän luonteesta riippuen joko liikevaihtoon tai hankinnan ja valmistuksen kuluihin samana raportointikautena kuin vastaavat myynnit toteutuvat. Ostojen kassavirran suojauksessa toteutuneet nikkelijohdannaiset siirretään varastoon tietyn ajaksi ennen kohdentamista hankinnan ja valmistuksen kuluihin tuloslaskelmassa. Nikkelijohdannaisista vain spot-komponentti on suojauslaskennassa, termiinipisteet kirjataan tuloslaskelmaan. Suojausksessa käytetty nikkeli-instrumentti on termiini. Valittu instrumentti vastaa allaolevaa hinnoittelumallia. Tehottomuutta testataan säännöllisesti. Johdon arvion mukaan mahdollinen tehottomuus liittyy luottoriikkiin tai transaktioiden ajoituseroihin ja näiden arvioidaan olevan vähäisiä.

Rahavirran suojaukset (nikkelijohdannaiset)

	2019	2018
Käypä arvo, milj. €	6	-
Suojausten nimellisarvo, tonnia	8 048	-
Suojausaste	1:1	-
Arvonmuutosrahasto, milj. €	6	-
Siirretty arvonmuutosrahastosta tulokseen, milj. € ¹⁾	-10	-
Siirretty arvonmuutosrahastosta tulokseen, milj. € ²⁾	7	-
Siirretty arvonmuutosrahastosta varastoon, milj. €	2	-

¹⁾ Sisältyy liikevaihtoon

²⁾ Sisältyy hankinnan ja valmistuksen kuluihin

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Netotussopimukset ja vastaavat järjestelyt

Outokumpu tekee johdannaiskauppoja useimpien vastapuolten kanssa ISDA-sopimusten puitteissa. Yleensä keskinäiset velat ja saamiset kunkin vastapuolen kanssa samassa valuutassa yhden päivän osalta yhdistetään yhdeksi maksuksi. Tietyissä luottoriskitapahtumissa, kuten irtisanomistilanteessa, kaikki sopimusten puitteissa olevat avoimet kaupat päätetään ja osapuolten kesken maksetaan vain yksi summa. ISDA-sopimus ei täytä kuittaamisen edellytyksiä taseessa. Kuittausoikeus on voimassa vain tulevaisuudessa tapahtuvan luottoriskin realisoitumisen toteutuessa. Seuraavasta taulukosta käy ilmi niiden rahoitusinstrumenttien käyvät arvot, joihin sovelletaan edellä kuvattuja sopimuksia.

Milj. €	2019	2018
Johdannaisvarat		
Bruttomäärinä taseessa esitetyt varat	20	17
Erät, joita ei ole netotettu	11	12
	9	5
Johdannaisvelat		
Bruttomäärinä taseessa esitetyt velat	17	21
Erät, joita ei ole netotettu	11	12
	6	9

21. Vaihto-omaisuus

Milj. €	2019	2018
Aineet ja tarvikkeet	440	485
Keskeneräiset tuotteet	460	584
Valmiit tuotteet ja tavarat	523	486
	1 424	1 555

Outokummun merkittävin hyödykehintariski aiheutuu nikkelin ja muiden seosaineiden hintojen vaihteluista. Merkittävä osa ruostumattoman teräksen myyntisopimuksista sisältää ns. seosainelisan, jolla pienennetään raaka-aineen oston ja tuotteen toimitushetken eriaikaisuudesta aiheutuvaa riskiä. Jäljelle jäävä riski on kuitenkin huomattava, koska tuotannon läpimenoaika on pidempi, kuin mitä seosainelismekanismi olettaa. Tästä johtuen tilinpäätöshetkellä vain lähitulevaisuudessa myytävien tuotteiden myyntihinta on tiedossa. Sen takia nettorealisoitilaskelmissa merkittävä osa tuotteiden tulevista myyntihinnoista arvioidaan johdon parhaan näkemyksen perusteella. Nikkelin ja muiden seosaineiden hinnan vaihteluiden myötä toteutuvat myyntihinnat voivat poiketa merkittävästi niistä, mitä nettorealisoitiarvon määrittämisessä on tilinpäätöspäivänä käytetty. Tilikauden aikana kirjattiin 1 milj. euroa nettorealisoitiarvoon liittyviä alaskirjauksia (2018: alaskirjauksia 13 milj. euroa). Vuonna 2019 Outokumpu aloitti rahavirran suojauslaskennan soveltamisen kahdelle valitulle nikkelisuojauskokonaisuudelle. Lisätietoja hyödykehintariskeistä on esitetty liitetiedossa 19 ja suojauslaskennasta liitetiedossa 20.

22. Myyntisaamiset ja muut saamiset

Milj. €	2019	2018
Pitkäaikaiset		
Muut saamiset ja siirtyvät erät	2	2
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	359	482
Arvonlisäverosaamiset	55	26
Tuloverosaamiset	29	24
Etukäteen maksetut vakuutusmaksut	9	11
Muut siirtyvät erät	28	28
Muut saamiset	34	70
	514	640
Myyntisaamisten arvonalentumistappiot		
Arvonalentumistappiot 1. 1.	-	6
Vaikutus IFRS 9:ään siirtymisestä	-	1
Arvonalentumistappiot 1. 1. IFRS 9:n mukaisesti	7	7
Arvonalentumistappiot 31. 12.	7	7
Myyntisaamisten ikäjakauma		
Erääntymättömät myyntisaamiset	312	416
1–30 päivää erääntyneet	40	54
31–60 päivää erääntyneet	3	6
Yli 60 päivää erääntyneet	4	6
	359	482

Luottoriskin enimmäismäärä vastaa laina- ja myyntisaamisten tasearvoa tilikauden lopussa. Merkittävä osa asiakassuhteista on katettu luottovakuutuksilla, joiden perusteella voidaan saada pääsääntöisesti noin 95%:n korvaus vakuutetuista luottotappioista. Myyntisaamisiin liittyvistä luottoriskeistä kerrotaan tarkemmin liitetiedossa 19. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta on kuvattu tilinpäätöksen laadintaperiaatteissa liitetiedossa 2.

31. 12. 2019 Outokumpu on kirjannut pois taseesta myyntisaatavia yhteensä 321 milj. euroa (2018: 392 milj. euroa), joka kuvastaa varojen käypää arvoa. Saadut nettotuotot ovat yhteensä 312 milj. euroa (2018: 373 milj. euroa). Omaisuus-erät erääntyvät alle vuoden sisällä. Taseesta pois kirjattuihin

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

varoihin liittyvän enimmäistappion arvioidaan olevan 11 milj. euroa (2018: 18 milj. euroa). Arvio perustuu luottovakuutuksiin ja sopimuksiin factoring-yhtiöiden ja Outokummun välillä. Arvio ei sisällä Outokummun sopimusperusteisiin vastuisiin liittyvien operatiivisten riskien vaikutusta.

23. Rahavarat

Milj. €	2019	2018
Kassavarat	323	67
Pankkitalletukset ja muut rahavarat	2	1
	325	68
Pankkitilien velkasaldot ¹⁾	-	-36
	325	32

¹⁾ Esitetty konsernitaseen lyhytaikaisissa korollisissa veloissa.

Rahavarojen käypä arvo ei poikkea oleellisesti tasearvosta. Rahavarojen keskimääräinen efektiivinen korko vuoden 2019 lopussa oli 0,2% (31. 12. 2018: 1,3%).

24. Oma pääoma

Osakepääoma, ylikurssirahasto ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Milj. €	Osakkeiden lukumäärä, 1000 kpl	Osakepääoma	Ylikurssi-rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Yhteensä
1. 1. 2018	412 672	311	714	2 103	3 127
Osakepalkkio-ohjelmista luovutetut osakkeet ¹⁾	892	-	-	-	-
Hankitut omat osakkeet	-3 000	-	-	-	-
31. 12. 2018	410 564	311	714	2 103	3 127
Osakepalkkio-ohjelmista luovutetut osakkeet ¹⁾	1 211	-	-	-	-
31. 12. 2019	411 775	311	714	2 103	3 127
Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet ¹⁾	4 600				
Osakkeiden kokonaismäärä 31. 12. 2019	416 374				

¹⁾ Osakkeet luovutettu yhtiön hallussa olevista omista osakkeista, ei vaikutusta oman pääoman määrään. Muutos yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden hankintamenoissa on esitetty oman pääoman muutoslaskelmalla.

Yhtiöjärjestyksen mukaan Outokummun osakkeella ei ole nimellisarvoa.

Ylikurssirahasto sisältää vanhan osakeyhtiölain aikana toteutettujen osakemerkintöjen tai muiden vastikkeiden rahasuoritukset siltä osin, kun suoritukset ylittävät osakepääomaan kohdistetun kirjanpidollisen vasta-arvon. Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältää osakeannit vuosilta 2014 ja 2012. Muiden laajan tuloksen erien kautta käypään arvoon kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon rahasto sisältää oman pääoman ehtoisten sijoitusten arvopapereiden käyvän arvon muutokset ja johdannaisten käyvän arvon rahasto sisältää rahavirran suojaukseen käytettyjen johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutokset. Liitetiedossa 17 esitetään lisätietoja oman pääoman ehtoisten sijoituksista ja liitetiedossa 20 johdannaisoppimuksista. Muut rahastot sisältävät yhtiöjärjestyksen mukaiset tai yhtiökokouksen päätöksellä vapaasta omasta pääomasta siirretyt erät sekä muita konserniyhtiöiden paikallisiin säännöksiin perustuvia eräitä. Kertyneet voittovarot sisältävät muutokset etuusperusteisissa järjestelyissä, omat osakkeet, kumulatiiviset muuntoerot sekä muut kertyneet voittovarot ja kertyneet tappiot.

Jakokelpoiset varat

Emoyhtiön jakokelpoiset varat olivat 2 287 milj. euroa 31. 12. 2019. Niistä kertyneiden voittovarojen osuus oli 164 milj. euroa. Hallitus esittää vuoden 2020 yhtiökokoukselle 0,10 euron osinkoa osakkeelta vuodelta 2019 (vuodelta 2018 jaettiin osinkoa 0,15 euroa osakkeelta).

25. Työsuhde-etuuksista johtuvat veloitteet

Konsernilla on useita etuus pohjaisia ja maksu pohjaisia eläkejärjestelyjä eri maissa. Merkittävimmät etuus pohjaiset järjestelyt ovat Saksassa muodostaen 40% ja Isossa-Britanniassa muodostaen 57% konsernin etuus pohjaisista veloitteista.

Saksa

Outokummulla on Saksassa useita etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä, joista suurimmat sisältävät johdolle suunnatun järjestelyn, avoimen järjestelyn muulle henkilökunnalle, ja muut eläkelupaukset, jotka on lähes kaikki suljettu uusilta osallistujilta. Perustana kaikille eläkelupauksille Saksassa ovat työehtosopimukset ja/tai henkilökohtaiset sopimukset (johdon järjestelyt). Johdon järjestelyt ja muut eläkelupaukset perustuvat vuosittaisiin maksuihin, kun taas muulle henkilökunnalle suunnatut järjestelyt perustuvat yhteen kertakorvaukseen eläkkeelle siirtymisen jälkeen. Vuonna 2018 aikaisempaa useampiin järjestelyihin lisättiin mahdollisuus yhteen kertakorvaukseen eläkkeelle siirtymisen jälkeen ja tämän mahdollisuuden käyttöön liittyvää olettaa muuttettiin. Nämä järjestelyjen muutokset johtivat veloitteen täyttämisen myötä positiiviseen 11 milj. euron vaikutukseen.

Edellä mainitun lisäksi kaikki eläkejärjestelyt Saksassa ovat BetrAVG-lain piirissä. Laki käsittelee sellaisten oikeuksien syntymistä, joiden ehtona ei ole työsuhteen jatkuminen tulevaisuudessa, eläkkeiden suojausjärjestelyä, sekä eläkkeiden oikaisuja. Saksassa ei ole rahoitusvaatimuksia, ja tästä johtuen lähes kaikki eläkejärjestelyt ovat olleet rahastoimattomia. Vuonna 2019 otettiin kuitenkin käyttöön CTA-malli (sopimusperusteinen rahastointijärjestely), jonka mukaisesti eläkejärjestelyjä rahastoidaan.

Iso-Britannia

Järjestely toimii Ison-Britannian lain puitteissa ja se on eriytetty valtion Second Pension -järjestelystä. Järjestelyn rahastointi perustuu paikallisen lain rahastointivaatimukseen. Järjestelyn säätiön edunvalvojat ovat vastuussa eläkejärjestelyn toiminnasta ja hallinnoinnista sisältäen järjestelyn rahastointiin liittyvät päätökset ja investointistrategian. Vuonna 2018 muutettiin tulkintaa vähimmäistakuueläkkeiden tasauksesta,

mikä johti 9 milj. euron aiempaan työsuorituksen perustuvien kustannusten kirjaamiseen.

Etuus pohjaisiin järjestelyihin liittyvät riskit

Etuus pohjaiset järjestelyt altistavat Outokummun useille riskeille, joista merkittävimmät on lueteltu alla:

Varojen volatiliiteetti: Oman pääoman ehtoisten instrumenttien tuotto on olennainen tekijä investoinnin kokonaistuotossa. Jos merkittävä osa järjestelyn varoista on sijoitettu oman pääoman ehtoihin instrumentteihin, joiden odotetaan menestyvän yritysten joukkovelkakirjalainoja paremmin pitkällä aikavälillä, se saattaa johtaa korkeampaan volatiliiteettiin ja riskiin lyhyellä aikavälillä. Investointiportfolio saattaa olla myös altistunut muille riskeille, jotka ovat ominaisia sijoitusomaisuudelle, esimerkiksi luottotappioriski joukkovelkakirjalainoissa ja kiinteistömarkkinoille altistuminen.

Muutokset korkotuotoissa: Lasku yritysten liikkeellelaskemien joukkovelkakirjalainojen korkotuotoissa johtaa järjestelyjen veloitteiden kasvuun, jota osittain pienentää järjestelyjen mahdollisten joukkovelkakirjasijoitusten arvon kasvu. Jos etuus pohjaisien järjestelyjen varojen tuotto on heikompi kuin joukkovelkakirjalainojen tuotto, se voi johtaa järjestelyn rahoitusvajeeseen ja edelleen kasvaneisiin maksuihin.

Inflaatoriski: Inflaatioaste linkittyy sekä etuuskien korotukseen että tulevaan palkankorotukseen, ja korkeampi inflaatioaste johtaa korkeampaan eläkevelvoitteeseen.

Eliniän odotteen kasvu: Suurin osa Outokummun etuus pohjaisista eläkejärjestelyistä tarjoaa jäsenilleen elinikäisiä etuuksia, joten lisäykset eliniänodotteessa johtavat korkeampaan velvoitteeseen.

Rahoitus

Rahoitusvaatimukset perustuvat yleisesti eläkesäätiöiden vakuutusmatemaattisiin arvostusperiaatteisiin, jotka määritellään rahoituspolitiikassa. Isossa-Britanniassa viimeisin alustava eläkerahaston vakuutusmatemaattinen rahoitus tilanteen arviointi alkoi 1.1.2017 ja se saatiin päätökseen vuonna 2018 alijäämän ollessa 36 milj. punttaa. Arvostus ei perustunut samoihin oletamiin kuin IFRS:n mukainen arvostus, joka on ylijäämäinen. Arvostuksesta lähtien Outokumpu on suorittanut maksuja järjestelyyn alijäämän kattamiseksi. Vuonna 2019

nämä maksusuoritukset olivat yhteensä 6 milj. punttaa ja jäljellä olevat 9 milj. punttaa maksetaan vuosina 2020–2021. Seuraava Ison-Britannian eläkerahaston alustava vakuutusmatemaattinen rahoitus tilanteen arviointi alkoi 1.1.2020.

Etuus pohjaisien järjestelyjen tulosvaikutteinen kulu

Milj. €	2019	2018
Liiketuloksessa	-7	-2
Rahoitustuotoissa ja -kuluissa	-3	-3
Tulosvaikutteisesti kirjattu kulu etuus pohjaisista järjestelyistä	-10	-5
Muun laajan tuloksen erissä	-43	-7
Etuus pohjaisien järjestelyjen kulu yhteensä	-53	-12

Taseeseen merkityt erät

Milj. €	2019	2018
Rahastoitujen etuus pohjaisien veloitteiden nykyarvo	783	415
Rahastoimattomien etuus pohjaisien veloitteiden nykyarvo	3	287
Varojen käypä arvo	-537	-471
Etuus pohjainen nettovelka	249	231

Vuonna 2019 Saksassa otettiin käyttöön CTA-malli, ja aiemmin rahastoimattomat järjestelyt esitetään nyt rahastoituina.

Milj. €	2019	2018
Velat etuus pohjaisista järjestelyistä	318	304
Velat muista pitkäaikaisista työsuhde-etuuksista	18	14
Varat etuus pohjaisissa järjestelyissä	-68	-72
Nettovelka	267	245

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Muutokset etuuspohjaisessa nettovelassa

Milj. €	2019			2018		
	Veloitteen nykyarvo	Järjestelyyn kuuluvat varat	Etuuspohjainen nettovelka	Veloitteen nykyarvo	Järjestelyyn kuuluvat varat	Etuuspohjainen nettovelka
1. 1.	702	-471	231	752	-503	249
Kauden työsuoritukseen perustuva meno	6	-	6	7	-	7
Korkokulu/(-tuotto)	16	-13	3	15	-12	3
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät						
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto	-	-38	-38	-	24	24
Väestötilastollisten oletusten muutokset	-7	-	-7	1	-	1
Taloudellisten oletusten muutokset	88	-	88	-26	-	-26
Kokemusperäiset muutokset	-0	-	-0	8	-	8
Muuntoerot	21	-24	-3	-3	4	1
Työnantajan suorittamat maksut	-	-31	-31	-	-31	-31
Maksetut etuudet	-40	40	0	-48	48	0
Järjestelyn sulkeminen	-0	-	-0	-1	-	-1
Veloitteen täyttäminen	1	-	1	-5	0	-4
Muu muutos	-	-	-	1	-	1
31. 12.	786	-537	249	702	-471	231

Etuuspohjaisen veloitteen nykyarvo ja järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo koostuvat pääosin Saksan ja Ison-Britannian järjestelyistä. Saksan järjestelyjen etuuspohjainen velvoite oli 31. 12. 2019 yhteensä 316 milj. euroa (31. 12. 2018: 294 milj. euroa, ja järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo oli 11 milj. euroa (31. 12. 2018: 2 milj. euroa). Isossa-Britanniassa etuus-pohjaisen veloitteen nykyarvo oli 444 milj. euroa 31. 12. 2019 (31. 12. 2018: 382 milj. euroa), ja järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo oli 512 milj. euroa (31. 12. 2018: 454 milj. euroa).

Arvioidut maksusuoritukset etuuspohjaisiin järjestelyihin vuonna 2020 ovat 29 milj. euroa.

Järjestelyihin kuuluvien varojen jakautuminen

Milj. €	2019	2018
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	49	48
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	282	251
Muut (vakuutetut järjestelyt)	203	166
Järjestelyihin kuuluvat varat yhteensä	534	465

Järjestelyihin kuuluvien varojen jakautuminen kattaa 99,6% kokonaisvaroista. Järjestelyjen varat on sijoitettu

pääsääntöisesti noteerattuihin instrumentteihin. Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit sisältävät pääosin valtion ja yritysten joukkovelkakirjalainoja (investment grade).

Varojen ja velkojen yhteensovittamisstrategiat

Merkittävä osa etuuspohjaisten järjestelyjen varoista on Ison-Britannian järjestelyssä. Ison-Britannian järjestelyn varojen tavoiteallokaatio jakautuu 30% tuottohakuisiin ja 70% velkoja yhteensovittaviin sijoituksiin. Tämä strategia kuvastaa järjestelyn velkojen profilia sekä edunvalvojan että yhtiön riskinottohalukkuutta. Edunvalvontaelin valvoo sijoitustavoitteita sekä varojen allokaatiopolitiikkaa säännöllisin väliajoin.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset

	Saksa	Iso-Britannia	Muut maat
Diskonttokorko, %	2019 0,90 2018 1,75	2,00 2,75	2,72 3,12
Tuleva palkan- korotus, %	2019 – 2018 –	– –	1,57 1,26
Inflaatioaste, %	2019 – 2018 –	3,00 3,20	– –
Etuuksien korotus, %	2019 1,70 2018 1,70	2,85 2,95	– –
Terveystenhoitomeno- jen kasvuvauhti, %	2019 – 2018 –	– –	4,70–5,20 5,20–5,60
Kuolevuus	2019 RT 2018 G -kuolevuustaulukko 2018 Muokattu RT 2018 G / RT 2005 G -kuolevuustaulukko	96% SAPS All Pensioner Amounts -kuolevuustaulukot ja CMI Core Projection Model –2016 -malli 96% SAPS All Pensioner Amounts -kuolevuustaulukot ja CMI Core Projection Model –2016 -malli	Standardoidut kuolevuustaulukot Standardoidut kuolevuustaulukot

Merkittävät vakuutusmatemaattiset oletukset on esitetty erikseen merkittävimmille maille, muista maista esitetään olettamien painotettu keskiarvo.

Etuspohjaisen kokonaisveloitteen painotettuun keskiarvoon perustuva duraatio on 17,0 vuotta. Saksassa veloitteen painotettuun keskiarvoon perustuva duraatio on 13,6 vuotta ja Isossa-Britanniassa 20,0 vuotta.

Merkittävien vakuutusmatemaattisten olettamien herkkyyshanalyysi

Jokseenkin mahdolliset muutokset tietyssä merkityksellisessä vakuutusmatemaattisessa oletuksessa muiden muuttujien pysyessä ennallaan olisivat vaikuttaneet etuspohjaiseen veloitteeseen seuraavasti:

Saksa	Muutos olettamassa	Lisäys olettamassa	Vähennys olettamassa
2019			
Diskonttokorko	0,5%	Laskee 6%	Nousee 7%
Etuuksien korotus	0,5%	Nousee 3%	Laskee 3%
Kuolevuus	1 vuosi	Nousee 3%	
2018			
Diskonttokorko	0,5%	Laskee 6%	Nousee 7%
Etuuksien korotus	0,5%	Nousee 3%	Laskee 3%
Kuolevuus	1 vuosi	Nousee 3%	

Iso-Britannia	Muutos olettamassa	Lisäys olettamassa	Vähennys olettamassa
2019			
Diskonttokorko	0,5%	Laskee 9%	Nousee 11%
Etuuksien korotus	0,5%	Nousee 7%	Laskee 6%
Kuolevuus	1 vuosi	Nousee 3%	

2018			
Diskonttokorko	0,5%	Laskee 9%	Nousee 11%
Etuuksien korotus	0,5%	Nousee 7%	Laskee 6%
Kuolevuus	1 vuosi	Nousee 3%	

Muut maat	Muutos olettamassa	Lisäys olettamassa	Vähennys olettamassa
2019			
Diskonttokorko	0,5%	Laskee 4%	Nousee 4%
Terveystenhoitomeno- kasvuvauhti	0,5%	Nousee 1%	Laskee 1%
Tuleva palkankorotus	0,5%	Nousee 3%	Laskee 4%
Kuolevuus	1 vuosi	Nousee 7%	

2018			
Diskonttokorko	0,5%	Laskee 4%	Nousee 4%
Terveystenhoitomeno- kasvuvauhti	0,5%	Nousee 0%	Laskee 0%
Tuleva palkankorotus	0,5%	Nousee 1%	Laskee 1%
Kuolevuus	1 vuosi	Nousee 7%	

Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet

Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet koostuvat pääasiassa varhaiseläkkeeseen liittyvistä järjestelyistä Saksassa sekä pitkäaikaisiin työsuhteisiin liittyvistä järjestelyistä Suomessa. Saksassa varhaiseläkesopimusten mukaan työntekijälle ei makseta työajan mukaista täyttä palkkaa ennen varsinaista eläköitymistä, minkä seurauksena hänelle maksetaan lisäsuorituksia eläkkeen aikana. Suomessa työntekijällä on oikeus ylimääräiseen korvaukseen joka viides vuosi 20 palveluvuoden jälkeen.

Muiden pitkäaikaisten työsuhde-etuuksien taseeseen merkitty velka oli 18 milj. euroa 31.12.2019 (31.12.2018: 14 milj. euroa).

Usean työnantajan järjestelyt

Alectassa vakuutetut ITP-eläkejärjestelyt Ruotsissa ja Stichting Bedrijfspensioenfondsen voor de metaalindustrien kautta vakuutetut eläkejärjestelyt Alankomaissa ovat luonteeltaan etuspohjaisia usean työnantajan järjestelyjä. Näistä ei ole ollut mahdollista saada riittäviä tietoja vastuiden ja varojen jakamiseksi työnantajittain ja tämän johdosta järjestelyt on tilinpäätöksessä käsitelty maksupohjaisina.

26. Varaukset

Milj. €	Uudelleenjärjestelyvaraukset	Ympäristövaraukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1. 1. 2019	13	53	4	70
Varausten lisäykset	56	4	3	62
Käytetyt varaukset	-10	-4	-2	-16
Käyttämättömien varausten peruutukset	-2	-4	0	-7
Varaukset 31. 12. 2019	56	48	5	110

Milj. €	2019	2018
Pitkäaikaiset varaukset	85	65
Lyhytaikaiset varaukset	25	5
	110	70

Uudelleenjärjestelyvaraukset

Uudelleenjärjestelyvaraukset liittyvät pääasiassa Saksassa vuonna 2019 sovittuihin toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on pienentää kustannuksia ja siten parantaa kilpailukykyä. Näihin varauksiin liittyvien maksujen odotetaan tapahtuvan vuosina 2020–2021.

Ympäristövaraukset

Ympäristökuluvaraukset liittyvät pääosin tuotantolaitosten ja kaatopaikkojen sulkemiskustannuksiin, ongelmajätteiden hävittämiskustannuksiin ja maisemointikustannuksiin tuotantolaitoksilla Suomessa, Isonsa-Britanniassa ja Saksassa. Ympäristökuluista johtuvien veloitteiden arvioidaan johtavan taloudellisen hyödyn menetyksiin pääosin yli 10 vuoden kuluessa. Luonteestaan johtuen näihin varauksiin liittyy epävarmuustekijöitä niin taloudellisen hyödyn menetyksiin kuin niiden toteutumisajankohtiin liittyen.

Muut varaukset

Muut varaukset koostuvat esimerkiksi takuuvarauksista sekä riita-asioihin liittyvistä varauksista ja ovat luonteeltaan enimmäkseen lyhytaikaisia.

Kirjatut varaukset perustuvat johdon parhaisiin arvioihin tilinpäätöshetkellä.

27. Korolliset velat

Milj. €	2019	2018
Pitkäaikaiset		
Joukkovelkakirjalainat	249	249
Vaihtovelkakirjalainat	-	238
Lainat rahoituslaitoksilta	445	12
Eläkelainat	183	217
Vuokrasopimusvelat	176	-
Rahoitusleasing-velat	-	82
	1 053	798

Lyhytaikaiset

Vaihtovelkakirjalainat	248	-
Lainat rahoituslaitoksilta	8	45
Eläkelainat	40	3
Vuokrasopimusvelat	30	-
Rahoitusleasing-velat	-	3
Yritystodistukset	101	460
	427	511

Korollinen nettovelka

Pitkä- ja lyhytaikaiset korolliset velat	1 480	1 309
Rahavarat	-325	-68
Korollinen nettovelka	1 155	1 241

Vuonna 2024 erääntyvä joukkovelkakirjalaina sekä pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta sisältävät rahoituskovenanteja, joista kerrotaan enemmän liitetiedossa 19.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Muutokset pitkä- ja lyhytaikaisessa korollisessa velassa

2019 Milj. €	Pitkäaikainen korollinen velka	Pitkäaikaisen velan lyhytaikainen osuus	Pitkäaikaiset vuokra- sopimusvelat	Pitkäaikaisen vuokra- sopimusvelan lyhytaikainen osuus	Lyhytaikainen korollinen velka	Yhteensä
1. 1. ennen IFRS 16 -siirtymää	715	10	82	3	499	1 309
IFRS 16 -siirtymän vaikutus	-	-	101	29	-	131
Rahoituksen rahavirta	452	-13	-	-34	-396	9
Siirto lyhytaikaiseksi velaksi	-290	290	-32	32	-	-
Muut ei-rahavirtavaikutteiset muutokset	-1	9	24	-	-	32
31. 12.	877	295	176	30	103	1 480

2018 Milj. €	Pitkäaikainen korollinen velka	Pitkäaikaisen velan lyhytaikainen osuus	Pitkäaikaiset rahoitusleasing- velat	Pitkäaikaisen rahoitusleasing- velan lyhytaikainen osuus	Lyhytaikainen korollinen velka	Yhteensä
1. 1.	613	13	85	5	487	1 203
Rahoituksen rahavirta	101	-13	-	-5	7	90
Siirto lyhytaikaiseksi velaksi	-10	10	-3	3	-	-
Muut ei-rahavirtavaikutteiset muutokset	11	-	-	-	4	16
31. 12.	715	10	82	3	499	1 309

Rahavarojen osalta rahavirtavaikutteisten muutosten ja muiden muutosten täsmäytys on esitetty konsernin rahavirtalaskelmassa.

Lisätietoja vuokrasopimuksista ja IFRS 16 -siirtymän vaikutuksista liitetiedossa 13.

Joukkovelkakirjalainat

Milj. €	Korko, %	Ulkona oleva määrä	
		2019	2018
2018 kiinteäkorkoinen jvk-laina, erääntyy 18. 6. 2024	4,125	250	250

Vaihtovelkakirjalainat

Milj. €	Korko, %	Ulkona oleva määrä	
		2019	2018
2015 kiinteäkorkoinen vvk-laina, erääntyy 26. 2. 2020	3,250	250	250

Vaihtovelkakirjojen haltijoilla on oikeus vaihtaa velkakirjansa Outokummun osakkeisiin. Tämänhetkinen vaihtohinta on 6,75 euroa. Velkakirjojen ehtojen mukaan vaihtohintaa tarkistetaan käteisosinkoa tai luontaisosinkoa maksettaessa sekä muilla tavanomaisilla omistuksen laimentumiselta suojaavilla tarkistuksilla. Outokummulla on ollut oikeus lunastaa kaikki ulkona olevat vaihtovelkakirjalainat 13. 3. 2018 tai sen jälkeen, mikäli Outokummun osakkeiden kaupankäyntimäärillä painotettu keskihinta on määrätyn ajan yli 130% niiden sen hetkisestä vaihtohinnasta.

28. Ostovelat ja muut velat

Milj. €	2019	2018
Pitkäaikaiset		
Siirtyvät erät	29	35
Lyhytaikaiset		
Ostovelat	1 265	1 200
Palkka- ja henkilösivukulujaksotukset	65	63
Korkovelka	9	5
Arvonlisäverovelka	23	24
Ennakonpidätys- ja sosiaalikulovelka	20	21
Factoring-ohjelmiin liittyvät velat	11	46
Saadut ennakkomaksut	11	10
Muut siirtyvät erät	47	49
Muut velat	24	52
	1 475	1 471

31. 12. 2019 suorittamattomaan kuljetuspalveluun liittyvät asiakassopimusveloitteet olivat 1 milj. euroa (31. 12. 2018: 1 milj. euroa). Näihin veloitteisiin ja saatuihin ennakkomaksuihin liittyvien myyntituottojen odotetaan tuloutuvan vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä.

31. 12. 2019 asiakassopimukseen liittyvät jaksotetut volyymi-alennukset olivat 37 milj. euroa (31. 12. 2018: 28 milj. euroa).

29. Vastuusitoumukset

Milj. €	2019	2018
Annetut pantit 31. 12.		
Kiinnitykset	3 192	3 055
Muut pantit	13	28
Takaukset 31. 12.		
Tytäryhtiöiden puolesta kaupallisten ja muiden sitoumusten vakuudeksi	27	28
Osakkuusyhtiöiden puolesta rahoituksen vakuudeksi	4	4
Muut vastuut 31. 12.	14	19

Kiinnitykset liittyvät pääosin konsernin rahoituksen vakuusjärjestelyihin. Merkittävä osa Outokummun lainoista on vakuudellisia. Vakuutena on konsernin merkittävimpien tuotantolaitosten kiinteää omaisuutta. Kiinnitykset sisältää myös yrityskiinnityksen DeepMine-projektiin liittyvän lainan vakuudeksi.

Outokumpu on antanut Ison-Britannian AvestaPolarit-eläkejärjestelyyn liittyen vakuuden, joka sisältää yhden tytäryhtiön osakkeiden panttauksen.

Muut pantit sisältävät Outokummun omistamia Manga LNG Oy:n osakkeita, jotka on pantattu Manga LNG Oy:n tiettyjen vastuiden vakuudeksi. Outokummun kokonaisvastuu vuoden 2019 lopussa oli 29 milj. euroa (31. 12. 2018: 33 milj. euroa), joka pantin ja takauksen ylittävältä osalta esitetään muissa vastuissa.

Outokumpu Oyj vastaa osakesarjaomistuksensa suhteessa Etelä-Pohjanmaan Voima Oy:ssä niistä kustannuksista, vastuista ja veloista, jotka edelleen kohdistuvat Tornion Voima Oy:n välittämään sähköön. Outokumpu Oyj:n vastuu Tornion Voima Oy:n nettoveloista vuoden 2019 lopussa oli 1 milj. euroa (31. 12. 2018: 2 milj. euroa). Nämä vastuut on esitetty muissa vastuissa.

Investointisitoumukset

Outokummun osuus Fennovoima-investoinnista on noin 250 milj. euroa, josta 79 milj. euroa oli maksettu 31. 12. 2019 mennessä. Projektiin liittyvät tulevien vuosien käyttömaksu-investoinnit ovat keskimäärin 15–20 milj. euroa vuodessa, ja noin puolet Outokummun kokonaisinvestoinnista toteutuu vasta rakentamisen loppuvaiheessa.

Konsernin muut taseen ulkopuoliset investointisitoumukset 31. 12. 2019 olivat 68 milj. euroa (31. 12. 2018: 106 milj. euroa).

30. Riita-asiat

Myytyihin kupariliiketoimintoihin liittyvä kanne Espanjassa

Outokumpu myi koko kupariliiketoimintansa vuosina 2003–2008. Eräs myydyistä yhtiöistä ajautui sittemmin konkurssiin. Kyseisen espanjalaisen yhtiön konkurssin pesänhoitaja on nostanut Outokumpu Oyj:tä sekä kahta ulkopuolista yhtiötä vastaan takaisinsaantikanteen, joka koskee konkurssiin ajautuneen espanjalaisen yhtiön yrityskaupan yhteydessä tekemiä maksuja. Espanjalainen ensimmäisen asteen tuomioistuini hyväksyi Outokumpua ja kahta ulkopuolista yhtiötä vastaan nostetun 20 milj. euron korvausvaatimuksen. Outokumpu ja kaksi muuta yhtiötä valittivat oikeuden päätöksestä, ja maaliskuussa 2018 valitustuomioistuini antoi asiassa päätöksen Outokummun eduksi. Toukokuussa 2018 konkurssipesä valitti päätöksestä Espanjan korkeimpaan oikeuteen, jossa asian käsittely on kesken eikä se edennyt vuoden 2019 aikana.

Entiseen verokonserniin liittyvä kanne Italiassa

Joulukuussa 2015 Outokumpu Holding Italia ja Acciai Speciali Terni (AST) joutuivat kiistaan, joka liittyy entiseen ThyssenKruppin verokonsolidointiin Italiassa. AST vaati noin 23 milj. euroa ThyssenKruppin aikanaan johtamasta verokonsolidoinnista. Outokumpu Holding Italia oli aiemmin ThyssenKruppin holding-yhtiö, joka siirtyi Inoxumiin carve-out-prosessissa vuonna 2011. Heinäkuussa 2019 Outokumpu ja ThyssenKrupp pääsivät lopulliseen sopimukseen asiassa sekä muissa aiemmissa Outokummun Inoxum-hankintaan liittyvissä vaateissa. Sopimuksen taloudellinen vaikutus raportoitii osana Outokummun vuoden 2019 ensimmäisen neljänneksen tulosta.

31. Lähipiiritapahtumat

Outokummun lähipiirin muodostavat yhtiön ylin johto läheisine perheenjäsenineen, Outokummun osakkuusyhtiöt ja yhteis-yritykset sekä Solidium Oy. Tapahtumat lähipiirin kanssa on esitetty alla olevissa taulukoissa. Ylimpään johtoon kuuluvat johtoryhmän ja hallituksen jäsenet. Merkittävimmät osakkuusyhtiöt ja yhteisyritykset on lueteltu liitetiedossa 15 ja tytäryritykset liitetiedossa 32.

Solidium Oy, Suomen valtion kokonaan omistama osakeyhtiö, omisti Outokummusta 21,7 % 31. 12. 2019. Sen tehtävänä on vahvistaa ja vakauttaa kotimaista omistusta kansallisesti tärkeissä yrityksissä ja kasvattaa pitkäjänteisesti omistustensa taloudellista arvoa.

Liiketoimet ja avoimet saldot lähipiiriyhteisöjen kanssa

Milj. €	2019	2018
Myyntit ja liiketoiminnan muut tuotot	89	100
Ostot	-7	-16
Osinkotuotot	10	1
Myyntisaamiset ja muut saamiset	29	24
Ostovelat ja muut velat	3	3

Ylimmän johdon työsuhde-etuudet

Tuhatta €	2019	2018
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	5 320	6 381
Työsuhteen päättämiseen liittyvät etuudet	-	519
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet ¹⁾	1 574	1 247
Osakeperusteiset etuudet	235	55
Palkkiot hallituksen jäsenille	706	576
	7 834	8 777

¹⁾ Sisältää vain lisäeläkkeet.

Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen työsuhde-etuudet

Tuhatta €	Palkat ja palkkiot luontoisetuineen	Tulos- ja hankepalkkiot	Työsuhteen päättämiseen liittyvät etuudet	Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	Osakeperusteiset etuudet	Yhteensä
2019						
Toimitusjohtaja	1 074	276	-	444	372	2 167
Toimitusjohtajan sijainen ¹⁾	79	-	-	37	-	117
2018						
Toimitusjohtaja	1 076	348	-	503	-166	1 761
Toimitusjohtajan sijainen	469	163	519	101	159	1 411

¹⁾ Christoph de la Camp 28.2.2019 asti. 1.3.2019 alkaen Outokummulla ei ole ollut erikseen nimettyä toimitusjohtajan sijaista.

Toimitusjohtajan osalta lukuihin sisältyy lakisääteisen TyEL-lainsäädännön mukainen eläkekulu sekä Outokummun järjestämän maksupohjaisen eläkejärjestelyn kulu, joka on maksimissaan 25% toimitusjohtajan vuosiansioista ilman osakepalkkioita. Toimitusjohtajalla on oikeus jäädä eläkkeelle 63 vuoden ikäisenä.

Hallituksen jäsenten palkkiot

Tuhatta €	2019	2018
Puheenjohtaja Kari Jordan, 22.3.2018 alkaen	173	164
Puheenjohtaja Jorma Ollila, 22.3.2018 asti	-	2
Varapuheenjohtaja Heikki Malinen	103	77
Varapuheenjohtaja Olli Vaartimo, 27.3.2019 asti	3	97
Jäsen Kati ter Horst	80	77
Jäsen Eeva Sipilä	99	75
Jäsen Vesa-Pekka Takala, 27.3.2019 alkaen	77	-
Jäsen Pierre Vareille, 22.3.2018 alkaen	90	77
Jäsen Julia Woodhouse, 27.3.2019 alkaen	81	-
Jäsen Markus Akermann, 22.3.2018 asti	-	5
Jäsen Roberto Gualdoni, 22.3.2018 asti	-	2
	706	576

Lisätietoja ylimmän johdon työsuhde-etuuksista löytyy Hallinto- ja ohjausjärjestelmäselvityksen kappaleesta Palkitseminen.

32. Tytäryhtiöt 31.12.2019

	Maa	Konsernin omistus, %
Europe		
Outokumpu AS	Norja	100
Outokumpu B.V.	Alankomaat	100
Outokumpu Distribution France S.A.S.	Ranska	100
Outokumpu Distribution Hungary Kft.	Unkari	100
Outokumpu Distribution Polska Sp. z o.o.	Puola	100
Outokumpu Distribution UK Ltd.	Iso-Britannia	100
Outokumpu Europe Oy	*) Suomi	100
Outokumpu Ges.m.b.H.	Itävalta	100
Outokumpu India Private Limited	Intia	100
Outokumpu K.K.	Japani	100
Outokumpu Management (Shanghai) Co., Ltd.	*) Kiina	100
Outokumpu Middle East FZCO	Yhdistyneet Arabiemiirikunnat	100
Outokumpu Nirosta GmbH	Saksa	100
Outokumpu N.V.	Belgia	100
Outokumpu Prefab AB	Ruotsi	100
Outokumpu Press Plate AB	Ruotsi	100
Outokumpu PSC Benelux B.V.	Alankomaat	100
Outokumpu PSC Finland Oy	Suomi	100
Outokumpu PSC Germany GmbH	Saksa	100
Outokumpu (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100
Outokumpu S.A.	Espanja	100
Outokumpu (S.E.A.) Pte. Ltd.	Singapore	100
Outokumpu Service Center GmbH	Saksa	100
Outokumpu Shipping Oy	Suomi	100
Outokumpu S.p.A.	Italia	100
Outokumpu Stainless AB	Ruotsi	100
Outokumpu Stainless B.V.	Alankomaat	100
Outokumpu Stainless Oy	Suomi	100
Outokumpu Stainless Pty. Ltd.	¹⁾ Australia	100
Outokumpu Stainless Steel (China) Co. Ltd.	Kiina	100
Outokumpu Tornio Infrastructure Oy	Suomi	100

	Maa	Konsernin omistus, %
Americas		
Outokumpu Brasil Comercio de Metais Ltda.	Brasilia	100
Outokumpu Fortinox S.A.	Argentiina	100
Outokumpu Mexinox Distribution S.A. de C.V.	Meksiko	100
Outokumpu Mexinox S.A. de C.V.	Meksiko	100
Outokumpu Stainless USA, LLC	Yhdysvallat	100
ThyssenKrupp Mexinox CreateIT, S.A. de C.V.	Meksiko	100
Long Products		
Fagersta Stainless AB	Ruotsi	100
Outokumpu Stainless Bar, LLC	Yhdysvallat	100
Outokumpu Stainless Ltd	Iso-Britannia	100
Ferrochrome		
Outokumpu Chrome Oy	*) Suomi	100
Muu toiminta		
Outokumpu Americas, Inc.	Yhdysvallat	100
Outokumpu Distribution Benelux B.V.	Alankomaat	100
Outokumpu Holding Germany GmbH	*) Saksa	100
Outokumpu Holding Italia S.p.A.	Italia	100
Outokumpu Holding Nederland B.V.	*) Alankomaat	100
Outokumpu Mining Oy	Suomi	100
Outokumpu Stainless Holding GmbH	Saksa	100
Outokumpu Stainless Holdings Ltd	Iso-Britannia	100
Outokumpu Stainless UAB	Liettua	100
Québec Inc.	Kanada	100
Viscaria AB	*) Ruotsi	100
Visenta Försäkrings AB	Ruotsi	100

Outokummulla on lisäksi sivuliikkeitä Etelä-Koreassa, Isov-Britanniassa, Sveitsissä, Taiwanissa, Thaimaassa ja Vietnamissa.

Tytäryhtiöluettelo ei sisällä kaikkia holding-yhtiöitä eikä ns. lepääviä yhtiöitä.

Konsernin omistusosuus vastaa myös konsernin osuutta äänivallasta.

*) Emoyhtiö Outokumpu Oyj:n omistamat osakkeet

¹⁾ Nimi muutettu

Emoyhtiön tilinpäätös, FAS

Emoyhtiön tuloslaskelma

Milj. €	2019	2018
Liikevaihto	652	587
Hankinnan ja valmistuksen kulut	-555	-482
Bruttokate	97	105
Liiketoiminnan muut tuotot	17	87
Myyntin ja markkinoinnin kulut	-17	-17
Hallinnon kulut	-115	-110
Liiketoiminnan muut kulut	-0	-431
Liiketulos	-19	-367
Rahoitustuotot ja -kulut	16	187
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-3	-180
Tilinpäätössiirrot		
Konserniavustus	53	185
Poistoeron muutos	-0	1
Tuloverot	-0	-0
Tilikauden tulos	51	6

Suomalaisten säännösten mukaan konsernitilinpäätöksen lisäksi emoyhtiön tilinpäätös tulee esittää erikseen. Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu suomalaisen tilinpäätöskäytännön (FAS) mukaisesti. Emoyhtiö Outokumpu Oyj:n tuloslaskelman ja taseen erät ovat suurelta osin konsernin sisäisiä ja eliminoituvat konsernitilinpäätöksessä.

Emoyhtiön tase

Milj. €	2019	2018
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet	120	100
Aineelliset hyödykkeet	9	9
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	3 821	3 776
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	254	1 022
Osuudet osakkuusyrityksissä	17	27
Muut osakkeet ja osuudet	80	80
Muut sijoitukset	5	2
Sijoitukset yhteensä	4 176	4 906
Pysyvät vastaavat yhteensä	4 305	5 016
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	843	617
Myyntisaamiset	53	54
Siirtosaamiset	39	40
Muut saamiset	91	213
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	1 026	924
Rahat ja pankkisaamiset	272	23
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	1 298	947
VASTAAVAA YHTEENSÄ	5 603	5 962

Milj. €	2019	2018
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Osakepääoma	311	311
Ylikurssirahasto	720	720
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	2 123	2 123
Edellisten tilikausien tulos	113	169
Tilikauden tulos	51	6
Oma pääoma yhteensä	3 319	3 330
Tilinpäätössiirtojen kertymä		
Kertynyt poistoero	1	1
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	250	250
Vaihtovelkakirjalainat	-	250
Lainat rahoituslaitoksilta	405	12
Eläkelainat	103	137
Muut pitkäaikaiset lainat	0	1
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	758	650
Lyhytaikainen		
Vaihtovelkakirjalainat	250	-
Lainat rahoituslaitoksilta	6	36
Eläkelainat	40	3
Konsernipankkitilivelat	722	1 275
Muut lyhytaikaiset lainat	244	464
Ostovelat	208	163
Siirtovelat	13	10
Muut lyhytaikaiset velat	42	30
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	1 525	1 982
Vieras pääoma yhteensä	2 283	2 632
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	5 603	5 962

Emoyhtiön rahavirtalaskelma

Milj. €	2019	2018
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden tulos	51	6
Oikaisut		
Verot	0	0
Poistot	5	7
Arvon alentumiset	0	431
Aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	-5	-78
Korkotuotot	-68	-94
Osinkotuotot	-0	-171
Korkokulut	36	35
Varausten muutos	0	-1
Kurssierot	3	15
Konserniavustukset	-53	-185
Muut oikaisut	-1	1
	-83	-40
Käyttöpääoman muutos		
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos	-6	-10
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos	47	2
	41	-8
Saadut osingot	0	171
Saadut korot	75	89
Maksetut korot	-34	-36
Maksetut verot	-0	-0
	41	224
Liiketoiminnan nettorahavirta	51	183

Milj. €	2019	2018
Investointien rahavirta		
Investoinnit tytäryrityksiin sekä muihin osakkeisiin ja osuuksiin	-274	-398
Investoinnit aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	-0	-0
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-30	-78
Tytäryritysten ja muiden osakkeiden ja osuuksien myynnit ja muut vähennykset	239	255
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myynnit ja vähennykset	1	-10
Aineettomien hyödykkeiden myynnit ja vähennykset	11	27
Muiden pitkäaikaisten saamisten muutos	361	-125
Investointien nettorahavirta	308	-330
Rahavirta ennen rahoitusta	358	-147
Rahoituksen rahavirta		
Maksetut osingot	-62	-103
Omien osakkeiden hankinta	-	-17
Pitkäaikaisten lainojen nostot	473	250
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-76	-221
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-806	-540
Konserniavustukset	185	97
Muu rahoituksen rahavirta	176	643
Rahoituksen nettorahavirta	-109	108
Rahavarojen muutos	249	-39
Taseen mukainen rahavarojen muutos	249	-39

Laskelma emoyhtiön oman pääoman muutoksista

Milj. €	Osakepääoma	Ylikurssirahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1. 1. 2018	311	720	2 123	289	3 444
Tilikauden tulos	-	-	-	6	6
Osingonjako	-	-	-	-103	-103
Hankitut omat osakkeet	-	-	-	-17	-17
Oma pääoma 31. 12. 2018	311	720	2 123	175	3 330
Tilikauden tulos	-	-	-	51	51
Osingonjako	-	-	-	-62	-62
Oma pääoma 31. 12. 2019	311	720	2 123	164	3 319

Laskelma jakokelpoisista varoista 31. 12.

Milj. €	2019	2018
Edellisten tilikausien tulos	113	169
Tilikauden tulos	51	6
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	2 123	2 123
Jakokelpoiset varat 31. 12.	2 287	2 298

Emoyhtiön vastuusitoumukset

Milj. €	2019	2018
Muut pantit 31. 12.	13	13
Takaukset 31. 12.		
Tytäryhtiöiden puolesta		
Rahoituksen vakuudeksi	350	378
Kaupallisten sitoumusten vakuudeksi	3	2
Muiden sitoumusten vakuudeksi	26	28
Osakkuusyhtiöiden puolesta		
Rahoituksen vakuudeksi	4	4
Muut vastuut 31. 12.	14	19

Merkittävä osa Outokummun lainoista on vakuudellisia. Vakuutena on tiettyjen tytäryhtiöiden kiinteää omaisuutta.

Muut pantit koskevat Outokummun osakkeita Manga LNG Oy:ssä, jotka on pantattu Manga LNG Oy:n tiettyjen vastuiden vakuudeksi. Outokummun kokonaisvastuu vuoden 2019 lopussa oli 29 milj. euroa (31. 12. 2018: 33 milj. euroa), joka esitetään pantin ja takauksen ylittävältä osalta muissa vastuissa.

Outokumpu Oyj vastaa osakesarjaomistuksensa suhteessa Etelä-Pohjanmaan Voima Oy:ssä niistä kustannuksista, vastuista ja veloista, jotka edelleen kohdistuvat Tornion Voima Oy:n välittämään sähköön. Outokumpu Oyj:n vastuu Tornion Voima Oy:n nettoveloista vuoden 2019 lopussa oli noin 1 milj. euroa (31. 12. 2018: 2 milj. euroa). Nämä vastuut on esitetty muissa vastuissa.

Tilintarkastuskertomus

Outokumpu Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätös-standardien (IFRS) mukaisesti
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Tilintarkastuksen kohde

Olemme tilintarkastaneet Outokumpu Oyj:n (y-tunnus 0215254–2) tilinpäätöksen tilikaudelta 1. 1.–31. 12. 2019. Tilinpäätös sisältää:

- konsernin tuloslaskelman, konsernin laajan tuloslaskelman, konsernitaseen, konsernin rahavirtalaskelman, laskelman konsernin oman pääoman muutoksista ja konsernitilinpäätöksen liitetiedot, mukaan lukien konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet
- emoyhtiön tuloslaskelman, taseen, rahavirtalaskelman ja emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Riippumattomuus

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1-kohdassa

tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 6.

Tarkastuksen yleinen lähestymistapa

Yhteenveto

- Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus: 38 miljoonaa euroa
- Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen laajuuteen sisältyi kaikki merkittävät yhtiöt kattaen valtaosan konsernin liikevaihdosta, varoista ja veloista.
- Liikearvon arvostus
- Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvostus
- Vaihto-omaisuuden arvostus
- Järjestelmäympäristö ja sisäiset kontrollit
- Tytäryritysosakkeiden arvostus emoyhtiön tilinpäätöksessä

Osana tilintarkastuksen suunnittelua olemme määrittäneet olennaisuuden ja arvioineet riskiä siitä, että tilinpäätöksessä on olennainen virheellisyys. Eryteisesti olemme arvioineet alueita, joiden osalta johto on tehnyt subjektiivisia arvioita. Tällaisia ovat esimerkiksi merkittävät kirjanpidolliset arviot, joihin liittyy oletuksia ja tulevien tapahtumien arviointia.

Olennaisuus

Tarkastuksemme suunnitteluun ja suorittamiseen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Tilintarkastuksen tavoitteena on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena olennaista virheellisyttä. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä. Niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Perustuen ammatilliseen harkintaamme määritimme olennaisuuteen liittyen tiettyjä kvantitatiivisia raja-arvoja, kuten alla olevassa taulukossa kuvatun konsernitilinpäätökselle määritetyn olennaisuuden. Nämä raja-arvot yhdessä kvalitatiivisten tekijöiden kanssa auttoivat meitä määrittämään tarkastuksen kokonaislaajuuden ja yksittäisten tilintarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden sekä arvioimaan virheellisyyksien vaikutusta tilinpäätökseen kokonaisuutena.

Tilintarkastuskertomus

Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus	38 miljoonaa euroa
Olennaisuuden määrittämisessä käytetty vertailukohde	0,6% vuoden 2019 liikevaihdosta
Perustelut vertailukohteen valinnalle	Valitsimme olennaisuuden määrittämisen vertailukohteeksi liikevaihdon, koska se on käsityksemme mukaan konsernin nykyisessä tilanteessa tilinpäätöksen käyttäjien kannalta vakaa ja merkityksellinen suure mitattaessa konsernin tuloksellisuutta ja suorituskykyä. Koska konsernin tuloskehitys ei ole ollut tasainen, liikevaihtoa voidaan myös käyttää yleisesti hyväksyttynä vertailukohteenä. Valitsimme sovellettavaksi prosenttiosuudeksi 0,6%, joka on tilintarkastusstandardeissa yleisesti hyväksytyjen määrällisten rajojen puitteissa.

Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen laajuuden määrittäminen

Tilintarkastuksemme laajuutta määrittäessämme olemme ottaneet huomioon Outokumpu-konsernin rakenteen, toimialan sekä taloudelliseen raportointiin liittyvät prosessit ja kontrollit. Tilintarkastuksen laajuuteen ovat sisältyneet valmistustoimintaa harjoittavat yhtiöt Suomessa, Ruotsissa, Saksassa, Yhdysvalloissa, Meksikossa, Iso-Britanniassa ja Italiassa. Olemme edellä mainituissa yhtiöissä suorittajien tilintarkastustoimenpiteiden sekä konsernin tasolla suorittamiemme lisätarkastustoimenpiteiden kautta hankkineet riittävän määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konsernin taloudellisista tiedoista kokonaisuutena konsernitilinpäätöstä koskevan lausuntomme perustaksi.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksemme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Otamme kaikissa tilintarkastuksissamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän sisältyy arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyden riski.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Liikearvon arvostus

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot 2, 11 ja 14.

Konsernin liikearvo 31. 12. 2019 oli 466 miljoonaa euroa.

Liikearvo testataan vähintään vuosittain riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä. Liikearvon testauksessa käytettävä kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu käyttöarvoon. Käyttöarvo perustuu diskontattuihin vastaisiin rahavirtoihin, joita omaisuserän odotetaan kerryttävän. Käyttöarvolaskelmissa käytettävät tärkeimmät oletukset ovat diskonttokorko, terminaaliarvon kasvuvauhti, ruostumattoman teräksen kulutuksen maailmanlaajuinen kasvu sekä perushinnan kehitys.

Liikearvon määrä konsernin taseessa on suuri ja sen arvostukseen liittyy merkittävää johdon harkintaa. Näistä seikoista johtuen olemme määrittäneet liikearvon arvostuksen tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Liikearvon arvostuksen tarkastuksessa keskitimme johdon harkintaa edellyttäviin arvioihin. Arvioimme näiden asianmukaisuutta seuraavien toimenpiteiden avulla:

- Testasimme käyttöarvolaskelmissa käytettyjä menetelmiä vertaamalla niitä IAS 36 (Omaisuserien arvon alentuminen) mukaisiin vaatimuksiin ja tarkastimme laskelmien matemaattisen oikeellisuuden.
- Arvioimme rahavirtaennusteiden laatimisessa käytettyä prosessia esimerkiksi vertaamalla ennusteita hallituksen hyväksymiin keskipitkän aikavälin strategiaan suunnitelmiin ja ennusteisiin sekä testaamalla niiden perustana olevia keskeisiä oletuksia.
- Arvioimme, onko johdon tekemä herkkyyshanalyysi rahavirtaennusteeseen vaikuttavista keskeisistä tekijöistä asianmukainen, tarkastelemalla näissä keskeisissä oletuksissa tapahtuvien muutosten todennäköisyyttä.
- Vertasimme edellisen vuoden arvonalentumismallissa käytettyjä tilikauden arvioituja tuloslukuja toteutuneisiin tuloslukuihin saadaksemme vahvistusta johdon arvioiden luotettavuudelle.
- PwC:n arvonnääritysasiantuntija on arvioinut käytetyt diskonttokorot sekä soveltuvalta osin tehnyt vertailuja markkina- ja toimialakohtaisiin ennusteisiin.

Lisäksi arvioimme, onko konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 14 esitetty asianmukaiset tiedot.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvostus Konsernitilinpäätöksen liitetiedot 2 ja 12.

Konsernin aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvo 31. 12. 2019 oli 2 767 miljoonaa euroa, joka on 46% taseen loppusummasta ja 108% omasta pääomasta.

Yhtiön liiketoiminta on varsin pääomavaltaista ja on olemassa riski, että aineellisen käyttöomaisuuden kirjanpitoarvo on liian suuri. Kirjanpitoarvo testataan osana konsernin arvonalentumistestausta käyttämällä diskontattuihin rahavirtoihin perustuvaa mallia.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvo konsernin taseessa on suuri ja sen arvostukseen liittyy merkittävää johdon harkintaa. Näistä seikoista johtuen olemme määrittäneet aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvostuksen tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Arvioimme aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden testauslaskelmissa käytetyn menetelmän sekä näihin liittyvän johdon harkinnan ja arvioiden asianmukaisuutta.

Tarkastustyömme sisälsi myös aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden olemassaoloa ja arvostuksen oikeellisuutta varmistavien keskeisten kontrollien testausta. Tällaisia kontroleja ovat esimerkiksi lisäysten, vähennysten ja romutusten hyväksyminen, taloudellisten vaikutusaikojen arvioiminen sekä käyttöomaisuuskirjanpidon täsmäyttäminen kirjanpitoon.

Lisäksi suoritimme aineistotarkastustoimenpiteitä, joihin kuului esimerkiksi vuoden aikana hankittujen hyödykkeiden tarkastusta sekä käyttöomaisuuden poistojen tarkastamista pääasiassa analyttisten tarkastustoimenpiteiden avulla.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Vaihto-omaisuuden arvostus Konsernitilinpäätöksen liitetiedot 2 ja 21

Vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvo 31. 12. 2019 oli 1 424 miljoonaa euroa.

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Nettorealisointiarvo on arvioitu myyntihinta tavanomaisessa liiketoiminnassa vähennettynä valmiiksi saattamisesta ja myynnin toteuttamisesta aiheutuvilla arvioituilla menoilla. Outokumpun tärkein hyödykehintariski aiheutuu nikkelin ja muiden seosaineiden hintojen vaihtelusta. Suuri osa ruostumattoman teräksen myyntisopimuksista sisältää seosaineläusekseen, jolla pyritään pienentämään raaka-aineoston ja tuotteen toimittamisen eriaikaisuudesta aiheutuvaa hintariskiä. Riski on merkittävä, koska tuotannon läpimenoaika on pidempi kuin seosaineläusekseen perustana oleva aika. Näin ollen vain lähitulevaisuudessa myytävien tuotteiden myyntihinta on tiedossa. Sen vuoksi merkittävä osa kunkin myytävän tuotteen tulevasta myyntihinnasta arvioidaan nettorealisointiarvolaskelmissa johdon parhaan tietämyksen perusteella. Toteutuvat hinnat voivat nikkelin ja muiden seosaineiden hintojen vaihteluista johtuen poiketa merkittävästi hinnoista, joita on käytetty nettorealisointiarvolaskelmissa tilinpäätöspäivänä.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Tarkastustyöhömme kuului vaihto-omaisuuden arvostuksen oikeellisuutta ja olemassaoloa varmistavien keskeisten kontrollien testausta.

Lisäksi tarkastustyöhömme sisältyi muun muassa seuraavia toimenpiteitä:

- Tarkastimme raaka-aineiden hintoja ja keskeneräisiin tuotteisiin sisältyvien erien tuotekustannusten määrittämistä.
- Tarkastimme vaihto-omaisuuden nettorealisointiarvolaskelmat ja niissä käytetyt keskeiset oletukset.
- Arvioimme vaihto-omaisuuden epäkuranttiusvarauksen riittävyyttä ja niihin liittyvää johdon harkintaa.
- Osallistuimme fyysiseen inventointiin ja teimme riippumatonta tarkistuslaskentaa varmistuaksemme omaisuuserien olemassaolosta ja suoritettujen laskennan oikeellisuudesta.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Järjestelmäympäristö ja sisäiset kontrollit

Konsernin järjestelmäympäristö on hajanainen. Hajanaisesta järjestelmäympäristöstä aiheutuu riskejä, jotka liittyvät järjestelmiin pääsyn valvontaan, muutosten hallintaan ja eri järjestelmien väliseen tiedonsiirtoon, ja näin ollen olemme määrittäneet tämän tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.

Konserni on myös implementoimassa uutta globaalia toiminnanohjausjärjestelmää, joka otettiin käyttöön kahdessa maassa lokakuussa 2019. Tästä aiheutuu riskejä liittyen tilapäisesti lisääntyneeseen monimutkaisuuteen, uuden järjestelmän prosesseihin sekä uudessa järjestelmässä olevaan dataan.

Konsernitilinpäätöksen osalta ei ole EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettuja merkittäviä olennaisen virheellisuuden riskejä.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Toimenpiteemme, jotka vastasivat hajanaisesta järjestelmäympäristöstä aiheutuviin riskeihin, sisälsivät sekä IT-kontrollien testausta että yksittäisten tapahtumien tarkastusta.

Testasimme keskeisiin IT-järjestelmiin liittyviä kontroleja, jotka koskevat järjestelmiin pääsyä ja muutosten hallintaa. Lisäksi testasimme järjestelmien välisiin liittyviin ja eri järjestelmien väliseen tiedonsiirtoon liittyviä kontroleja.

Joihinkin keskeisiin järjestelmiin pääsyn valvontaan liittyvissä kontroleissa havaitsimme tiettyjä heikkouksia, jotka raportoimme konsernin johdolle. Havaintojen johdosta suoritimme yksittäisten tapahtumien tarkastusta alentaaksemme niistä johtuvia olennaisen virheellisuuden riskejä hyväksyttävän alhaiselle tasolle.

Testasimme uuden toiminnanohjausjärjestelmän implementointiin liittyviä kontroleja sekä uuden järjestelmän IT-kontroleja. Testasimme myös taloudellisen raportoinnin kannalta olennaisten datamigraatioiden täydellisyyttä ja oikeellisuutta.

Emoyhtiön tilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Tytäryritysosakkeiden arvostus emoyhtiön tilinpäätöksessä

Outokumpu Oyj:n tytäryritysosakkeiden arvo 31.12.2019 emoyhtiön suomalaisen tilinpäätös-normiston mukaisessa tilinpäätöksessä oli 3 819 miljoonaa euroa.

Tytäryritysosakkeiden arvostusta tarkastetaan osana konsernin arvonalentumistestausta käyttämällä diskontattuihin rahavirtoihin perustuvaa mallia.

Tytäryhtiösakkeiden arvo yhtiön taseessa on suuri ja niiden arvostukseen liittyä merkittävää johdon harkintaa. Näistä seikoista johtuen olemme määrittäneet tytäryhtiösakkeiden arvostuksen tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.

Tämä seikka on EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettu merkittävä olennaisen virheellisuuden riski.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Arvioimme testauslaskelmissa käytetyn menetelmän sekä näihin liittyvän johdon harkinnan ja arvioiden asianmukaisuutta seuraavien toimenpiteiden avulla:

- Arvioimme rahavirtaennusteiden laatimisessa käytettyä prosessia esimerkiksi vertaamalla ennusteita hallituksen hyväksymiin keskipitkän aika-välin strategiaan suunnitelmiin ja ennusteisiin ja testaamalla niiden perustana olevia keskeisiä oletuksia.
- Arvioimme, oliko johdon tekemä herkkyyssanalyysi rahavirtaennusteeseen vaikuttavista keskeisistä tekijöistä asianmukainen, tarkastelemalla näissä keskeisissä oletuksissa tapahtuvien muutosten todennäköisyyttä.
- Vertasimme edellisen vuoden arvonalentumismallissa käytettyjä tilikauden arvioituja tuloslukuja toteutuneisiin tuloslukuihin saadaksemme vahvistusta johdon arvioiden luotettavuudelle.
- PwC:n arvonmääritysasiantuntija on arvioinut käytetyt diskonttokorot sekä soveltuvilta osin tehnyt vertailuja markkina- ja toimialakohtaisiin ennusteisiin.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisäänteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonne. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoidimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koitua yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 21.3.2017 alkaen yhtäjaksoisesti 3 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömmme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että

- toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia.
- toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömmme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Yhtiökokouksen päätöksen perusteella annettavat lausumat

Hallituksen esitys voittovarojen käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 5. helmikuuta 2020

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Janne Rajalahti
(KHT)

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä 2019

Outokumpun selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmä sisältää tietoa yhtiön hallinnosta, palkitsemisesta ja riskeistä.

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä 2019

Sovellettavat säännökset ja organisaatorakenne

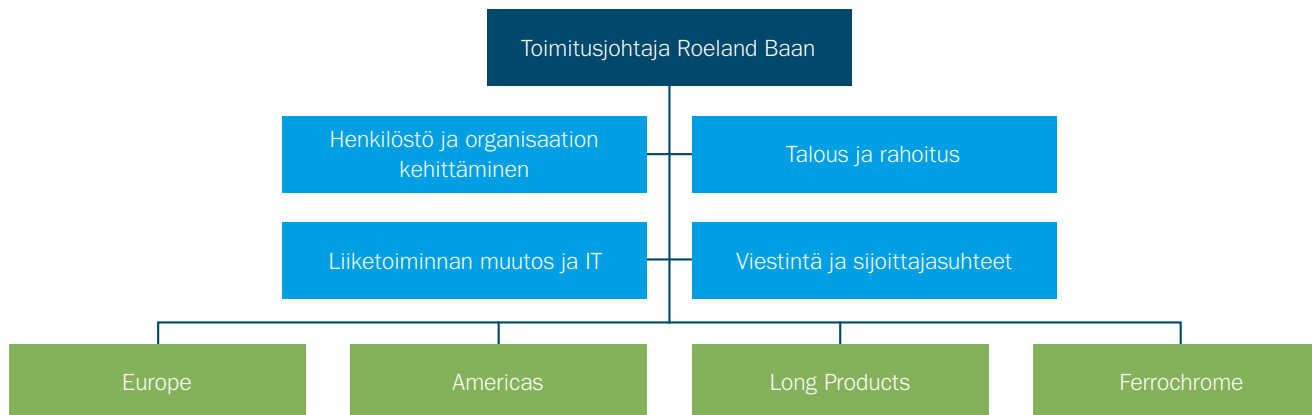
Outokumpu Oyj, Outokumpu-konsernin emoyhtiö, on Suomessa rekisteröity ja kotipaikkaansa pitävä julkinen osakeyhtiö, jonka osake on listattu Nasdaq Helsinki Oy:ssä. Outokumpu Oyj:n hallintoon ja johtamiseen sovelletaan suomalaisia osakeyhtiöitä koskevia lakeja ja sääntöjä, yhtiön yhtiöjärjestystä sekä yhtiön hallituksen vahvistamaa hallinto- ja ohjausjärjestelmää.

Outokumpu Oyj noudattaa 1.1.2020 voimaan astunutta [Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia](#). Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin antaa Arvopaperimarkkinayhdistys, ja Nasdaq Helsinki Oy on hyväksynyt sen osaksi sääntöjään.

Ylin vastuu konsernin hallinnosta ja toiminnasta on emoyhtiö Outokumpu Oyj:n hallintoelimillä, joita ovat yhtiökokous, hallitus ja toimitusjohtaja. Konsernin johtoryhmän jäsenet raportoivat toimitusjohtajalle ja tukevat ja avustavat toimitusjohtajaa konsernin toiminnan tehokkaassa johtamisessa. Viimeisin selvitys yhtiön hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä sekä muu ajantasainen tieto hallinto- ja ohjausjärjestelmiin liittyen on saatavilla [yhtiön verkkosivuilta](#).

Yhtiökokous kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Yhtiökokouksen yksinomaiseen päätösvaltaan kuuluvat Suomen osakeyhtiölain mukaisesti eräät tärkeitä päätökset, kuten yhtiöjärjestyksen muuttaminen, tilinpäätöksen vahvistaminen, osakepääoman korottaminen tai alentaminen, voitonjaosta päättäminen sekä hallituksen ja tilintarkastajien valinta.

Organisaatorakenne

Hallituksen kokoonpano ja tehtävät 31.12.2019

Hallituksen puheenjohtaja

s. 1956, Suomen kansalainen
Ekonomi, vuorineuvos
Outokummun hallituksen jäsen 2018–
Outokummun hallituksen puheenjohtaja 2018–
Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja

Työkokemus

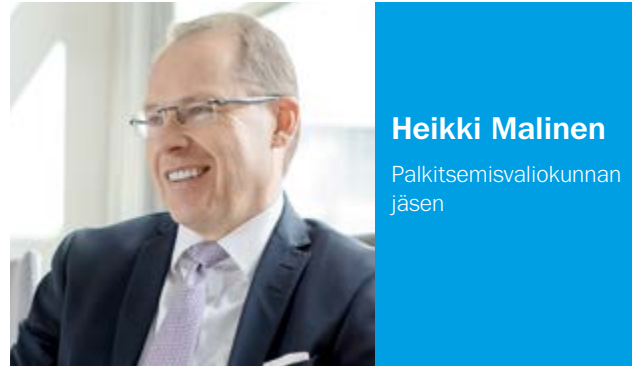
Toimitusjohtaja: Metsäliitto Osuuskunta 2004–2017
Pääjohtaja: Metsä Group 2006–2018
Puheenjohtaja, Metsä Board Oyj 2005–2018
Puheenjohtaja, Metsä Fibre Oy 2006–2017
Puheenjohtaja, Metsä Tissue Oyj 2004–2017

Luottamustoimet

Hallituksen varapuheenjohtaja: Nordea Bank Abp 2019–
Hallituksen varapuheenjohtaja: Nokian Renkaat Oyj 2018–
Hallintoneuvoston puheenjohtaja: Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma 2015–2019
Hallituksen puheenjohtaja: Keskuskauppakamari 2012–2016
Hallituksen jäsen (2005–2017), hallituksen varapuheenjohtaja (2005–2008, 2014–2017) ja hallituksen puheenjohtaja (2009–2011): Metsäteollisuus ry
Hallituksen jäsen (2005–2016) ja hallituksen varapuheenjohtaja (2009–2011, 2013–2014): Elinkeinoelämän keskusliitto (EK)

Riippumaton yhtiöstä ja sen merkittävistä osakkeenomistajista.

Hallituksen varapuheenjohtaja

s. 1962, Suomen kansalainen
Kauppatieteiden maisteri, MBA (Harvard)
Outokummun hallituksen jäsen 2012–
Hallituksen varapuheenjohtaja 2019–
Palkitsemisvaliokunnan jäsen

Työkokemus

Konsernijohtaja: Posti Group Oyj (ent. Itella Oyj) 2012–2019
Toimitusjohtaja: Pöyry Oyj 2008–2012
Strategiajohtaja, johtajiston jäsen: UPM-Kymmene Oyj, Helsinki 2006–2008

Luottamustehtävät

Hallituksen jäsen: Realia Group 2017–
Varapuheenjohtaja (2016–2018) ja hallituksen jäsen:
Palveluolajien työnantajat PALTA ry 2013–2019
Hallituksen jäsen: East Office of Finnish Industries 2012–2019
Riippumaton yhtiöstä ja sen merkittävistä osakkeenomistajista.

s. 1968, Suomen kansalainen
Kauppatieteiden maisteri, MBA (International Business)
Outokummun hallituksen jäsen 2016–
Tarkastusvaliokunnan jäsen

Työkokemus

Johtaja, Paperidivisioona: Stora Enso 2014–
Myyntijohtaja, Printing and Living -divisioona: Stora Enso 2013–2014
Myyntijohtaja, Office Paper, Printing and Reading: Stora Enso 2012–2013

Luottamustehtävät

Hallituksen jäsen: Climate Leadership Coalition 2019–
Varapuheenjohtaja (2019–) ja hallituksen jäsen: EURO-GRAPH asbl 2017–
Hallituksen jäsen: Metsäteollisuus ry 2015–
Riippumaton yhtiöstä ja sen merkittävistä osakkeenomistajista.

Eeva Sipilä

Tarkastusvaliokunnan
puheenjohtaja

s. 1973, Suomen kansalainen
KTM, CEFA
Outokummun hallituksen jäsen 2017–
Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja

Työkokemus

Talous- ja rahoitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen, Metso Oyj 2016–
Talous- ja rahoitusjohtaja, Cargotec Oyj 2008–2016
Sijoittajasuhde- ja viestintäjohtaja, Cargotec Oyj 2005–2008
Riippumaton yhtiöstä ja sen merkittävistä osakkeenomistajista.

Vesa-Pekka Takala

Tarkastusvaliokunnan
jäsen

s. 1966, Suomen kansalainen
Kauppätieteiden maisteri
Outokummun hallituksen jäsen 2019–
Tarkastusvaliokunnan jäsen

Työkokemus

Varatoimitusjohtaja: Metsäliitto Osuuskunta 2017–
Talousjohtaja (CFO): Metsä Group 2010–
Talous- ja rahoitusjohtaja ja toimitusjohtajan varamies,
johtoryhmän jäsen: Outotec Oyj 2009–2010

Luottamustoimet

Hallituksen jäsen: Metsä Tissue Oy 2018–
Hallituksen jäsen: Metsä Spring Oy 2018–
Hallituksen puheenjohtaja: Metsä Group Treasury Oy 2013–
Talous- ja verovaliokunnan jäsen: Metsäteollisuus ry 2017–
Valtuuskunnan jäsen: Helsingin kauppakorkeakoulun
tukisäätiö 2014–

Riippumaton yhtiöstä ja sen merkittävistä osakkeenomistajista.

Pierre Varelle

Palkitsemisvaliokunnan
jäsen

s. 1957, Ranskan kansalainen, Kunnialegioonan ansioritari,
heinäkuu 2003
Maisteri (Ecole Centrale Paris), Kauppätieteiden kandidaatti
(Sorbonne University) ja talous- ja rahoitustutkinto (Institut de
Contrôle de Gestion)
Outokummun hallituksen jäsen 2018–
Palkitsemisvaliokunnan jäsen

Työkokemus

Puheenjohtaja ja toimitusjohtaja 2012–2013 ja toimitusjohtaja
2013–2016: Constellium
Hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja: FCI SA
2008–2012
Operatiivinen johtaja: FCI SA 2007–2008

Luottamustoimet

Hallituksen puheenjohtaja: Société Bic SA 2018–
Hallituksen jäsen (2015–), tarkastusvaliokunnan jäsen
(2018–2019) ja nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan jäsen
(2019–): Verallia
Perustaja ja johtaja: The Varelle Foundation 2014–
Strategiavalioikunnan jäsen: CentraleSupélec 2008–2019

Riippumaton yhtiöstä ja sen merkittävistä osakkeenomistajista.

s. 1958, Englannin kansalainen
Humanististen tieteiden kandidaatti (historia)
Outokummun hallituksen jäsen 2019–

Työkokemus

Johtaja, Global Chassis Purchasing, Ford Motor Company
2016–2018

Johtaja, Global Power Train Components Purchasing, Ford Motor
Company 2012–2016

Johtaja, Ford of Europe Program Purchasing, Ford Motor
Company 2005–2011

Luottamustoimet

Neuvottelukunnan jäsen: Nexcel, BP/Castrolin autoteknologian
start-up 2019–

Riippumaton yhtiöstä ja sen merkittävistä osakkeenomistajista.

Lisätietoa hallituksen jäsenten työkokemuksesta ja
luottamustoimista [☞](#)

Hallitus arvioi jäsentensä riippumattomuuden ja raportoi
arvioinnin tuloksesta hallituksen kokouspöytäkirjassa. Kaikki
hallituksen jäsenet 31. 12. 2019 olivat riippumattomia yhtiöstä
ja sen merkittävistä osakkeenomistajista.

Hallituksen jäsenten ja heidän määräysvalta-yhteisöjensä Outokummun osakeomistukset ja osakeperustaiset oikeudet yhtiössä ja yhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvissa yhtiöissä 31. 12. 2019

Hallituksen jäsen	Osakkeiden määrä
Kari Jordan	122 474
Heikki Malinen	45 459
Kati ter Horst	23 375
Eeva Sipilä	24 823
Vesa-Pekka Takala	9 225
Pierre Vareille	34 206
Julia Woodhouse	9 225
Yhteensä	268 787

Hallituksen tehtävät ja nimeäminen

Hallituksen tavoitteena on ohjata Outokummun liiketoimintaa ja strategioita niin, että saavutetaan mahdollisimman suuri ja kestävä lisäarvon kasvu yhtiön osakkeenomistajille. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi hallituksen jäsenten odotetaan olevan käytettävissä resurssina ja antavan asiantuntemuksensa ja kokemuksensa yhtiön käyttöön. Yhtiön hallituksen tehtävät ja vastuut määräytyvät Suomen osakeyhtiölain sekä muun soveltuvan lainsäädännön pohjalta.

Hallituksella on yleistöimivalta kaikissa niissä asioissa, joita ei lain tai yhtiöjärjestyksen nojalla ole määrätty toisten toimielinten päätettäväksi tai tehtäväksi. Hallituksen yleisenä tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnon ja toiminnan järjestämisestä ja valvonnasta. Hallituksen tulee toimia kaikissa tilanteissa yhtiön edun mukaisesti.

Hallitus on vahvistanut itselleen työjärjestyksen, jossa se määrittelee tehtävänsä ja toimintaperiaatteensa. Hallituksen tehtävänä on erityisesti:

Koskien yhtiön liiketoiminnan ja strategioiden johtamista:

- Päättää Outokummun strategiasta ja Outokumpu-konsernin ("konserni") pitkän aikavälin tavoitteista ja valvoo niiden toteutusta;
- Päättää vuosittaisista liiketoimintasuunnitelmista ja valvoo niiden toteutumista;
- Päättää konsernin vuosittaisista investointirajoista, valvoo niiden toteutumista, seurata suoritusta ja päättää muutoksista;
- Päättää merkittävistä ja strategisesti tärkeistä investoinneista ja valvoo niiden toteutumista;
- Päättää merkittävistä ja strategisesti tärkeistä yrityskaupoista ja valvoo niiden toteutumista;
- Päättää kaikista merkittävistä rahoitusjärjestelyistä;
- Päättää muista konserniyhtiöiden sitoumuksista, jotka ovat liiketoiminnan laajuuden, rakenteen ja toimialan huomioiden arvoltaan tai luonteeltaan poikkeuksellisia.

Koskien yhtiön hallinnon ja toimintojen järjestämisestä:

- Nimittää ja erottaa toimitusjohtaja ja hänen mahdollinen varahenkilönsä, seurata toimitusjohtajan suoritusta ja päättää hallituksen palkitsemisvaliokunnan esityksen pohjalta toimitusjohtajan palvelussuhteen ehdoista, kuten kannustinjärjestelmästä;
- Nimittää ja erottaa Outokummun johtoryhmän jäsenet ja määrittää heidän vastuualueensa hallituksen palkitsemisvaliokunnan esityksen pohjalta;
- Seurata konsernin ylimpien johtamisresurssien riittävyyttä ja kohdentamista;
- Päättää konsernin liiketoimintaorganisaation merkittävistä muutoksista;
- Päättää konsernin eettisistä arvoista ja toimintatavoista;
- Varmistaa, että hallintomallia koskevat konserniohjeet ovat käytössä;

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

- Varmistaa, että yhtiön sisäpiiriasioiden hallinnointia koskevia periaatteita noudatetaan;
- Varmistaa, että yhtiöllä on muut hallituksen tarpeelliseksi katsomat, hallituksen velvollisuuksien ja valtuuksien piiriin kuuluvia asioita koskevat ohjeet.

Koskien yhtiökokouksessa päätettävien asioiden valmistelu:

- Vahvistaa osingonjakopolitiikka ja tehdä esitys osingonjaosta;
- Tehdä esitys yhtiökokoukselle koskien ulkopuolisen tilintarkastajan valintaa ja tälle maksettavia tilintarkastuspalkkioita;
- Tehdä muita esityksiä yhtiökokoukselle.

Koskien taloushallintoa ja riskienhallintaa:

- Käsitellä ja hyväksyä osavuositarkastukset, -selvitykset sekä tilinpäätökset;
- Valvoa konsernin toimintaan liittyviä merkittäviä riskejä ja riskienhallintaa;
- Varmistaa, että riittävät riskienhallintaa koskevat menettelytavat ovat käytössä;
- Seurata taloudellista asemaa, maksuvalmiutta ja velkojen maturiteettirakennetta;
- Seurata ja arvioida, kuinka yhtiön ja eri osapuolten väliset sopimukset ja muut oikeudelliset toimet noudattavat tavanomaisia liiketoiminnan ja markkinaehtojen vaatimuksia;
- Seurata konsernin valvontaympäristöä;
- Arvioida omaa toimintaansa säännöllisesti.

Hallitus on päätösvaltainen, kun yli puolet hallituksen valituista jäsenistä on läsnä. Hallituksen päätökseksi tulee se kanta, jota enemmän kuin puolet läsnä olevista jäsenistä kannattaa. Jos äännet menevät tasan, puheenjohtajan ääni ratkaisee.

Yhtiökokous valitsee puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muut hallituksen jäsenet tehtävänsä toimikaudeksi, joka päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen lopussa. Siten jokaisessa varsinaisessa yhtiökokouksessa valitaan aina koko

hallitus. Hallituksen jäsen voidaan milloin tahansa vapauttaa tehtävistään yhtiökokouksen päätöksellä. Hallituksen jäsenten valintaa koskevat ja ennen yhtiökokousta hallituksen tietoon tulleet ehdotukset yhtiökokoukselle julkistetaan silloin, kun ehdotuksen takana on vähintään 10% yhtiön kaikista osakkeista ja äänistä ja kun ehdotettu henkilö on suostunut tehtävään.

Yhtiöjärjestyksen mukaan hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään kaksitoista jäsentä. Vuoden 2019 varsinaisessa yhtiökokouksessa hallitukseen valittiin seitsemän jäsentä. Hallitus kokoontuu vähintään viisi kertaa vuodessa. Vuonna 2019 hallituksen kokouksia oli 10, ja jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti kokouksiin oli 100.

Hallituksen kokouksiin osallistuneiden jakauma

10 kokousta vuonna 2019	Osallistuminen
Kari Jordan	10/10
Heikki Malinen	10/10
Olli Vaartimo (27. 3. 2019 asti)	1/1
Kati ter Horst	10/10
Eeva Sipilä	10/10
Vesa-Pekka Takala (27. 3. 2019 alkaen)	9/9
Pierre Vareille	10/10
Julia Woodhouse (27. 3. 2019 alkaen)	9/9

Hallituksen monimuotoisuutta koskevat periaatteet

Hallituksen monimuotoisuus tukee konsernin visiota ja pitkän aikavälin tavoitteita. Outokumpu pitää tärkeänä, että hallitustyöskentelyssä toteutuu monimuotoisuus siten, että hallitukseen valitut henkilöt edustavat muun muassa eri ikäryhmiä ja erilaisia taustoja koulutuksen, kansainvälisyyden, ammatillisen osaamisen sekä yhtiölle olennaisilta teollisuudenaloilta hankitun kokemuksen suhteen ja että hallituksessa on tasapainoinen sukupuolijakauma. Osakkeenomistajien nimitystoimikunta ottaa monimuotoisuusperiaatteet huomioon valmistellessaan esityksiään yhtiökokoukselle, ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta julkaistaan selvitys vuosittain.

Tavoite hallituskokoonpanon tasapainoisesta sukupuolijakamasta saavutettiin vuonna 2019.

Hallituksen toimintakertomus on taloudellisen katsauksen sivulla 2.

Hallituksen valiokuntien kokoonpano ja toiminta

Hallitus on asettanut keskuudestaan kaksi pysyvää valiokuntaa ja vahvistanut niille työjärjestykset. Molemmat valiokunnat raportoivat hallitukselle.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokuntaan kuuluu vähintään kolme hallituksen jäsentä. Ainakin yhdellä valiokunnan jäsenellä tulee olla asianmukainen koulutus ja yritysrahoituksen, kirjanpidon tai tilintarkastuksen erityisosaaminen. Hallitus on vahvistanut tarkastusvaliokunnalle työjärjestyksen, jossa määritellään valiokunnan vastuut ja toimintaperiaatteet. Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on käsitellä tilinpäätöksiin, yrityksen taloudelliseen asemaan, tilintarkastukseen, tilintarkastajien palkkioihin, sisäiseen tarkastukseen ja lakien- ja säännöstenmukaisuuteen, sisäisten ja ulkoisten tarkastusten laajuuteen, konsernin verotukselliseen asemaan, konsernin rahoitusta koskeviin ohjeisiin ja muihin konsernin riskienhallintaa koskeviin toimintatapoihin liittyviä asioita yksityiskohtaisemmin kuin koko hallituksen on mahdollista tehdä. Lisäksi tarkastusvaliokunta valmistele hallitukselle suosituksen tilintarkastajien valinnasta ja palkkioista, joista päätetään yhtiökokouksessa. Tarkastusvaliokunta kokoontui vuoden 2019 aikana viisi kertaa, ja keskimääräinen jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 100.

Tarkastusvaliokunnan kokouksiin osallistuneiden jakauma

5 kokousta vuonna 2019	Osallistuminen
Olli Vaartimo (27. 3. 2019 asti)	1/1
Eeva Sipilä	5/5
Kati ter Horst	5/5
Vesa-Pekka Takala (27. 3. 2019 alkaen)	4/4
Julia Woodhouse (27. 3. 2019 alkaen)	4/4

Palkitsemisvaliokunta

Palkitsemisvaliokuntaan kuuluu hallituksen puheenjohtaja ja vähintään kaksi muuta hallituksen jäsentä. Hallitus on vahvistanut palkitsemisvaliokunnalle työjärjestyksen, jossa määritellään valiokunnan vastuut ja toimintaperiaatteet. Palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on käsitellä konsernin ylimmän johdon nimityksiä ja palkitsemisperiaatteita sekä valmistella hallitukselle näihin liittyviä suosituksia. Hallitus on valtuuttanut palkitsemisvaliokunnan päättämään Outokummun johtoryhmän jäsenten työsuhteen ehtoista ja etuuksista, lukuun ottamatta yhtiön toimitusjohtajaa. Palkitsemisvaliokunta valmistele palkitsemispolitiikan ja -raportin yhtiön hallintoelimille. Palkitsemisvaliokunta kokoontui vuoden 2019 aikana kahdeksan kertaa, ja keskimääräinen jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 100.

Palkitsemisvaliokunnan kokouksiin osallistuneiden jakauma

8 kokousta vuonna 2019	Osallistuminen
Kari Jordan	8/8
Heikki Malinen	8/8
Pierre Vareille	8/8

Tilapäiset työryhmät

Hallitus voi asettaa keskuudestaan myös tilapäisiä työryhmiä tiettyjen tehtävien hoitamista varten. Työryhmät raportoivat hallitukselle. Vuonna 2019 ei asetettu tilapäisiä työryhmiä.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta

Outokummun vuoden 2012 varsinainen yhtiökokous asetti osakkeenomistajien nimitystoimikunnan valmistelemaan vuosittain hallituksen jäseniä ja hallituspalkkioita koskevat ehdotukset yhtiökokoukselle.

Yhtiökokous on vahvistanut osakkeenomistajien nimitystoimikunnalle työjärjestyksen, joka on päivitetty viimeksi vuonna 2019. Työjärjestyksessä säädetään toimikunnan jäsenten nimittämisestä ja toimikunnan kokoonpanosta sekä määritellään toimikunnan tehtävät ja velvollisuudet.

Nimitystoimikunta koostuu viidestä jäsenestä. Jäsenistä neljä edustaa yhtiön suurimpia osakkeenomistajia ja yhtiön hallituksen puheenjohtaja toimii asiantuntijajäsenenä toimikunnan viidentenä jäsenenä.

Nimitystoimikuntaan nimetään vuosittain yhtiön neljän suurimman osakkeenomistajan edustajat. Yhtiön suurimmat osakkeenomistajat määräytyvät Yhtiön osakasluettelon perusteella, Nasdaq Helsingin elokuun viimeisen kaupankäyntipäivän jälkeisen omistustilanteen mukaisesti. Yhtiön osakasluettelo sisältää vain suomalaisen arvo-osuusjärjestelmään suoraan rekisteröityneet osakkeenomistajat. Voidakseen tulla nimetyksi nimitysvaliokuntaan, hallintarekisteröidyn osakkeenomistajan on rekisteröitävä omistuksensa suomalaisen arvo-osuusjärjestelmään ainakin yllä mainituksi määräytymispäiväksi.

Mikäli osakkeenomistaja, jolla on arvopaperimarkkinalain mukainen velvollisuus lukea omistukseensa myös muiden tahojen omistuksia ilmoittaessaan omistusosuutensa muutoksesta (liputusilmoitus), esittää viimeistään elokuun 31. päivänä yhtiön hallituksen puheenjohtajalle asiaa koskevan kirjallisen pyynnön, lasketaan tällaisen osakkeenomistajan ja muiden tahojen omistukset yhteen suurimpien osakkeenomistajien omistusosuuksien määrittelyssä.

Mikäli kahdella tai useammalla osakkeenomistajalla on sama määrä osakkeita siten, että neljää suurinta osakkeenomistajaa ei voida määritellä, ratkaistaan näiden osakkeenomistajien asema neljän suurimman joukossa arvalla.

Hallituksen puheenjohtajan tehtävänä on pyytää neljää suurinta osakkeenomistajaa kutakin nimeämään yksi jäsen nimitystoimikuntaan. Mikäli osakkeenomistaja ei halua käyttää nimeämisoikeuttaan, oikeus siirtyy seuraavaksi suurimmalle omistajalle, jolla muutoin ei olisi nimeämisoikeutta.

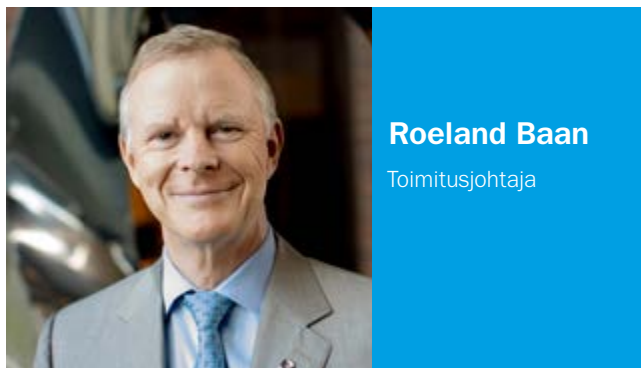
Toimikunnan jäsenten toimikausi päättyy vuosittain uuden nimitystoimikunnan tultua nimetyksi. Osakkeenomistaja voi painavasta syystä vaihtaa edustajansa toimikunnassa kesken toimikauden.

Nimitystoimikunnan tulee tehdä päätökset yksimielisesti. Mikäli yksimielisyyttä ei saavuteta, jäsenten tulee esittää omat ehdotuksensa yhtiökokoukselle yksin tai yhdessä muiden toimikunnan jäsenten kanssa.

Vuonna 2019 seuraavilla osakkeenomistajilla oli oikeus nimittää edustajia nimitystoimikuntaan: Solidium Oy, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, Kansaneläkelaitos ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen. Nämä osakkeenomistajat nimittivät seuraavat edustajansa nimitystoimikuntaan: Solidium Oy:n toimitusjohtaja Antti Mäkinen, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varman talousjohtaja Pekka Pajamo, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen toimitusjohtaja Jouko Pölonen ja Kelan sijoituspäällikkö Tuula Korhonen. Antti Mäkinen valittiin nimitystoimikunnan puheenjohtajaksi, ja Outokummun hallituksen puheenjohtaja Kari Jordan toimi sen asiantuntijajäsenenä. Nimitystoimikunta kokoontui kaksi kertaa, ja osallistumisprosentti oli 100. Nimitystoimikunta on toimitannut ehdotuksensa hallituksen kokoonpanosta ja hallituksen jäsenille maksettavista palkkioista Outokummun hallitukselle, joka on kirjannut ehdotukset vuoden 2020 yhtiökokouksutsoon.

Yhtiön ylin johto

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten ansioluettelot 31.12.2019

s. 1957, Alankomaiden kansalainen
Kauppatieteiden maisteri
Toimitusjohtaja 2016–
Konsernin johtoryhmän puheenjohtaja 2016–
Vastuualue: konsernin johtaminen, Ferrochrome-liiketoiminta-
alue, lakiasiat, konsernin hallinto- ja compliance-asiat,
turvallisuus ja työterveys sekä sisäinen tarkastus
Konsernin palveluksessa vuodesta 2016

Työkokemus

Johtaja – Europe-liiketoiminta-alue: Outokumpu Oyj 2016–2017
Johtaja ja toimitusjohtaja: Aleris Europe and Aasia 2013–2015
Johtaja ja toimitusjohtaja, Global Rolled and Extruded Products
-liiketoimintayksikkö: Aleris 2011–2013
Johtaja ja toimitusjohtaja, Eurooppa ja Aasia: Aleris 2008–2011

Luottamustehtävät

Hallituksen jäsen: Norsk Hydro ASA 2019–2020
Hallintoneuvoston jäsen: SBM Offshore N.V. 2018–
Hallituksen jäsen 2016– ja Varapuheenjohtaja 2017–:
International Stainless Steel Forum
Hallituksen jäsen: World Steel Association 2016–
Hallituksen jäsen 2015– ja Hallituksen työvaliokunnan jäsen
2018–: Eurofer

s. 1974, Suomen kansalainen
Valtiotieteiden maisteri
Talous- ja rahoitusjohtaja 2019–
Outokummun johtoryhmän jäsen 2019–
Vastuualueet: Taloushallinto, business controlling ja
liiketoiminta-analyysit, verotus, rahoitus, metallit ja
riskienhallinta sekä liiketoiminnan palvelukeskukset
Konsernin palveluksessa vuodesta 2019

Työkokemus

Executive Vice President, talousjohtaja: Ahlström-Munksjö 2018
Talousjohtaja: Munksjö 2015–2017
Talousjohtaja: Vacon 2013–2015

Luottamustoimet

Hallituksen jäsen (2017–) ja tarkastusvaliokunnan
puheenjohtaja (2018–): Uponor

s. 1975, Puolan kansalainen
eMBA, KTM
Johtaja – Europe 2018–
Konsernin johtoryhmän jäsen 2016–
Vastuualue: Europe-liiketoiminta-alue, globaali T&K ja
Operational Excellence -osa-alue
Konsernin palveluksessa vuodesta 2016

Työkokemus

Europeen tuotantojohtaja: Outokumpu Oyj 2016–2017
Johtaja, Steering Europe: ZF Friedrichshafen AG 2016
Johtaja, Steering Europe: TRW Automotive/ZF Group
2013–2016

Luottamustoimet

Hallituksen jäsen: Oras Group 2019–

s. 1967, Suomen kansalainen
Diplomi-insinööri
Johtaja – Americas 2019–
Konsernin johtoryhmän jäsen 2014–
Vastuualue: Americas-liiketoiminta-alue
Outokumpun palveluksessa vuodesta 2013

Työkokemus

Kaupallinen johtaja, Outokumpu Oyj 2018–2019
Europen myyntijohtaja, Outokumpu Oyj 2016–2019
Johtaja – EMEA, Outokumpu Oyj 2014–2016

s. 1970, Suomen kansalainen
Kauppätieteiden maisteri
Johtaja – Long Products 2014– & Konsernin kestävä kehitys 2019–
Konsernin johtoryhmän jäsen 2012–
Vastuualueet: Long Products -liiketoiminta-alue sekä Konsernin kestävä kehitys
Konsernin palveluksessa vuodesta 2011

Työkokemus

Johtaja – markkinointi, viestintä ja yritysvastuu: Outokumpu Oyj 2012–2014
Johtaja – markkinointi, viestintä ja sijoittajasuhteet: Outokumpu Oyj 2011–2012
Johtaja, markkinointi: Nokia Oyj 2009–2011

Luottamustoimet

Hallituksen jäsen: Teknologiateollisuus ry 2019–
Hallituksen jäsen: Metallinjalostajat ry 2019–

s. 1971, Englannin kansalainen
Kauppätieteiden kandidaatti, MBA
Europen toimitusketjujohtaja 2016–
Konsernin johtoryhmän jäsen 2015–
Vastuualue: Europe-liiketoiminta-alueen toimitusketju
Konsernin palveluksessa vuodesta 1993

Työkokemus

Johtaja – Quarto Plate: Outokumpu Oyj 2015–2016
Johtaja – Quarto Plate Europe: Outokumpu Stainless AB 2014–2015
Johtaja – Yrityskaupat ja -järjestelyt: Outokumpu Oyj 2012–2014

s. 1979, Saksan kansalainen
Kauppatieteiden maisteri
Liiketoiminnan muutos- ja IT-johtaja 2016–
Konsernin johtoryhmän jäsen 2015–
Vastuualue: Liiketoiminnan muutos ja IT
Konsernin palveluksessa vuodesta 2012

Työkokemus

Johtaja – APAC: Outokumpu Oyj 2015–2016
Talousjohtaja – APAC: Outokumpu Oyj 2015
Johtaja – konsernistrategia ja Business Excellence: Outokumpu Oyj 2012–2014

s. 1964, Suomen kansalainen
Valtiotieteiden maisteri
Viestintä- ja sijoittajasuhdejohtaja 2017–
Konsernin johtoryhmän jäsen 2017–
Vastuualue: viestintä, sijoittajasuhteet ja markkinointi
Konsernin palveluksessa vuodesta 2017

Työkokemus

Viestintä- ja markkinointijohtaja: Accenture Oy 2016–2017
Viestintäjohtaja: Metsä Group 2012–2015
Viestintä- ja sijoittajasuhdejohtaja: Tieto Oyj 2007–2012

s. 1966, Saksan kansalainen
Kauppatieteiden maisteri
Johtaja – henkilöstöhallinto ja organisaation kehittäminen 2016–
Konsernin johtoryhmän jäsen 2013–
Vastuualue: henkilöstöhallinto ja organisaation kehittäminen
Konsernin palveluksessa vuodesta 2013

Työkokemus

Johtaja – henkilöstöhallinto, IT, työterveys ja turvallisuus: Outokumpu 2013–2016
Johtaja – henkilöstöhallinto, työterveys ja turvallisuus ja yritysvastuu: Outokumpu Oyj 2013
Henkilöstöjohtaja: SAG Group GmbH 2012

Lisätietoa johtoryhmän jäsenten työkokemuksesta ja luottamustoimista [☑](#)

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten ja heidän määräysvalta-yhteisöjensä Outokummun osakeomistukset ja osakeperustaiset oikeudet yhtiössä ja yhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvissa yhtiöissä 31. 12. 2019

Johtoryhmän jäsen	Osakkeiden määrä
Roeland Baan	1 237 567
Pia Aaltonen-Forsell	0
Liam Bates	130 295
Maciej Gwozdz	189 313
Jan Hofmann	132 262
Reeta Kaukiainen	0
Olli-Matti Saksi	285 856
Johann Steiner	143 475
Kari Tuutti	166 579
Yhteensä	2 285 347

Lisätietoja johdon palkitsemisesta on s. 17 sekä erikseen julkaistussa palkka- ja palkkioselvityksessä.

Toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen

Toimitusjohtaja on vastuussa yhtiön operatiivisesta johtamisesta, jonka tavoitteena on turvata osakkeenomistajille yhtiön arvon merkittävä ja kestävä kasvu.

Toimitusjohtaja valmistelee päätöksiä ja muita asioita hallituksen kokouksia varten, kehittää konsernia yhdessä hallituksen kanssa päätettyjen tavoitteiden mukaisesti ja varmistaa hallituksen päätösten asianmukaisen täytäntönpäannon. Toimitusjohtajan velvollisuutena on lisäksi varmistaa, että konsernissa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä ja muita soveltuvia sääntöjä.

Toimitusjohtaja johtaa puhetta johtoryhmän kokouksissa. Toimitusjohtajan sijainen vastaa toimitusjohtajan velvollisuuksista, jos toimitusjohtaja on estynyt hoitamasta niitä itse. Konsernin talous- ja rahoitusjohtaja toimi toimitusjohtajan sijaisena 28. 2. 2019 asti. Toimitusjohtajalle ei ole nimitetty sijaista tällä hetkellä.

Johtoryhmä

Outokummun johtoryhmä avustaa toimitusjohtajaa Outokummun liiketoiminnan yleisessä johtamisessa. Johtoryhmän jäsenillä on laajat valtuudet toimia omien vastuualueidensa puitteissa, ja heillä on velvollisuus kehittää konsernin toimintoja hallituksen ja toimitusjohtajan asettamien tavoitteiden mukaisesti. Vuoden 2019 lopussa Outokummun johtoryhmän jäsenet toimivat yhtiössä seuraavissa asemissa:

- Toimitusjohtaja (konsernin johtaminen, Ferrochrome-liiketoiminta-alue, lakiasiat, konsernin hallinto- ja compliance-asiat, turvallisuus, työterveys sekä sisäinen tarkastus);
- Talous- ja rahoitusjohtaja (taloushallinto, business controlling ja liiketoiminta-analysit, verotus, rahoitus, metallit ja riskienhallinta sekä liiketoiminnan palvelukeskukset);
- Johtaja – Europe (Europe-liiketoiminta-alue, globaali T&K ja Operational Excellence)
- Johtaja – Americas (Americas-liiketoiminta-alue)
- Johtaja – Long Products (Long Products -liiketoiminta-alue, konsernin kestävä kehitys)
- Johtaja – Europen toimitusketjun hallinta (Europe-liiketoiminta-alueen toimitusketju)
- Liiketoiminnan muutos- ja IT-johtaja (liiketoiminnan muutos ja IT)
- Viestintä- ja sijoittajasuhdejohtaja (viestintä, sijoittajasuhteet ja markkinointi)
- Henkilöstöjohtaja (henkilöstöhallinto ja organisaation kehittäminen)

Johtoryhmä kokoontuu yleensä vähintään kerran kuukaudessa.

Sisäiset valvontamenettelyt ja riskienhallintajärjestelmät pääpiirteissään

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Suomen osakeyhtiölain ja listayhtiöiden hallinnointikoodin mukaan yhtiön hallitus vastaa yhtiön sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Tämän osion tarkoituksena on kuvata osakkeenomistajille ja muille asianosaisille, miten taloudellisen raportoinnin sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty Outokummussa. Pörssiyhtiönä konsernin on noudatettava monia eri säännöksiä. Jotta Outokumpu kykenisi täyttämään kaikki siihen sovellettavat vaatimukset, Outokummussa on käytössä taloudellisen raportoinnin ja sisäisen valvonnan periaatteet, jotka on jaettu koko organisaation tietoon.

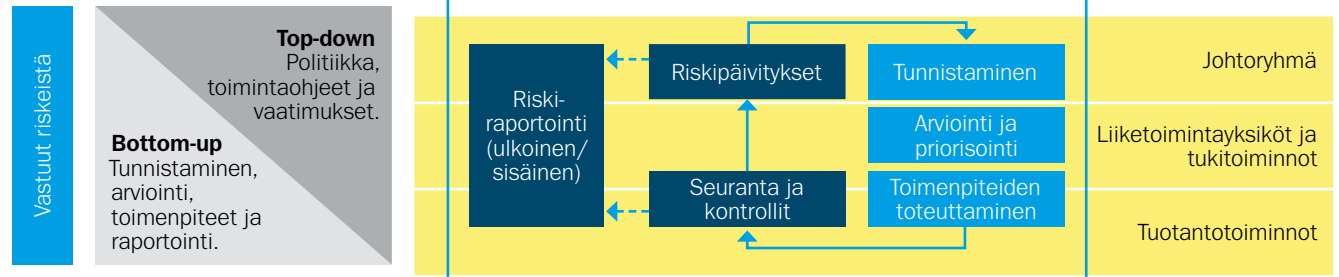
Valvontaympäristö

Outokummun valvontaympäristön perusta on konsernissa omaksuttu liiketoimintakulttuuri ja sen mukaiset toimintatavat. Outokummun valvontaympäristön muodostavat konsernin politiikat ja periaatteet, jotka määrittävät Outokummun organisaation toimintamallin. Näitä politiikkoja ja periaatteita ovat esimerkiksi konsernin yritysvastuupolitiikka ja eettiset periaatteet. Outokummun toimintaohjeessa (Code of Conduct) kuvataan konsernin perusarvoja sekä annetaan yhdenmukaisia käytännöllisiä ohjeita yhtiön esimiehille ja työntekijöille.

Outokummun suoritusjohtamisprosessi on keskeinen johdon tehtävä, jolla on tärkeä asema tehokkaan valvontaympäristön toteuttamisessa. Suunnittelu ja tavoitteiden asettaminen sekä operatiivisessa että taloudellisessa mielessä suoritetaan koko operatiivisessa organisaatiossa Outokummun liiketoiminnallisten tavoitteiden mukaisesti. Johto seuraa tavoitteiden saavuttamista säännöllisten johtamisraporttien ja seurantakousten avulla.

Vuonna 2019 Outokumpu toteutti erityisiä toimia taloudellisen raportoinnin valvonnan parantamiseksi ja käynnisti valvontaympäristön parannusohjelman taloudellisen raportoinnin, sisäisen valvonnan, lakien- ja säännöstenmukaisuuden ja toiminnallisten prosessien parantamiseksi ja kehittämiseksi konsernissa.

Riskienhallintaprosessi Outokummussa

Riskienhallinta

Outokumpu noudattaa toiminnassaan yhtiön hallituksen hyväksymää riskienhallintapolitiikkaa. Poliittikka määrittelee konsernin riskienhallinnan tavoitteet, lähestymistavat ja vastuualueet. Outokummun strategian tukemisen ohella riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa, arvioida ja pienentää riskejä osakkeenomistajien, asiakkaiden, toimittajien, henkilöstön, velkojien ja muiden sidosryhmien näkökulmasta.

Riskienhallintaorganisaatio

Hallitus vastaa Outokummun riskienhallinnasta. Toimitusjohtaja ja johtoryhmä vastaavat riskienhallinnan toimintatapojen määrittämisestä ja toteuttamisesta ja valvovat, että riskit otetaan huomioon strategia- ja liiketoimintasuunnittelussa.

Outokummun riskienhallinnan johtamisvastuu on Outokummun riskienhallinnan ohjausryhmällä, jota johtaa konsernin talous- ja rahoitusjohtaja. Liiketoiminta-alueet ja konsernitoiminnot ovat vastuussa liiketoimintaansa kuuluvien riskien hallinnasta. Riskienhallinnan ohjausryhmä ja hallitus käyvät säännöllisesti läpi keskeiset riskit ja riskienhallintatoimenpiteet. Konsernin rahoitus- ja riskienhallintatoiminnon tehtävänä on tukea riskienhallintapolitiikan täytäntöönpanoa, koordinoita riskienhallintatoimia ja laatia neljännesvuosittain riskiraportti konsernijohtolle, hallituksen tarkastusvaliokunnalle ja tilintarkastajille.

Riskienhallintaprosessi

Outokumpu on määritellyt riskiksi minkä tahansa asian, joka voi estää konsernin tavoitteiden saavuttamisen tai haitata sitä. Riskit voivat siis olla konsernin nykyiseen tai tulevaan toimintaan liittyviä uhkia, epävarmuustekijöitä tai menetettyjä mahdollisuuksia. Outokummun riskinottohalukkuus ja riskinkantokyky määritetään säännöllisesti suhteessa konsernin tulokseen, kassavirtaan ja pääomarakenteeseen. Riskienhallintaprosessi on olennainen osa yleistä johtamisprosessia ja se jakautuu neljään vaiheeseen: 1) riskien tunnistamiseen, 2) riskien arviointiin ja priorisointiin, 3) riskien pienentämiseen ja valvontaan sekä 4) raportointiin. Outokummun riskienhallintaprosessi on kaksisuuntainen: konsernin merkittävimpiä riskejä hallitaan ylhäältä alaspäin suuntautuvalla ohjauksella, ja alhaalta ylöspäin suuntautuva prosessi keskittyy operatiiviseen tasoon.

Outokummussa riskienhallintaprosessia seurataan ja valvotaan järjestelmällisesti eri organisaatiotasolla. Riskeihin kohdistetaan säännöllisiä katsauksia tietojen päivittämiseksi. Lisäksi tulosten ja riskikatsausten seuranta ja analysointi varmistavat täsmällisen tiedon saatavuuden sisäisesti liiketoiminta-alueiden johtoryhmille ja konsernin johtoryhmälle sekä ulkoisille tahoille, kuten osakkeenomistajille ja muille sidosryhmille. Riskien pienentämiseen tähtäävät toimet määritellään riskien tunnistamiseen sekä vaikutus- ja todennäköisyysarviointeihin perustuen.

Painopistealueet

Riskienhallinnan painopisteenä vuonna 2019 oli tunnistettujen riskien lieventämiseen tähtäävien toimien toteuttaminen tukien Outokummun velkojen vähentämiseen tähtäävää tavoitetta esimerkiksi keskittymällä käyttöpääoman hallintaan ja parantamalla riskienhallintaprosessin yleistä tehokkuutta. Lisäksi etenkin Euroopan vaikean markkinaympäristön takia tehtiin useita lieventäviä toimia Yhtiön tuloksen ja kassavirran turvaamiseksi.

Outokumpu jatkoi järjestelmällistä paloturvallisuuden ja vahingontorjunnan arviointiohjelmaa, jossa keskityttiin lieventävien toimien toteuttamiseen. Vuoden 2019 aikana suoritettiin noin kaksikymmentä sisäistä paloturvallisuuden ja vahingontorjunnan tarkastusta yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa.

Keskeiset vuonna 2019 toteutuneet riskit liittyivät alun perin Yhdysvaltojen terästullien aiheuttamiin vääristymiin ruostumattoman teräksen markkinoilla, jotka aiheuttivat negatiivisia vaikutuksia ruostumattoman teräksen hintoihin ja toimituksiin Euroopassa läpi vuoden. Lisäksi nikkelin hinnan vaihtelu vuoden aikana johti merkittävään volatiliteettiin (positiivisiin ja negatiivisiin vaikutuksiin) neljännesvuosittilinpäätöksissä. Lisäksi Americas-liiketoiminta-alueen riittämätön kannattavuus oli jälleen toteutunut riski vuonna 2019.

Taloudellisen raportoinnin sisäinen valvonta

Outokummun taloudellisen raportoinnin valvontaprosessi perustuu konsernin taloudellisen raportoinnin politiikkoihin, periaatteisiin ja ohjeisiin sekä konsernin vastuu- ja valtuusrakenteeseen. Taloudelliseen raportointiin liittyvien politiikkojen omistaja ja hyväksyjä on yleensä toimitusjohtaja ja talous- ja rahoitusjohtaja. Outokummun taloudellinen raportointi toteutetaan yhdenmukaisesti yhteisen tilikartan ja periaatteiden avulla.

Taloudellinen raportointi laaditaan kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti. Outokummun laskentaperiaatteet (OAP) ovat yhtiön soveltamisohjeistus IFRS:stä. Outokummun laskentaperiaatteiden ja muun taloudellisen raportoinnin ohjeistuksen tavoitteena on varmistaa

yhdenmukaiset taloudellisen raportoinnin prosessit ja käytännöt koko konsernissa. Taloudelliseen raportointiin liittyvät politiikat ja ohjeet arvioidaan säännöllisesti ja niitä tarkistetaan tarvittaessa. Vuoden 2019 raportointikauden alussa Outokumpu otti käyttöön uuden IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin. Käyttöönottoon sisältyi IT-pohjainen ratkaisu, joka kerää, arvioi ja raportoi IFRS 16 -standardin kannalta olennaista taloudellista tietoa konsernin vuokrasopimuksista. Vuonna 2018 Outokumpu otti käyttöön IFRS 15- ja IFRS 9 -standardit, sekä muutokset IFRS 2 -standardiin. Vuonna 2020 Outokumpu ottaa käyttöön ratkaisun, joka mahdollistaa tilinpäätöksen raportoinnin European Single Electronic Format (ESEF) -muodossa.

Konsernin emoyhtiön ja suomalaisten tytäryhtiöiden tilinpäätökset on laadittu Suomessa noudatettavan hyvän kirjanpitolavan mukaisesti, ja ulkomaiset tytäryhtiöt noudattavat paikallisia kirjanpitosääntöjä. Outokumpu noudattaa taloudellisessa raportoinnissaan myös Finanssivalvonnan, Nasdaq Helsingin ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) sääntöjä ja määräyksiä.

Taloudelliseen raportointiin liittyvien riskien tunnistaminen ja arviointi

Yhtiön taloudelliseen raportointiin liittyviä riskejä hallinnoidaan Outokummun riskienhallintaprosessin mukaisesti, ja ne on luokiteltu operatiivisiksi riskeiksi, joita voi aiheutua riittämättömien tai epäonnistuneiden sisäisten prosessien, työntekijöiden toiminnan, järjestelmien tai muiden tapahtumien, kuten väärinkäytösten tai rikosten, seurauksena. Taloudelliseen raportointiin liittyvät riskit tunnistetaan ja tyypillisesti arvioidaan riskityöpajoissa säännöllisesti. Merkittävimmät riskit raportoidaan tarkastusvaliokunnalle, joka arvioi ne säännöllisesti.

Valvontatoiminnot

Hallituksen ja tarkastusvaliokunnan lisäksi Outokummun operatiiviset johtoryhmät vastaavat taloudelliseen raportointiin sovellettavan sisäisen valvonnan järjestämisestä konsernin yksiköissä. Valvonnan tavoitteena on havaita, estää ja korjata mahdolliset virheet ja poikkeamat taloudellisessa

raportoinnissa. Valvontatoimilla pyritään myös varmistamaan, että valtuutusrakenteet on suunniteltu ja toteutettu niin, ettei niin kutsuttuja vaarallisia tehtävähdistelmiä pääsisi syntyämään (yksi henkilö ei voi suorittaa ja valvoa samaa toimintoa). Valvonta käsittää erilaisia toimia, kuten konsernin johdon ja liiketoiminta-alueiden johdon suorittamat taloudellisten raporttien tarkastukset, tilien täsmäytykset, raportoitujen lukujen loogisuusanalyysit, ennusteiden ja toteutumien vertailuanalyysit ja taloudellisen raportointiprosessin analyysit. Keskeinen tekijä on kuukausittaisen suoriutumisen seuraaminen suhteessa asetettuihin taloudellisiin ja operatiivisiin tavoitteisiin. Nämä valvontatoimet toteutetaan eri organisaatiotasoilla. Outokummun taloudellisen raportoinnin merkittävimmät erät ovat varastojen ja muiden käyttöpääomaerien arvostus ja raportointi sekä muut johdon harkintaa vaativat erät. Lisäksi vaikeassa markkinatilanteessa korostuu omaisuserien arvonlaskelmien ja niihin liittyvien herkkyysanalyysien merkitys. Niitä seurataan ja valvotaan tarkasti ja säännöllisesti sekä liiketoiminta-alueilla että konsernin tasolla.

Tietotekniikalla ja IT-ratkaisuilla on tärkeä asema sisäisen valvonnan rakenteiden asianmukaisessa varmistamisessa. Yhtiön konsolidointijärjestelmä varmistaa konsernin yksiköiden taloudellisen ja johdon raportoinnin oikea-aikaisuuden ja yhdenmukaisuuden sekä koko konsernin tehokkaan tilinpäätösprosessin. Outokummulla on lisäksi käynnissä liiketoiminnan muutosohjelma, jonka tavoitteena on kehittää ja parantaa liiketoimintakykyä sekä uudistaa hajanaista järjestelmäympäristöä. Tavoite saavutetaan pääasiassa yhtenäistämällä ja parantamalla konsernin liiketoiminnan ydinprosesseja ja toteuttamalla niitä tukevia järjestelmiä (esimerkiksi uusi toiminnanohjausjärjestelmä, ERP). Uuden ERP-järjestelmän sekä muiden siihen liittyvien IT-ratkaisujen käyttöönotto tapahtui vuoden 2019 aikana. Osana käyttöönottoa toteutettiin myös asianomaisiin liiketoimintaprosesseihin liittyvää sisäistä valvontaa painottaen järjestelmäpohjaisia valvontatoimia. Outokumpu on keskittänyt suuren osan taloushallintoa ja taloudellista raportointia liiketoiminnan palvelukeskuksiin (Global Business Services Centers), mikä mahdollistaa sisäisen valvonnan jatkokehityksen

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

ja yhdenmukaistamismahdollisuudet. Käynnissä oleva taloudellisen raportoinnin laatuun ja johdonmukaisuuteen liittyvä hanke toteutetaan vuonna 2020.

Viestintä ja tiedotus

Konserninlaajuiset politiikat ja periaatteet ovat kaikkien Outokummun työntekijöiden saatavissa. Taloudelliseen raportointiin liittyvät ohjeet annetaan tiedoksi kaikille asianomaisille. Tärkeimmät viestintäkanavat ovat Outokummun intranet, muut helposti käytettävissä olevat tietokannat ja sähköposti. Lisäksi järjestetään Controller-kokouksia kasvotusten. Säännöissä Finance and Business Services leadership team -kokouksissa jaetaan tietoa ja keskustellaan konsernin ajankohtaisista asioista.

Lisäksi Outokummussa on perustettu ohjausryhmiä (esim. riskienhallinnalle ja compliance-asioille), joissa käsitellään ja arvioidaan taloudellisen raportoinnin ja sisäisen valvonnan asioita. Ryhmiin kuuluu yleensä johtoasemassa olevia henkilöitä ja aihealueen asiantuntijoita. Ryhmien tavoitteena on varmistaa taloudellisten prosessien ja raportointikäytäntöjen yhtenäisyys koko konsernissa sekä taloudellisen raportoinnin tehokas sisäinen valvonta.

Seuranta

Outokummun konserniyhtiöiden johto ja taloushallinto- ja controller-toimintojen henkilöstö vastaavat taloudelliseen raportointiin liittyvän sisäisen valvonnan seurannasta. Sisäinen tarkastus toiminnallaan valvoo asianmukaisen valvontaympäristön olemassaoloa konserninlaajuisesti. Seurantaan ja valvontaan osallistuvat myös riskienhallintatoiminto, compliance-toiminto sekä ulkoinen tarkastus. Seurantaan liittyvät havainnot raportoidaan säännöllisesti tarkastusvaliokunnalle ja konsernin johtoryhmälle.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on itsenäinen ja puolueeton varmistus-, valvonta- ja konsultointitoiminto konsernin sisällä. Sen tarkoituksena on tuottaa lisäarvoa, parantaa toimintoja sekä seurata

ja tukea organisaatiota tavoitteiden saavuttamisessa. Tarkasti ja järjestelmällisesti toimiva sisäinen tarkastus määrittää, ovatko hallintoprosessit ja sisäinen valvontajärjestelmä sekä hallituksen ja johtoryhmän suunnittelema ja edustama riskienhallintajärjestelmä tehokkaita ja vaikuttavia. Pääperiaate on, että suurissa yksiköissä vieraillaan vähintään kerran vuodessa, keskikokoisissa yksiköissä kerran kahdessa–kolmessa vuodessa, pienemmissä yksiköissä kerran kolmessa–neljässä vuodessa ja myyntiyksiköissä kerran viidessä vuodessa.

Lahjomattomasti ja vastuullisesti toimiva sisäinen tarkastus tuottaa hallintoelimille ja ylimmälle johdolle arvoa tiedon sekä riippumattomien neuvojen suorana ja puolueettomana lähteenä. Lisäksi sisäinen tarkastus seuraa konsernin periaatteiden, politiikkojen ja ohjeiden noudattamista ja tutkii vilpilliset ja määräysten vastaiset menettelyt ja toimet. Sisäinen tarkastus toimii tarkastusvaliokunnan ja johtoryhmän puolesta ja raportoi suoraan tarkastusvaliokunnalle ja johtoryhmälle mutta on toiminnallisesti toimitusjohtajan alaisuudessa. Tarkastusvaliokunta hyväksyy vuosittaisen sisäisen tarkastussuunnitelman.

Vuonna 2019 sisäinen tarkastus teki 15 suunniteltua toimintojen tarkastusta muun muassa Outokummun Global Business Services Americas -toiminnossa Mexicossa, konsernifunktion Raakamateriaalien hankinta -yksikössä, sekä Outokummun tytäryhtiöiden tarkastuksia Intiassa ja Australiassa. Kaikkien tarkastusten ja niiden riskiarviointien tulokset on raportoitu kirjallisesti. Outokummun toimintaohjeen ja yritysvastuupolitiikan näkökulmasta ei tunnistettu Outokumpu Oyj:n kannalta olennaisia riskejä. Sisäisen tarkastuksen suunnitelma vuodelle 2020 kattaa kaikki suurimmat tuotantopaikat, valitut palvelukeskukset ja myyntitoimistot sekä osan konsernin tukifunktioista.

Compliance-asioden vahvistamiseksi Outokumpu otti käyttöön vuonna 2019 ulkoisesti operoidun SpeakUp-raportointikanavan, jonka kautta on mahdollista raportoida vakavista väärinkäytöksistä luottamuksellisesti ja, jos tarpeen, anonyymisti. SpeakUp korvasi aiemmin käytetyn Helpline-kanavan. SpeakUp-kanava on saatavilla sisäisesti yhtiön intranet-sivuilta sekä ulkoisesti

yhtiön verkkosivuilta. Vuonna 2019 tehtiin kuusitoista suunnittelematonta tutkintaa epäilyistä rikkomuksista. Kuusi tapausta ilmoitettiin Helpline-palvelun kautta ja kymmenen tapausta tuli ilmi muiden kanavien kautta. Sisäinen tarkastus havaitsi pienen määrän tapauksia, joissa esiintyi epärehellistä käytöstä, mutta tapaukset eivät olleet taloudellisesti merkittäviä. Useat sähköpostihuijausten yritykset eivät aiheuttaneet yhtiölle vahinkoa.

Lakien- ja säännöstenmukaisuus

Outokumpu on vahvasti sitoutunut korkeimpiin eettisiin periaatteisiin ja noudattaa toimintamaissaan sovellettavia lakeja ja säännöksiä sekä tekemiään sopimuksia ja sitoumuksia. Nämä eettiset periaatteet on esitetty Outokummun toimintaohjeessa (Code of Conduct). Siinä annetaan myös yhteistä työskentelytapaa koskevia ohjeita, joiden avulla pyritään varmistamaan, että kaikki työntekijät noudattavat Outokummun eettisiä periaatteita. Outokummun lakiasiat-, konsernihallinto- ja compliance-toiminto vastaa compliance-ohjelman hallinnasta ja jatkuvasta kehittämisestä. Outokummun compliance-ohjelmasta kerrotaan tarkemmin englanniksi Outokumpua ja yhteiskuntaa käsittelevässä osiossa yhtiön verkkosivuilla. Lakiasiat-, konsernihallinto- ja compliance-toiminto raportoi toimitusjohtajalle. Lisäksi se raportoi Outokummun johtoryhmälle sekä suoraan hallituksen tarkastusvaliokunnalle lakien- ja säännöstenmukaisuuteen (compliance) liittyvissä asioissa. Lakien- ja säännöstenmukaisuuteen liittyviä asioita käsitellään myös säännöllisesti compliance-ohjausryhmässä, johon kuuluvat toimitusjohtaja, talous- ja rahoitusjohtaja, henkilöstöjohtaja, konsernin lakiasiaintojohtaja ja Group Compliance Officer. Compliance-ohjausryhmä kokoontui vuoden 2019 aikana neljä kertaa.

Sisäpiirihallinto

Outokumpu Oyj noudattaa konsernia ja sen työntekijöitä koskevissa sisäpiiriasioissa yhtiön sisäpiirisääntöjä sekä sisäpiiriasioita koskevia lakeja ja säännöksiä, kuten EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetusta, Suomen arvopaperimarkkinalakia ja Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta.

Lisäksi EU:n asetus energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja läpinäkyvyydestä sisältää samantapaisia määräyksiä kuin markkinoiden väärinkäyttöasetus energiatuotteiden tukkumyyntiin liittyvän sisäpiiritiedon osalta. Koska Outokumpu on osapuolena energian tukkumarkkinoilla, yhtiön sisäpiirisääntöjä noudatetaan soveltuvin osin energiaan liittyvissä sisäpiirikysymyksissä.

Markkinoiden väärinkäyttöasetuksen tarkoittamia johtotehtävissä toimivia henkilöitä Outokummussa ovat yhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja muut Outokummun johtoryhmän jäsenet (”johtohenkilöt”). Johtohenkilöt ja heidän lähipiiriinsä kuuluvat henkilöt tai yhtiöt ovat niin kutsuttuja ilmoitusvelvollisia. Outokumpu ylläpitää ei-julkista luetteloa ilmoitusvelvollisista.

Outokumpu noudattaa 30 vuorokauden rajoitusaikaa (nk. suljettu ikkuna) ennen yhtiön osavuositarkastuksen, välitilinpäätöksen tai vuositilinpäätöksen julkistamista, julkistamispäivän lisäksi. Suljetun ikkunan aikana johtohenkilöt, kaupankäynnin rajoitusten kohteena olevat henkilöt tai heidän holhouksessaan olevat vajaavaltaiset henkilöt eivät saa harjoittaa omaan tai kolmannen osapuolen lukuun suoraan tai epäsuorasti kaupankäyntiä yhtiön osakkeilla tai velkainstrumenteilla tai johdannaisilla tai muilla niihin liittyvillä rahoitusinstrumenteilla. Hankekohtaisista sisäpiiriläisistä pidetään erillisiä, ei-julkisia sisäpiirirekistereitä. Tällaiseen hankekohtaiseen sisäpiiriin kuuluvat henkilöt, jotka tehtävässään saavat tietoonsa yhtiötä koskevia tietoja sellaisesta hankkeesta, joka toteutuessaan on omiaan olennaisesti vaikuttamaan yhtiön julkisen kaupankäynnin kohteena olevien arvopapereiden arvoon.

Yhtiöllä on velvollisuus tiedottaa yleisölle mahdollisimman pian sisäpiiritiedosta, joka koskee suoraan yhtiötä, ellei yhtiö ole päättänyt, että sisäpiiritiedon julkaisemista viivästetään sovellettavien sisäpiirisääntönsien mukaisesti. Sisäpiiritiedon julkaisu tapahtuu yhtiön tiedonantopolitiikan mukaisesti.

Sisäpiiriasioiden ohjauksesta ja valvonnasta vastaa Outokummun lakiasioista, konsernihallinnosta ja compliance-asioista vastaava johtaja.

Lähipiiriliiketoimet

EU:n toinen osakkeenomistajien oikeuksia koskeva direktiivi, kansainvälinen tilinpäätösstandardi IAS 24, osakeyhtiölaki ja arvopaperimarkkinalaki sekä Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi muodostavat ensisijaisen oikeudellisen kehyksen Outokummun ja sen lähipiirien kannalta olennaisten lähipiiriliiketoimien periaatteille.

Lähipiirin määritelmä ja lähipiiriluettelon ylläpito

Outokumpu Oyj:n lähipiiri määritellään kansainvälisen tilinpäätösstandardin IAS 24 mukaisesti. Lähipiirin muodostavat muun muassa yhtiön tytäryhtiöt, emoyhtiön hallituksen ja johtoryhmän jäsenet sekä näiden lähipiiriin kuuluvat henkilöt ja yhtiöt. Yhtiön lakiasiat-, konsernihallinto- ja compliance-toiminto ylläpitää luetteloa Outokumpu Oyj:n lähipiiristä ja päivittää sitä säännöllisesti.

Lähipiiriliiketoimien arviointi

Lähipiiriliiketoimi on Outokumpu Oyj:n ja sen lähipiiriin lukeutuvan osapuolen välillä tapahtunut liiketoimi. Liiketoimet yhtiön ja sen lähipiirin välillä ovat sallittuja, jos ne edistävät yhtiön aikomuksia ja etua sekä ovat kaupallisesti oikeutettuja.

Liiketoimet, joita ei ole toteutettu tavanomaisten liiketoimintakäytäntöjen tai markkinaehtojen vaatimusten mukaisesti, tarvitsevat erityisen hyväksynnän Outokummun hyväksymispolitiikan mukaisesti. Tällaiset liiketoimet viedään yhtiön johdon arvioitaviksi ja ne tarkistetaan lähipiiriluetteloon verraten. Liiketoimet, joita ei ole toteutettu Outokummun tavanomaisten liiketoimintakäytäntöjen mukaisesti, tarvitsevat Outokumpu Oyj:n hallituksen päätöksen. Liiketoimi, jonka katsotaan olevan Outokumpu Oyj:n osakkeenomistajien kannalta merkittävä, tulee julkaista. Hallituksen päätöksenteossa otetaan huomioon eturistiriidat, sillä hallituksen jäsen ei voi osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon. Hallituksen jäsenet eivät voi myöskään osallistua päätöksiin, jotka koskevat heidän lähipiirinsä kanssa tehtäviä liiketoimia, jos kyseinen liiketoimi ei ole osa yhtiön tavanomaisia liiketoimintakäytäntöjä tai toteutettu markkinaehtojen mukaisesti.

Lähipiiriliiketoimien valvonta ja raportointi

Outokumpu Oyj:n tilintarkastusvaliokunta valvoo arviointiprosessia. Lähipiiriliiketoimista raportoidaan tarkastusvaliokunnalle säännöllisesti. Outokumpu Oyj:n taloustoiminto valvoo lähipiiriliiketoimia säännöllisesti ja takautuvasti osan yhtiön raportointi- ja valvontakäytäntöjä. Yhtiön ja sen lähipiirin välillä toteutuneista lähipiiriliiketoimista kerrotaan osana konsernitilinpäätöstä.

Tilintarkastajat

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiöllä on oltava vähintään yksi ja enintään kaksi tilintarkastajaa. Tilintarkastajien on oltava KHT-tilintarkastajia tai tilintarkastusyhteisöjä, joiden nimeämien päävastuullisten tilintarkastajien on oltava KHT-tilintarkastajia. Tilintarkastajien on oltava yhtiöstä riippumattomia.

Hallituksen velvollisuutena on tehdä ehdotus varsinaiselle yhtiökokoukselle tilintarkastajan valinnasta ja palkkioista. Yhtiökokous valitsee tilintarkastajan toimikaudeksi, joka päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen lopussa. Tilintarkastajien valintaa koskeva ja ennen yhtiökokousta hallituksen tietoon tullut ehdotus yhtiökokoukselle julkistetaan silloin, kun ehdotuksen takana on vähintään 10% yhtiön kaikista osakkeista ja äänistä ja ehdotettu henkilö tai yhteisö on suostunut tehtävään.

Yhtiön tilintarkastajat antavat yhtiön osakkeenomistajille lain edellyttämän tilintarkastuskertomuksen yhtiön vuositilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi tilintarkastajat raportoivat säännöllisesti havainnoistaan tarkastusvaliokunnalle ja vähintään kerran vuodessa koko hallitukselle. Emoyhtiö Outokumpu Oyj:n tilintarkastusyhteisönä toimii PricewaterhouseCoopers Oy, päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT Janne Rajalahti. PricewaterhouseCoopers Oy vastaa myös tilintarkastustyön ohjeistuksesta ja koordinoinnista koko konsernin osalta. PricewaterhouseCoopers Oy valittiin konsernin tilintarkastusyhteisöksi 27.3.2019 pidetyssä varsinaisessa yhtiökokouksessa ja on ollut yhtiön tilintarkastaja kolme perättäistä kautta. Sekä Outokumpu että PricewaterhouseCoopers Oy korostavat vaatimusta tilintarkastajien riippumattomuudesta tarkistamistaan yhtiöistä.

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

PwC-verkoston riippumattomuuspolitiikka perustuu IESBA:n (International Ethics Standards Board for Accountants) eettisiin sääntöihin.

Outokummun hallituksen tarkastusvaliokunta seurasi jatkuvasti PricewaterhouseCoopers Oy:ltä maailmanlaajuisesti ostettavien tilintarkastukseen liittymättömien palveluiden määrää. Tilintarkastajille maksetut palkkiot olivat vuonna 2019 yhteensä 3,1 milj. euroa, josta tilintarkastukseen liittymättömiä palveluja oli 0,7 milj. euroa. ■

Palkitseminen

Hallitus

Outokummun vuoden 2019 varsinaisen yhtiökokouksen vahvistamat vuotuiset palkkiot hallituksen jäsenille ovat 160 000 euroa hallituksen puheenjohtajalle, 90 000 euroa varapuheenjohtajalle ja 70 000 euroa muille hallituksen jäsenille. Vuoden 2019 varsinaisen yhtiökokouksen päätöksen mukaan 40% vuotuisista palkkioista maksetaan markkinoilta ostettuina yhtiön osakkeina julkisessa kaupankäynnissä muodostuneen hinnan mukaisesti ja sovellettavien sisäpiirisäännöksiin mukaisesti.

Vuosipalkkio maksetaan kerran vuodessa, eivätkä hallituksen jäsenet ole oikeutettuja muihin osakepohjaisiin palkkioihin. Vuosipalkkion lisäksi kaikille hallituksen jäsenille maksetaan kokouspalkkiona 600 euroa/kokous ja 1 200 euroa/kokous, jos kokous pidetään hallituksen jäsenen asuinmaan ulkopuolella.

Toimitusjohtaja

Palkka ja luontaisedut

Toimitusjohtajan palkkio koostuu peruspalkasta, verollisista luontaiseduista (asuntoetu, autoetu, puhelinetu, eläke sekä terveyskulu- ja henkivakuutus), osakepalkkio-ohjelmasta ja vuotuisista lyhyen aikavälin kannustinpalkkiosta, jonka hallitus määrittää yhtiön keskeisten tavoitteiden perusteella.

Vuodelle 2019 asetettujen tavoitteiden perusteella maksettava lyhyen aikavälin kannustinpalkkio on tavoitetasoltaan 60% ja maksimissaan 120% toimitusjohtajan perusvuosipalkasta. Vuoden 2019 lyhyen aikavälin kannustinpalkkion tavoitteet oli korollinen nettovelka ja mission toteutumiseen liittyvät mittarit.

Eläke-edut ja toimisuhteen ehdot

Hallinto- ja ohjausjärjestelmämme mukaisesti toimitusjohtaja voi jäädä eläkkeelle täytettyään 63 vuotta, mutta siihen ei ole velvoitetta. Hän kuuluu TyEL-eläkejärjestelmän piiriin, minkä lisäksi hänellä on maksuperusteinen lisäeläke, jonka vakuutusmaksu on 25% toimitusjohtajan vuosiansioista ilman osakepalkkioita.

Toimitusjohtajan johtajasopimus on voimassa toistaiseksi. Toimitusjohtajasopimus ei sisällä erillistä irtisanomiskorvausta, ja irtisanomisaika on kolme kuukautta molempien sopijapuolten osalta.

Muut johtoryhmän jäsenet

Palkka ja luontaisedut

Johtoryhmän jäsenille maksettava vuodelle 2019 asetettujen tavoitteiden mukaan määräytyvä lyhyen aikavälin kannustinpalkkio perustui käyttökatteeseen, korolliseen nettovelkaan, työturvallisuuteen ja henkilökohtaisiin tavoitteisiin. Enimmäispalkkio oli 50–80 prosentin välillä vuotuisesta peruspalkasta vastaavien tehtävien paikallisen markkinakäytännön mukaisesti.

Johtoryhmän jäsenet ovat mukana myös Outokummun johdon osakeperusteisissa kannustinohjelmissa. Konsernin pääjohtajalle tai johtoryhmän jäsenille ei makseta erillistä korvausta johtoryhmän tai konsernin muiden sisäisten hallintoelinten jäsenyydestä.

Eläke-edut ja toimisuhteen ehdot

Johtoryhmän jäsenten osalta irtisanomisaika on kuusi kuukautta työntekijän ja joko kaksitoista kuukautta yhtiön osalta ilman erillistä irtisanomiskorvausta, sisältäen mahdollisuuden lopettaa palkanmaksu, jos johtaja löytää uuden työpaikan ennen irtisanomisajan päättymistä, tai irtisanomisajan palkka ja erokorvaus vastaavat yhteensä enintään 18 kuukauden peruspalkkaa.

Johtoryhmän jäsenten eläkeikä on 63 tai 65 vuotta työskentelymaan ja johtoryhmään nimeämisvuoden perusteella, ja he osallistuvat työntekijöitä koskeviin paikallisiin eläkeohjelmiin työnantajayhtiönsä sijaintimaassa.

Saksassa työskentelevät jäsenet ovat oikeutettuja eläke-etuihin Saksan Essener Verband -eläkejärjestelyn mukaisesti. Suomessa työskentelevät jäsenet ovat TyEL-eläkejärjestelmän piirissä. Sen lisäksi heillä on maksuperusteinen eläkevakuutus, jonka maksu on enintään 25% vuosipalkasta ilman osakepalkkioita. Johtoryhmän muissa maissa työskentelevien jäsenten eläke-edut vaihtelevat paikallisten käytäntöjen mukaisesti.

Osakepalkkio-ohjelmat

Outokummun hallitus on vahvistanut, että osakepohjaiset kannustinohjelmat ovat osa yhtiön avainhenkilöstön kannustin ja sitoutusjärjestelmää. Tavoitteena on palkita avainhenkilöitä hyvästä suorituksesta ja tukea näin Outokummun strategiaa sekä ohjata johdon huomiota Outokummun kannattavuuden ja omistaja-arvon parantamiseen. Ohjelmat tarjoavat mahdollisuuden saada kannustimena Outokummun osakkeita, mikäli hallituksen kullekin ansaintajaksolle määrittämät ehdot täyttyvät.

Muut ehdot

Outokumpu Oyj:n osakeomistusohjelman mukaisesti johtoryhmän jäsenillä on velvollisuus pitää omistuksessaan yhtiön palkitsemisjärjestelmien kautta saatuja Outokummun osakkeita vuoden perusbruttopalkkansa arvon verran. Puolet (ts. 50%) netto-osakkeista, jotka on saatu suoritepohjaisen osakeohjelman, rajoitettuja osakkeita koskevan ohjelman ja osakeosto-ohjelman perusteella, tulee käyttää edellä mainitun omistusvaatimuksen täyttämiseksi

Takuut ja liikesuhteet

Outokumpu ei antanut takuita tai muita vastaavia sitoumuksia hallituksensa jäsenten puolesta vuonna 2019.

Hallituksen tai johtoryhmän jäsenillä tai heidän lähipiirillään ei ollut merkittäviä liikesuhteita konsernin kanssa. ■

Palkitseminen

Maksetut palkat, palkkiot ja luontoisedut

2019	Palkat ja palkkiot luontoisetuineen ¹⁾	Tulos- ja hankepalkkiot ²⁾	Vuosikohtaiset palkkiot	Osakepalkkiot ³⁾	Yhteensä
Hallitus					
Hallituksen puheenjohtaja, Jordan	12 600		160 000		172 600
Hallituksen varapuheenjohtaja, Malinen	12 600		90 000		102 600
Hallituksen varapuheenjohtaja, Vaartimo	3 000		0		3 000
Hallituksen jäsen, ter Horst	10 200		70 000		80 200
Hallituksen jäsen, Sipilä	9 000		90 000		99 000
Hallituksen jäsen, Takala	7 200		70 000		77 200
Hallituksen jäsen, Vareille	20 400		70 000		90 400
Hallituksen jäsen, Woodhouse	10 800		70 000		80 800
Toimitusjohtaja, Baan	1 074 495	347 782		1 112 203	2 534 480
Toimitusjohtajan sijainen, de la Camp (28.2.2019 asti)	79 292	162 657		141 700	420 911
Muut konsernin johtoryhmän jäsenet	3 129 923	1 167 006		1 504 688	5 801 617

2018	Palkat ja palkkiot luontoisetuineen ¹⁾	Tulos- ja hankepalkkiot ²⁾	Vuosikohtaiset palkkiot	Osakepalkkiot ³⁾	Yhteensä
Hallitus					
Hallituksen puheenjohtaja, Jordan	4 200		160 000		164 200
Hallituksen puheenjohtaja, Ollila	2 400				2 400
Hallituksen varapuheenjohtaja, Vaartimo	6 600		90 000		96 600
Hallituksen jäsen, Akermann	4 800				4 800
Hallituksen jäsen, Gualdoni	2 400				2 400
Hallituksen jäsen, ter Horst	6 600		70 000		76 600
Hallituksen jäsen, Malinen	6 600		70 000		76 600
Hallituksen jäsen, Sipilä	5 400		70 000		75 400
Hallituksen jäsen, Vareille	7 200		70 000		77 200
Toimitusjohtaja, Baan	1 075 835	700 997		929 081	2 705 913
Toimitusjohtajan sijainen, de la Camp	469 111	249 044		211 861	930 016
Muut konsernin johtoryhmän jäsenet	3 380 035	1 595 081		2 041 259	7 016 375

¹⁾ Hallituksen jäsenten osalta kokouspalkkiot. Johtoryhmän jäsenten palkat ja luontoisedut.

²⁾ Toteutuneet maksut lyhyen aikavälin kannustinpalkkiosta edellisenä vuonna.

³⁾ Brutto, sisältäen osakkeiden arvon luovutuspäivänä ja verot.

Palkitseminen

Käynnissä olevat suoritepohjaiset osakeohjelmat, 31.12.2019 tilanne

Suoritepohjainen osakeohjelma (PSP)	PSP 2017–2019	PSP 2018–2020	PSP 2019–2021	CEO PSP 2019–2020
Osallistujien lukumäärä	119	129	134	1
Luovutettavien brutto-osakkeiden enimmäismäärä ¹⁾				
Toimitusjohtaja Baan	92 000	72 000	136 000	120 000
Muut johtoryhmän jäsenet	342 000	280 000	602 000	–
Muut ohjelman osallistujat	1 039 600	909 200	1 723 890	–
Luovutettavien brutto-osakkeiden enimmäismäärä yhteensä ¹⁾	1 473 600	1 261 200	2 461 890	120 000
Ansaintakriteerit	Sidotun pääoman tuotto vertailuryhmään verrattuna vuonna 2019	Sidotun pääoman tuotto vertailuryhmään verrattuna vuonna 2020	Sidotun pääoman tuotto vertailuryhmään verrattuna vuonna 2021	Sidotun pääoman tuotto vertailuryhmään verrattuna vuonna 2021
Osakkeiden luovutusvuosi	2020	2021	2022	2021

¹⁾ Ohjelman puitteissa maksettavien brutto-osakkeiden enimmäismäärä (sisältäen verot), jos ansaintakriteerit saavutetaan kokonaisuudessaan.

Käynnissä olevat rajoitettuja osakkeita koskevat ohjelmat, 31.12.2019 tilanne

Rajoitettuja osakkeita koskeva ohjelma (RSP)	RSP 2017–2019	RSP 2018–2020	RSP 2019–2021
Osallistujien lukumäärä	54	45	68
Luovutettavien brutto-osakkeiden enimmäismäärä ¹⁾			
Toimitusjohtaja Baan	–	–	–
Muut johtoryhmän jäsenet	–	–	25,000
Muut ohjelman osallistujat	82 600	102 500	182 900
Luovutettavien brutto-osakkeiden enimmäismäärä yhteensä ¹⁾	82 600	102 500	207 900
Osakkeiden luovutusvuosi	2020	2021	2022

¹⁾ Maksettavien brutto-osakkeiden määrä (sisältäen verot), jos työsuhde jatkuu katkeamatta osakkeiden luovutushetken saakka eikä irtisanomisilmoitusta ole annettu ennen luovutuspäivää.

Osakeosto-ohjelmat, 31.12.2019 tilanne

Osakeosto-ohjelmat	Toimitusjohtajan osakeosto-ohjelma 2019–2020	Toimitusjohtajan osakeosto-ohjelma 2015–2019	Johdon osakeosto-ohjelma
Osallistujien lukumäärä	1	1	25
Luovutettavien brutto-osakkeiden määrä ¹⁾			
Toimitusjohtaja Baan	168 888	1 157 156	–
Muut johtoryhmän jäsenet	–	–	753 746
Muut ohjelman osallistujat	–	–	667 000
Luovutettavien brutto-osakkeiden määrä yhteensä ¹⁾	168 888	1 157 156	1 420 746
Luovutettujen osakkeiden määrä (verojen vähennyksen jälkeen) ²⁾	–	289 289	495 638
Luovutettavien brutto-osakkeiden määrä ³⁾	168 888	0	355 181
Osakkeiden luovutusvuosi	2020	2016, 2017, 2018, 2019	2017, 2018, 2019, 2020

¹⁾ Osakeosto-ohjelmasta neljässä erässä yhteensä luovutettavien osakkeiden kokonaismäärä (sisältäen verot).

²⁾ Toimitusjohtajalle luovutettu sama netto-osakemäärä (verojen vähennyksen jälkeen) vuosina 2018, 2017 ja 2016

³⁾ Vielä luovuttamatta olevien osakkeiden määrä (sisältäen verot).

Tietoa osakkeenomistajille

Varsinainen yhtiökokous 2020

Outokumpu Oyj:n osakkeenomistajat kutsutaan varsinaiseen yhtiökokoukseen, joka pidetään tiistaina 31.3.2020 klo 13.00 Dipolin kongressikeskuksessa Otaniemessä, osoitteessa Otakaari 24, 02150 Espoo, sisäänkäynti Juhlaovesta. Kokoukseen ilmoittautuneiden vastaanottaminen ja äänestyslippujen jakaminen aloitetaan klo 12.00.

Oikeus osallistua varsinaiseen yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on 19.3.2020 rekisteröity Euroclear Finland Oy:n pitämään Outokummun osakasluetteloon.

Hallintarekisteröityjen osakkeiden omistajalla on oikeus osallistua varsinaiseen yhtiökokoukseen niiden osakkeiden nojalla, joiden perusteella hänellä olisi oikeus olla merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon 19.3.2020. Osallistuminen edellyttää lisäksi, että osakkeenomistaja on näiden osakkeiden nojalla tilapäisesti merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon viimeistään 26.3.2020 klo 10.00 mennessä. Omaisuudenhoitajan tilinhoitajayhteisön tulee ilmoittaa hallintarekisteröidyn osakkeen omistaja, joka haluaa osallistua varsinaiseen yhtiökokoukseen, tilapäisesti yhtiön osakasluetteloon merkittäväksi viimeistään edellä mainittuun ajankohtaan mennessä.

Yhtiön osakasluetteloon merkityn osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua varsinaiseen yhtiökokoukseen, tulee ilmoittautua viimeistään 26.3.2020 klo 16.00, mihin mennessä ilmoittautumisen on oltava perillä. Varsinaiseen

yhtiökokoukseen voi ilmoittautua keskiviikosta 5.2.2020 alkaen [Outokummun yhtiökokouksen internetsivuilla](#), sähköpostitse: agm.outokumpu@innovatics.fi, puhelimitse arkinen klo 12.00–16.00 numeroon 050 532 5582, telefaksilla numeroon (09) 421 2428 tai kirjeitse.

Outokumpu Oyj
Osakerekisteri
PL 245
00181 Helsinki

Osakkeenomistaja saa osallistua varsinaiseen yhtiökokoukseen ja käyttää siellä oikeuksiaan asiamiehen välityksellä. Mahdolliset valtakirjat pyydetään toimittamaan osoitteeseen Outokumpu Oyj, Osakerekisteri, PL 245, 00181 Helsinki, ennen ilmoittautumisajan päättymistä.

Yhtiökokouskutsu ja lisätietoa yhtiökokouksesta on saatavilla [Outokummun yhtiökokouksen internetsivuilla](#).

Osingonmaksu

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että 31.12.2019 päättyneeltä tilikaudelta vahvistetun taseen perusteella maksetaan osinkoa 0,10 euroa osakkeelta. Osinko maksetaan osakkeenomistajille, jotka osingonmaksun täsmäytyspäivänä 2.4.2020 ovat merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa, että osinko maksetaan 9.4.2020. ■

Kohti maailmaa joka kestää ikuisesti

Me uskomme kestävään kehitykseen ja tehokkuuteen sekä maailmaan, joka on suunniteltu kestäväksi ikuisesti. Maailma tarvitsee aikaa kestäviä innovaatioita: tuotteita, jotka voidaan kierrättää ja käyttää uudelleen elinkaarensa lopussa. Ominaisuuksiensa ansiosta ruostumaton teräs auttaa rakentamaan kestävä maailmaa ja talouskasvua.

Outokumpu Oyj
Salmisaarenranta 11
00180 Helsinki, Suomi
Puh. (09) 4211
corporate.comms@outokumpu.com
www.outokumpu.com

 @Outokumpu

 Outokumpu Group

 Outokumpu

outokumpu